1926

SOKÓŁ POLSKI

WYDAŁ

CZESŁAW KŁOŚ

PRZY WSPÓŁPRACY
SZEREGU DRUHÓW

Rocznik V.

NAKŁADEM WYDAWCY

1926

SOKÓŁ POLSKI

WYDAŁ

CZESŁAW KŁOŚ

PRZY WSPÓŁPRACY
SZEREGU DRUHÓW

ZWIĄZEK TOWARZYSTW GIMNASTYCZNYCH SOKÓŁ w POLSCE

Rocznik V.

NAKŁADEM WYDAWCY

OD WYDAWCY

Po latach dwunastu jestem znowu szczęśliwy, że mogę oddać do użytku Sokolstwa polskiego nowy rocznik sokoli. Ostatni ukazał się bowiem w roku 1914, i wskutek wypadków wojennych wydawnictwo zostało przerwane. Wprawdzie wojna i dziś nie zupełnie jeszcze jest ukończona, mianowicie ta, którą prowadzi się pod hasłem: „wygrać pokój". Prowadzimy ją nietylko z ościennemi państwami, ale niemniej i z wrogiem wewnętrznym w kraju, z anarchją, nierządem, nieróbstwem, klasowością i tylu innemi.

Walka ta, jak każda inna walka, odbija się oczywiście bezpośrednio na wszystkich zjawiskach w kraju, musiała się więc odbić i na tak drobnem wydarzeniu, jak wydawanie rocznika sokolego. Najpierw wychodzi on opóźniony, następnie ukazuje się w szacie nader oszczędnej. Tem nie mniej sądziłem, że z dalszem odkładaniem wydawnictwa czekać nie było można, i mimo licznych trudności natury rozmaitej, doprowadzam wydawnictwa do skutku. Mam nadzieję, że nasi Druhowie Czytelnicy niedostatki rocznika mi wybaczą.

Niedostatki te same przez się z roku na rok będą się zmniejszały w miarę, jak stosunki w naszym Związku będą się polepszały. Boć każda praca sokola nie jest niczem innem, jak prostym wymiarem panujących stosunków. I wierzę, że stosunki te jednak z biegiem czasu polepszą się.

Przy opracowaniu treści Kalendarza korzystałem z cennej pomocy całego szeregu druhów, których wszystkich imiennie tutaj wyliczyć mi nie sposób. Specjalne usługi zaś oddali kalendarzowi dh dr. Ign. Kozielewski i dh Marciniak, z których pierwszy przejrzał całość treści, drugi zaś przeprowadził techniczne wykonanie i t. p. Mam nadzieję, że wolno mi, nietylko w mojem, ale i w imieniu całego Związku, serdecznie podziękować tym wszystkim druhom, którzy się do wydania Kalendarza przyczynili.

Druhów Czytelników zaś proszę, aby nie szczędzili mi uwag w kierunku ulepszenia wydawnictwa, aby nie zwlekali z podaniem statystyki, jeżeli o nią w przyszłości poproszę, i aby rocznik ten wedle sił i możności rozpowszechniali. Nakład jego powinien z biegiem czasu osiągnąć liczbę sto tysięcy, i wtedy będzie on naprawdę tem, czem być winien, kalendarzem każdego Sokoła.

Czołem!

Dr. Czesław Kłoś.

Warszawa, w styczniu 1926.

Część I

KALENDARZOWA

Styczeń ma dni 31.

Dnia		ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego	Dnia	Imiona słowiańskie
1	P	**N. Rok 1926. Obrz. Pań.**	1	Mieczysław
2	S	*Im. Jezus.* Makarego Op.	2	Strzeżysław
3	N	Genowefy P., Florentego P.	3	Włastymir
4	P	Tytusa B., Rygoberta	4	Dobromir
5	W	Telesfora, Symeona	5	Włastybór
6	S	**Obj. Pań. Trzech Króli**	6	Bojomir
7	C	Lucjana i Juljana	7	Swiętosław
8	P	† Seweryna Op., Juljana M.	8	Mścisław
9	S	Marcjanny M., Jukunda M.	9	Władymir
10	N	*1 po 3 kr.* Agatona, Wilhel.	10	Dobrosław
11	P	Honoraty M., Higina M. P.	11	Krzesimir
12	W	Arkadjusza, Modesta M.	12	Czesława
13	Ś	Weroniki P., Glafiry P. p.	13	Bogumił
14	C	Hilarego B.W. D. K.	14	Radogost
15	P	† Pawła pustelnika	15	Domosław
16	S	Marcelego P. M., Ottona	16	Włodzimierz
17	N	*2 po 3 kr.* Antoniego Op.	17	Rościsław
18	P	Kat. św. Piotra w Rzymie	18	Jaropełk
19	W	Henryka B. W. Marty	19	Ratymir
20	Ś	Fabjana, Sebastjana	20	Sebastjan
21	C	Agnieszki M. P.	21	Jarosława
22	P	† Wincentego, Anastaz.	22	Witysław
23	S	*Zaślubiny N. M. P.*, Jana	23	Wrocisław
24	N	*3 po 3 kr.* Tymoteusza	24	Chwalibóg
25	P	*Nawróc. św. Pawła Ap.*	25	Miłosz
26	W	Polikarpa B. M.	26	Skarbimir
27	S	Jana Złotoustego	27	Przybysław
28	C	Obj. św. Agnieszki	28	Radomir
29	P	† Franciszka Salezego	29	Zdzisław
30	S	Martyny M. P., Sawiny P.	30	Dobrogniewa
31	N	*Starozap.* Piotra Nolasko	31	Spitogniew

Ważniejsze wydarzenia historyczne w styczniu:

3. 1795 Deklaracja Austrji i Rosji o ostatecznym rozbiorze Polski. 4. 1517 Zygmunt I zwołuje sejm polski. 11. 1386 Władysław Jagiełło obrany królem polskim. 21. 1918 Zajęcie Bobrujska przez 1 korpus Polski. 22. 1863 Powstanie w Królestwie kongresowem polsk. 29. 1583 Stefan Batory zaprowadza w Polsce poczty publiczne.

Notatki.

Przypomnienia na styczeń.

Ogłosić zawody drużynowe na przyrządach. Uprawiać łyżwiarstwo, narciarstwo, saneczkowanie. Piesze wycieczki. Przygotowania do strzelania izbowego.

* Znak urodzenia. — † Znak śmierci.

Luty ma dni 28.

Dnia		ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego	Dnia	Imiona słowiańskie
1	P	Ignacego, Brygidy	1	Żegota
2	W	Oczyszczenie N. M. P.	2	Miłosław
3	S	Błażeja B. M.	3	Błażej
4	C	Ansgarego i Andrzeja	4	Witosława
5	P	† Agaty P. M.	5	Dobrochna
6	S	Doroty P. M., Tytusa	6	Bohdan
7	N	*Mięsopust.* Romualda Op.	7	Sulisław bł.
8	P	Jana z Matty, Emiljana	8	Gniewomir
9	W	Apolonji P.	9	Gorysław
10	S	Scholastyki, Sylwana	10	Tomiła bł.
11	C	*Objaw. N. M. P. w Lourdes*	11	Świętochna
12	P	† Eulalji P.	12	Radzyn
13	S	Katarzyny P.	13	Jordan
14	N	*Zapustna.* Walentego	14	Niemir
15	P	Faustyna i Jowity	15	Szczęsław
16	W	Juljanny P. m., Juljana M.	16	Milada bł.
17	S	† *Popielec.* Donata	17	Świętorad
18	C	Symeona, Maksyma	18	Wielosław
19	P	† Konrada, Mansweta	19	Czcisław
20	S	† Leona i Eucherjusza	20	Lubomił
21	N	*Wstępna.* Maksymiljana	21	Onosław
22	P	K. św. Piotra w Antjochji	22	Wrócisław
23	W	Piotra Damjana	23	Przedzisław
24	S	† *Suchy dz.* Macieja Ap.	24	Bogusz
25	C	Cezarego W., Feliksa P. W.	25	Sławobój
26	P	† *Suchy dz.* Aleksandra	26	Mirosław
27	S	† *Suchy dz.* Leandra B. W.	27	Wiarosław
28	N	*Sucha.* Romana	28	Chwalibóg

Ważniejsze wydarzenia historyczne w lutym:

3. 1018 Bolesław Wielki zawiera pokój w Budziszynie z Niemcami. 9. 1919 Otwarcie Sejmu Ustawodawczego. 12. 1746 * Tadeusz Kościuszko. 14. 1486 Chrzest Wł. Jagiełły. 18. 1472 * Mikołaj Kopernik.

Notatki.

....

....

....

....

....

....

....

....

Przypomnienia na luty.

Przygotowania do zawodów marcowych. W niedziele i święta piesze wycieczki. Wnioski na zjazd delegatów w marcu. Na porządku dziennym wydziałów w. f. i p. w. przygotowanie zlotu. Strzelanie izbowe. Marsz podróżny.

Marzec ma dni 31.

Dnia		ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego	Dnia	Imiona słowiańskie
1	P	Albina B.W., Antoniny M.	1	Radosław
2	W	Heleny Ces.	2	Sławomira
3	S	† Kunegundy ces.	3	Pakosław
4	C	Kazimierza kr., Lucjana	4	Kazim. św.
5	P	† Euzebjusza, Teofila	5	Wojsław
6	S	† Wiktora i Wiktoryna	6	Bogowit
7	N	*Głucha.* Tomasza z Akwinu	7	Miłogost
8	P	Wincentego Kadłubka	8	Mścisław bł.
9	W	Franciszki Rzymianki	9	Bożesław
10	S	40 Męcz., Wiktora M.	10	Ludosława
11	C	Konstantego W., Herakl.	11	Swatosz
12	P	† Grzegorza Wielk.	12	Niecisław
13	S	† Krystyny, Sabina M.	13	Bożenna
14	N	*Środopostna.* Matyldy kr.	14	Długomir
15	P	Klemensa Hofbauera	15	Ojcosław
16	W	Abrahama, Eufrozyny	16	Zbigniew
17	S	† Józefa z Arymatei	17	Boguchwał
18	C	Gabryela Arch., Cyryla	18	Bohdan
19	P	† *Józefa Oblub. N. M. P.*	19	Polemir
20	S	† Eufemji M., Teodozji M.	20	Błogosław
21	N	*Biała.* Benedykta Op.	21	Godysław
22	P	Katarzyny W., Bogusława	22	Zbisław
23	W	Pelagji, Teodozji	23	Ludomiła
24	S	† Marka i Tymoteusza	24	Więcysław
25	C	*Zwiastowanie N. M. P.*	25	Swiętobój
26	P	† *Matki Boskiej Bol.*	26	Bohdan bł.
27	S	† Jana Damasc.	27	Krzesław
28	N	*Palmowa.* Jana Kapistrana	28	Czcimisław
29	P	† *Wielki.* Eustazego	29	Szukosław
30	W	† *Wielki.* Anieli Wd.	30	Dobromira
31	Ś	† *Wielka.* Balbiny P.	31	Zbigniew

Ważniejsze wydarzenia historyczne w marcu:

1. 1634 Moskwa składa broń pod Smoleńskiem przed Władysławem IV. 4. Koronacja Jagiełły. 5. 965 Chrzest Mieczysława I. 11. 1582 Stefan Batory wyjeżdża do Rygi. 13. 1609 Estonja wcielona do Polski. 17. 1921 Uchwalenie Konstytucji przez Sejm Ustawodawczy. 24. 1794 Tadeusz Kościuszko staje na czele powstania.

Notatki.

Przypomnienia na marzec.

Przeprowadzenie zawodów marcowych. Ogłoszenie ćwiczeń zlotowych. Cwiczenia wolne. Sprawozdania naczelników okręgowych z działalności grona technicznego. Prenumerata „Sokoła". Biegi trwałe na boisku. Piłka nożna. Wybór boiska na zlot. Zapłacenie składki do Związku. Przygotowanie bieżni i skoczni. Zatrawienie boiska. Marsz nocny.

Kwiecień ma dni 30.

Dnia		ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego	Dnia	Imiona słowiańskie
1	C	† *Wielki.* Teodory M.	1	Sadomir
2	P	†† *Wielki.* Franc. á Paulo	1	Władysław
3	S	† *Wielka.* Ryszarda. W. W.	3	Mnożysław
4	N	**Zmartw. Chr. P.** Izydora	4	Bożywój
5	P	**Wielkanoc.** Wincentego	5	Swiętobór
6	W	Wilhelma op., Celestyna	6	Przesław
7	S	Epifanjusza B.M. Saturnina	8	Radosław
8	C	Dyonizego B. W.	8	Dobrosław
9	P	† Marji Kleofasowej	9	Gorysław
10	S	Ezechiela P. R.	10	Jaromir
11	N	*Przewodnia.* Leona W.	11	Lubosław
12	P	Wiktora M. Damiana W.	12	Przemysław
13	W	Hermenegildy Kr. W.	13	Myślimir
14	S	Walerjana i Justyna	14	Wacław bł.
15	C	Anastazego M.	15	Nosisław
16	P	† Marceljana i Lamperta	16	Krasisław
17	S	Aniceta, Roberta	17	Gościsław
18	N	*Grobu Chryst.* Bogumiła	18	Włodzimierz
19	P	Tymona M.	19	Czesław m.
20	W	Sulpicjusza i Serwiljana	20	Drogomił
21	S	Feliksa, Anzelma	21	Strzeżymir
22	C	Sotera i Kaja	22	Wojciech św.
23	P	† *Wojciecha B. M.* Jerzego	23	Jerzy św.
24	S	Fidelisa Kapucyna	24	Jarosław św.
25	N	*3 po Wielk. Marka ew.*	25	Spitymir
26	P	Kleta i Marcelina	26	Bogufał
27	W	Teofila i Tertuljana	27	Zawisław
28	S	Pawła od Krzyża W.	28	Sławogost
29	C	Piotra, Roberta op.	29	Chwalisław
30	P	† Katarzyny Seneń.,	30	Lubomir

Ważniejsze wydarzenia historyczne w kwietniu:

9. 1849 † Juljusz Słowacki. 4. 1794 Zwycięstwo Kościuszki pod Racławicami. 6. 1354 Założenie Akademji krakowskiej. 26. 1795 Polska po raz trzeci rozebrana. 28. 1924 Wprowadzenie złotego, jako jednostki monetarnej w Rzeczypospolistej Polskiej

---

Notatki.

Przypomnienia na kwiecień.

Przygotowania do zawodów zlotowych. Obejrzeć i przygotować przybory lekkoatletyczne, uzupełnić je. Zacząć ćwiczyć się w lekkiej atletyce. Lustracje gniazd. Ćwiczenia wolne. Na boisku biegi trwałe. Cwiczenia startu. Skoki w miejscu. Wycieczki. I ostre strzelanie szkolne. Ćwiczenia polowe.

Maj ma dni 31.

Dnia		ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego	Dnia	Imiona Słowiańskie
1	S	*Filipa i Jakóba Ap.*	1	Lubomir
2	N	*4 po Wielk.* Zygmunta Kr.	2	Witymir
3	P	**Konst. 3 maja.** Aleksan.	3	Swiętosław
4	W	Florjana M., Moniki Wd.	4	Wieńczysław
5	S	Piusa V, Anioła	5	Chocisław
6	C	*Jana Ap. i Ew. w oleju*	6	Gościwit bł.
7	P	† Domiceli i Eufrozyny	7	Ludomir św.
8	S	*Stanisława B. M. K. P.*	8	Stanisław
9	N	*5 po Wielk. M. B. Łask.*	9	Bożydar bł.
10	P	† *Krzyż. dz.* Izydora or.	10	Cierpimir
11	W	† *Krzyż. dz.* Mamerta	11	Ludomir
12	S	† *Krzyż. dz.* Pankracego	12	Wszemił
13	C	**Wnieb. Pańskie.** Serwac.	13	Cichosław
14	P	† Bonifacego M.	14	Dobiesław
15	S	Zofji Wd., Jana	15	Strzeżysław
16	N	*6 po Wielk.* Jana Nep.	16	Wieńczysław
17	P	Paschalisa W.	17	Sławomir
18	W	Feliksa kapuc., Eryka	18	Wszesław bł.
19	S	Piotra Celestyna	19	Krzemyśl
20	C	Bernardyna seneńsk.	20	Bronimir
21	P	† Wenanta M.	21	Przesław bł.
22	S	Julji, Heleny	22	Wisława bł.
23	N	**Zesł. Ducha św.**	23	Budziwój
24	P	**Swiąt.** Joanny i Afry	24	Tomira
25	W	Grzegorza VII, Urbana	25	Borzysława
26	S	† *Suchy. dz.* Filipa Ner.	26	Więcymir
27	C	Bedy, Jana I	27	Rusław
28	P	† *Suchy dz.* Augustyna b.	28	Jaromił
29	S	† *Suchy dz.* Marji Magd.	29	Boguchwała
30	N	**Trójcy św.** Feliksa I pap.	30	Sulimir
31	P	Anieli Petroneli	31	Bożysław

Ważniejsze wydarzenia historyczne w maju:

3. 1791 Uchwalenie Konstytucji Polski z dnia 3 maja. 31. 1364 Kazimierz Wielki obdarowuje przywilejami Akademję krakowską.

Notatki.

....

....

....

....

....

....

....

....

Przypomnienia na maj.

Przygotowanie do zlotów. Na boisku wszelkiego rodzaju ćwiczenia proste. Gry ruchowe młodzieży i niewiast na boisku. Gra w piłkę nożną. Wybór grona sędziów na zawody zlotowe. Wspólna wycieczka okręgowa o typie wojskowym z marszem ubezpieczonym i ćwiczeniami polowemi. Przygotować mapy i wyznaczyć marszrutę. II ostre strzelanie szkolne.

Czerwiec ma dni 30.

Dnia		ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego	Dnia	Imiona Słowiańskie
1	W	Jakóba, Fortunata	1	Świątopełk
2	S	Marcelina i Blandyny	2	Ratysław bł.
3	C	Boże Ciało. Erazma	3	Bratumiła
4	P	† Franciszka Carac.	4	Lutomił
5	S	Bonifacego, Walerji	5	Dobromił
6	N	Norberta i Klaudjusza	6	Cichomir
7	P	Roberta op.	7	Wisław bł.
8	W	Maksyma, Medarda	8	Wyszosław
9	S	Pryma i Felicjana	9	Sławój
10	C	Małgorzaty Kr.	10	Bogumił
11	P	† *Serca Jezusowego*	11	Radomił
12	S	Jana W., Onufrego pust.	12	Wyszomir
13	N	Antoniego Pad.	13	Chytomir
14	P	Bazylego Wielk.	14	Przedzim bł.
15	W	Wita, Modesta, Jolanty	15	Wit św.
16	S	Bennona, Juletty	16	Budzimir
17	C	Inocentego M., Adolfa	17	Drogomysł
18	P	† Efrema, Marka i Marcel.	18	Długosław
19	S	Gerwazego i Protazego	19	Bożysław
20	N	Sylwerjusza	20	Bogna św.
21	P	Alojzego Gonzagi	21	Domysław
22	W	Paulina B. W.	22	Broniwój
23	S	Agrypiny, Zenona	23	Wanda
24	C	*Nar. św. Jana Chrzcic.*	24	Janisław
25	P	† Prospera, Adalberta	25	Włastymił
26	S	Jana i Pawła	26	Rozmysław
27	N	Władysława Kr. Węg.	27	Władysław
28	P	Ireneusza	28	Zbroisław
29	W	SS. Piotra i Pawła Ap.	29	Wyszomir
30	S	Emilji M., Lucyny W.	30	Cichosława

Ważniejsze wydarzenia historyczne w czerwcu:

2. 1543 † Mikołaj Kopernik. 4. 1872 † Stanisław Moniuszko, kompozytor. 11. 1401 Połączenie w Wilnie Litwy z Koroną. 20. 1922 Polska odzyskuje Górny Sląsk. 28. 1919 Traktat Wersalski.

Notatki.

....

....

....

....

....

....

....

Przypomnienia na czerwiec.

Posiedzenia grona sędziów. Przeprowadzenie zlotów. Cwiczenia na ćwiczni i boisku. Gry ruchowe dla młodzieży i niewiast na boisku. Gra w piłkę nożną ustaje. Kąpiele wodne, słoneczne i nauka pływania. Sprawozdanie naczelników okręgowych do Naczelnika Związku. Prenumerata „Sokoła". Wycieczki i ćwiczenia polowe z marszami. Marsze nocne. Strzelanie w masce gazowej. Kandydaci do obozów letnich p. w.

Lipiec ma dni 31.

Dnia		ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego	Dnia	Imiona słowiańskie
1	C	*Najśw. krwi J. Chr.*	1	Kalina
2	P	† *Nawiedz. N. M. P.*	2	Ojcomił
3	S	Leona P. W., Anatola B.	3	Miłosław
4	N	Józefa Kalas., Prok. op.	4	Wielisław
5	P	Antoniego Zakkarji	5	Prokop
6	W	Dominiki P. M. Łucji M.	6	Izasław
7	S	Cyryla i Metodego	9	Krasnoroda
8	C	Elżbiety Kr. Wd.	7	Chwalimir
9	P	† Weroniki, Zenona	8	Strachota
10	S	7 br. męczenników, Amalji	10	Radziwój
11	N	Piusa I, Pelagji P. M.	11	Olga św.
12	P	Jana Gwalberta op.	12	Tolmir bł.
13	W	Małgorzaty M. P., Anakleta	13	Radomiła
14	S	Bonawentury B.	14	Dobrogost
15	C	*Rozesłanie Ap.*, Henryka	15	Radosław
16	P	† *N. M. P. Szkaplerznej*	16	Dzierżysław
17	S	Aleksego W., Westyny	17	Dzierżykraj
18	N	bł. Szymona z Lipnicy	18	Unisław
19	P	Wincentego à Paulo	19	Wodzisław
20	W	Czesława, Emiljana	20	Czesław św.
21	S	Praksedy, Wiktora	21	Stosław i Dys
22	C	Marji Magdaleny, Platona	22	Bolesława
23	P	† Apolinarego	23	Lelisław
24	S	*bł. Kunegundy kr. Polsk.*	24	Lubomira
25	N	*Jakóba Ap.*	25	Sławosz
26	P	*Anny Matki N. M. P.*	26	Mirosława
27	W	Natalji, Pantaleona	27	Wszebor
28	S	Innocentego, Wiktora	28	Swiętomir
29	C	Marty, Olawa	29	Cierpisława
30	P	† Julitty i Donatylli	30	Ludomir
31	S	Ignacego Loyoli, Heleny	31	Zdobysław

Ważnieszje wydarzenia historyczne w lipcu:

14. 1410 Władysław Jagiełło zadaje klęskę Krzyżakom pod Grunwaldem. 19. 1569 Hołd ks. Albrechta pruskiego.

Notatki.

Przypomnienia na lipiec.

Zloty! Prowadzić kursy przzodowników w lekkiej atletyce. Ogłosić program zawodów lekkoatletycznych kościuszkowskich. Strzelanie konkursowe. Cwiczenia nocne. Egzamin na stopnie przysposobienia wojskowego. Obozy letnie.

Sierpień ma dni 31.

Dnia		ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego	Dnia	Imiona Słowiańskie
1	N	*Piotra Ap. w okowach*	1	Rolisław
2	P	*N. M. P. Anielskiej*	2	Swiętosława
3	W	Znal. relikwji ś. Szczepana	3	Letosława
4	Ś	Dominika, Arystarcha	4	Ostromir
5	C	*N. M. P. Snieżnej* Afry	5	Stanisław ś.
6	P	† *Przem. Pańskie,* Sykst.	6	Chlebosław
7	S	Kajetana, Donata	7	Oleg św.
8	N	Cyrjaka	8	Niezamyśl
9	P	Romana, Rustyka	9	Borys i Gleb
10	W	Wawrzyńca, Bogdana	10	Wawrzyniec
11	S	Zuzanny i Dagny	11	Włodzimierz
12	C	Klary P., Hilarji P.	12	Sława bł.
13	P	† Hipolita i Kasjana	13	Rosław
14	S	† *Wig,* Euzebjusza	14	Dobrowój
15	N	**Wniebowzięcie N. M. P.**	15	Jacław św.
16	P	*Joachima Ojca N. M. P.*	19	Domorad
17	W	*Jacka Wyzn.,* Pawła i Jul.	17	Miron św.
18	S	Firmina, Agapita	18	Bronisław
19	C	Marjana W., Juljusza M.	19	Bolesław
20	P	† Bernarda op., Samuela	20	Sobiesław
21	S	Joanny Fremiot wd.	21	Kazimiera
22	N	Symforjana i Tymoteusza	22	Radomił
23	P	Filipa i Benicjusza	23	Cichomił
24	W	*Bartłomieja Ap.* Ptolom.	24	Cieszymir
25	S	Ludwika Kr. W.	25	Namysław
26	C	*N.M.P.Jasnog*, Ireneusza	26	Włastymir
27	P	† Przen. relikwji ś. Kazim.	27	Przedzisław
28	S	Augustyna	28	Wyszomir
29	N	*Ścięcie gł. św. J. Chrz.*	29	Racibor bł.
30	P	Róży Limańskiej	30	Szczęsny
31	W	Rajmunda W.	31	Swiętosław

Ważniejsze wydarzenia historyczne w sierpniu:

1. 1914 Wybuch wojny światowej. 5. 1864 Stracenie członków Rządu Narodowego na stokach Cytadeli warszawskiej. 14. 1920 „Cud nad Wisłą“, zwycięstwo nad bolszewikami pod Warszawą. 31. 1559 Hołd Mistrza inflanckiego.

Notatki.

Przypomnienia na sierpień.

Zloty! Ćwiczenia drużyn głównie na boisku. Zawody gniazdowe. Gry ruchowe. Marsze i ćwiczenia polowe nocne. Manewry.

Wrzesień ma dni 30.

Dnia		ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego	Dnia	Imiona słowiańskie
1	Ś	Idziego op., Bronisławy	1	Dzierżysław
2	C	Stefana Kr. W.	2	Czcibóg
3	P	† Szymona Słupnika	3	Przesława
4	S	Rozalji P.	4	Rościsława
5	N	Wawrzyńca Just.	5	Włodzisław
6	P	Eugenjusza M., Petronj.	6	Drogowit
7	W	Jana M., Reginy	7	Domosława
8	S	*Narodzenie N. M. P.*	8	Radosława
9	C	Sergjusza, Gorgonjusza	9	Sobiebór
10	P	† Mikołaja z Tolentino	10	Władybój
11	S	Prota i Jacka	11	Iścisław
12	N	*Imienia Marji*, Gwidona	12	Radzimir
13	P	Eugenji P., Filipa M.	13	Chronisław
14	W	*Podw. Krzyża św.*	14	Ziemomysł
15	S	† *Suchy dz. M. B. Bolesnej*	15	Budzimił
16	C	Eufemji P. M.	16	Sędzisław
17	P	† *Suchy dz.* Zamberta	17	Drogosław
18	S	† *Suchy dz.* Józefa, Ireny	18	Dobrowit
19	N	Januarego	19	Krzepimir
20	P	Eustachjusza	20	Myślisław
21	W	*Mateusza Ap.*	21	Bożydar
22	S	Tomasza B. W. Maurycego	22	Żelimir
23	C	Tekli P. M., Lina pap.	23	Bogusława
24	P	† *NMP. od wykupu niew.*	24	Chomir
25	S	*Bł. Ładysława z Gielniow.*	25	Świętopełk
26	N	Cyprjana i Justyny	26	Ładzisław bł.
27	P	Koźmy i Damiana	27	Damian
28	W	Wacława Kr. M	28	Wacław św.
29	S	*Michała Arch.*	29	Dalibóg
30	C	Hieronima kapł.	30	Imisław

Ważniejsze wydarzenia historyczne we wrześniu:

12. 1683 król Jan III Sobieski zadaje turkom klęskę pod Wiedniem. 20. 1549 Hołd książąt pomorskich. 27. 1605 Zwycięstwo pod Kircholmem. 1610 † ks. Piotr Skarga. 28. 1621 Zwycięstwo pod Chocimem.

Notatki.

....

....

....

....

....

Przypomnienia na wrzesień.

Ćwiczenia sprzętowe i proste druhów i młodzieży. Wspólne gry ruchowe. Wybór grona sędziów na zawody kościuszkowskie. Posiedzenie grona sędziów. Prenumerata „Sokoła". Wnioski na zjazd delegatów. Zwołanie Wydziału w. f. i p. w. i naczelników okręgowych- Zawody gniazdowe w lekkiej atletyce i ćwiczeniach stosowanych wojskowych, także okręgowe. Przygotowanie sali ćwiczebnej, przyrządy doprowadzić do porządku. Udział w narodowych zawodach strzeleckich. Święta przysposobienia wojskowego. Propaganda przysp. wojsk. na wsi. Organizowanie p. w. Podział na oddziały i ustalenie warunków pracy. Wyszkolenie pojedyńczych ludzi w musztrze bez broni,

Październik ma dni 31.

Dnia		ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego	Dnia	Imiona słowiańskie
1	P	† *Jana z Dukli*, Remigj.	1	Znatysław
2	S	Aniołów Stróżów	2	Stanimir
3	N	Kandyda i Ewalda	3	Siemian
4	P	Franciszka Serafickiego	4	Bratysław
5	W	Placyda M.	5	Zasław
6	Ś	Brunona W.	6	Bronisław
7	C	*N. M. P. Różańcowej*,	7	Rosława
8	P	† Pelagji i Brygidy	8	Wojsława
9	S	Dyonizego	9	Domogost
10	N	Franciszka	10	Dobromiła
11	P	Placydy, Firmina B. W.	11	Aldona
12	W	Maksymiljana, Ludwika	12	Grzmisław
13	Ś	Edwarda Kr. W.	13	Ziemisław
14	C	Kaliksta, Ewarysta	14	Dzierżymir
15	P	† Teresy	15	Długosława
16	S	Martyniana, Saturjana	16	Radzisław
17	N	Wiktora, Małgorzaty,	17	Znatysława
18	P	*Łukasza ew.*, Justa	18	Bratumił
19	W	Piotra z Alk.	19	Ziemowit
20	Ś	*Jana Kantego*, Ireny	20	Budzisława
21	C	Urszuli, Hilarjona	21	Daromiła
22	P	† Korduli i Alodji	22	Przebysława
23	S	Seweryna i Romana	23	Włastymir
24	N	*Rafała Arch.*	24	Siemisław
25	P	Kryspina i Kryspiniana	25	Samomysł
26	W	Ewarysta	26	Lutosław
27	Ś	Sabiny, Frumencjusza	27	Witomił
28	C	*Szymona i Tadeusza Ap.*	28	Władybóg
29	P	† Narcyza i Euzebji	29	Dalemił
30	S	† Germana i Serapiona	30	Przebysława
31	N	Olimpjusza	31	Godzimir

Ważniejsze wydarzenia historyczne w październiku:

8. 1920 gen. Żeligowski zajmuje Wilno. 10. 1794 klęska i wzięcie do niewoli Tadeusza Keściuszki pod Maciejowicami. 21. 1795 Ostateczny rozbiór Polski.

Notatki.

....

....

....

....

....

....

....

....

Przypomnienia na październik.

Zawody Kościuszkowskie. Gry i zabawy ruchowe na boisku. Naczelnik okręgowy przygotowuje sprawozdanie z działalności swej, wydziału w. f. i p. w. na zjazd delegatów. Wnioski na posiedzenie Związkowego w. w. f. i p. w. z naczelnikami okręgów. Rozpoczęcie normalnej pracy p. w. w wyszkoleniu z bronią.

Listopad ma dni 30.

Dnia		ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego	Dnia	Imiona słowiańskie
1	P	**Wszystkich Świętych**	1	Warcisław
2	W	*Dzień Zaduszny*, Jerzego	2	Wytymir
3	Ś	Huberta, Sylwji	3	Chwalisław
4	C	Karola Boromeusza	4	Mściwój
5	P	† Zacharjasza, Elżbiety	5	Sławomir bł.
6	S	Leonarda, Feliksa	6	Wszewład
7	N	Nikandra, Karyny	7	Żytomir
8	P	Godfryda i Maura	8	Sędziwój
9	W	Teodora M.	9	Bogodar
10	Ś	Andrzeja z Awelinu	10	Ludomir
11	C	Marcina B. W.	11	Spitosław
12	P	† Marcina P. M. i 5 br. m.	12	Witold
13	S	*Stanisława Kostki*	13	Wszerad
14	N	Jukunda, Józefata	14	Wodzimir
15	P	Leopolda W. i Gertrudy	15	Stanisław św.
16	W	Edmunda B. W.	16	Przebysław
17	Ś	Grzegorza cudotw.	17	Radomir
18	C	Odona P.	18	Zbisław
19	P	† Elżbiety Kr. Wd.	19	Drogomira
20	S	Feliksa Walezjusza	20	Sędzimir
21	N	*Ofiar. N. M. P.*, Alberta	21	Janusz
22	P	Cecylji P. M., Marka	22	Wszemiła
23	W	Klemensa, Felicjaty	23	Miływój
24	Ś	Jana od Krzyża W.	24	Dobrosław
25	C	Katarzyny, Erazma	25	Chwalimira
26	P	† Piotra, Konrada	26	Lechosław
27	S	Wirgiljusza	27	Tomir
28	N	*1 Adw.* Mansweta, Rufina	28	Gościsław
29	P	Saturnina i Filemona	29	Przemysław
30	W	*Andrzeja Ap.*, Justyny	30	Ludosław

Ważniejsze wydarzenia historyczne w listopadzie:

1. 1893 † Jan Matejko. 11. 1918 Rozejm w wojnie wszechświatowej. 12. Wypędzenie Niemców z Warszawy. 28. 1855 † Adam Mickiewicz.

Notatki.

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

Przypomnienia na listopad.

Obchód listopadowy. Zjazdy delegatów. Wnioski na zjazd delegatów do Związku. Na boisku gra w piłkę nożną. Cwiczenia na sali w zastępach. Marsz podróżny.

Grudzień ma dni 31.

Dnia		ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego	Dnia	Imiona słowiańskie
1	Ś	Eligjusza, Natalji	1	Samosława
2	C	Bibianny	2	Szulisław
3	P	† Franciszka Ksaw.	3	Wiślimir
4	S	Barbary, Piotra Chryzol.	4	Lubomiła
5	N	2 *Adw.* Sabby, Niceta	5	Spitosława
6	P	Mikołaja, Leoncji	6	Jarogniew
7	W	Ambrożego	7	Ludomysła
8	S	**Niep. Poczęcie N. M. P.**	8	Boguwola
9	C	Walerji i Leokadji	9	Wyszosława
10	P	† *N. M. P. Loretańskiej*	10	Radzisława
11	S	Damazego, Sabina	11	Wojmir
12	N	3 *Adw.* Aleksandra M.	12	Wolidar
13	P	Łucji P. M., Otylji P.	13	Władysława
14	W	Dyoskora i Hierona	14	Stawimir
15	Ś	† *Suchy dz.* Walerjana B.	15	Wolimir
16	C	Euzebjusza	16	Zdosława
17	P	† *Suchy dz. Łazarza B.*	17	Żyrosław
18	S	† *Suchy dz.* Gracjana M.	18	Wszemir
19	N	4 *Adw.* Darjusza	19	Mścigniew
20	P	Teofila i Zenona	20	Bogumiła
21	W	*Tomasza Ap.*	21	Tomisław
22	Ś	Hierona i Zenona	22	Drogomir
23	C	Wiktorji P.	23	Sławomira
24	P	† *Wig.* Irminy, Adama	24	Godysława
25	S	**Narodz. Chrystusa Pana**	25	Gromisława
26	N	**Szczepana męcz.**	26	Wróciwój
27	P	*Jana Ap. Ewangelisty*	27	Radomysł
28	W	*Młodzianków*	28	Godzisław
29	S	Tomasza B.	29	Gościsław bł.
30	C	Eugenjusza B. W.	30	Ludomił
31	P	† Sylwestra, Melanji	31	Lassota

Ważniejsze wydarzenia historyczne w grudniu:

10. 1811 Napoleon wchodzi do Warszawy. 24. 1798 * Adam Mickiewicz.

Notatki.

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

Przypomnienia na grudzień.

Biegi trwałe. Łyżwiarstwo, narciarstwo. Piłka nożna. Naczelnicy gniazd przygotowują sprawozdanie z rocznej działalności. Podają potrzebną liczbę książek zastępowych. Posiedzenie naczelników okręgowych. Cwiczenia zastępami na sali. Marsz nocny.

ŚWIĘTA RUCHOME w LATACH 1926—1943.

ROK	Popielec	Wielkanoc	Wniebowstąpienie Pańskie	Zesłanie Ducha Św.	Trójcy Św.	Boże Ciało	Niedziela 1-a Adwentu
1926	17 Lutego	4 Kwietnia	13 Maja	23 Maja	30 Maja	3 Czerwca	28 Listopada
1927	2 Marca	17 Kwietnia	26 Maja	5 Czerwca	12 Czerwca	16 Czerwca	27 Listopada
1928	22 Lutego	8 Kwietnia	17 Maja	27 Maja	3 Czerwca	7 Czerwca	2 Grudnia
1929	13 Lutego	31 Marca	9 Maja	19 Maja	26 Maja	30 Maja	1 Grudnia
1930	5 Marca	20 Kwietnia	29 Maja	8 Czerwca	15 Czerwca	19 Czerwca	30 Listopada
1931	18 Lutego	5 Kwietnia	14 Maja	24 Maja	31 Maja	4 Czerwca	29 Listopada
1932	10 Lutego	27 Marca	5 Maja	15 Maja	22 Maja	26 Maja	27 Listopada
1933	1 Marca	16 Kwietnia	25 Maja	4 Czerwca	11 Czerwca	15 Czerwca	3 Grudnia
1934	14 Lutego	1 Kwietnia	10 Maja	20 Maja	27 Maja	31 Maja	2 Grudnia
1935	6 Marca	21 Kwietnia	30 Maja	9 Czerwca	16 Czerwca	20 Czerwca	1 Grudnia
1936	26 Lutego	12 Kwietnia	21 Maja	31 Maja	7 Czerwca	11 Czerwca	29 Listopada
1937	10 Lutego	28 Marca	6 Maja	16 Maja	23 Maja	27 Maja	28 Listopada
1938	2 Marca	17 Kwietnia	26 Maja	5 Czerwca	12 Czerwca	16 Czerwca	27 Listopada
1939	12 Lutego	9 Kwietnia	18 Maja	28 Maja	4 Czerwca	8 Czerwca	3 Grudnia
1940	7 Lutego	24 Marca	2 Maja	12 Maja	19 Maja	23 Maja	1 Grudnia
1941	16 Lutego	13 Kwietnia	22 Maja	1 Czerwca	8 Czerwca	12 Czerwca	30 Listopada
1942	18 Lutego	5 Kwietnia	14 Maja	24 Maja	31 Maj	4 Czerwca	29 Listopada
1943	10 Marca	25 Kwietnia	3 Czerwca	13 Czerwca	20 Czerwca	24 Czerwca	28 Listopada

Część II

INFORMACYJNA

Władze Państwowe Rzeczypospolitej Polskiej

Władze prawodawcze

Sejm i Senat

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej składa się z posłów, wybranych na podstawie powszechnych, równych, tajnych, bezpośrednich i proporcjonalnych wyborów, przeprowadzonych na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej. Według ordynacji wyborczej, uchwalonej przez Sejm w dniu 28 lipca 1922 r., dokonano wyborów posłów w dniach 5-go listopada (do Sejmu) i 12 listopada (do Senatu). Skład liczbowy Sejmu ustalono na 444 posłów, skład liczbowy Senatu na 111 senatorów.

Z 444 posłów, 372 wybrano z list wystawionych w okręgach, a 72 z list państwowych. Z liczby 111 senatorów, 93 przypada na listy okręgowe, zaś 18 na listę państwową.

Władze Wykonawcze

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej:

STANISŁAW WOJCIECHOWSKI

Adjutant generalny: Major Radomyski Adam (tel. 15-52).

1 adj. przyboczny: major *Andrzej Meyer* (tel. 254-95); 2 adj.: rotm. *Tadeusz Głębocki* (tel. 5-91); 3 adj.: por. *Henryk Comte-Wilgocki.*

Szef gabinetu cywilnego Prezydenta Rzeczypospolitej: *Konstanty Lenc* (tel. 131-65).

Kancelarja cywilna: Dnie przyjęć: poniedziałki, środy i piątki. — Godziny przyjęć: 11 i pół — 2 popołudniu.

Prezydjum Rady Ministrów

Pałac Namiestnikowski, Krakowskie Przedmieście 46/48. Nr. telef. 310-00 do 310-11.

Podsekretarz Stanu: Dr. *Studziński Władysław*.

Wydział Prezydjalny: Naczelnik Wydziału: *Rodich-Laskowski Daniel.*

Wydział Polityczno-Prasowy: p. o. Naczelnika Wydziału: *Romer Adam.*

Wydział Organiz. - Personalny: Naczelnik Wydziału: *Lisicki Henryk.*

Wydział Prawny: Naczelnik Wydziału: Dr. *Tenczyn Jan.*

Wydział Budżetowo - Gospodarczy: Naczelnik Wydziału: *Szymczak Feliks.*

Kancelarja: Naczelnik Kancelarji: *Śliwiński Władysław.*

Adres: ul. Krakowskie-Przedmieście L. 46—48 (pałac Rady Ministrów). Telefon (centrala) Nr.Nr. 310-00, 310-01, 310-02, 310-03, 310-04, 310-05, 310-06, 310-07, 310-09, 310-10, 310-11.

Uwaga. Podane powyżej Nr. telefonów dochodzą tylko do centrali telefonicznej Prezydjum Rady Ministrów.

Z centrali tej rozchodzi się wewnętrzna sieć do biur, z któremi obsługa telefoniczna centrali łączy po wymówieniu odnośnego nazwiska, lub wydziału. Poszczególni ministrowie nie mają w gmachu Prezydjum Rady Ministrów osobnych aparatów telefonicznych. Znajdują się one jednak w każdem ministerstwie i są podane poniżej w schematach poszczególnych ministerstw.

Instytucje podległe Prezydjum Ministrów

Dyrekcja Drukarń Państwowych (Miodowa 22, tel. 318-24), Dyrektor: *Lilpop Henryk.*

Drukarnia Państwowa w Warszawie (Miodowa 22, tel. 67-68), Dyrektor: *Guranowski Mieczysław.*

„Monitor Polski" (Miodowa 22, tel. 44-05). Redaktor Naczelny: *Wojciech Baranowski.* Redaktor: *Eustachy Czekalski.*

Polska Ajencja Telegraficzna (P. A. T. Mokotowska 14, tel. 90-53), Dyrektor: *Górecki Piotr.*

Najwyższy Trybunał Administracyjny (Miodowa 22, tel. 101-64). Pierwszy Prezes: *Sawicki Jan.* Prezesi: dr. *Różycki Rudolf*, dr. *Orski Włodzimierz*, dr. *Moraczewski Roman*, *Kopczyński Jan.*

Najwyższa Komisja Dyscyplinarna przy Prezesie Rady Ministrów. Prezes: *Lechowicz Edward.* Protokulant: Radca min. inż. *Jan Dyląg.*

Ministerstwo Spraw Zagranicznych: Wierzbowa 1, tel. 413-77.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych: Nowy Świat 69, tel. 62-50.

Ministerstwo Skarbu: Rymarska 3/5, tel. Centrala Min. Skarbu 314-36, 314-37, 318-30—318-31.

Ministerstwo Spraw Wojskowych: Nowowiejska 5, tel. Centrala.

Ministerstwo Sprawiedliwości: Długa 7, tel. 28-67.

Ministerstwo Wyznań Relig. i Ośw. Publiczn.: Bagatela 12, tel. 311-62, 311-63.

Ministerstwo Rolnictwa i D. P.: Pałac Prymasowski, Senatorska 15, tel. 39-01.

Ministerstwo Reform Rolnych: pl. Dąbrowskiego 5, tel. 144-58.

Ministerstwo Kolei: Nowy Świat 14, tel. 2-60 do 2-63, 2-70—2-73.

Ministerstwo Robót Publicznych: Kredytowa 9, tel. 314-12 do 314-17.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu: Elektoralna 2, tel. Centrala Min. Przemysłu i Handlu 312-45 do 312-49, 412-60 do 412-64.

Ministerstwo Pracy i O. S.: pl. Dąbrowskiego 1, tel. 316-34.

Najwyższa Izba Kontroli Państwa: Żórawia 44, tel. 505-73 do 505-75, 505-77.

Generalna Dyrekcja Poczt i Telegrafów: pl. Napoleona 8, tel. 313-40 do 313-46.
Generalna Dyrekcja Służby Zdrowia: Ujazdowska 1/3/5, tel. 316-78.
Generalna Dyrekcja Monopolu Tytoniowego: Nowy Świat 4, tel. 215-40, 215-42.
Generalna Dyrekcja Loterji Państwowych: Nowy Świat 70, tel. 45-71.
Główna Komenda Policji Państwowej: Nowy Świat 67, tel. 68-08.
Główny Urząd Likwidacyjny: Foksal 3, tel. 35-14, 35-38.
Główny Urząd Statystyczny: Al. Jerozolimskie 32, tel. 317-35, 10-93, 55-85.
Główny Zarząd Drukarń Państwowych: Miodowa 22, tel. 67-86.
Główny Urząd Ziemski: Ujazdowska 7, tel.75-55.
Główny Urząd Probierczy: Złota 22, tel. 69-28, 88-99.
Główny Urząd Pocztowy: pl. Napoleona 8, tel. 313-40 do 313-46.
Monitor Polski: Miodowa 22, tel. 44-05.
Polska Agencja Telegraficzna: Mokotowska 14, tel. 87-58, 93-53.
Bank Polski: Bielańska 10-12, tel. 313-57, 313-59, 317-70 do 317-72.
Prokuratorja Generalna Rzeczypospolitej Polskiej: Leszno 5, tel. 101-15 do 101-17.
Urząd Emigracyjny: Królewska 23, tel. 220-09.
Urząd patentowy: Elektoralna 2, tel. 110-16.
Województwo: Bielańska 9, tel. 243-35.
Komisarjat Rządu: Senatorska 16, tel. 87-01.

Ustrój administracyjny Rzeczypospolitej

Cały obszar Rzeczypospolitej w ustalonych już dotychczas granicach politycznych podzielono na 16-cie województw, stanowiących władze administracyjne II-ej instancji, na czele których stoją wojewodowie. Wojewodowie są przedstawicielami Rządu centralnego, odpowiedzialnymi wobec nie-

go za zarząd województwami, a do zakresu ich władzy należą wszelkie sprawy administracji państwowej, z wyjątkiem spraw przekazanych administracji wojskowej, sądowej, szkolnej, kolejowej, pocztowo-telegraficznej oraz urzędów ziemskich. Województwa w obrębie swym podzielone są terytorjalnie na powiaty czyli starostwa, jako organy administracyjne I-ej instancji ze starostami na czele.

Warszawa, stolica Rzeczypospolitej (921.176 mieszkańców) stanowi odrębną jednostkę administracyjną, z Komisarzem Rządu m. st. Warszawy na czele.

Komisarjat Rządu m. st. Warszawy (gmach Ratusza, Senatorska Nr. 16).

Ambasady, poselstwa i konsulaty w Warszawie

Nuncjatura Apostolska: Aleja Szucha 12, tel. 319-57.

Argentyna — Konsulat: Senatorska 29, tel. 99-48.

Austrja — Poselstwo: Koszykowa 11 b, tel. 64-96

— *Konsulat:* Koszykowa 11 b.

Belgja — Poselstwo: Krak. Przedmieście, hotel Europejski 162, tel. 150-30.

Belgja — Kancelarja: Bracka 18, tel. 152-82.

Brazylja — Poselstwo: Aleja Róż 4, tel. 91-13.

— *Konsulat:* Wilcza 44.

Bułgarja — Poselstwo: Świętokrzyska 35.

Czechosłowacja — Konsulat: Złota 4, tel. 281-94.

Czecho-Słowacja — Poselstwo: Szopena 13.

Danja — Poselstwo: Piękna 10, tel. 32-61.

Estonja — Poselstwo: Al. Ujazdowskie 19/4, tel. 238-18.

Finlandja — Poselstwo: pl. Napoleona 3, tel. 164-52.

Francja — Ambasada: Al. Ujazdowskie 31, tel. 21-50.
Francja — Konsulat: Al. Róż 2, tel. 169-73.
Grecja — Konsulat: Al. Ujazdowska 49, tel. 1-16.
— *Kancedarja:* Wilcza 29 a.
Hiszpanja — Poselstwo: Foksal 16 ą, tel 153-98.
— *Konsulat:* Foksal 16.
Holandja — Konsulat: Czackiego 9, m. 8, tel. 220-57.
Holandja — Poselstwo: Czackiego 9, tel. 220-57.
Japonja — Poselstwo: Foksal 10, tel. 14-73.
— *Konsulat,* Foksal 10.
Łotwa — Poselstwo: Jasna 17, tel. 73-49.
— *Konsulat:* Fredry 12, tel. 73-48.
Meksyk — Konsulat: Królewska 27, tel 105-65.
Niemcy — Poselstwo: Piękna 17, tel. 183-04, 183-74.
Niemcy — Kancelarja: Żórawia 42, tel. 147-12.
Norwegja—Poselstwo: Marszałkowska 79. tel. 55-33.
Norwegja — Konsulat: Daniłowiczowska 16, tel. 301-00, 301-01.
Persja — Konsulat: Krak. Przedmieście, hotel Europejski 162.
Portugalja — Konsulat: Senatorska 37, tel. 201-03.
Rosja Sowiecka — Poselstwo: Nowosenatorska, hotel Rzymski, tel. 106-86.
Rumunja —Poselstwo: Wiejska 10, tel. 27-07.
— *Konsulat:* Wiejska 10.
Serbja — Poselstwo: Smolna 9, tel. 130-10.
— *Konsulat:* Senatorska 36, tel. 1-23.
Stany Zjednoczone Ameryki Półn. — Poselstwo: Foksal 3, tel. 17-59.
Stany Zjednoczone Ameryki Półn.: — Konsulat: Jasna 11, tel. 178-40, 178-48.
Szwecja — Poselstwo: Ossolińskich 4, tel. 16-00.
— *Konsulat:* Traugutta 9, tel. 61-92.
Szwajcarja — Poselstwo: Smolna 25, tel. 48-24.
— *Konsulat:* Smolna 25.
Turcja — Konsulat: pl. Napoleona 6, tel. 65-84.
Węgry — Poselstwo: Służewska 5, tel. 315-52.

Wielka Brytanja — Poselstwo: Nowy Świat 18, tel. 19-91, 54-00.
Wielka Brytanja — Konsulat: Al. Jerozolimska 93, tel. 38-12.
Włochy — Poselstwo: pl. Dąbrowskiego 6, tel. 19-15.
Włochy — Konsulat: pl. Dąbrowskiego 6, tel. 19-15.

Geografja ziem polskich

Rzeki

a) płynące do Bałtyku:

	Długość rzeczyw.	*Długość w linji powietrznej*	*dorzecza w klm² powierzchni*
Odra	860	595	114000
Wisła	1068	530	198500
Pregoła	350	165	15030
Niemen	878	440	97500
Dźwina	970	580	87100

b) płynące do morza Czarnego:

Dniepr	2150	1024	510000
Boh	773	510	62900
Dniestr	1348	680	81100

Klimat

Średnia ciepłota roczna na ziemiach polskich waha się od 5° — 8° C. Linja przez Raciborz, Poznań, Szczecin oddziela kraje z ciepłotą roczną powyżej 8° C. Dorzecze Odry i Wisły ma ciepłotę 7°—8° C. Wyżyna Małopolska 6° C., okolice Niemna środkowego 6°—7° C., Polesie 5'5° C., Białoruś poniżej 5° C., między Dniestrem i Bugiem ciepłota wynosi około 8° C.

Wiatry

Przewaga wiatrów zachodnich lub do nich zbliżonych. Izotermy styczniowe, kierunek prawie południkowy, im bliżej Odry, tem styczeń cieplejszy. Izotermy lipcowe — kierunek wschodnio-północno-wschodni, im dalej na wschód, tem wyraźniejszy klimat lądowy.

Jak widzimy, cechą klimatu Polski jest bardzo zbliżona ciepłota roczna i jesienna i dążność obniżania się ciepłoty ku wschodowi. Wiosna i lato są wogóle jednostajne.

Opady atmosferyczne

Miejscowości na wielkich nizinach między Berlinem a Moskwą mają około 550 *mm* opadów rocznych, na wyżynach 600 *mm*, w obniżeniach i dolinach rzecznych około 500 *mm* rocznie.

Ludność

W jaskiniach w okolicy Krakowa znajdujemy ślady podokresu *musteryjskiego* w Skarżycach nawet podokresu *przejściowego między ceszelskim i musteryjskim.* W okresie historycznym, Podole wskazuje na dość wysoki poziom, gdyż w Bilczu dolnem znajdujemy *ślady wysokiej kultury już z III w. przed Chrystusem.*

Czekanowski odróżnia obecnie 4 typy zasadnicze ludności: *a)* północny, *b)* prasłowiański, *c)* sarmacki i *d)* dynarski.

Ludność dawnej Kongresówki ma przewagę typu *b*, ten typ widzimy również na Polesiu i Białorusi.

Między Bugiem a Wisłą typ sarmacki *(c)*, przeważa on na Litwie i Żmudzi.

Śród szlachty przeważa typ *c*, zbliża się jednak do miejscowego ludowego.

Wogóle ludność Wielkopolski i Mazowsza jest wzrostu średniego (mężczyźni 165, kobiety 154 *cm)*, barwa oczu i włosów przeważnie jasna, szerokość czaszki pośrednia, twarz, czoło i potylica wąskie.

Ludność Małopolski i Śląska — wzrost niższy, większa domieszka typu ciemnego, wyraźniejsza krótkogłowość, czoło wąskie, twarz i potylica szarsze.

Górale na Podhalu i w Beskidzie o wzroście wyższym, krótkogłowość spłaszczona z boków, typ ciemny włosów i oczu.

Litwini są jasnowłosi, nieco wyżsi, Żmudzini niżsi od Wielkopolan.

Poleszucy o wzroście nizkim, krótkogłowi, z szeroką potylicą.

Ukraińcy wysocy, czaszka krótka, twarz czoło i potylica szerokie, jasnowłosi.

Podolacy wzrost wysoki, pośredniogłowi, twarz i czoło wązkie, potylica szeroka, typ jasny

Liczba Polaków

Obszar Rzeczypospolitej Polskiej w obecnych jej granicach wraz z ziemią Wileńską i Górnym Śląskiem według spisu z 30 września 1921 roku, wynosi 386,273 kl.[2] Pod względem administracyjnym dzieli się ten obszar na 613 miast, 12.632 gminy wiejskie i 4.283 obszary dworskie. Ludność całego tego obszaru wraz z osobami, które spisały władze wojskowe wynosi 27.160.163, a więc wypada na jeden km^2, 70,3. Z całej ludności Rzeczypospolitej jest narodowości polskiej 18,659,993 czyli 68,70°/₀, innej zaś narodowości jest 8,500.170 osób, czyli 31,30°/₀. Nie mamy jeszcze danych statystycznych,

jaki procent tej liczby przypada na poszczególne narodowości niepolskie, t. zn. Białorusinów, Małorusinów, Rosjan, Niemców, Żydów, Litwinów i Łotyszów.

Skład narodowościowy państw
Europa

466 miljonów mieszkańców.

Narody: 1) *germańskie i anglosaskie* 151.200.000 = = 32%; a) Niemcy — 79,700.000, b) Anglicy i Szkoci — 43,700,000, c) Hollendrzy — 6,500,000, d) Szwedzi — 6,400.000, e) Flamandczycy — 4,400.000, f) Duńczycy — 2,850,000, i) fryzyjczycy — 800.000.

2) *słowiańskie* — 150.000.000 = 31,9%, a) *Rosjanie* — 66.800.000 b) *Ukraińcy* — 36.000,000, c) *Polacy, Kaszubi, Mazury i Wendowie* — 21,700.000, d) Serbowie, Kroaci i Słoweńcy — 11,000.000, e) Czesi i Słowacy — 9,600.000, f) Bułgarzy — 5,100.000, Białorusini — 2.800.000.

3) *romańskie* — 119,500.000 — 25,6%: a) Francuzi i Walończycy — 40,000.000, b) Włosi 39,700.000, c) Hiszpanie — 21,200.000, d) Rumuni — 12,800,000, e) Portugalczycy — 5,800.000 4) różne: Węgrzy — 9,700.000, Żydzi — 9,500.000, narody tureckie i tatarskie 7,000.000, narody fińskie — 6,200,000, Grecy — 5,000.000, Łotysze i Litwini — 3,700.000, Kaukazczycy i Armeńczycy — 1,600.000, Celtowie — 1,600.000, Baskowie — 600.000, inni — 200.000.

Anglja. — (48,100.000 m.), Anglicy i Szkoci — 43,500.000 m. 90,4%, Irlandczycy — 3,500,000 — 7,3%, Celtowie 600.000 — 1,3%, Żydzi — 300.000— 0,6%, różni 200.000 — 0,4%.

Albanja — (820,000 m.), Albańczycy — 670.000 = = 81,7%, Grecy — 120.000 = 14,6%, różni — 30.000 = 3,7%.

Austrja. — 6,540.000 m.), Niemcy austr. — 5.850.000 = 89,4%, Żydzi — 300,000 = 4,6%, Czesi — 120.000 = 1,8%, Kroaci i Słoweńcy — 110.000 = 1,7%, różni — 160.000 = 2,5%.

Belgja. — (7,650.000 m.) Walloni — 3,200.000 = = 41,8⁰/₀, Flamandczycy — 4,200.000 = 54,9⁰/₀, Niemcy — 100.000 = 1,3⁰/₀, Hollendrzy — 70.000 = 0,9⁰/₀, różni — 80.000 = 1⁰/₀.

Bułgarja — (5,050.000 m.), Bułgarzy — 4,350.000 = 86,1⁰/₀, Turcy — 350.000 = 6,9⁰/₀, Cyganie — 120.000 = 2,4⁰/₀, różni — 230.000 = 4,6⁰/₀.

Czecho-Słowacja — (13,950.000 m.), Czesi — 6,700.000 = 48⁰/₀, Słowacy — 2,150.000 = 15,4⁰/₀, Niemcy 3,300.000 = 23,7⁰/₀, Rusini —500.000 = = 3,6⁰/₀, Żydzi — 350.000 = 2,5⁰/₀, Węgrzy — 150.000 = 5,44⁰/₀, Polacy — 80.000 = 0,6⁰/₀, różni 120,000 = 0,9⁰/₀.

Danja. — (3,400.000 m.), Duńczycy — 3,300.000 = 97⁰/₀, Niemcy — 60.000 = 1,8⁰/₀, różni — 40.000 = 1,2⁰/₀.

Estonja — (1,120.000 m.), Estowie — 1,010.000 = 90,2⁰/₀, Rosjanie — 55,000 = 4,9⁰/₀, Niemcy — 30.000 = 2,7⁰/₀, różni — 25.000 = 2,2⁰/₀.

Finlandja.—(3,460.000 m.), Finnowie—3,070.000 = 88,7%, Szwedzi —360.000 =10,4%, różni— 30,000 = 9%.

Francja — (39,800.000 m.), Francuzi i Walloni 35,805.000 = 89,9⁰/₀, Niemcy — 1,500.000 = 3,8⁰/₀, Bretończycy — 1,000.000 = 2,5⁰/₀, Włosi — 600.000 = 1,5⁰/₀, Hiszpanie — 250.000 = 0,6⁰/₀, Baskowie — 170.000 = 0,4⁰/₀, Flamandczycy — 150,000 = 0,4⁰/₀, Żydzi — 130.000 = 0,3⁰/₀, różni — 200,000 = 0,5⁰/₀.

Grecja — (5,850.000 m.), Grecy — 5,100.000 = = 87,2⁰/₀, Słoweńcy — 200.000 = 3,4⁰/₀, Albańczycy — 125,000 = 2,1⁰/₀, Żydzi — 100,000 = = 1,8⁰/₀, Aryjczycy — 75.000 = 1,3⁰/₀, różni 250.000 = 4,2⁰/₀.

Hiszpanja — (z wysp. kanaryjskiemi) 21,900.000 m.), Hiszpanie i Katalończycy — 21,300.000 = = 97,2⁰/₀, Baskowie — 430.000 = 2⁰/₀, różni — 170.000 = 8⁰/₀.

Hollandja — (7,200.000 m.), Hollendrzy — 6,200.000 = 86,7⁰/₀, Fryzyjczycy — 770.000 = 10,7⁰/₀, Żydzi — 115.000 = 1,6⁰/₀, Niemcy — 55.000 = 0,8⁰/₀, różni 60.000 = 0,8⁰/₀.

Jugosławja. — (12.400.000 m.), Serbowie — 6,300.000 = 50,8%, Kroaci — 2,700,000 = 21,8%, Słoweńcy—1,100.000 = 8,9%, Niemcy — 530.000 = 4,3%, Albańczycy — 480.000 = 3,8%, Węgrzy — 470.000 = 3,8%, Rumuni — 230.000 = 1,8%, Czesi i Słowacy — 150.000 = 1,2%, Żydzi — 65.000 = 0,5%, różni — 380.000 = 3,1%.

Litwa. — (2,715.000 m.), Litwini — 1,785.000 = 82,1%, żydzi — 160.000 = 7,3%, Polacy — 65.000 = 3%, Rosjanie i Białorusini — 50.000 = = 2,3%, Niemcy — 90.000 = 4,1%, różni — 25.000 = 1,2%.

Łotwa. — (1,854.805 m.), Łotysze — 1,364.126 = 73,96%, Rosjanie — 231.658 = 12,4%, Żydzi — 95.675 — 5,19%, Niemcy — 70,964 = 3,84%, Polacy — 61.143 = 2,77%, Litwini — 23.182 = 1,26%, Estończycy — 7,893 = 0,43%, różni — 10.154 = 0,55%.

Niemcy. — (64,600.000 m.), Niemcy — 61,300.000 =95,6%, Polacy (Mazury) 1,250.000 = 2%, Żydzi— 600.000 = 0,9%, Wendowie — 200.000 = 0,3%, Hollendrzy — 130.000 = 0,2%, Czesi — 120.000=. różni — 150.000 = 0.2%.

Norwegja. — (2,715.000 m.), Norwegowie, — 2.660.000 = 98%, różni — 55.000 = 2%.

Polska. — (28,480.000 m.), Polacy — 18,050.000= =63,3%, Rusini — 4,500.000 = 15,8 Żydzi — 3,000.000 = 10,6%, Białorusini — 1,500.000 = 5,3%, Niemcy — 1,000.000 = 3,5%, Litwini — 250.000 = 0,9%, różni — 180.000 = 0,6%.

Portugalja. — (z w. Azor. i Maderą 6,200.000 m.), Portugalczycy — 6,160.000 = 99,4%, różni — 40.000 = 0,6%.

Rosja. — Związek Republik Sowieckich. — (107,500.000); Rosjanie — 64,000.000 = 59,5%, Rusini — 30,000.000 = 27,9%, plemiona turecko-tatarskie — 5,500.000 — 5,1%, Żydzi — 2,800.000 = 2,6%, plemiona fińskie — 2,000.000= 1,9%, Kaukazczycy i Ormianie —1,300.000 = 1,2%, Niemcy — 1,000.000 = 0,9%, różni 500.000 = Polacy — 300.000 = 0,5%. Kałmucy — 100,000 = 0,1%

Rumunja.—(17,000.000 m.) Rumuni—12,500.000= =73,7%, Węgrzy — 1,500.000 = 8,8%, Żydzi — 820.000 = 4,8%, Rusini — 750.000 =4,4%, Niemcy — 750.000 = 4,4%, Turcy — 250.000 = 1,5%, Cyganie — 200.000 = 1,2%, Bułgarzy — 150.000= = 0,9%, różni — 180.000 =1,1%.

Szwajcarja. — (3,950.000 m.), Niemcy — 2,680.000 — 67,8%, Francuzi — 820,000 = 20,8%, Włosi — 350.000 = 8,9%, różni — 100,000 = 2,5%.

Szwecja. — (6,005.000 m.), Szwedzi — 5,940.000 = 98,9%, różni — 65.000 = 1.1%.

Turcja Europ. — (1,910.000 m.), Turcy — 700.000 = 58,8%, Kaukazczycy i Ormianie — 150.000 = 12,6%, Słoweńcy — 150.000 = 12,6%, różni — 190.000 = 16%.

Węgry. — (8,200.000 m.), Węgrzy — 6,800.000= 82,9%, Niemcy — 500.000 = 6,1%, żydzi — 480.000 = 5,9%, Słoweńcy — 200,000 = 2,4%, różni — 220.000 = 2,7%.

Włochy. — (39,300.000 m.), Włosi — 38,400.000= = 97,7%, Słoweńcy i Kroaci — 450.000 = 1,1%, Niemcy — 270.000 = 0,7%, różni — 180.090 = 0,5.

Narody w Ameryce

Stany Zjednoczone Ameryki Północnej. — (112,800.000 m.), Anglo-amerykanie, Anglicy i Szkoci — 74,100.000 = 65,7%, Murzyni i Mulaci— 10,700.000 = 9,5%, Niemcy — 8.000.000 = 7,1%, Irlandczycy — 7,000.000 = 6,2%, Słowianie — 4,000.000 = 3,5%, Włosi — 2,500.000 = 2,2%, Żydzi — 2,000.000 = 1,8%, Skandynawowie — 1,300.000 = 1,2%, Francuzi — 500.000 = 0,4%, Meksykańczycy — 400.000 = 0,4%, Indjanie — 250.000 = 0,2%, Japończycy i Chińczycy — 220.000 = 0,2%, inni — 130.000 = 0,1%.

Powierzchnia państw w klm. kwadr

Europa. — Rosyjski Związek Republik Sowieckich — 4,600.000 klm², Francja — 550.986, Hiszpanja — 497.881, Niemcy — 472,034, Szwecja — 448.460, Norwegja — 388.835, Finlandja — 388.451,

Polska — 386,634, z wolne miastem Gdańskiem — 388.548, Anglja — 313,741, Włochy — 310.122, Rumunja — 294,244, Jugosławja — 248 987, Czecho-Słowacja — 140,352, Grecja — 122.985, Bułgarja — 103.146, Irlandja — 102,846, Węgry — 92,916, Portugalja — 88,740, Austrja — 83,833, Łotwa — 65,791, Litwa — 52,088, Estonja — 47,550, Danja 48.415, Szwajcarja — 41,298, Hollandja — 34,201, Belgja — 30, 484, Albanja — 30.000, Turcja europ. — 26.000, Luxemburg — 2,586, Andora — 452, Lichtenstein—159, San Marino—61, Monaco—15.

Azja. — Rosyjski Związ. Repul. Sowiec. — 16.534.000 klm²., Chiny — 8,351.300, posiadłości angielskie — 5,962.000, Mongolja — 2,787,600, Arabja — 2,715.000, Persja — 1,645.000, posiadłości hollenderskie — 1,483.880, posiadłości francuskie — 986.000, Turcja azjatycka — 704.000, Japonja — 680,741. Afganistan — 635.000, Sjam— 484,128, posiadłości St. Zjednocz. Ameryki Północnej 297.904, Synai — 59.500, posiadłości portugalskie — 20,505, posiadłości greckie — 4,352, posiadłości włoskie — 2,625.

Afryka. — Posiadłości francuskie — 10,939.000 klm²., posiadłości angielskie — 10,114,000, pos. belgijskie — 2,411.000, pos. portugalskie — 2,408.850, pos. włoskie — 2,070.000 Egipt — 935.500, Abisynja — 907.000, pos. hiszpańskie — 347.000, Liberja — 95.400.

Ameryka. — Kanada i inne posiadłości angielskie — 10.383.000 klm²., Stany Zjednocz. Ameryki Północnej — 9,526,288, Brazylja — 8,522.000, Argentyna — 2,790.000, Meksyk — 1,989.200, Peru — 1,378,360, Boliwja — 1,334,200, Kolumbja — 1,064.000, Wenezuela — 945.000 Chili — 750,572, Ekuador — 444.000, Paragwaj — 253,100, Urugwaj — 179.000, posiadłości holenderskie —130.230, Nicaragua — 127,343, Kuba — 114,524, Gwatemala — 113.078, Honduras — 100.248, pos. francuskie 91,250, pos. duńskie — 88,100, Panama — 74.522, Republika St. Domingo — 48,577, Costa Rica — 48,550, Haiti — 28.676, Salvador — 20.948.

Australja. — Pos. angielskie — 8,501.000, pos. Stan. Zjedn. Am. Półn. — 17.428, pos. japońskie — 2,514.

Miary i wagi

Metryczne

Jednostką zasadniczą układu metrycznego jest *metr*, wartość zbliżona do dziesięciomiljonowej części ćwiartki południka paryskiego. Przewaga miar metrycznych nad innemi polega na systemie dziesiętnym, oraz na łączności pomiędzy miarami długości i miarami objętości a wagi; przytem system metryczny jest wzięty z przyrody, więc w razie zaginięcia metra urzędowego, tenże może być powtórnie określony.

Miary długości

Kilometr	= 1000	metrów.	Decymetr	= 0.1	metra.
Hektometr	= 100	„	Centymetr	= 0.01	„
Dekametr	= 10	„	Milimetr	= 0.001	„
Metr					

Przy drobnych pomiarach w badaniach naukowych (np. dla określenia długości fal świetlnych) używaną jest najmniejsza jednostka: *mikron* = 0,001 milimetr.

Miary powierzchni (gruntów)

Ar = 1 dekametrowi kwadratowemu = 100 metr. kw
Hektar = 100 arom.

Miary objętości

Dla ciał płynnych i sypkich.

Litr = 1 decymetrowi sześcien.
Dekalitr = 10 litrom.
Hektolitr = 100 litrom.
Kilolitr = 1000 litrom.
Decylitr = 0,1 litra.

Miary wagi.

Za jednostkę wagi w układzie metrycznym przyjęto *gram*, t. j. wagę wody destylowanej w objętości jednego centymetra sześciennego przy temperaturze największej gęstości (+4,08° *C.*) przy normalnem ciśnieniu na równoleżniku 45° szerokości półn. Kilogram (1000 gramów) urzędowy paryski = 18827,15 dawnym granom francuskim.

Kilogram w posiadaniu rządu Austro-Węgierskiego=0.9999987 kilograma urzędowego.—Kilogram w posiadaniu rządu Pruskiego = 0.999999842 kilograma urzędowego.

Tonna = 1000 kilogramom.
Centnar metryczny = 100 kilogr.
Kilogram = 1000 gramom.
Hektogram = 100 „
Dekagram = 10 „
Decygram = 0,1 grama.
Centygram = 0,01 grama.
Miligram = 0,001 „

Wagi aptekarskie

1 funt aptek. $^7/_8$ handl. = 12 uncji = 358,3332 gr.
1 uncja = 1 drachmom = 29.8611 gramom.
1 drachma = 3 skrupułom = 3,7326 „
1 skrupuł = 20 granom = 1,2442 gram.
1 gran = 0,0622 grama.

Angielskie

1 Yard = 3 stopy = 36 cali = 0,9143 metra.
1 stopa = 12 calom = 0,3479 „
1 cal = 2,5399 centym.
1 pręt = $5^1/_2$ yardów = 5,02911 metrów.
1 mila ang. = 1760 yardów = 1609,3149 metrów.
1 acre = 4840 yardów kwadr. = 0,4046 hektara.
1 bushel = 36,34766 litrów.
1 kwarter = 8 bushel = 2,90 hektolitra.
= $2^1/_4$ korcy polskich.
1 funt avoirdupoids = 453,5926 gram.

1 uncja = $^1/_{16}$ funta = 28.3495 gram.
1 drachma = $^1/_{16}$ uncji = 1,7718 gramów.
1 centnar = 112 funtów = 50802 kilogramów.
1 tonna = 20 centnarów = 1016,048 kilogram.

Zestawienie miar

Miary linijne

Metry	Stopy angielskie
1	3,28690
2,13356	7
1,72800	5,66939
0,71119	2,33333
0,57600	1,88988
0,30479	1

Porównanie centymetra i cala

Centymetry	Cal angielski
1	0,41667
4,44492	1,85203
2,53995	1,05831
2,40000	1
2,61548	1,08977
2,63419	1,09758

Miary kwadratowe

Metry	Stopy angielskie
1	10,7643
4,55208	49
2,98598	32,14202
0,50579	5,44444
0,33178	3,57134
0,09299	1

Porównanie miar drogowych

Stopnie równika	Kilometry	Mile geogr.	Mile (węzeł) morskie	Mile angielskie
1	111,3066	15	60	69,1640
0,00898	1	0,1347	0,5391	0,6214
0,00958	1,0668	0,1433	0,5751	0,6620
0,06667	7,4202	1	4,0000	4,6100
0,01667	1,8551	0,2500	1	1,1527
0,01446	1,6091	0,2169	0,8675	1

Miary sześcienne

Metry	Stopy angielskie
1	35,31658
9,71215	343
5,15978	182,22580
0,35971	12,70370
0,1911	6,74910
0.02882	1

Porównanie miar sypkich i płynnych

Hektolitry	Stopy angielskie sześcien.
1	3,53166
0,28315	1
0,09902	7,41302
1,28000	4,52052
1,12299	0,43436

Monety

Państwo Polskie

Jednostką monetarną jest Złoty Polski = 100 groszom
1 złoty = 1 frankowi złotemu = $^{1}/_{3100}$ kg złota 900-tnej próby.

Monety państw zagranicznych

Państwa europejskie:

ALBANJA: Frank i Srebrna korona.
ANGLJA: 1 Funt szterlingów = 20 szylingom = 240 pensom.
AUSTRJA: Korona = 100 halerzom.
BELGJA: Frank = 20 sous = 100 centimom.
BUŁGARJA: 1 Lew złoty = 100 stotinkom.
CZECHO-SŁOWACJA: Korona czeska.
DANJA: Korona = 100 oerom.
ESTONJA: Marka estońska = 100 penni.
FINLANDJA: Marka fińska = 100 penni.
FRANCJA: Frank = 20 sous = 100 centimom.
GRECJA: Drachma = 100 leptom.
HISZPANJA: 1 Peseta = 100 centesimos.
HOLLANDJA: Gulden = 100 centom.
IRLANDJA: 1 Funt szterlingów = 20 szylingom.
ISLANDJA: Korona Islandzka = 100 öre.
JUGOSŁAWJA (S. H. S.): Dinar (= frankowi) 100 parom.
LICHTENSTEIN: Korona = 100 halerzom.
LITWA: Lit = 100 centom.
LUKSEMBURG: Monety własne i belgijskie.
ŁOTWA: Łat = 100 santini.
NIEMIECKA RZESZA: Marka = 100 fenigom.
NORWEGJA: Krona = 100 örom.
PORTUGALJA: Eskudo = 100 centavos.
ROSJA SOWIECKA (R. S. F. S. R.): Czerwoniec = 100 kopiejkom.
RUMUNJA: Leja (romanak) = 100 bani.
SZWAJCARJA: Frank = 20 sous = 100 centimom.
SZWECJA: Krona = 100 örom.
TURCJA: Piastr turecki = 40 parom, 100 piastrów = 1 funtowi tureckiemu.
WĘGRY: Korona węgierska = 100 halerzom.
WŁOCHY: Lir = albo frank = centesimom.

Państwa pozaeuropejskie:

ABISSYNJA: Talar (Menelik-talar) = 16 gerche.
ALGIER: Frank = 20 sous = 100 centimom; 1 sou = 5 centimom.
ARABJA: Mokkavaler = 80 kabirom; 1 krusz = 40 divani; 1 mahmudi = 20 gasom.
ARGENTYNA: Peso oro = 100 centaros.
BRAZYLJA: Milreis; dla większych sum Conto de reis = 100 milreisom, Conto de contos = 1,000,000 milreisom.
CHILI: Peso chil = 100 centavos.
CHINY: 1 tael czyli = 10 mechów czyli cjenów, 1 mech = 10 kandorynów, 1 kandoryn = 10 keszów.
EGIPT: Funt egipski = 100 piastrom.
INDJE WSCHODNIE ANGIELSKIE: Rupia kompanejska = 16 annom anna = 12 pejom.
INDJE WSCHODNIE FRANCUSKIE: Pagoda = 3½ rupiom.
INDJE WSCHODNIE HISZPAŃSKIE: Piastr = 100 centawosom.
INDJE WSCHODNIE NIDERLANDZKIE: Gulden = 100 centom.
INDJE WSCHODNIE PORTUGALSKIE: Jak w Portugalji; kseralin = 5 tonga.
JAPONJA: Jen = 100 senom.
KOREA: Wan = 5 jangom i japońskie monety.
MAROKKO: Miczkal = 100 ukkion, ukki = 4½ muzunom, muzuna = 10 kwartom, kwarta = 10 flusom, flus czyli fels = 4 kiratom. W handlu hurtowem liczą na piastry hiszpańskie, zwane rial po 100 centów.
MEKSYK: Pesis czyli piastr = 100 centawom, Pesis czyli piastr = 8 realom.
PERSJA: Keran = 10 senaarom, 1 senaar = 10 bisti.
SJAM: Tikal = 128 lot.
STANY ZJEDNOCZ. AMERYKI PÓŁN.: Dolar = 100 centom.
TRANSWAAL: Monety angielskie i holenderskie.
ZANZIBAR: Dolar = 100 centom.

Fizjologja człowieka w cyfrach

Wzrost i waga człowieka w różnych okresach życia

(Podług Schmid - Monarda, Queteleta, Landoisa i Montiego)

WIEK	MĘŻCZYŹNI		KOBIETY		Przyrost wagi	
	Wzrost w cm.	Waga w klg.	Wzrost w cm.	Waga w kgr.	dzienny (gram)	miesięcz wzg. roczny
10 „	127.3	25.2	124.9	23.1	—	2.0 „
12 „	137.5	29.0	135.2	29.0	—	2.5 „
14 „	146.9	37.1	144.6	36.3	—	4.0 „
16 „	155.4	45.4	152.1	43.5	—	—
18 „	163.0	53.9	156.3	49.8	—	—
20 „	167.0	59.5	157.4	53.2	—	—
25 „	168.2	66.2	157.8	54.8	—	—
30 „	168.6	68.9	158.0	54.3	—	—
40 „	168.6	68.8	158.0	56.6	—	—
50 „	168.6	67.4	158.0	54.8	—	—
60 „	167.6	65.5	157.1	56.7	—	—

Praca serca

Przy każdym skurczu, serce wykonywa pracę, równającą się 570 gramometrom[1]). Jeżeli przyjmiemy, że w ciągu jednej minuty serce wykonywa takich skurczów 72, to okazuje się, że praca lewej komory serca w ciągu jednej godziny wynosi przeszło 2000 kilogramometrów, a w ciągu 1-ej doby—przeszło 5000 kilogramometrów. Przyjmując, że praca prawej komory będzie wynosiła tylko ½ część tamtej, znajdziemy, że w ciągu doby serce wykona pracę równą przeszło 75000 kilogramometrów.

Praca serca daje ciału 204,000 jednostek ciepła.

---

[1]) Gramometr = sile potrzebnej dla podniesienia 1 grama na wysokość 1 metra.

Serce w czasie jednego skurczu wyrzuca do głównej tętnicy (aorta) przeciętnie 180 grm. krwi Skurcz przedsionków trwa 0,115 sek., skurcz komór—1,28 sek., okres czasu zamykania zastawek — 0,09 sek., rozkurcz komór—0,11, pauza—0,45 sek. Ciężar gatunkowy wynosi 1,069.

Ciśnienie krwi w tętnicach grubych wynosi 140—160 mm. słupa rtęci (oprócz ciśnienia atmosferycznego); w naczyniach włosowatych palca—ręki podniesionej do góry 24 mm., opuszczonej na dół 54 mm.

Tętno

Ilość uderzeń tętna u mężczyzny dorosłego zdrowego 70—72 razy na minutę, u kobiety około 80. Przyczyny wpływające na zmianę częstości tętna.

a) *Wiek:*

od 10 lat		około	90	uderzeń	na 1	m.
„ 10	„ do 15	„	78	„	„ 1	„
„ 15	„ „ 20	„	70	„	„ 1	„
„ 20	„ „ 25	„	70	„	„ 1	„
„ 25	„ „ 50	„	70	„	„ 1	„
„ 50	„ „ 60	„	74	„	„ 1	„

b) fizyczna praca, posiłek, wysoka temperatura, ból, bodźce psychiczne, muzyka.

Krew

Ilość krwi człowieka dorosłego wynosi od $^1/_{13}$ do $^1/_{15}$ wagi ciała (podług *Vierordta* 4 kilogramy). Czas jednego obrotu krwi u dorosłego człowieka w ciągu 27 skurczów serca wynosi około 23,1 sek.

Szybkość, z jaką płynie fala krwi w tętnicach, wynosi 9,24 metrów na sekundę (*Weber*).

Ciężar gatunkowy krwi—ok. 1,055 ciałek krwi—1,105, plazmy 1,027.

Wymiary czerwonych ciałek krwi: poprzeczny — 0,0067 milim., grubość—0,0019 milim.; objętość—0,00000077217 mm. sześć.; powierzchnia 0,000128

□ mm. Powierzchnia wszystkich czerwonych krążków człowieka wynosi blisko 2816 □ metr. Przez płuca w ciągu 1 sekundy przechodzi 176 ctm. sześć. krwi; powierzchnia krążków krwi zawartych w tej ilości = 81 □ metr. Waga krążka czerwonego — 0,00008 miligrama.

Ilość czerwonych ciałek krwi w 1 milimetrze sześciennym: mężczyzny przeszło 5,000,000, kobiety około — 4,000,000, na 10 funtów krwi wypada 25 bilionów. Wielkość ciałek krwi bezbarwnych od 0,004—0,013 milimetrów; stosunek ilościowy ciałek białych do czerwonych we krwi człowieka — 1:335.

Wielkość blaszki Bizzozero 0,003 mil. ilość hemoglobiny we krwi mężczyzn 12%—15%, kobiet 12%—14%.

Limfa. Ilość limfy, krążącej w ciągu 24 godzin w dużych naczyniach, równa się mniej więcej $^1/_2$ ilości krwi.

Chemiczny skład limfy: wody — 98,65 i części stałych 1,37.

Płuca

Objętość płuc, noworodka 1) prawego — 38_1 k. ctm.; 2) lewego—29_3 k. ctm. *(Aeby).*

Objętość płuc, pozbawionych powietrza u dorosłego człowieka wynosi od 694 do 897 k. ctm. Objętość płuc napełnionych powietrzem (po wydechu) u dorosłego człowieka wynosi przeciętnie 1617 k. ctm.

Długość płuca (z góry na dół) w największym wymiarze wynosi u dorosłego od 26 do 27 ctm. Grubość płuca (z przodu ku tyłowi w największym wymiarze wynosi u dorosłych od 16 do 17 ctm.

Waga płuc:

prawego	u dorosł.	męż.	wynosi	720	gr.
„	„	kob.	„	510	„
lewego	„	męż.	„	630	„
„	„	kob.	„	450	„

Zawartość płuc: *a) Powietrze oddechowe*—ilość powietrza, którą człowiek średniego wzrostu przy spokojnem oddychaniu wdycha i wydycha z płuc— około 500 ctm. sz.

b) Powietrze zapasowe—ilość powietrza, którą możemy jeszcze usunąć z płuc, czyniąc głęboki wydech po wykonaniu spokojnego wydechu, średnio 1600 ctm. sz.

c) Powietrze uzupełniające — ilość powietrza, którą możemy wprowadzić do płuc przy głębokim wdechu 1700 ctm. sz.

d) Powietrze zalegające—czyli ilość powietrza, pozostającego w płucach po wykonaniu najgłębszego wydechu 1200 ctm. sz.

Pojemnością życiową klatki piersiowej nazywamy całą ilość powietrza, którą możemy wprowadzić do płuc po wykonaniu głębokiego wdechu. Ilość ta składa się z *a*), *b)* i *c*) i wynosi średnio 3800 ctm. sz.

Po spokojnym wydechu płuca zawierają około 2500—3400 ctm. sz. Przy spokojnym oddychaniu zamianie podlega tylko $^1/_7$—$^1/_6$ powietrza, zawartego w płucach

Na wielkość pojemności życiowej klatki piersiowej wpływają:

1) Wzrost—przy wzroście w granicach 159—200 ctm. sz. pojemność życiowa klatki piersiowej zwiększa się o 72 ctm. sz. wzrostu.

2) Objętość tułowia przewyższa 7-krotnie pojemność życiową klatki piersiowej.

3) Waga ciała — jeżeli waga ciała przewyższa przeciętną wagę o 7%, to na każdy zbyteczny kilogram pojemność życiowa klatki piersiowej zmniejsza się 37 ctm. sz.

4) Największa pojemność przypada na 35 rok życia do 65-go i od 65-go roku życia pojemność zmniejsza się o 23_1 ctm. sz. rocznie.

5) Płeć — stosunek pojemności życiowej klatki piersiowej kobiety przy jednakowym wzroście i obwodzie klatki piersiowej wynosi 10:7.

6) Zajęcie—(położenie ciała przy pracy). Arnold podzielił ludzi na 3 kategorje, z których każda następna w porównaniu z poprzednią ma pojemność życiową klatki piersiowej o 200 ctm. sz. mniejszą: 1) żołnierze i służba okrętowa; 2) rzemieślnicy, zecerzy i policjanci; 3) żebracy, inteligencja i studenci.

7) Pojemność życiowa klatki piersiowej jest największą w pozycji stojącej przy pustym żołądku.

Ilość oddechów waha się u zdrowego człowieka od 18 do 24 na min.; jeden oddech wypada na 4 uderzenia tętna.

Ilość oddechów zmienia się zależnie od *pozycji* — dorośli w pozycji leżącej — 11 oddechów na minutę, siedzącej—19, stojącej—23.

Skład chemiczny ciała ludzkiego.

Wody	49,9 klgm.	Wodoru	1,9 klgm.	Tlenu	4,5 klgm.
Węgla	12,6 „	Azotu	1,8 „	Soli	3,3 „

Sport wszechświatowy i polski

SPORT ŚWIATOWY

I. BIURO STAŁE MIĘDZYNARODOWEJ FEDERACJI SPORTOWEJ

Międzynarodowe Związki sportowe, reprezentowane na konferencji w Lozannie dn. 31 maja i 1 czerwca 1921 r. uznają między sobą siebie same za władzę do wyłącznego kierowania tym sportem, który reprezentują.

Biuro na lata 1924 — 1928.

Zgodnie z uchwałami, przyjętemi przez Kongres międzynarodowy Związków sportowych w Paryżu dn. 13 lipca 1924 r., Biuro Stałe międzynarodowych Federacji sportowych ustaliło się, jak następuje:

Sekretarz honorowy: M. Paul Rousseau, 24, boulevard Prisonnière, Paris (9-e).

Członkowie: M. Douglas, 69. Bishopsgate, Londres F. C. 2; komendant J. Holmsquit, Strauväger 65, Stockholm; M. Kirby, 57. th East, 56 th Street New-York; M. Frantz-Reichel, 14 rue Cavalotti, Paris.

II. LISTA MIĘDZYNARODOWYCH ZWIĄZKÓW SPORTOWYCH

(z adresami dla korespondencji)

Fédération Aéronautique Internationale, 35, rue François-Ier, Paris.

International Amateur Athletic Federation, President: M. J. S. Edstrôm à Vesteras (Suède).

Association Internationale des Automobile-Clubs reconnus, 6, place de la Concorde, Paris.

Fédération Internationale des Sociétés d'Avirions av. de l'Eglise Anglaise à Lausanne (Suisse). Adresse télégraphique: *Fisa-Lausanne.*

Fédération Internationale de Bobsleigh et de Tobogganning, 1 place d'Iéna, Paris.

Fédération Internationale de Boxe Amateur, Horn. Secrétaire et Trésorier: M. Val Barker, 69 Bishopsgate, London E. C. 2.

International Boxing Union, 24, boulevard Poissonnière, Paris Adresse télégraphique: *Uvéfiste-Paris.*

Union Cycliste Internationale, 24, boulevard Poissonière, Paris. Adresse télégraphique: *Uvéfiste-Paris.*

Fédération Internationale d'Escrime, Secrétaire Général: M. René Lacroix, 172, avenue Parmentier, Paris.

Fédération Internationale de Football-Association, Secrétaire-Trésorier: C. A. W. Hirschmann, 67, Nic. Maesstraat, Amsterdam.

Fédération Internationale de Gymnastique, Vice-Président: M. C. Cazalet, 3, rue Reignier, Bordeaux.

Fédération Internationale de Gymnastique éducative, 33, avenue Haverskerke, Forest-Bruxelles (Belgique).

Fédération Internationale Equestre, 33, avenue Montaigne, Paris.

Fédération Internationale de Hockey sur Gazon, 3, rue Rossini, Paris.

Ligue Internationale de Hockey sur Glace, Secrétaire Trésorier: M. Fred Bandelin, rue Vilquin, 85, Bruxelles (Belgique).

Fédération Internationale de Lavn-Tennis, 76 avenue Wagram, Paris.

International Amateur Wrestling Fédération, Secrétaire Général Trésorier: M. Percy Longhurst, Cairloch Walington, à Surrey (Angleterre).

Fédération Internationale de Natation Amateur, Hon. Secrétaire: M. George Hearn, Tudor House, Eltham Road, Lee Kent (Angleterre(.

International Skating Union, Secrétaire: M. Aug. Anderberg, Hjarnegatan, 6 à Stockholm (Suède).

Fédération Internationale Haltérophile, 6, rue Etienne-Dolet, Paris.

Fédération Internationale de Ski, Président: Commandant M. I. Holmquist, Strandvagen, 65, à Stockholm (Suède).

Union Internationale de Tir, 46, rue de Provence, Paris.

Fédération Internationale de Tir aux armes de Chasse, Secrétaire-Tresorier: M. Marcel Adelon, 24, rue de Courcelles, Paris.

International Yacht Racing Union, Secrétaire: Major B. Hecktal-Smith, Carisbrooke, Isle of Wight (Angleterre).

Union Internationale de Yachting Automobile, Président: M. A.Pierrard, 90, rue de la Loi à Bruxelles (Belgique).

Międzynarodowy Związek Gimnastyczny założony w roku 1881. Siedziba w Bordeaux, Francja.

Prezes honorowy: M. N. J. Cupérus, 37, avenue Van Put, *Anvers* (Belgique)

Prezes: M. C. Cazalet, 8 rue Reignier, *Bordeaux* (France).

Viceprezes: Docteur Jos. Scheiner, 70, Vaclavské, Nam., *Prague* (Tchéco-Slovaquie).

Sekretarz: M. Al. Kayser, Kleinbettingen, *Luxembourg*.

Skarbnik: M. Huguenin, 29, avenue Ruchonnet, *Lausanne* (Suisse).

Członkowie biura: MM. Abr. Clod. Hansen (Danemark); Chas. J. West (Grande-Bretagne); Ant. Vaghi (Italie); Joh. Heynen (Hollande); Egil Kobberstadt (Norvège); dr. Czesław Kłoś (Pologne); Dim. Jonescu (Roumaine); G. Winroth (Suède); le docteur Murnik (Yougoslavie); F.W. Rubien (Etats-Unis).

Sport uprawiany: gimnastyka (wyłącznie amatorska).

Zawody międzynarodowe: M. Zw. Gimn. nie organizuje mistrzostw międzynarodowych, lecz zawody międzynarodowe, ogłaszane co 4 lata przez jeden z przynależnych związków narodowych, między igrzyskami olimpijskiemi. Najbliższe zawody odbędą się w roku 1926 w Lyonie (Francja).

Przynależne związki narodowe:

Belgique: Fédération belge de Gymnastique; M. F. Blomart, Président, 23, route de Clabecqp, *Braine-le-Château.*

Danemark: Dansk Turn Forbund; M. le Dr. Abr. Clodhansen, 14 Kronprinsessegade, *Copenhague.*

Etats-Unis: Amateur Athletic Union of the United States, M. Fred. W. Rubien, 290 Broadway, *New-York-City.*

Finlande: Fédération Finlandaise d'Atletisme (Section de Gymnastique) Suomen Voimistelu ja Urheilulüti, Apjô Ozander, 15 J. Robertink, *Helsingfors.*

France: Union des Sociétés de Gymnastique de France. M. C. Cazalet, Président, 8, rue Reignier, *Bordeaux*, Permanence à *Paris*, 9, rue Saulnier.

Grande-Bretagne: Amateur Gymnastic Association; M. Chas. J. West, Grassemead, Lingfield (Surrey), *Londres.*

Hollande: Koninkijk Nederlandsch Gymnastick-Verbond; M. Joh. Heynen, Derde Van den Bosch-Straat, 7, *La Haye.*

Italie: Federazione Ginnastica Nazionale Italiana; M.Antonio Vaghi, président, Via Romello, *Milan.*

Luxembourg: Union des Sociétés Luxembourgeoises de Gymnastique; M. Al. Kayser, Président, député, à *Kleinbettingen.*

Norvège: Norges Turnforhund; M. Egil Kobberstad, Président, *Sarpsborg.*

Pologne: Związek Towarzystw Gimnastycznych Sokół w Polsce; Dr. Inż. Czesław Kłoś, 10, m. 7, rue Smolna, *Varsovie.*

Roumanie: Federatiunea Societatilor Romane di gimnastie; Dim. Jonescu, président, 2, rue Fénix,*Bucarest.*

Suède: Svenska Gimnastik Forbundet; M. G. Winroth, secrétaire, *Stockholm, 21.*

Suisse: Société Fédérale (Suisse) de Gymnastique; M. Ch. Haug, Président, Gruben 90, Shaffouse; M. J.Scheurmann, secr. Direction Générale des Postes, *Berne.*

Tchéco-Slovaquie: Cesko-Slovenska Obec Sokolska; M. le Docteur Jos. Scheiner, trésorier 70 Vaclavské, *Prague.*

Yougoslavie: Yugoslovenski Savez Sokolski, docteur Murnik Rnapljeva, ulica, 10, *Ljubljana.*

III. STATUT MIĘDZYNARODOWEJ FEDERACJI

(w oryginale)

Art. 1. — Il est constitué entre les groupements de *Sociétés de gymnastique* des divers pays, dont le but est de favoriser, de pratiquer et de propager les exercices propres à cultiver et à développer l'homme physique, une *entente organisée* à l'effet de produire une action d'ensemble en faveur de leurs aspirations communes.

sous le titre de *Fédération Internationale de*

Gymnastique

Art. 2. — Chaque groupement quelque soit son titre: *„Fédération"*, *„Union,"* *„Association"* ou autre, conserve son caractère propre, ses aspirations nationales et son indépendance d'action, sur le territoire de son pays, dans le cadre tracé par ces Statuts.

Art. 3. — Chaque pays a le droit d'être représenté dans la F. i. G. par un seul et même *groupement,* sans caractère politique ou confessionnel.

Comité Interfédéral. — Bureau.

Art. 4. — Chaque groupement déléguere au *Comité Interfédéral* un de ses membres, de préférence le président fédéral. Ce comité nommera dans son sein un président, un vice-président, un secrétaire et un trésorier, formant le *Bureau*, chargé de la gestion courante, renouvelable tous les trois ans.

Réunions Internationales

Art. 5. — Les nominations se feront et les décisions se prendront en séance plénière d'une *Réunion Internationale* suivant les usages parlementaires.

Ces réunions se tiendront à chaque occasion favorable, une fois par an si possible.

Referendum

Art. 6. — La convocation d'une *Réunion internationale* étant entourée de difficultés et de frais conséquents, il sera procédé par voie de *Referendum* dès que la nécessisté s'en impose.

N'auront droit de vote, tant aux Réunions internationales qu'au Referendum, que les groupements affiliés ayant versé leur cotisation.

Publications

Art. 7. — Le Bureau publiera des *Communiqués* chaque fois que le besoin s'en fera sentir.

Les divers groupements sont priés d'inérer les communiqués du Bureau dans leur organe officiel, d'organiser l'échange de leurs publications, et d'en envoyer notamment un exemplaire aux délégués membres du *Comité interfédéral.*

Finances

Art. 8. — Il y aura une *cotisation* de frs. 100.— par année commençant le janvier et finissant le 31 décembre.

Invitations

Art. 9. — Les invitations aux *solennités organisées par un groupement* se feront par l'intermédiaire du comité fédéral de chaque Fédération.

Les invitations aux *fêtes fédérales* se feront par le *Comité fédéral et le comité d'organisation* en une lettre d'invitation à chacun des autres groupements. Cette invitation étant acceptée, les groupements s'entendent sur la voie à suivre pour amorcer les correspondances: par l'intermédiaire des divers comités fédéraux ou directement avec les Sociétés fédérées de chaque pays, à l'exclusion de toutes autres.

Les Sociétés sont tenues à informer de leur participation leur propre comité fédéral — qui nommera son ou ses délégués pour représenter la Fédération invitée et prendre les dispositions nécessaires pour les prestations de son groupe et le diriger.

Ordre de Succession

Art. 10. — Dans les réceptions, les cortèges, les discours et, à moins qu'il n'y ait des raisons majeures pour y déroger, *l' ordre de succession* sera l'ordre alphabétique du nom d'origine de chaque pays.

Comité Technique International

Art. 11. — Chaque fois que la nécessité s'en impose, p. e. pour élaborer le programe des épreuves d'un *Tournoi international de gymnastique, de* la *partie gymnastique de Jeux olympiques* ou pour traiter une *question technique d'intérêt international*, il sera formé un *comité technique international* composé d'un délégué par groupement.

Tournois Internationaux de Gymnastique

Art. 12. — Tous les quatre ans, alternant avec les *Jeux Olympiques*, il sera organisé un *Tournoi international de Gymnastique* dans une localité à désigner sur présentation du *comité fédéral* y organisant une grande solennité gymnastique.

a) Le Comité d' Organisation Local en supportera tous les frais; il préparera et aménagera le terrain du Tournoi, publiera le programme et le rapport, soingnera pour l'impression et la distribution des Diplômes.

b) En dehors des *Diplomes le comité peut accueillir* des dons d'objets d'art à offrir aux Sections participantes, suivant leurs mérites.

c) Le *Programme* comporter des epreuves dans les divers genres d'exercices physiques pratiqués par les Cociétés de gymnastique, c. à d. les exercices d'ensemble sans et avec instruments, les exercices aux engins, les sauts, les courses, les jest, la natation etc. seront répartis suivant leur importance sur les programmes successifs et tendant à constater le développement intégral des gymnastes dans leur sphère d'action, excluant la virtuosité dans une spécialité.

Le C. t. i. élaborera le programme ainsi que le Réglement établissant les conditions de participation, la composition du jury, le pointage des épreuves, le classement, etc.

d) Les *Gymnastes Amateurs,* présentés par les divers groupements, sont seuls admis.

Ne sont pas considérés comme *Amateurs,* les gymnastes qui se sont produits comme tels, en public pour de l'argent ou qui ont pris à un concours individuel pour des prix en espèces; les professeurs et directeurs rétribués.

e) La *Terminologie* adoptée est celle des Congrès de 1886 et 1887 publiée en 1910. Imprimerie Van Hille-De Backer, act. E. Secelle, 35, rue Zirk, Anvers, sous le titre de *La Terminologie gymnastique.*

Sur proposition de trois groupements, cette *Terminologie* sera examinée pour révision.

Admissions. — Exclusions

Art. 13. — Les groupements formant l'Entente mondiale actuelle constituent le noyau existans de

la F. i. G. auquel pourront s'affilier les groupements d'autres pays non encore représentés, et donnant les preuves de leur exitence réelle, de leur force numérique et des régles qui les régissent établissant qu'ils possèdent les qualités requises. L'admision est acquise par le vote favorable des deux tiers des groupements existants.

Art. 14. — Un groupement ayant posé des actes ou fait des déclarations de nature à mécontenter ou à blesser profondément les autres groupements, pourra être exclu.

Le groupement mis en cause pourra présenter sa défense.

L'exclusion devra être prononcée par les trois quarts des votants. Les abstentions ne sont pas admises.

Art. 15. — Les cas non prévus par les présents Status sont résolus par le *Bureau* qui fera ratifier sa décision par la première *Réunion internationale* qui se tiendra.

Art. 16. — Les modifications aux présents *Status* devront être présentées par un exposé motivé au *Bureau* qui jugera s'il y a lieu de procéder à cette modification par *Referendum* ou s'il faut attendre la première *Réunion internationale.*

Ainsi fait et arrêté en XII-e Réunion internationale siègeant à Paris le 2 Novembre 1923.

N. J. Cupérus, Anvers, Président.
Charles Cazalet, Boredeaux, Trésorier.
Le Bureau Al. Kayser, Troi-Vierges; Secrétaire.
Dr. J. Scheiner, Prague, Vice-président.

Décision du Congrès Olympique de Lausanne,
(Juin 1921)

concernant la Gymnastique et nos groupements.
Hommes.

Le concours de gymnastique est une compétition par équipe qui comporte, en une seule épreuve, aux engins énumérés ci-dessous:

1. Un classement par équipe;
2. Un classement individuel à chaque engin;
3. Un classement individuel établi d'après la place acquise à chacun des différent engins.

Une nation ne peut engager qu'une seule équipe composée de huit hommes et aura droit à quatre remplaçants au maximum.

Chaque concurrent devra exécuter;
un exercice imposé et un exercice au choix à chacun des engins suivants;
rec (barre horizontale); barres (barres parallèles); anneaux; cheval-arçons;
et un exercice imposé; à la corde lisse (8 mètres); aucheval en longueur; et au cheval en largeur.

Il y aura un 1-er, un 2-me et un 3-me prix pour chacun des classements ci-dessus mentionnés.
(mise au point du Comité technique international, séance du 2 novembre 1923).

Le programe et les conditions seront ètablis par le Comité technique de la *Fédération internationale de Gymnastique.*

Demonstrations pour Hommes et Dames-gymnastes

Pour faire apprécier la valeur éducative des exercices gymnastiques, il y aura des démonstrations de groupes d'au-moins 16 gymnastes-hommes et de groupes d'au-moins 16 gymnastes-dames, sans limite de nombre. Il n'y aura ni pointage ni prix.

Fédérations Internationales

Le Comité Olympique International reconnait une *Fédération Internationale* pour chaque sport, formée par *un groupement par pays (Nation) sans couleur politique ou confessionnelle.*

La Fédération Internationale de Gymnastique (fondée en 1881) *est reconnue comme telle sur le terrain Gymnastique.*

SPORT W POLSCE

NACZELNE WŁADZE SPORTOWE POLSKIE

Do czerwca 1925 r. naczelnemi władzami sportowemi w Polsce były: „Związek Polskich Związków Sportowych", założony 19 lutego 1922 r. oraz „Polski Komitet Igrzysk Olimpijskich", założony 11 października 1919 r.

Uchwałą Walnego Zgromadzenia delegatów 14 Polskich Związków Sportowych z dnia 28 marca 1925 r. obie powyższe instytucje zostały zlikwidowane, a w miejsce nich powołano, jako najwyższą władzę sportową dla sportu amatorskiego w Polsce: „Związek Polskich Związków Sportowych — Polski Komitet Olimpijski". Statut Związku został zatwierdzony przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w dniu 22 czerwca 1922 r. Adres Związku: Warszawa, Wiejska 11 m. 16, tel. 15-00. Adres telegr. Polimp — Warszawa.

Celem Związku jest:

a) przestrzeganie zachowywania w Polsce zasad, przyjętych ogólnie w międzynarodowym sporcie amatorskim, tak w sprawach organizacyjnych, jak i technicznych.

b) szerzenie zrozumienia znaczenia sportu u władz i społeczeństwa, oraz staranie o uzyskanie poparcia u władz,

c) wyłączna reprezentacja zrzeszonego w Związku sportu polskiego, jako całości wobec władz i zagranicy,

d) przygotowania udziału sportu polskiego w Międzynarodowych Igrzyskach Olimpijskich.

Organem wykonawczym Związku jest Zarząd, wybierany na 3 lata. W skład zarządu wchodzą: prezes — minister Stanisław Osiecki, prezes I — inż. Wacław Znajdowski, prezes II — ppłk. inż. Aleksander Bobkowski, skarbnik — inż. Alojzy Tomasz Dąmbski, sekretarz — dr. Mieczysław Orłowicz, zast. skarbnika — red. Ferdynand Goetel, zast. sekretarza — kpt. Wincenty Skotnicki, delegat Polski do Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego — ks. Kazimierz Lubomirski. Czł.: płk. dr. Stanisław Rouppert, ppłk. dr. med. Władysław Osmólski, kpt. Tadeusz Dziubiński, dr. Władysław Cetnarowski (Kraków), inż. Ludwik Christelbauer (Lwów), inż. Tadeusz Kuchar (Lwów), Stanisław Nogaj (Katowice), dyr. Stefan Lesiewicz, inż. Alfred Loth, Adam Obrubański (Kraków), Wacław Jesień. Zastępcy członków Zarządu (wybrani na rok): pp. Blikle Stanisław, Gebethnerówna Józefa, dr. Kapuściński Stanisław. Nadto wchodzą w skład Zarządu z głosem doradczym delegaci Związków.

POLSKIE ZWIĄZKI SPORTOWE

Polski Związek Atletyczny

Do grudnia 1925 r. sportem atletycznym w Polsce kierowało Polskie Towarzystwo Atletyczne w Warszawie (ul. Ciepła 13). Dnia 6 grudnia 1925 r. zorganizowany został Polski Związek Atletyczny, z siedzibą w Katowicach. Adres Sekretarjatu Związku: P. Bernard Działach — Łagiewniki Śląskie, ul. Krzyżowa 6. Skład Zarządu Związku stanowią: Prezes — Dr. Mieczysław Orłowicz, (Warszawa), V.-Prezesi: Marcin Kucznik (Sokół-Katowice) i Oskar Dressler („Siła — Łódź), Sekretarz — Bernard Działach („Naprzód — Łagiewniki Śląskie), Skarbnik — Robert Hanik (Klub Kolejowy — Katowice), Kapitan Związkowy i Prezes Komisji Sportowej — Ryszard Figiel (Kolejowy Klub Sportowy — Katowice). Członkowie: T. Pilarski (Siemianowice), Karol Dona (Łagiew-

niki), Lucjan Świtek (Inowrocław), Władysław Rakocki (Bydgoszcz), Ryszard Kannenberg (Pabjanice).

W skład Związku wchodzi 28 towarzystw, liczących około 310 atletów.

Mistrzostwa na rok 1925 zdobyli:

zapasy:

waga kogucia — Mejor („Siła" — Łódź),
waga piórkowa — Ziółkowski (P. T. A. — Warszawa),
waga lekka — Litwing (P. T. A. — Warszawa),
waga średnia — Chudzikowski (P. T. A. — Warszawa),
waga pół-ciężka — J. Miazio (P. T. A. — Warszawa),
waga ciężka — Cieniewski (P. T. A. — Warszawa).

Dźwiganie ciężarów:

waga kogucia — Ciesielski („Siła" — Łódź) 345 kg.,
waga lekka — Wolf („Siła" — Łódź) 346 kg.,
waga średnia — Rakocki (Bydgoszcz) 405 kg.,
waga pół-ciężka — Winnykamień („Siła" — Łódź) 403 kg.,
waga ciężka — Mrozowski („Siła" — Łódź) 395 kg.

Polski Związek Bokserski

Założony 16 grudnia 1923 r., do końca 1925 r. miał siedzibę w Warszawie przy ul. Żórawiej 25 m. 3 (W. Woyno). Dnia 29.XII. 1925 r. został wybrany następujący Zarząd, z siedzibą w Poznaniu: prezes — kpt. Jan Baran, wiceprezesi — Wieczorek (G. Śląsk) i Szyc (Poznań), sekretarz — Linke (Poznań), skarbnik — Suszycki (Poznań), członkowie — Kanneberg (Łódź), Berlik (G. Śląsk), Strzeszewski (Warszawa). Przeciwko formalności uchwał warszawskie kluby założyły protest do Związku Polskich Związków Sportowych.

W skład związku wchodzi 36 towarzystw, liczących ca 260 bokserów.

Odbyte w dniu 5 i 6 grudnia mistrzostwa na rok 1925 zdobyli:

waga najlżejsza — Głon (K. S. Warta — Poznań),

waga kogucia — Menke (K. S. Warta — Poznań),

waga piórkowa — Iwański (K. S. Warta — Poznań),

waga lekka — Wend (Klub Pugilatorów „Cestes" — Warszawa),

waga niemal średnia — Wende (K. P. „Cestes" — Warszawa),

waga średnia — Denisz (Bokserski Klub Sportowy — Katowice),

waga niemal ciężka — Stibbe (Union-Łódź),

waga ciężka — Tom. Konarzewski (Union — Łódź).

Swego rodzaju rekordem jest wygranie przez Wendego trzydziestu kilku walk przez „knock-out", jak również zdobycie Mistrzostwa Polski w dwuch kategorjach wagi.

W dniach 11—15 maja 1925 r. boks polski po raz pierwszy brał udział w Międzynarodowych Zawodach o Mistrzostwo Europy. Reprezentant Polski Wende przegrał walkę na punkty z mistrzem Wielkiej Brytanji Vinly'em.

Polski Związek Lawn-Tennisowy

Założony w r. 1922, do końca marca 1925 r. miał siedzibę w Poznaniu. Obecny adres związku: Warszawa, Senatorska 33. Skład Zarządu wybranego w dn. 28 marca 1925 r. stanowią: Prezes — Jan Kowalewski (w maju ub. r. zrzekł się mandatu), Vice-Prezes: Wiktor Lubliner i Oskar Kolberg, Sekretarz — Jan Fr. Drewnowski, Członkowie: Janusz Kirchmaier, Zdzisław Szulc, Karol Scheibler ,Dr. Władysław Jentys, Zbigniew Orzechowski i Leon Tetzlaff. Komisja Sportowa: W. Lubliner, Kazimierz Wasilewski i Bronisław Kowalewski.

W skład Związku wchodzi 22 towarzystwa, liczące około 320 tennisistów. Mistrzostwa na rok 1925 zdobyli:

gra pojedyńcza panów — Czetwertyński (W. K. T. K.).

gra podwójna panów — Steinert-Stolarow,

gra pojedyńcza pań — Wiera Richterówna (Łódzki Klub Lawn-Tennisowy),

gra mieszana pań i panów — Wiera Richterówna-Steinert.

Lista kwalifikacyjna graczy lawn-tennisowych na rok 1925.

Panowie: 1 St. Czetwertyński (W. L. T. K.), 2. Stolarow (Ł. K. L. T.), 3. E. Kruszewski (Warszawski Klub Narciarski), 4. W. Marszewski (W. L. T. K.), 5. Jan Loth (W. L. T. K.).

Panie: 1. W. Richter (Ł. K. L. T.), 2. J. Poradowska (W. L. T. K.), 3. Wanda Dubieńska (AZS Kraków), 4. Józefina Kowalewska (W.L.T.K.).

Pary panów: 1. Steinert — Stolarow, 2. Emchowicz — LothJ., 3. Drewnowski — Marszewski, 4. Foerster — Mikołajewski.

Pary mieszane: 1. W. Richter — Steinert.

Walne Zgromadzenie Związku odbędzie się 14 lutego 1926 r.

W dniach 15, 16 i 17 maja 1925 r. na courtach Warszawskiego Lawn-Tennis Klubu, polska reprezentacja tennisowa po raz pierwszy brała udział w międzynarodowych zawodach o Mistrzostwo świata — „Davis Cup", ulegając reprezentacji Anglji.

Polski Związek Hockeya na Lodzie

Założony 22 lutego 1925 roku. Adres Związku: Warszawa, Wiejska 11 m. 16. Skład Zarządu wybranego 22 lutego 1925 r. stanowią: Prezes — Inż. Wacław Znajdowski, Vice-Prezes — Kpt. Henryk Przedrzymirski, Sekretarz — Michał Hamburger Skarbnik — Jan Luxemburg, Przewodniczący Wydz. Gier i Dyscypliny — Andrzej Osiecimski-Czapski, Przewodniczący Wydziału Spraw Sę-

dziowskich — Lucjan Kulej. Członkowie Zarządu: Inż. Przetocki, Ludomir Wagner, Marjan Strumiłło, Marjan Strzelecki, E. Lindeman. W czasie kadencji ustąpili pp.: Kpt. Henryk Przedrzymirski, M. Hamburger, J. Luxemburg, L. Wagner, M. Strumiłło, E. Lindeman i M. Strzelecki, w miejsce nich dokooptowano na sekretarza — p. Edmunda Czaplickiego, na skarbnika — p. Tadeusza Semadeniego, i członka Zarządu p. Jana Mamrota.

W skład Związku wchodzi 17 towarzystw, liczących około 200 zawodników. Mistrzostwa na rok 1925 z powodu ujemnych warunków atmosferycznych nie odbyły się.

W roku bieżącym reprezentacja polska brała udział w 9-ciu spotkaniach miedzynarodowych, odnosząc 5 zwycięstw, 1 nierozegraną i 3 przegrane.

Walne Zgromadzenie Związku odbędzie się w pierwszej połowie marca b. r.

Polski Związek Motocyklowy

Założony 23 maja 1925 roku. Adres Związku: Poznań, ul. Łąkowa 10 (p. A. Paszkowski). Skład Zarządu na rok 1925 stanowią: Prezes — S. Trzeciak, Vice-Prezesi: Borowski i Zymalski, Sekretarz — A. Paszkowski, Skarbnik — Górecki, zastępca Kapitana Związkowego — Stadje, Kronikarz — Krajna, Radny — Krasiak.

W skład Związku wchodzi 6 towarzystw, liczących 120 członków.

Polski Związek Palanta i Gier Ruchowych

Założony w roku 1923 w Katowicach. Adres Związku: Katowice, Warszawska 67. Skład Zarządu stanowią: Prezes — J. Rolnik, Vice-Prezesi: Szulc i Piecha, Skarbnik — Siwek, Sekretarz — Holewa, Przewodniczący Wydz. Gier i Dyscypliny — Brynzy. Członkowie: Łatka, Knapek, Ekiert, Leśnik, Miera, Szyndler, Krężel, Sontag i Zgryzek.

Polski Związek Pływacki

Założony 30 kwietnia 1922 roku. Adres Związku: Warszawa, ul. Leszno 20 (p. Semadeni), Skład Zarządu wybrany 19 kwietnia 1925 r. stanowią: Prezes — Płk. Tadeusz Kasprzycki, V.-Prezesi: inż. E. Strug i dr. Stanisław Fächer, Sekretarz— T. Semadeni, Skarbnik — E. Eisenbett. Członkowie: R. Galla, Dr. M. Orłowicz, Inż. L. Seweryński, W. Tratt i prof. E. Wittig. Komisja Sportowa: T. Semadeni(przew.), inż. Z. Bukojemski, inż. Z. Gillewicz, inż. M. Łepkowski i W. Tratt. Kapitan Związkowy — T. Semadeni.

W skład Związku wchodzi 28 klubów, liczących około 150 zarejestrowanych pływaków. Mistrzostwa na rok 1925 zdobyli:

Panowie:

100 mtr. stylem dowolnym — Kpt. Władysław Kuncewicz (W. K. W.), 1 m. 17,5 s.,

400 mtr. stylem dowolnym — Kpt. Władysław Kuncewicz (W. K. W.) 7 m. 50 s.,

1500 mtr. stylem dowolnym — Stefan Sawicki (W. T. W.) 30 m. 11,9 s.,

200 mtr. stylem klasycznym — Jerzy Jurkowski (K. W. W.) 3 m. 27,2 s.,

100 mtr. nawznak — Ernest Schönfeld (Jutrzenka — Kraków) 1 m. 35,6 s.,

Skoki z trampoliny (5 i 10 mtr.) — Kazimierz Sienkowski (Cracovia),

Sztafeta 4 × 50 mtr. stylem dowolnym — Wojskowy Klub Wioślarski (Kuncewicz, Wejcht, Dobrowolski, Seweryński) 2 m. 31,3 s.

Panie:

100 mtr. stylem dowolnym — A. Trattowa (Polonia) 1 m. 48,5 s.,

40 mtr. stylem dowolnym — A. Trattowa (Polonia) 8 m. 31,8 s.,

200 mtr. stylem klasycznym — Kaiserówna (Giszowiec) 3 m. 57,3 s.,

100 mtr. nawznak — H. Schönfeldówna (Jutrzenka — Kraków) 1 m, 58,2 s.,

Skoki wieżowe (5 i 10 mtr. (Eugenja Segeda (W. K. W.),

Skoki z trampoliny—Eugenja Segeda (W.K.W.),

Sztafeta 4 × 50 mtr. — Jutrzenka (Kraków) Schönfeldówna, Schreiberówna, Binderówna, Laksówna).

Polski Związek Towarzystw Wioślarskich

Założony 26 października 1919 roku. Adres Związku: Warszawa, Foksal 19. Skład Zarządu wybranego w r. 1924 (na 3 lata) stanowią: Prezes — Józef Radwan, V.-Prezesi: Inż. Alfred Loth, i Jerzy Bojańczyk, Sekretarz — Franciszek Trzepałko, Skarbnik — Konstanty Węgliński, Referent Prasowy — Bohdan Gędziorowski. Członkowie: Edmund Bernatowicz, Maksymiljan Garstecki, Marja Dziewulska, Zygmunt Musiał, Telesfor Pułkowski, Stanisław Szeller, Maksymiljan Sporny, Kazimierz Szczepański i Maksymiljan Stürmer. Komisja Sportowa: Edward Szreder, Stefan Wróbel, Stanisław Raszewski, Janina Janicka, Tadeusz Szretter, Kazimierz Weyrauch i Marjan Turowski.

W skład Związku wchodzi 42 towarzystwa, liczące około 800 wioślarzy. Mistrzostwa na rok 1925 odbyte w Bydgoszczy 7 i 8 sierpnia na torze Brdy Ujście zdobyli: *jedynki wyścigowe* (tor 1650 mtr.) — Andrzej Osiecimski-Czapski, (W. T. W.— Warszawa) — 6 m. 47 s., *czwórki wyścigowe* ze sternikiem: AZS Warszawa w składzie — L. Kulej, H. Niezabitowski, P. Kurnicki, Otton Gordziałkowski, sternik — Władysław Nadratowski — 6 m. 18,6 s., *ósemki wyścigowe* — AZS Warszawa w składzie: L. Kulej, H. Niezabitowski, Piotr Kurnicki, Otton Gordziałkowski, Jan Łaszewski, Ł. May, Stanisław Hartman, Stanisław Cybulski— 5 m. 29 s., *cztery krótkie wyścigowe* — Osiecimski-Czapski i Okniński — 6 m. 16 s.

W dniach 5 i 6 września 1925 r. polska reprezentacja wioślarska po raz pierwszy brała udział

w międzynarodowych regatach o Mistrzostwo Europy.

Walne Zgromadzenie Związku odbędzie się w pierwszej połowie 1927 r.

Polski Związek Szermierzy

Założony 28 maja 1922 roku we Lwowie. Adres Związku brzmi: Kraków, ul. Łobzowska 14 — P. Dr. Adam Papée. Skład Zarządu wybranego 1 czerwca 1925 r. stanowią: Prezes — Adam Papée, Vice-Prezes — Józef Pochwalski, Sekretarz— Zdzisław Zdanowicz, Skarbnik — Jerzy Zabielski. Członkowie: St. Zubrzycki, Inż. Kamieniobrodzki i Insp. Sobolewski.

W skład Związku wchodzi 7 towarzystw. Ilość zgłoszonych szermierzy — 122 (w tem 2 panie).

Mistrzostwo na rok 1925 zdobyli: w szabli i szpadzie — Tadeusz Friedrich (Klub Szermierzy — Lwów), we florecie — Władysław Segda (Sekcja Szermiercza AZS Kraków).

Walne Zgromadzenie Związku odbędzie się około 1-go czerwca b. r.

Polski Związek Towarzystw Kolarskich

Założony 27 czerwca 1920 roku. Adres Związku: Warszawa, ul. Oboźna 3 (Dynasy). Skład Zarządu wybranego 26 czerwca 1925 r. stanowią: Prezes — Mieczysław Bodalski, Vice-Prezesi: Kazimierz Pawiński i Bronisław Cichocki, Sekretarze: Inż. Franciszek Szymczyk i Kazimierz Harasimowicz. Skarbnik: Ignacy Wadowski, Buchalter: Edmund Walter. Członkowie: Kazimierz Hamerling i Jan Jankowski, Kapitanowie: Feliks Wojtkiewicz, Stanisław Rudnicki i Artur Thiele.

W skład Związku wchodzi 70 towarzystw, liczących około 900 kolarzy.

Mistrzostwa na rok 1925 zdobyli:

Tcrowe (1000 mtr.) — 1 Jan Łazarski („Cracovia") 12,3'5 s. dn. 19. VII.1925, 2. J. Podgórski (W. T. C.), 3. Fr. Szymczyk (W. T. C.).

Szosowe (204.4 km.) — 1. Mieczysław Lange (P. T. C. I. M.) 7 g. 25 m., 2. Tadeusz Bartodziejski (W. T. C.) 7 g. 30 m., 3. Oswald Müller („Union" — Łódź) 7 g. 35 m.

Bieg odbył się w Katowicach podczas ulewnego deszczu 12.VII.1925 r.

Walne Zgromadzenie Związku odbędzie się w końcu marca b. r.

Polski Związek Lekkoatletyczny.

Założony w 1919 roku we Lwowie. Adres Związku: Warszawa, Wiejska 11 m. 16. Skład Zarządu wybranego w dn. 24 stycznia 1926 r. stanowią: Prezes — Kpt. Jerzy Misiński, Vice-Prezesi— Kpt. Bohdan Szeligowski, Sekretarz — Skarbnik — Feliks Weinthal. Członkowie: Tadeusz Semadeni, Stanisław Frenkiel, Jan Wiśniewski, St. Pawłowski i Jerzy Szyszko-Bohusz.

W skład Związku wchodzi 105 towarzystw, liczących 300 zarejestrowanych lekkoatletów. Terytorjalnie Związek dzieli się na 9 okręgów, a mianowicie:

Warszawski O. Z. L. A. — Warszawa, ul. Wiejska 11, m. 16, Prezes — Dr. Blachier.

Górnośląski O. Z. L. A. — Katowice, Warszawska 27, Prezes — Stanisław Nogaj.

Krakowski O. Z. L. A. — Kraków, ul. Sławkowska 23, II p. (P. Z. Szembek), Prezes — mjr. J. Engel.

Lubelski O. Z. L. A. — Lublin, Krak.-Przedm. 49, m. 16, Prezes — Por. Nowosielski.

Lwowski O. Z. L. A. — Lwów, Łozińskiego 7, Prezes — mjr. Dr. Wł. Fuchs-Dybowski.

Łódzki O. Z. L. A. — Łódź, Piotrkowska 108, Prezes — Aleksander Kordasz.

Poznański O. Z. L. A. — Poznań, ul. Ratajczaka 11 a, 4 w. (p. Kazim. Karolczak). Prezes — A. Kalenbach.

Pomorski O. Z. L. A. — Budgoszcz, Plac Wolności 12 (p. Witold Mężnicki). Prezes — J. Albrycht.

Wileński O. Z. L. A. — Wilno, 3 p. Sap. (Por. Głowacki). Prezes — prof. Jan Weyssenhhof.

Mistrzostwa panów na r. 1925 zdobyli:

Bieg 100 mtr. — Al. Szenajch („Warszawianka") 10,9 s.

Bieg 200 mtr. — St. Rothert („Polonia") 23,6 s.

Bieg 400 mtr. — Zygmunt Weiss (AZS Warszawa) 55,4 s.

Bieg 800 mtr. — Czesław Foryś („Warszawianka") 2 m. 08 s.

Bieg 1500 mtr. — Czesław Foryś („Warszawianka") 4 m. 21 s.

Bieg 5000 mtr. — Freyer (I K. S. Katowice) 16 m. 28,2 s.

Bieg 5000 mtr. — Freyer (I K. S. Katowice) 34 m. 47 s.

Bieg 110 mtr. z płotkami — C. Cejzik („Polonia") 17,6 s.

Beig 400 mtr. z płotkami — St. Kostrzewski (AZS Warszawa) 59,4 s.

Sztafeta 4×100 mtr. — K. S. „Polonja" (Korolkiewicz II, Cejzik, Piątkowski i Rothert) 46.5 s.

Sztafeta 4×400 mtr. — A. Z. S. Warszawa (Ołdak, Malanowski, Dąbrowski i Kostrzewski) 3 m. 39 s.

Chód 2 klm. — Ptaszycki (Orzeł Biały — Warszawa) 10 m. 7 s.

Skok wdal — Dobrowolski (AZS Warszawa) 663 cm.

Skok wzwyż — A. Cejzik („Polonia") 1 mtr. /0 cm.

Trójskok — A. Cejzik („Polonia") 12 m. 80 cm.

Skok o tyczce — S. Adamczak (AZS — Poznań) 3 mtr. 43,5 cm.

Rzut kulą — A. Cejzik („Polonia") 11 m. 79 cm.

Rzut dyskiem — St. Szydłowski (AZS Warszawa) 38 m. 20 cm.

Rzut młotem — A. Cejzik („Polonia") 30 m. 92 cm.

Pięciobój — A. Cejzik („Polonia") 3259,405 pkt.
Dziesięciobój —
Maraton — (42 klm. 195 mtr.).

Polskie Rekordy Lekkoatletyczne Mężczyzn

60 mtr., 6,9 s., A. Szenajch (K. S. Warszawianka), 11.XI. 1923, Warszawa.

200 mtr., 22,7 s., Z. Weiss (A. Z. S. Warszawianka), 15.VIII. 1925, Kraków.

200 mtr., 22,7 s., Z. Weiss (A. Z. S. Warszawa), 28.V. 1924, Warszawa.

400 mtr., 51,0 s., Z Weiss (A. Z. S. Warszawa), 20.IX. 1925, Warszawa.

800 mtr., 1 m. 59,0 s., St. Kostrzewski (A. Z. S. Warszawa), 12.IX. 1925, Warszawa.

1000 mtr., 2 m. 40,9 s., S. Ołdak (A. Z. S. Warszawa), 25.VII. 1925, Warszawa.

1500 mtr., 4 m. 15,5 s., Foryś Cz. (K. S.) Warszawianka), 20.VI. 1925, Warszawa.

2000 mtr., 6 m. 5,2 s., Malanowski (A. Z. S. Warszawa), 27.IX. 1925, Warszawa.

3000 mtr., 9 m. 12,7 s., J. Łukaszewicz („Polonia"), 19.VII. 1925, Warszawa.

5000 mtr., 16 m. 8,7 s., A. Frejer (I. F. C. Katowice), 20.VI. 1925, Warszawa.

10000 mtr., 34 m. 6,2 s., J. Łukaszewicz („Polonia"), 20.VI. 1925, Warszawa.

15000 mtr., 55 m. 0,8 s., T. Kuchar („Pogoń" — Lwów), 13.V. 1910, Lwów.

20000 mtr., 1 g. 18 m. 35,7 s., S. Szelestowski („Polonia"), 30.IX. 1923, Warszawa.

30000 mtr., 2 g. 36 m. 9,0 s., A. Mryc („Czarni"— Lwów), 3.X. 1909, Lwów.

1 godzina — 16474 m., T. Kuchar („Pogoń" — Lwów), 13.V. 1910, Lwów.

Biegi rozsławne.

400 m. (4×100), 45,4 s.: A. Cejzik, St. Piątkowski, S. Korolkiewicz, S. Rothert — „Polonia", 13.IX. 1925, Warszawa.

500 m. (4×200), 1 m. 40,8 s.: A. Szenajch, Mieszkowski I, F. Weintal, Mieszkowski II — K. S. Warszawianka, 29.IX. 1923, Warszawa.

1000 m. (1 : 2 : 3 : 4), 2 m. 6,5 s.: Dąbrowski I, St. Kostrzewski, Z. Weiss, J. Malanowski — A. Z. S. Warszawa, 4.X. 1925, Warszawa.

1500 m. (1 : 2 : 4 : 8), 3 m. 36,2 s.: St. Sośnicki, St. Kostrzewski, St. Malanowski, S. Ołdak — A. Z. S. Warszawa, 21.VI. 1925, Warszawa.

1600 m. (4×100), 3 m. 32,0 s.: Z. Weiss, Z. Strumpf, Z. Jaworski, S. Ołdak — A. Z. S. Warszawa, 21.IX. 1924, Warszawa.

Biegi przez płotki

110 m., 16,2 m., T. Garczyński, „Pogoń" — Lwów, 2.VI. 1912, Wiedeń.

400 m., 58,8 s., St. Kostrzewski, A. Z. S. Warszawa, 12.IX. 1925, Warszawa.

Chody

1 km., 4 m. 39,4 s., Ptaszycki, Orzeł Biały, 13.IX. 1925, Warszawa.

2 km., 9 m. 23,2 s., Ptaszycki, Orzeł Biały, 12.VI. 1925, Warszawa.

3 km., 14 m. 24,6 s., M. Wudkiewicz, Czarni — Lwów, 5.VIII. 1924, Lwów.

5 km., 25 m. 28,6 s., M. Wudkiewicz, Czarni — Lwów, 30.V. 1914, Lwów.

10 km., 52 m. 30,8 s., M. Wudkiewicz, Czarni — Lwów, 30.V. 1914, Lwów.

1 godzina — 11371 m., J. Jajus, Pogoń — Lwów, 26.VI. 1910, Lwów.

Skoki

Wzwyż z miejsca, 136,5 cm., E. Jakubowicz, Czarni — Lwów, 15.VI. 1912, Lwów.

Wzwyż z rozbiegu, 176,0 cm., W. Kuchar, J. Gruner (1. Pogoń — LwówŁ, 2. A. Z. S. Warszawa), 15.VIII. 1922, Lwów.

Wdal z miejsca, 294,0 cm., K. Cybulski, Pogoń— Lwów, 22.X. 1924, Warszawa.

Wdal z rozbiegu, 662,0 cm., St. Sośnicki, K. S. Polonia, 28.V. 1924, Warszawa.

O tyczce, 360,0 cm., St. Adamczak, A. Z. S. Poznań, 24.X. 1924, Poznań.

Trójskok, 13 m. 06,0 cm., St. Sośnicki, Czarni — Lwów, 19.VIII. 1914, Lwów.

Rzuty

Oszczepem dow. ręką, 57 m. 56 cm., J. Gruner, A. Z. S. Warszawa, 12.VII. 1925, Paryż.

Oszczepem oburącz, 90 m. 75 cm., S. Szydłowski, A. Z. S. Warszawa, 21.IX. 1924, Warszawa.

Dyskiem dow. ręką, 40 m. 95 cm., A. Cejzik, K. S. Polonia, 12.VI. 1925, Warszawa.

Dyskiem oburącz, 73 m. 59,5 cm., St. Szydłowski, Pogoń — Lwów, 15.VI. 1924, Lwów.

Pchnięcie kulą, 12 m. 28,5 cm., J. Baran, Pogoń — Lwów, 21.IX. 1923, Warszawa.

Pchnięcie kulą oburącz, 21 m. 57 cm., S. Cybulski, Pogoń — Lwów, 8.VII. 1923, Lwów.

Młotem, 30 m. 92 cm., A. Cejzik, K. S. Polonia, 15.VIII. 1925, Kraków.

Wieloboje

Pięciobój, 3259,405 pkt., A. Cejzik, K. S. Polonia, 4.X. 1925, Łódź.

Dziesięciobój, 6324,465 pkt., A. Cejzik, K. S. Polonia, 11.XII. 1924, Paryż.

POLSKIE REKORDY LEKKOATLETYCZNE KOBIET

Biegi.

60 m., 8,4 s., Rzeźnicka (K. S. Warszawianka), 23.IX. 1923, Warszawa, Sadkowska (Sokół), 18.VII. 1925, Warszawa.

80 m., 11,9 s., H. Woynarowska, A. Z. S. Warszawa, 28.V. 1924, Warszawa.

100 m., 14,0 s. Czajkowska (Sokół), 18.VII, 1925, Warszawa.

250 m., 37,8 s., Czajkowska (Sokół), 14.VII. 1925, Warszawa.

Biegi rozstawne

300 m. (4×75), 42,5 s.: Sadkowska, Lubecka, Złotnicka, Czajkowska (Sokół), 8.VII. 1925, Warszawa.

400 m. (4×100), 58,9 s.: Zarugiewiczówna, Gwizdałówna, Karczmarówna, Szmendziakówna (Pogoń — Lwów), 26.VII. 1923, Warszawa.

240 m. (60 : 80 : 100), 34,6 s.: Zalewska, Złotnicka, Czajkowska (Sokół), 27.IX. 1925, Warszawa.

Bieg przez płotki

60 m., 11,4 s., F. Schabińska (Sokół), 27.IX. 1925, Warszawa.

65 m., 12,4 s., F. Schabińska (Sokół), 27.IX. 1925, Warszawa.

83 m., 16,1 s., M. Szmidówna (K. S. Polonia), 7.IX. 1924, Warszawa.

Skoki

Wzwyż z rozbiegu, 135 cm., Taborowiczówna (Sokół), 18.VII. 1925, Warszawa.

Wdal z rozbiegu, 473 cm., Sadkowska (Sokół), 21.VI. 1925, Warszawa.

Rzuty

Oszczepem (600 gr. st. klas.), 23 m. 60 cm., Ryttnerówna (K. S. Makkabi), 27.IX. 1925, Warszawa.

Dyskiem 1 kg., 33 m. 40 cm., Konopacka (A. Z. S. Warszawa), 20.VI. 1925, Warszawa.

Dyskiem oburącz 46 m. 35 cm. (prawą — 26 m 58 cm., lewą — 19 m. 77 cm.), Konopacka (A. Z. S. Warszawa), 17.VII. 1925, Warszawa.

Pchnięcie kulą (3.628 k.), 9 m. 80,5 cm., Konopacka (A. Z. S. Warszawa), 18.VII. 1925, Warszawa.

Pchnięcie kulą oburącz, 16 m. 98,5 cm., Konopacka (A. Z. S. Warszawa), 18.VII. 1925, Warszawa.

Pchnięcie kulą oburącz, 16 m. 98,5 cm., (prawą 8 m. 93,5 cm., lewą — 8 m. 05 cm.), Konopacka (A. Z. S. Warszawa), 18.VII. 1925, Warszawa.

SOKOLSTWO SŁOWIAŃSKIE.

I. NIECO DANYCH O SOKOLE JUGOSŁOWIAŃSKIM

(Jugoslovenski Sokolski Savez) w r. 1924

„Związek Sokoli Jugosłowiański” został założony 29 czerwca 1910 r., wtedy przestały istnieć dawniejsze Sokoły szczepowe. Siedzibą Związku jest — Lublana.

W r. 1924 odbyły się dwa zloty dzielnicowe Sokoła Jugosłowiańskiego: zlot dzielnicowy w Sarajewie (od 27—30 czerwca) i w Zagrzebiu (od 16—17 sierpnia). W Sarajewie, jak wogóle w Bośnji za czasów austrjackich, Sokół nie miał przyjaznych warunków; dlatego złot w Sarajewie był dla tamtejszej ludności znakiem nowego życia w wolnej ojczyźnie. Zlot w Zagrzebiu miał podwójne, a wielkie znaczenie: 1) łączył się z Wiecem Sokolim, więc nie był przeznaczony tylko dla manifestacyjnych występów i zawodów, lecz i dla obrad w zasadniczych kwestjach sokolich, i 2) na ten złot przybyły i delegacje Związków Sokolstwa polskiego, czechosłowackiego, rosyjskiego (emigracyjnego) i jugosłowiańskiego i aprobowały zasadniczo myśl założenia Związku Sokołów słowiańskich. Przygotowanie statutu tego Związku wziął na siebie Prezes Sokoła Polskiego, Adam hr. Zamoyski.

Sokół Jugosłowiański uczestniczył w r. 1924 pierwszy raz w Olimpjadzie światowej w Paryżu. W Olimpjadzie brało udział dziewięć narodów (państw): Francja, Szwajcarja, Anglja, Czechosłowacja, Jugosławja, Włochy, Ameryka (Zjednoczone stany), Finlandja i Luxenburg. Członek Sokoła Jugo-

słowiańskiego druh Lew Sztukel (okrąg Nowo Mesto w Słowacji) zyskał pierwszeństwo w czwartym szeregu.

Ze Sokołem czechosłowackim odbył Sokół Jugosłowiański 15 maja wspólne posiedzenie w Pradze czeskiej, skąd wyszła odezwa o współpracy Sokołów słowiańskich. Liczba druhów spadła o 200, druhen o 60, ale to nie znaczy, że Sokolstwo podupadło, bo liczba ćwiczących druhów i druhen wzrosła; mieliśmy w r. 1924 ćwiczących druhów 21·2% (w r. 1923 tylko 20·2%), i druhen 31·1% (w r. 1923 — 29·6%). „Odrost" męski postąpił o 300, żeński ustąpił o 41, liczba u „dzieci" chłopców wzrosła o 200, „dzieci" dziewczynek — o 65.

Okręgów („žup") miał Sokół Jugosłowiański 25, i to: Bania Luka (Bośnia), Bieograd, Bielovar (Chorwacja), Celje (Słowenja), Kragujewac (Serbja), Krań (Słowenja), Lublana, Lublana I, Marybor (Słowenja), Mostar (Hercegowina), Nisz (Serbja), Nowy Sad (byłe Węgry), Nowe Mesto (Słowacja), Osjek (Chorwacja), Rjeka (Fiume), Sarajewo, Skople (Serbja — Macedonja), Split (Dalmacja), Turla (Bośnia), Użyce (Serbja), Wielki Beczkerek (były Węgry), Zagrzeb, Zajeczar (Serbja).

Dajemy (str. 84) przegląd statystyczny Sokoła Jugosłowiańskiego według stanu z dnia 1 października 1924 r.:

Jak inne narody słowiańskie, posiada Sokół Jugosłowiański jeden okręg w Ameryce Północnej, składający się z 6 chorwackich, 1 Słowieńskiego i 1 Serbskiego gniazda Sokolego, głównie w Chicago.

„Staresińśtwo" (Starszyzna) Sokoła Jugosłowiańskiego

Starosta (prezes) Gangl Engelbert (Lublana); jego zastępcy, dr. Lazar Car (Zagrzeb), Jerzy Paunkowicz (Beograd), Iwan Bajżel (Lublana). Naczelnik Ambrozicz Mirosław (Lublana).

Pod zarządem Sokoła Jugosłowiańskiego pracują wydziały: gospodarczy, mniejszościowy, organizacyjny, oświatowy, statystyczny, propagandowy, praw-

Nr	ŻUPA (Okręg)	Druhów	Druhen	Razem	Druhów Ćwiczących wpisanych	%
1	Bania Luka . . .	960	344	1304	261	27·4
2	Beograd	1110	281	1391	332	29·9
3	Bielowar	804	214	1018	183	22·8
4	Celje	1491	647	2138	241	16·1
5	Kragujewac . . .	613	150	763	218	35·5
6	Krań	1726	898	2624	249	14·4
7	Lublana	1711	528	2239	245	14·3
8	Lublana I . . .	3024	1396	4320	402	13·3
9	Marybor	2572	979	3551	556	21·6
10	Mostar	2250	339	2589	523	24·2
11	Nisz.	639	91	730	116	18·1
12	Nowy Sad . . .	2595	528	3123	802	30·8
13	Nowo Mesto . . .	1226	440	1666	207	16·8
14	Osjek	1250	263	1513	202	16·7
15	Rjeka	2035	402	2437	444	21·8
16	Sarajewo	812	158	970	237	29·2
17	Skople	823	115	938	407	50·0
18	Split	3288	407	3695	475	14·4
19	Szabac	785	145	930	221	28·2
20	Szybenik	1409	96	1505	284	20·1
21	Turla	1467	315	1782	308	21·0
22	Użyce	309	83	392	107	34·7
23	Wielki Beczkerek .	1693	437	2130	461	27·2
24	Zagrzeb	2356	542	2898	436	18·5
25	Zajeczar	195	9	204	27	13·8
Razem	1. X. 1924	37143	9907	47250	7944	21·3

Druhen Ćwiczących		Podrost		Dzieci		Razem podrostu	Razem wszystkich	Liczba gniazd	Liczba członków w stroju
wpisanych	%	męski	żeński	męskie	żeńskie				
111	32·0	230	129	251	229	839	2143	14	99
154	54·7	367	231	505	444	1547	2938	14	131
64	29·2	109	68	136	101	414	1432	12	87
171	26·4	132	84	371	364	951	3089	21	269
110	73·5	344	225	284	246	1099	1869	11	36
144	16·0	175	115	287	308	885	3509	14	444
141	26·8	176	107	164	210	657	2196	15	282
256	18·4	238	183	344	363	1118	5438	27	423
263	26·8	366	257	780	658	2061	5612	34	425
114	33·7	282	170	495	363	1310	3899	25	290
52	57·2	146	110	188	159	603	1333	7	27
242	45·9	952	627	961	728	3268	6391	24	360
104	23·7	172	126	210	210	718	2384	22	228
110	41·8	284	132	188	148	752	2265	12	125
159	39·5	290	226	259	191	966	3403	26	250
80	50·6	137	64	150	85	436	1406	9	126
98	85·0	408	286	753	584	2028	2966	28	44
117	28·8	373	198	561	430	1563	5237	24	385
52	35·8	151	99	200	136	986	1916	7	43
52	54·1	206	79	226	116	627	2132	16	123
104	33·0	184	152	413	221	970	2752	15	101
56	67·4	181	93	143	125	542	934	5	40
171	39·1	375	154	765	607	1901	4031	20	152
145	26·8	406	241	480	309	1436	4334	27	373
7	78·0	53	55	268	71	447	651	3	10
3077	31·1	6727	4211	9382	7393	27713	74763	423	4873

niczy, kolejowy, leczniczy, techniczny i „Jugosłowiańska Macierz-Sokola”.

Adres Sokoła Jugosłowiańskiego: Lublana, Narodni Dom (siedzibą Sokoła jest także Lublana, bo druh starosta mieszka tam).

Organy Sokoła Jugosłowiańskiego: „*Sokolski Glasnik*“ (wychodzi 2 razy miesięcznie, redaktor naczelny druh Ambrozicz Mirosław, Lublana, Erjawczewa cesta 4,II). Dla „Odrostu” i „Dzieci”: „*Sokolicz*” (miesięcznik z załącznikiem dla dzieci „Nasza radost”, Lublana, Učitelska tiskarna). Pojedyńcze żupy wydają prócz tego swoje osobne pisma.

II. NIECO DANYCH O ZWIĄZKU CZESKO-SŁOWACKIM.

(*Czeskoslovenska Obec Sokolskă*)

1. Początek dzisiejszego Związku Czeskosłowackiego odnosi się do r. 1889.

Miejscem zamieszkania władz związkowych — Praga.

Związek dzieli się na 53 okręgi (żupy), o 2649 gniazdach (jednot) i 486 filii (poboczek) (w sumie — jednostek organizacyjnych — 3135).

Stan Związku Czesko-Słowackiego w dn. 31.XII 1925 r. był następujący:

Członków: mężczyzn 245.752; kobiet 93.312; ogółem 339.064;

młodzież w wieku od 15—19 lat: chłopców 38.599; dziewcząt 33.862; ogółem 72.461;

uczniów: uczniów 70.899; uczennic 79.875; ogółem 150.774.

Wielu członków posiada Związek Czesko-Słowacki w Ameryce Północnej. W roku 1923 było tam gniazd czesko-słowackich do 400.

Członkowie Przewodnictwa Związku Sokolstwa Czesko-Słowackiego.

(*Členové předsednictva Čos.*).

Dr. Scheiner Josef, prezes; Mašek Francišek, Štěpánek Vincenc, Dr. Heller Karel, zastępcy pre-

zesa; Dr. Vaníček Jindřich, naczelnik Związku, Malá Milada, naczelniczka; Heller Jan, przewodniczący komisji oświatowo-ideowej; Dr. Urban Jaroslav; Dr. ,Fleischman Vladimír, sekretarze; Dvořák Karel skarbnik; Novák R. V., rachmistrz; Bílek Rudolf, rządca domu Tyrša; Petrů Mečislav; Truhlář Josef Dr. Křovák Rudolf, Dr. Maličký Josef; Dr. Bukovský Stanislav; Formandl Antonin; Dr. Weigner Karel; Kudela František, zarządca pływalni; Fučíková Olga; Dr. Klíma Rudolf; Fon Jan, učitel; Liska František; Tšída Emil; Schwarz Karel; Provazníková Marje, zastępczyni naczelniczki.

Naczelnictwo Związku Czesko-Słowackiego Sokolstwa

(*Náčelnictvo mužů Čos.*)

Dr. Vaníˇek Jindˇich, naczelnik Związku; Smiřák Martin; Bílek Rudolf; Beránek František; Jiršak Miroslav; Havel Bohumil; Müller Vladimír; Očenášek Augustin; Procházka Rudolf; Pergl Václav; Heller Aga; Benda Antonín; Pechlát Augustin; Erben František; Hiller Jan; Pelikán Jan; Dr. Bukovský Stanislav; Malá Milada; Zedník František; Polame Josef; Svoboda Svatopluk; Dr. Klinger Miroslav; Nimshaus František.

Naczelnictwo żeńskie Związku Czesko-Słowackiego Sokolstwa

(*Načelnictvo žen Čos.*)

Milada Malá, naczelniczka Związku; Růžena Máchalová; Marie Provazníková; Bozena Stýblová; Blazena Křízowá; Vlasta Boučková; Hana Burgerová; Anna Ertlová; Olga Fučíková; Zofie Gürtlerová; Božena Holečková; Růzena Krasingerová; Helena Liebscherová; Anna Nolčova; Terezie Pechlátová; Frantiska Sprdlíková; Oldviska Táborská; Markétą Wachtlǫvá,

III. CHORWACKI ZWIĄZEK SOKOLI
(*Hrvatski Sokolski Savez)*

Chorwacki Związek Sokoli jest to druga w Jugosławji organizacja Sokola, ściśle szczepowa, obok państwowego Związku Jugosłowiańskiego, do którego wchodzi i część Chorwatów. Powstał Chorwacki Związek w r. 1904, a zreorganizowano go w r. 1922.

Prezesem jest Lacko Kriż; zastępcy, I — Iosip Hanusz, II-gi — Iosip Szulek; sekretarz — Ante Malowić; skarbnik — Franjo Cziżek; naczelnik Związku — Branimir Resz; naczelnik Konnego Sokoła—Leonidas Vomaczka; Związek dzieli się na 7 dzielnic (okręgów — żupa) ze 139 gniazdami, o 20.000 członkach, we właściwej Chorwacji i z 22 gniazdami, o 2.500 członków, w całem pozostałem państwie jugosłowiańskiem (Dalmacja i t. d.).

Dzielnice noszą nazwy znakomitych Chorwatów; I — Fonowa (prezesem jest dr. Franjo Buczar, nasz stary przyjaciel); II — dra Pere Magdića; III—Ljutovida Posavskoga; IV — Preradovićeva; V — dra Ante Starcevića; V — Strossmayerova; VII — Zrinskoga.

IV. ZWIĄZEK BUŁGARSKICH JUNAKÓW

Założony został w roku 1898, z siedzibą w Zofii.

Prezesem Związku jest Chr. Atanasow; zastępcą jego — D. Lazow; sekretarzem — Cw. Stojanow; skarbnikiem—St. Kiselow; naczelnictwo—Blanochud, Tohinow, Buresz i naczelnicy okręgów.

Cały Związek dzieli się na pięć dzielnic: zofijska, tyrnowska, dunajska, czarnomorska i tracka, o 50.000 członków, w przybliżeniu.

Część III

SOKOLSTWO POLSKIE

SKŁAD PRZEWODNICTWA

Związku Towarzystw Gimnastycznych „Sokół" w Polsce

Prezes: Adam hr. Zamoyski

Wiceprezesi: Czarnik Kazimierz dr. i Terech Michał inż.

Naczelnik: Kłoś Czesław dr. inż.

Sekretarz: Maksyś Mikołaj inż., z-ca Przeździecki Franciszek.

Skarbnik: Dajkowski Czesław.

Członkowie Przewodnictwa: Dubowski Marjan; dr. Kozielewski Ignacy, *redaktor „Przewodnika Gimnastycznego „Sokół"*; Matuszewski Jan; Noskiewicz Karol; Rauer Emil, *przewodniczący Komisji Finansowej;* Strzetelski Stanisław, *przewodniczący Wydziału Organizacji Młodzieży Wiejskiej;* Tyrakowski Witold; Walczewska Teodora, *przewodnicząca działu Sokolic*; dr. Wunsch Eugenjusz.

Adam hr. Zamoyski
Prezes Związku Sokolstwa Polskiego

Statuty i regulaminy

Statut
Związku Towarzystw Gimnastycznych „Sokół“ w Polsce

I. Nazwa, cel, siedziba i godło Związku

§ 1. Dla skuteczniejszego osiągnięcia swych celów i wypełnienia zadań, Towarzystwa Gimnastyczne „Sokół", na ziemiach Państwa Polskiego istniejące, tworzą związek pod nazwą „Związek Towarzystw Gimnastycznych „Sokół" w Polsce".

§ 2. Związek ma na celu podniesienie dzielności fizycznej społeczeństwa polskiego oraz wyrobienie w temże społeczeństwie karności, spójni i ofiarności, odpowiedzialności za swe czyny, poczucia obowiązku wobec Państwa, zdolności do obrony granic i całości Rzeczypospolitej, i wszelkich wogóle cnót obywatelskich, stanowiących podstawy istotnej miłości Ojczyzny.

§ 3. Do osiągnięcia powyższyh celów Związek dąży przez spółdziałanie z Towarzystwami Związkowemi, kierowanie ich działalnością, łączenie i uzgadnianie ich usiłowań.

W szczególności zaś Związek:

a) opracowuje i współdziała w opracowaniu zasad wychowania fizycznego młodzieży i utrzymania sprawności fizycznej dorosłych, wydaje czasopisma i dzieła, sprawom tym poświęcone, ogłasza konkursy na prace w tym kierunku, występuje z odnośnemi wnioskami do władz kierowniczych i urzędów państwowych,

b) rozpowszechnia w społeczeństwie zrozumienie doniosłości racjonalnego rozwoju fizycznego

i zachowania do późnego wieku sprawności fizycznej, przy pomocy odczytów, wykładów, kursów, zawodów publicznych, zlotów i t. p.

c) wspiera moralnie i materjalnie Towarzystwa Związkowe, czuwa nad ich działalnością, udziela im rad i wskazówek, kształci dla nich nauczycieli gimnastyki i kierowników ćwiczeń, wprowadza w nich jednolity ustrój, jednolite zasady wychowania fizycznego i jednolite metody pracy,

d) zabiega o rozszerzenie sieci Towarzystw Sokolich na wszystkie warstwy narodu polskiego i na wszystkie ziemie przez Polaków zamieszkałe

§ 4. Związek jest osobą prawną i, jako taki, może zawierać wszelkiego rodzaju zobowiązania, zbywać i nabywać nieruchomości, przyjmować zapisy i darowizny na ogólnych zasadach prawnych.

§ 5. Związek działa na wszystkich ziemiach Państwa Polskiego zgodnie z przepisami miejscowymi o stowarzyszeniach i Związkach. Siedzibą Zarządu jest Warszawa.

§ 6. Związek używa sztandaru i pieczęci z godłem sokoła w locie.

II. Członkowie Związku

§ 7. Członkiem Związku może być każde Towarzystwo gimnastyczne w Polsce, lub takież Towarzystwo polskie na obczyźnie założone, o ile przez Zarząd Związku przyjęte do niego zostało.

§ 8. Towarzystwa Związkowe korzystają z poparcia moralnego i materjalnego Związku, z jego rad i wskazówek, uczestniczą we wszelkich władzach Związku przez swych delegatów, mogą składać wnioski do władz związkowych, są obowiązane uczestniczyć w publicznych wystąpieniach i przedsięwzięciach Związku.

§ 9. Towarzystwa Związkowe obowiązane są stosować się w granicach Statutu i Regulaminów do zarządzeń i poleceń władz związkowych, o ile takowe nie sprzeciwiają się przepisom prawa obo-

wiązującym w Państwie, w którem Towarzystwo Związkowe ma swoją siedzibę, przedstawiać żądane przez nie sprawozdania, bilanse, wykazy i wyjaśnienia, opłacać na rzecz Związku ustanowione składki, dbać o zachowanie jednolitości powagi i godności Sokolstwa.

§ 10. Członkowie Towarzystw Związkowych korzystają z prawa obecności na posiedzeniach Rady Okręgowej, Dzielnicowej oraz Związkowej, są zwolnieni od wpisowego i balotowania przy przenoszeniu się z jednego Towarzystwa do drugiego, mogą korzystać bezpłatnie w przeciągu dwóch miesięcy z lokalu i urządzeń każdego Towarzystwa Związkowego, w którego siedzibie chwilowo się znajdują.

§ 11. Towarzystwo przestaje być członkiem Związku wskutek:

a) wykreślenia przez Zarząd z powodu niewnoszenia ustanowionych na rzecz Związku opłat w przeciągu dwóch lat,

b) wyłączenia przez Sąd Honorowy Związku (§ 31); Towarzystwo wykreślone lub wyłączone ze Związku traci prawo do noszenia nazwy „Sokół" tudzież do używania godeł sokolich.

§ 12. Członkami honorowymi mianuje Rada Zwązku, na wniosek Zarządu Związku, te osoby lub instytucje, którym pragnie wyrazić cześć i uznanie za ich zasługi, na polu wychowania fizycznego lub w zakresie spraw narodowych położone. Członkowie honorowi mają prawo noszenia strojów i odznak sokolich, wyboru biernego do przewodnictwa Związku i uczestniczenia w posiedzeniach Rady Związku z głosem doradczym.

III. Fundusze Związku

§ 13. Związek dochody swe czerpie:

a) z wpisów i składek członków,

b) z zapisów, fundacyj i darów,

c) z popisów, pokazów, zawodów i t. p. urządzanych na rzecz Związku, oraz z przedsiębiorstw i wydawnictw własnych.

§ 14. Fundusze dzielą się na zakładowy i obrotowy.

Fundusz zakładowy powstaje z wpisowego, oraz zapisów i darów, na ten cel przeznaczonych. Do funduszu zakładowego zalicza się również majątek nieruchomy, bibljoteka i zbiory Związku. Uszczuplenie funduszu zakładowego może być dokonane jedynie za zgodą Rady Związku, obciążenie zaś za zgodą Zarządu.

Do funduszu obrotowego należą odsetki funduszu zakładowego oraz wszelkie wpływy, nie przeznaczone do funduszu zakładowego. Funduszem obrotowym rozporządza Przewodnictwo Związku w granicach zatwierdzonego budżetu.

IV. Ustrój Związku

§ 15. Związek dzieli się na Okręgi i Dzielnice.

§ 16. Okręg składa się z kilku lub kilkunastu Towarzystw Związkowych, których siedziby leżą w pobliżu. Okręg, pod względem majątkowym, stanowi oddzielną jednostkę prawną. Okręg ma na celu niesienie pomocy należącym do niego Towarzystwom w spełnianiu ich zadań, bezpośredni nadzór nad ich działalnością, dokonywanie perjodycznych przeglądów technicznych i gospodarczych, zawiadamianie władz dzielnicowych i związkowych o stanie Towarzystw i zakładanie nowych Towarzystw. Okręg czerpie swe dochody z opłat, wnoszonych przez Towarzystwa do niego należące, z wpływów z popisów, pokazów, zabaw t. p. przez Okręg urządzanych, tudzież z zasiłków Dzielnicy i Związku.

Sprawami Okręgu zarządzają: Rada i Zarząd, powstałe z wyborów.

Szczegółowe przepisy, dotyczące działalności Okręgu, jego dochodów, stosunku do władz dzielnicowych i związkowych oraz do Towarzystw Związkowych, tudzież wyboru i zakresu czynności władz okręgowych, objęte są oddzielnym Regulaminem.

§ 17. Kilka Okręgów, graniczących ze sobą, tworzą Dzielnicę.

W ramach zasad, uchwalonych przez władze związkowe, pracuje Dzielnica samodzielnie, ma jednak obowiązek o działalności swojej zawiadomić Zarząd Związku. Dzielnica wprowadza w życie powzięte przez władze związkowe postanowienia, przygotowuje siły nauczycielskie, pomaga okręgom i towarzystwom w pracach organizacyjnych i wychowawczych, jednoczy ich działalność. Dzielnica czerpie swe dochody z opłat Okręgów do niej należących, z wpływów, z popisów, pokazów, zabaw i t. p. przez nią urządzanych, tudzież z zasiłków Związku.

Sprawami Dzielnicy zarządzają: Rada, Zarząd i Przewodnictwo, powstałe z wyborów.

Szczegółowe przepisy, dotyczące działalności Dzielnicy, jej dochodów, jej stosunku do Towarzystw i Okręgów oraz władz związkowych, tudzież wyboru i zakresu czynności władz dzielnicowych, objęte są oddzielnym Regulaminem.

V. Władza Związku

§ 18. Sprawami Związku kierują: Rada, Zarząd i Przewodnictwo.

a) Rada.

§ 19. Rada Związku składa się:

a) z przedstawicieli Okręgów, wybranych przez Rady Okręgowe z pomiędzy wszystkich członków Okręgu w głosowaniu tajnem. Liczba przedstawicieli określa się w stosunku do ogólnej liczby członków tegoż Okręgu. Stosunek ustala Rada Związku. Wybory odbywają się co dwa lata;

b) z członków Zarządu i Przewodnictw Dzielnicowych;

c) z członków Zarządu i Przewodnictwa Związku.

Członkowie Rady przed posiedzeniem winni złożyć zaświadczenie, wydane przez odnośne Zarzą-

dy, stwierdzające ich prawo uczestniczenia w Radzie. Członkowie honorowi mogą uczestniczyć w posiedzeniach Rady z głosem doradczym (§ 12).

§ 20. Rada jest najwyższą władzą Związku. Może ona zmieniać lub uchylać postanowienia wszelkich organów Związku, wglądać w ich czynności i wydawać o nich opinję. W szczególności Rada:

a) uchwala zasady i kierunek prac ideowych sokolstwa;

b) ustala zasady i metody wychowania fizycznego;

c) zatwierdza rachunki Zarządu i uchwala budżety, zarządza funduszem zakładowym Związku;

d) rozważa sprawozdania Zarządu o stanie i działalności Związku i jego organów, wypowiada o nich swą opinję i daje wskazówki na przyszłość;

e) ustala zasady ustroju Związku, uchwala zmiany statutów tak Związku, jak i Towarzystw Związkowych, określa granice dzielnic;

f) ustanawia każdorazowo stosunek między ilością przedstawicieli do władz związkowych od poszczególnych Okręgów lub Towarzystw, a liczbą członków w tychże Okręgach lub Towarzystwach;

g) mianuje członków honorowych Związku;

h) dokonywa wyborów przewodniczącego Związku i jego zastępcy oraz członków Przewodnictwa, Komisji rewizyjnej i Sądu Honorowego Związku;

i) uchwala Regulamin swych zebrań;

j) postanawia o rozwiązaniu Związku i przeznaczeniu jego majątku.

§ 21. Zwyczajne Zjazdy Rady odbywają się w miesiącu maju raz na dwa lata. Zjazdy zwołuje Przewodnictwo Związku przez ogłoszenie w pismach na dwa miesiące przed Zjazdem. Porządek dzienny Zjazdu winien być ogłoszony w ten sam sposób na miesiąc przed rozpoczęciem obrad. Rada może uchwalić inny sposób zwoływania Zjazdów.

Nadzwyczajne Zjazdy zwołuje Zarząd Związku w miarę uznanej przez siebie potrzeby lub na piśmienne żądanie połowy Zarządów lub Przewodnictw Dzielnicowych, poparte przytoczeniem powodów i przedmiotów obrad. Zjazdy Nadzwyczajne zwoływane są przez ogłoszenie w pismach przynajmniej na miesiąc przed Zjazdem z podaniem porządku dziennego.

Zjazdy odbywają się w Warszawie lub w siedzibie którejkolwiek z dzielnic, o ile poprzedni Zjazd tak postanowi.

§ 22. Zjazd uprawniony jest do powzięcia wszelkich uchwał w sprawach w porządku dziennym Zjazdu ogłoszonych, o ile został prawidłowo zwołany i o ile uczestniczy w nim przynajmniej 10 przedstawicieli Okręgów.

Obradom przewodniczy Prezes Rady lub jego zastępca.

Zjazd jednak może powierzyć przewodniczenie innej osobie z grona członków Rady. Uchwały zapadają prostą większością głosów obecnych. W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący, który w innych razach nie głosuje.

Do ważności uchwały o rozwiązaniu Związku i rozporządzeniu jego majątkiem, konieczne jest powzięcie jej większością $^{3}/_{5}$ głosów w obecności więcej, niż połowy wszystkich członków Rady.

b) Zarząd

§ 23. Zarząd Związku składa się:

a) z przedstawicieli Dzielnic, po trzech z każdej, wybieranych corocznie przez Zarządv Dzielnicowe z pomiędzy członków Przewodnictwa Dzielnicowego;

b) z członków Przewodnictwa Związku;

c) z 3 członków Komitetu Wyszkolenia, powoływanych corocznie przez Zarząd Związku.

§ 24. Zarząd w granicach statutu, regulaminów i uchwał Rady Związku kieruje całkowitą działalnością Związku i wszystkiemi jego sprawami.

W szczególności Zarząd:

a) uchwala Regulaminy dla organów Związku, plany kursów, zajęć, ćwiczeń i t. p., kierując się zasadami, uchwalonemi przez Radę Związku (§ 20 *a, b, c*);

b) zatwierdza programy zlotów, zawodów, ćwiczeń i wszelkich występów publicznych Związku;

c) czuwa nad wprowadzeniem w życie wszelkich postanowień Rady Związku, przekazując je do bezpośredniego wykonania Przewodnictwu, po szczegółowem ich opracowaniu;

d) ma nadzór nad czynnościami i zarządzeniami Przewodnictwa, rozważa jego sprawozdania i zamierzenia i wydaje co do nich postanowienia;

e) pełni władzę dyscyplinarną w Związku;

f) przyjmuje i wykreśla członków Związku;

g) zarządza majątkiem Związku, układa bilanse, sprawozdania i budżety.

§ 25. Posiedzenia Zarządu odbywają się w Warszawie w miarę potrzeby, jednak przynajmniej co trzy miesiące. Posiedzenia zwołuje Prezes Związku według własnego uznania oraz na żądanie przynajmniej połowy członków Przewodnictwa Związku lub Zarządu jednej z Dzielnic, zapomocą wezwań imiennych. Posiedzenia Zarządu są uprawnione do powzięcia wszelkich uchwał w sprawach, Zarządowi statutem przekazanych, bez względu na ilość obecnych członków.

Pierwsze posiedzenie nowoobranego Zarządu odbyć się powinno bezpośrednio po zakończeniu Zjazdu Rady Związku. Na posiedzeniu tem, Zarząd dzieli pomiędzy sobą czynności (§ 28) i powołuje 3 członków Komitetu Wyszkolenia (§ 23 *c*).

c) Przewodnictwo

§ 26. Przewodnictwo składa się z prezesa Związku i przynajmniej sześciu członków Zarządu, wybranych przez Zjazd Rady Związku w głosowaniu

tajnem (§ 20 *h)* z pomiędzy członków Towarzystw Związkowych lub członków honorowych, zamieszkałych w Warszawie, na czas do następnego zwyczajnego Zjazdu Rady.

§ 27. Przewodnictwo jest ciałem wykonawczem Zarządu i jako takie spełnia, w myśl wskazówek Zarządu i pod jego nadzorem, wszelkie jego czynności. Przewodnictwo utrzymuje w imieniu Związku stosunki z władzami i urzędami państwowemi, z wszelkiemi pokrewnemi zrzeszeniami w kraju i zagranicą, ze wszystkiemi organami Związku i osobami postronnemi. Dokumenty, w imieniu Związku wydawane, winny być stwierdzone podpisami prezesa lub jego zastępcy oraz sekretarza Związku, nadto opatrzone pieczęcią Związku.

§ 28. Zarząd na pierwszem swem posiedzeniu (§ 25) wybiera z pośród członków Przewodnictwa drugiego zastępcę prezesa, sekretarza, chorążego, kierownika wydawnictw i innych urzędników Związku oraz ich zastępców w miarę potrzeby. Przewodnictwo dla spełnienia swych zadań może tworzyć potrzebne Wydziały pomocnicze i zbierać Komisje, powołując do nich członków Towarzystw Związkowych według swego uznania.

§ 29. Prezes, względnie jego zastępca, jest przedstawicielem Związku nazewnątrz i stróżem praw związkowych. Jest on, łącznie z pozostałymi członkami Zarządu, odpowiedzialny za działalność Związku i prawidłowy bieg jego czynności. Wydaje własną władzą, w razach nagłej potrzeby, wszelkie zarządzenia, jakie uzna za stosowne, i na najbliższem posiedzeniu Zarządu zdaje z nich sprawę.

Prezesowi należy się zawsze i wszędzie, we wszystkich sprawach sokolich bezwarunkowe posłuszeństwo wszystkich organów i członków Związku. W czasie zjazdów, zlotów i wogóle wszelkich wystąpień publicznych, tak całego Związku, jak i jego części (Dzielnicy, Okręgu), główne kierownictwo oraz całkowita władza dyscyplinarna należy, o ile jest obecnym, do prezesa lub do osób, którym je przekaże.

Prezes ma prawo zawieszać uchwały Przewodnictwa lub Zarządu, sprzeczne z ustawami, interesem lub godnością Związku, i żądać ponownego ich rozważenia. Gdy uchwała nie ulegnie zmianie, może ją przedstawić do ostatecznej decyzji Radzie Związku.

§ 30. Bliższe określenia zakresu działań Zarządu i Przewodnictwa, podział pomiędzy nie czynności i oznaczenie sposobów działania objęte są regulaminem szczegółowym.

VI. Sąd honorowy

§ 31. Towarzystwa Związkowe, Zarządy tych Towarzystw, Zarządy Okręgowe i Dzielnicowe, któreby rozmyślnie przekraczały Statuty i Regulaminy Sokole lub naruszały karność sokolą, mają być postanowieniem Zarządu Związku oddane pod Sąd Honorowy.

Sąd honorowy Związku składa się z 12 sędziów, wybieranych przez Radę Związku na przeciąg 2 lat w głosowaniu tajnem z pomiędzy członków Towarzystw Związkowych. Sąd Honorowy orzeka w składzie co najmniej trzech osób. Sposób powołania Sądu, jego obrad i postępowania, określa Regulamin, przezeń ułożony.

VII. Komisja Rewizyjna

§ 32. Komisja Rewizyjna, w składzie 3 lub 5 członków, wybierana jest przez Radę Związku z pomiędzy członków Towarzystw Związkowych, do Rady ani Zarządu Związku nienależących, na przeciąg lat dwóch. Komisja ma na celu nadzór nad majątkową i gospodarczą działalnością Zarządu i Związku.

Sprawdza ona stan kasy Związku, ilekroć uzna to za potrzebne, a przynajmniej raz na rok sprawdza księgi i dokumenty rachunkowe, stan majątku ruchomego i nieruchomego i składa na każdym Zjeździe Rady Związku swe sprawozdanie oraz opinję w sprawie budżetu.

VIII. Rozwiązanie Związku

§ 33. W razie rozwiązania Związku, ostatni Zjazd Rady Związku uchwali przeznaczenie majątku związkowego.

IX. Przepisy przechodnie

§ 34. Do czasu pierwszego Zjazdu Rady Związku wszelkie prawa kierownicze przysługują Wydziałowi Międzyzwiązkowemu, który ten pierwszy Zjazd zwołuje.

§ 35. W pierwszych pięciu latach istnienia Związku Zwyczajne Zjazdy Rady Związku odbywać się będą corocznie (art. 21). Corocznie też Rady Okręgowe wybierać winne przedstawicieli swych na te Zjazdy (art. 19).

***

Na zasadzie postanowienia Min. Spraw Wewnętrznych z dnia 29 listopada 1920 r. Nr. 138.640, wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków Nr. 387 Stowarzyszenie pod nazwą: „Związek Towarzystw Gimnastycznych „Sokół" w Polsce. Warszawa, dnia 29 listopada 1920 r. Minister Spraw Wewn. (—) w z. Kuczyński, w. r.

Statut

Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół".

Nazwa, siedziba, godło, cel i środki Towarzystwa

§ 1. Towarzystwo nosi nazwę: Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół" w . . . .

§ 2. Celem Towarzystwa jest podniesienie dzielności fizycznej społeczeństwa polskiego oraz wyrobienie w niem karności, spójni i ofiarności, odpowiedzialności za swe czyny, poczucia obowiązku wobec Państwa, i wszelkich wogóle cnót obywatelskich, stanowiących podstawy istotnej miłości Ojczyzny.

§ 3. Do osiągnięcia powyższych celów, Towarzystwo dąży zapomocą:

a) pielęgnowania rozwoju fizycznego, a w szczególności: udzielania nauki systematycznej gimnastyki, prowadzenia gier i zabaw ruchowych, przystosowania do celów wychowawczych lekkiej atletyki, prowadzenia ćwiczeń stosowanych, jak pływanie, narciarstwo, jazda konna i t. p. ,wreszcie ćwiczeń w obronie własnej, jak szermierka, boks i t. p.;

b) organizowania młodzieży w drużyny młodzieży sokolej, tworzenia dla niej kursów, urządzania ćwiczeń, wycieczek i kolonji letnich;

c) przygotowania młodzieży w stałych drużynach sokolich przez stosowne ćwiczenia i wykłady do praktycznego życia;

d) urządzania ćwiczeń publicznych, zawodów, wycieczek, gier i zabaw ruchowych i towa-

rzyskich, organizowania wykładów, kursów i odczytów, krzewiących idee i cele Towarzystwa;

c) rozbudzania w swych członkach poczucia godności narodowej i osobistej, oraz chętnego i bezinteresownego wypełniania obowiązków społecznych i obywatelskich.

Słowem, Towarzystwo podejmuje wszelkie niesprzeciwiające się prawu działania i prace, skierowane ku rozpowszechnianiu jego idei i wprowadzeniu w życie jego zadań.

§ 4 Towarzystwo jest osobą prawną i jako takie, może przyjmować zapisy i darowizny, na ogólnych zasadach prawnych.

§ 5. Siedzibą Towarzystwa jest . . . . .

§ 6. Towarzystwo używa sztandaru według ustanowionego wzoru, tudzież pieczęci z godłem Sokoła w locie.

§ 7. Towarzystwo należy do Związku Towarzystw Gimnastycznych „Sokół" w Polsce.

II. Członkowie Towarzystwa, ich obowiązki i prawa

§ 8. Członkiem Towarzystwa może być każdy Polak lub Polka, czci nieposzlakowanej, po ukończeniu 21 lat życia.

Osoby, należące do innych towarzystw gimnastycznych lub do innych związkowych towarzystw sokolich, członkami Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół" w . . . . być nie mogą. Przepis ten nie dotyczy członków honorowych.

§ 9. Osoba, pragnąca przyjęcia w poczet członków Towarzystwa, powinna złożyć Zarządowi właściwe oświadczenie piśmienne, zaopatrzone w podpisy przynajmniej dwóch polecających ją członków Towarzystwa.

O nowej kandydaturze powinni być zawiadomieni wszyscy członkowie Towarzystwa zapomocą ogłoszenia, wywieszonego w lokalu Towarzystwa.

Przyjęcie kandydata może nastąpić najwcześniej po upływie dwóch tygodni od daty zgłoszenia kandydatury.

Przyjęcie odbywa się przez balotowanie, większością $^2/_3$ głosów obecnych członków Zarządu. Powodów odmowy przyjęcia Zarząd nie jest obowiązany ujawnić. Od uchwały Zarządu niema odwołania.

Członkowie innych związkowych Towarzystw sokolich, którzy po przesiedleniu się do . . . . . najpóźniej w przeciągu trzech miesięcy zgłoszą się o przyjęcie, balotowaniu nie podlegają.

§ 10. Nowi członkowie niezwłocznie po przyjęciu ich do Towarzystwa przez podanie ręki Prezesowi, zobowiązują się do ścisłego spełniania wszelkich obowiązków sokolich, wyszczególnionych w art. 13, i składają takie same zobowiązania na piśmie ze swym własnoręcznym podpisem.

§ 11. Członkowie opłacają wpisowe dwa złote oraz składkę członkowską, wynoszącą najmniej 1 złotego, najwyżej 10 złotych miesięcznie, w terminach, przez Walne Zgromadzenie w granicach powyższych ustanowionych.

Od opłaty wpisowego wolni są członkowie innych związkowych Towarzystw Sokolich, którzy po przesiedleniu się do . . . . najpóźniej w ciągu 3 miesięcy zgłoszą się o przyjęcie.

Od płacenia składki członkowskiej zwolnieni są członkowie, którzy złożyli jednorazowo na cele Towarzystwa sumę wynoszącą nie mniej, jak dwudziestokrotną składkę roczną lub odpowiedni dar w naturze.

W wypadkach, zasługujących na uwzględnienie, Zarząd ma prawo zwolnić czasowo od płacenia składki tak poszczególnych członków Towarzystwa, jak i całe ich kategorje.

Członkowie honorowi wpisowego, ani składek nie opłacają.

§ 12. Za korzystanie z urządzeń lub wykładów specjalnych (wioślarstwo, jazda konna i t. p.). Zarząd może pobierać od członków osobne opłaty w wysokości, przez walne zgromadzenie oznaczonej.

§ 13. Członkowie obowiązani są — o ile nie uzyskają z ważnych powodów zwolnienia — spełniać pracę sokolą, wyznaczoną im odpowiednio do sił i zdolności. W tym celu winni zgłosić się do ustanowionych osobno regulaminem stałych drużyn sokolich.

Członkowie obowiązani są stosować się ściśle do przepisów niniejszego Statutu, do obowiązujących w T-wie regulaminów, do postanowień i uchwał Walnego Zgromadzenia a także w zakresie spraw sokolich, do poleceń i rozkazów ustanowionych władz sokolich. Powinni również dbać o rozwój, godność i powagę T-wa i postępować zawsze i wszędzie, tak w życiu sokolem, jak i po za niem zgodnie z wymaganiami obyczajności, honoru i dobra społeczeństwa.

Innych członków, tak swego T-wa, jak i wszystkich związkowych Towarzystw Sokolich, winni członkowie traktować po przyjacielsku, z całą życzliwością, jako swych druhów. Spory i nieporozumienia natury osobistej pomiędzy sobą obowiązani są członkowie poddawać sądowi polubownemu (art. 39).

§ 14. Każdy członek ma prawo, w granicach przez Statut i regulaminy określonych, brać udział we wszystkich czynnościach T-wa a zwłaszcza:

a) uczestniczyć w walnych zgromadzeniach z prawem głosu decydującego, stawiać wnioski, wybierać i być wybranym do władz T-wa oraz władz związkowych. Członkowie, zalegający z opłatą ustanowionych składek na rzecz T-wa dłużej niż 3 miesiące, tracą powyższe prawa;

b) korzystać z lokalu, przyrządów i przyborów, z czytelni, bibljoteki i zbiorów T-wa;

c) używać strojów i odznak, przez władze związkładach, występach publicznych i zabawach, urządzanych przez T-wo lub Związek Sokoli;

d) używać strojów i odznak, przez władze związkowe przepisanych.

§ 15. Członkowie T-wa, w razie chwilowej obecności w miejscowościach innego Towarzystwa związkowego, mają prawo, na mocy art. 10 Statutu Związkowego Sokolego, za okazaniem legitymacji sokolej, uczestniczyć także w ćwiczeniach gimnastycznych bez żadnej za to opłaty, nie dłużej jednak jak przez 2 miesiące.

§ 16. Członkiem T-wa przestaje się być wskutek wystąpienia, wykreślenia lub wyłączenia.

Członek ma prawo w każdej chwili wystąpić z Towarzystwa. Występujący powinien zawiadomić o tem Zarząd T-wa piśmiennie i uiścić wszelkie należne składki i opłaty do końca tego okresu płatniczego, w którym ustępuje.

Członek może być wykreślony z T-wa na mocy postanowienia Zarządu, o ile, pomimo dwukrotnego wezwania, zalega w płaceniu składek i opłat za okres roczny.

Członek, który wystąpił, lub został wykreślony, może powtórnie wstąpić do T-wa na zasadach ogólnych (art.9), winien jednak uiścić zaległe opłaty tudzież zapłacić powtórnie wpisowe.

Wyłączenie następuje z powodu popełnienia czynu nieetycznego lub niehonorowego, działania na szkodę T-wa lub społeczeństwa polskiego, naruszenia karności sokolej oraz rozmyślnego przekraczania Statutu lub Regulaminów sokolich. O wyłączeniu postanawia Sąd Honorowy (art. 40) *bez odwołania.*

§ 17. Walne Zgromadzenie może mianować, na przedstawienie Zarządu, członkami honorowymi T-wa osoby, którym pragnie wyrazić cześć i uznanie za ich pracę nad urzeczywistnieniem celów T-wa lub wogóle za ich pracę obywatelską.

Członkowie honorowi korzystają ze wszystkich praw członków zwyczajnych T-wa.

III. Majątek Towarzystwa

§ 18. Fundusze Towarzystwa powstają a) z wpisowego i składek członkowskich, b) z wszelkiego rodzaju opłat, c) z dochodów, z przedstawień, za-

baw, odczytów i t. p., urządzanych na rzecz T-wa; d) z zapisów i darów.

§ 19. Fundusze dzielą się na zakładowy i obrotowy. Fundusz zakładowy składa się z wpisowego, oraz zapisów i darów, na ten cel przenaczonych. Do funduszu zakładowego zalicza się również majątek nieruchomy, oraz bibljotekę i zbiory T-wa. Wszelkie uszczuplenie lub obciążenie funduszu zakładowego może być dokonane jedynie za zgodą Walnego Zgromadzenia. Do funduszu obrotowego należą odsetki funduszu zakładowego oraz wszelkie wpływy na rzecz T-wa, nie przeznaczone na fundusz zakładowy. Dary pod tytułem obciążającym przyjmuje Walne Zgromadzenie; inne Zarząd.

Funduszem obrotowym rozporządza Zarząd T-wa w granicach zatwierdzonego budżetu.

Zapisy i dary, mające osobne przeznaczenie, użytkowane są zgodnie z wolą ofiarodawców oraz z warunkami przyjęcia, i zaliczają się do funduszów specjalnych.

§ 20. Rokiem rachunkowym i sprawozdawczym Towarzystwa jest rok kalendarzowy.

IV. Władze Towarzystwa

§ 21. Sprawami Towarzystwa zarządzają: a) Walne Zgromadzenie i b) Zarząd.

§ 22. Walne Zgromadzenia są:

a) zwyczajne, zwoływane raz do roku, najpóźniej w pierwszej połowie lutego;

b) nadzwyczajne zwoływane w miarę potrzeby, lub na żądanie 1/5 wszystkich członków T-wa, wyrażone piśmiennie, z wymienieniem spraw, jakie mają być na tem Zgromadzeniu rozważone, tudzież na żądanie władz Związkowych (art. 38). Po otrzymaniu żądania Zarząd obowiązany zwołać Walne Zgromadzenie najpóźniej w ciągu miesiąca.

§ 23. Walne Zgromadzenia zwoływane będą zapomocą ogłoszeń w pismach lub wezwań imiennych, z podaniem porządku dziennego. Ogłoszenia powinny być opublikowane, wezwania zaś roze-

słane przynajmniej na 8 dni przed terminem Zgromadzenia. Niezależnie od ogłoszenia lub wezwania, Zarząd winien takież ogłoszenie wywiesić w lokalu T-wa, również na 8 dni przed Zgromadzeniem.

§ 24. Walne Zgromadzenie uprawnione jest do powzięcia wszelkich uchwał, z wyjątkiem uchwały o rozwiązaniu T-wa, o ile zostało ono prawidłowo zwołane i o ile uczestniczy w niem przynajmniej pięciu członków T-wa, należących do Zarządu. Obradom przewodniczy Prezes Towarzystwa. Zgromadzenie jednak ma prawo powołać na przewodniczącego inną osobę. Uchwały zapadają prostą większością głosów osób obecnych. W razie równości głosów, rozstrzyga przewodniczący, który w innych wypadkach nie głosuje. Sposób prowadzenia obrad, głosowania i wyborów określa bliżej regulamin.

§ 25. Do ważności uchwały o rozwiązaniu T-wa i rozporządzeniu jego majątkiem wymagane jest, aby uchwała powzięta została na dwóch Walnych Zgromadzeniach, następujących po sobie nie wcześniej, jak w ciągu miesiąca, za każdym razem w obecności więcej, niż połowy członków T-wa i większością $^{3}/_{5}$ głosów.

§ 26. Do zakresu czynności Walnego Zgromadzenia należy:

a) wybór prezesa, jego zastępcy i członków Zarządu (art. 27), Komisji Rewizyjnej (art. 41) i Sądu Honorowego. art. 40), tudzież delegatów do Okręgu Sokolego;

b) zatwierdzanie sprawozdań i rachunków rocznych, oraz uchwalanie budżetu;

c) postanowienia o nabyciu, sprzedaży i obdłużeniu majątku nieruchomego T-wa (art. 19);

d) ustanawianie wysokości składek i opłat (art. 11 i 12);

e) mianowanie członków honorowych T-wa (art. 17);

f) składanie wniosków w sprawach sokolich do Okręgu;

g) rozpatrywanie i uchwalanie wszelkich wniosków, zgłoszonych bądź przez władze, bądź przez członków T-wa;
h) rozwiązanie T-wa (art. 42).

Wybór delegatów do Okręgu, oraz ustanawianie składek w oznaczonych w § 11 granicach i opłat· Walne Zgromadzenie może przekazać Zarządowi

§ 27. Zarząd składa się z prezesa, jego zastępcy, oraz 6 — 24 członków, wybieranych przez Walne Zgromadzenie w głosowaniu tajnem. Do składu Zarządu wchodzą także kierownicy ćwiczeń, zapraszani corocznie przez Zarząd, w liczbie najwyżej trzech z pomiędzy członków T-wa, o ile nie zostali już wybrani do tego Zarządu przez Walne Zgromadzenie.

§ 28. Urzędowanie prezesa i jego zastępcy trwa lat trzy.

Urzędowanie członków Zarządu trwa również lat trzy, lecz corocznie ustępuje trzecia ich część, w pierwszych dwóch latach przez losowanie, następnie w kolei starszeństwa wyboru. Ustępujący mogą być ponownie wybrani. Na miejsce członka Zarządu, który ustąpił w ciągu roku, Zarząd może powołać na czas do najbliższego Walnego Zgromadzenia zastępcę z pomiędzy członków T-wa. Najbliższe Walne Zgromadzenie dokonywa wyboru uzupełniającego do końca trzechlecia.

§ 29. Zarząd winien podzielić pomiędzy sobą czynności najdalej w ciągu dni ośmiu od dnia wyboru.

Zarząd wybiera corocznie z pomiędzy siebie absolutną większością głosów: sekretarza, skarbnika, gospodarza, chorążego, a także w miarę potrzeby prowadzących inne działy, oraz ich zastępców, o ile oni są niezbędni. Z pomiędzy kierowników ćwiczeń Zarząd wybiera zastępcę przewodniczącego Komitetu Wyszkolenia. W Towarzystwach większych, Zarząd wybiera również drugiego zastępcę prezesa. Kierownicy ćwiczeń obejmują za zgodą Zarządu, poszczególne działu ćwiczeń (gimnastyczne, młodzieży i stosowane). Kie-

rownicy ci, pod przewodnictwem prezesa, lub obranego przez Zarząd zastępcy przewodniczącego Komitetu Wyszkolenia stanowią Komitet Wyszkolenia Sokolego. Bliższe szczegóły czynności Komitetu określa Regulamin, uchwalony przez Zarząd Związku.

§ 30. Zwyczajne posiedzenia Zarządu odbywają się przynajmniej raz na miesiąc. Nadzwyczajne — w miarę potrzeby, lub na żądanie trzeciej części członków Zarządu; w ostatnim wypadku posiedzenie winno być zwołane w przeciągu dni pięciu. Posiedzenie zwołuje prezes lub urzędujący w zamian niego zastępca.

§ 31. Członkowie Zarządu obowiązani są uczęszczać na posiedzenia stale. Członek, który opuści trzy kolejne posiedzenia bez dostatecznego usprawiedliwienia, uznany będzie za ustępującego z Zarządu.

§ 32. Dla ważności uchwał Zarządu potrzeba obecności prezesa lub jego zastępcy i przynajmniej połowy pozostałych członków Zarządu.

Uchwały zapadają absolutną większością głosów obecnych, w razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący, który w innych wypadkach nie głosuje. Wybory odbywają się zapomocą kartek, w razie równości głosów rozstrzyga los.

§ 33. Zarząd prowadzi wszelkie sprawy T-wa i kieruje jego działalnością. Zarząd reprezentuje T-wo, bez osobnego pełnomocnictwa, we wszystkich jego stosunkach z władzami, instytucjami i osobami postronnemi. W szczególności do obowiązków Zarządu należy:

a) prowadzenie interesów, ksiąg i rachunków, zgodnie z przyjętymi zwyczajami i prawem przyjmowania ustanowionych składek i opłat, przechowywanie funduszów T-wa i zarządzanie jego majątkiem;

b) ustanawianie wysokości składek i opłat od członków i uczniów, o ile Walne Zgromadzenie czynności te mu przekaże (art. 20); uwalnianie czasowe w wypadkach zasługujących

na uwzględnienie, od składek i opłat w całości, lub części (art. 11);

c) zarządzanie zakładami T-wa, przyjmowanie i zwalnianie płatnych jego pracowników;

d) przyjmowanie i wykreślanie członków i uczniów, nadzór nad prawidłowem przebiegiem ćwiczeń, zajęć i wykładów, czuwanie nad ładem i karnością w T-wie, tudzież nad godnością imienia sokolego, sprawowanie władzy dyscyplinarnej w T-wie (art. 34);

e) urządzanie publicznych ćwiczeń, zawodów, wycieczek, obchodów narodowych, zabaw i występów, za wiedzą i zgodą Władz Okręgowych;

f) uchwalanie wszelkich wewnętrznych regulaminów i instrukcji dla organów T-wa, o ile nie zostaną one uchwalone przez władze Związku;

g) zwoływanie Walnych Zgromadzeń i ustanawianie porządku obrad, przedstawianie wniosków, sprawozdań, rachunków i budżetów, wykonywanie ich uchwał.

§ 34. Władza dyscyplinarna Zarządu względem członków T-wa ogranicza się do: a) napomnienia, b) nagany, c) napomnienia publicznego przed szeregiem, d) nagany publicznej, e) usunięcia z szeregów na czas do 3-ch tygodni. Wyższe kary stosowane być mogą jedynie na mocy orzeczenia Sądu Honorowego. Rozstrzygnięcie pewnych spraw dyscyplinarnych Zarząd T-wa może przekazać Zarządowi Okręgowemu, o ile postępowanie takie uzna za korzystne dla T-wa.

V. Przedstawicielstwo T-wa, odpowiedzialność i nadzór

§ 35. Wszelkie dokumenty, na których mocy T-wo przyjmuje na siebie zobowiązania prawne, muszą być podpisane przez prezesa, sekretarza, oraz przynajmniej 2 członków Zarządu i opatrzone pieczęcią T-wa. Ogłoszenia i korespondencję zwyczajną podpisuje prezes i sekretarz.

§ 36. Prezes względnie jego zastępca, reprezentuje T-wo na zewnątrz.

Prezesowi należy się w sprawach sokolich zawsze i wszędzie bezwarunkowe posłuszeństwo wszystkich członków T-wa. Nie może on być podkomendnym w swoim T-wie.

Prezes zwołuje posiedzenia Zarządu i przewodniczy na nich; przewodniczy również, z mocy swego urzędu, wszelkim Komisjom i Komitetom, o ile w nich uczestniczy. Przeprowadza sam lub przez wyznaczonych przez siebie członków Zarządu, rewizję ksiąg, rachunkowości i kasy T-wa, czuwa nad wykonaniem uchwał Walnego Zgromadzenia i Zarządu, sprawuje imieniem Zarządu, osobiście lub przez swego delegata władzę dyscyplinarną nad członkami T-wa podczas wycieczek, zlotów, ćwiczeń publicznych, zabaw i t. p. W razach nagłych prezes wydaje własną władzą zarządzenia, jakie uzna za stosowne, i na najbliższem posiedzeniu Zarządu zdaje z nich sprawę.

Prezes ma prawo zawieszać uchwały Zarządu, sprzeczne z ustawami, interesem lub godnością T-wa i zażądać ponownego ich rozważenia. Gdy uchwała nie ulegnie zmianie, może ją przedstawić do ostatecznej decyzji Zarządowi Okręgowemu.

§ 37. Zakres działania zastępców prezesa, oraz pozostałych członków Zarządu określa Regulamin.

§ 38. Za sprawną i prawidłową działalność T-wa odpowiedzialni są prezes i członkowie Zarządu.

§ 39. Działalność T-wa i wszelkich jego organów podlega nadzorowi Zarządów: Okręgowego, Dzielnicowego i Związkowego. Zarząd Okręgowy może zawieszać wszelkie uchwały tak Zarządu, jak Walnego Zgromadzenia T-wa, oraz żądać ponownego ich rozpatrzenia; gdy uchwała nie ulegnie zmianie, może ją przedstawić do dostatecznej decyzji Zarządowi Dzielnicowemu.

Zarząd Okręgowy może żądać nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia T-wa (§ 22), celem rozważenia przedstawionych przez niego wniosków. Może on żądać usunięcia z Zarządu członków przy-

branych, lub złożenia z urzędu innych osób, przez Zarząd T-wa na te urzędy powołanych, i powołania na ich miejsce innych. Ma on prawo, w porozumieniu z Przewodnictwem dzielnicy, zawiesić w czynnościach prezesa, oraz innych członków Zarządu T-wa z wyborów, każdego z osobna, lub wszystkich razem, i polecić nowe wybory.

Żądane przez Okręg zmiany są uzasadnione: a) w razie nie wykonania zarządzeń władz wyższych zrzeszenia, b) w wypadku ustąpienia połowy członków Zarządu, lub stałych między nimi niesnasek, zagrażających prawidłowej działalności T-wa.

VI. Sąd Honorowy i polubowny

Spory, zatargi i obrazy osobiste pomiędzy członkami T-wa lub pomiędzy członkami a T-wem, tudzież pomiędzy członkami różnych związkowych T-w Sokolich lub pomiędzy T-wami Związkowemi rozstrzyga Sąd polubowny. Sposób powołania Sądu polubownego, a także jego postępowanie określi szczegółowy Regulamin.

Członek, który popełnił czyn nieetyczny lub niehonorowy, działał na szkodę T-wa lub społeczeństwa polskiego, naruszał karność sokolą lub rozmyślnie przekraczał Statut i Regulaminy Sokole, winien być postanowieniem Zarządu T-wa oddany pod Sąd Honorowy.

Sąd Honorowy orzeka w składzie co najmniej trzech osób. Sposób powołania oraz postępowania Sądu Honorowego określa szczegółowy Regulamin. Orzeczenia Sądu Honorowego wprowadza w wykonanie Zarząd T-wa. Od orzeczeń tych niema odwołania. Członków Sądu Honorowego, w liczbie od 6 do 12, wybiera corocznie w głosowaniu tajnem Walne Zgromadzenie z pośród członków T-wa, nienależących do Zarządu.

VII. Komisja Rewizyjna

§ 41. Komisja Rewizyjna składa się z trzech członków, wybieranych corocznie przez Walne Zgromadzenie z pośród członków T-wa, nienale-

żących do Zarządu. Komisja Rewizyjna ma za zadanie nadzór nad majątkową i gospodarczą działalnością Zarządu. Sprawdza ona stan Kasy T-wa, ilekroć uzna za potrzebne, a przynajmniej raz do roku sprawdza księgi i dokumenty rachunkowe T-wa, tudzież składa na dorocznem Walnem Zgromadzeniu sprawozdanie, oraz opinję w sprawie budżetu.

VIII. Rozwiązanie Towarzystwa

§ 42. W razie rozwiązania T-wa, majątek jego nieruchomy, przybory, przyrządy gimnastyczne i sportowe, zbiory i bibljoteka przechodzą na własność Związku Towarzystw Gimnastycznych „Sokół" w Polsce. Pozostałym majątkiem rozporządzi ostatecznie Walne Zgromadzenie T-wa na rzecz jakiejkolwiek instytucji społecznej, lub na inne cele społeczne, według swego uznania.

***

Nr. 12.149. Statut Towarzystwa gimnastycznego „SOKÓŁ" uznaję za wzorowy.

Warszawa, dnia 29 listopada 1920 roku.

Minister Spraw Wewnętrznych
w. z. Kuczyński (—).

P. S.

W niniejszem wydawnictwie uwzględnione są wszystkie poprawki wymagane przez Ministr. Spraw Wewnętrznych.

Warszawa, 1925.

Przewodnictwo Związku

Regulamin

Przewodnictwa Związku Tow. Gimnastycznych „Sokół” w Polsce

1) Przewodnictwo jest organem wykonawczym Zarządu Związku i w myśl wskazówek i pod jego nadzorem spełnia wszelkie czynności, wypływające z par. 2 i 3 Statutu Związku.

2) Przewodnictwo Związku utrzymuje w imieniu Związku stosunki z władzami i urzędami państwowemi, z wszelkiemi pokrewnemi zrzeszeniami w kraju i za granicą, ze wszystkiemi organami podwładnemi Związku, oraz z osobami postronnemi.

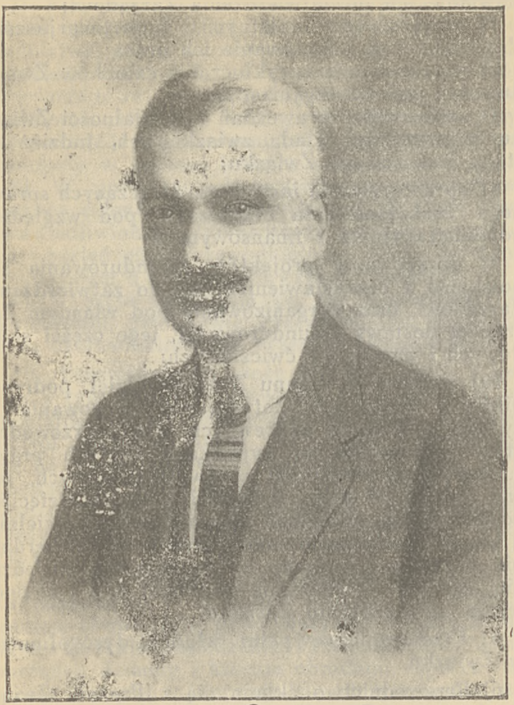
3) Dokumenty, wydane imieniem Związku, winny być podpisywane przez prezesa oraz sekretarza Związku, lub przez ich zastępców, nadto zaopatrzone pieczęcią Związku; wszelkie pisma o charakterze decyzji Przewodnictwa muszą mieć podpisy Prezesa lub jego zastępcy i jednego członka Przewodnictwa (sekretarza, skarbnika i t. p. lub ich zastępców); dla pism informacyjnych wystarcza 1 podpis członka Przewodnictwa.

4) Do zadań Przewodnictwa należy w szczególności:

1) szczegółowe opracowanie tudzież wcielenie w życie wszelkich postanowień Rady Związkowej;

2) przygotowanie projektów regulaminów dla organów związkowych, uchwalanie planu kursów instruktorskich, regulaminu ćwiczeń i t. p., w myśl zasad, uchwalonych przez Radę Związkową;

3) przygotowanie programów zlotów związkowych i wszelkich występów publicznych w Związku oraz wcielanie ich w życie;

Inż. Michał Terech
Wiceprezes Związku Sokolstwa Polskiego

4) zarządzanie w ramach Statutu majątkiem Związku; układanie bilansów i budżetów i przedstawianie ich do zatwierdzenia Zarządowi;

5) przyjmowanie płatnych funkcjonarjuszów Przewodnictwa i kierowanie ich pracą;

6) przyjmowanie i wykluczanie członków Związku, oraz podział organizacyjny;

7) zestawianie sprawozdań z działalności Związku, z czynności władz związkowych, tudzież ze stanu finansowego Związku;

8) opracowywanie instrukcji, dotyczących sprawnego funkcjonowania organizacji pod względem administracyjnym i finansowym;

9) opracowanie projektów umundurowania sokolskiego z przedstawieniem ich do zatwierdzenia Zarządowi, oraz zorganizowanie pod własnym Zarządem dostawy umundurowania, jego części składowych i przyborów ćwiczebnych;

10) wydawanie organu Związku; dzieł, podręczników i wskazówek, dotyczących wychowania fizycznego i działów pokrewnych. Nadto Przewodnictwu przysługuje w wypadkach nagłych prawo rozstrzygania wszelkich spraw związkowych, ma ono jednak, w miarę możności, przed powzięciem postanowienia, zasięgnąć zdania prezesów dzielnic, a wogóle przedstawiać swe uchwały do zatwierdzania Zarządowi Związku na najbliższem posiedzeniu, Sprawy, obejmowane punktami 2, 3 i 8, podlegają zatwierdzeniu Zarządu.

5) Przewodnictwo pełni władzę dyscyplinarną w Związku.

6) Przewodnictwo składa się z Prezesa Związku, zastępcy Prezesa, 2-ch sekretarzy, skarbnika i reszty członków Przewodnictwa, wreszcie z członków Wydziału Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego, stale zamieszkałych w Warszawie i wybranych do Przewodnictwa przez Związkowy Wydział Wychowania Fizycznego i P. W. Oprócz tego do Przewodnictwa należy każdorazowy Naczelnik Związku, oraz ci członkowie Zarządu

z Dzielnicy Mazowieckiej, którzy stale mieszkają w Warszawie.

7) Przewodnictwo odbywa posiedzenia regularnie co tydzień, w dzień, oznaczony uchwałą Przewodnictwa, zaś w wypadkach nadzwyczajnych (zarządzenia Prezesa lub na żądanie 3-ch członków Przewodnictwa) może być posiedzenie Przewodwodnictwa zwołane i każdego innego czasu, przyczem z każdego posiedzenia spisuje Przewodnictwo protokoły w osobnej księdze uchwał.

8) W posiedzeniach uczestniczą obowiązkowo wszyscy członkowie Przewodnictwa. W razie nieusprawiedliwionego, trzykrotnego z rzędu opuszczenia posiedzeń, Przewodnictwo może wystąpić z wnioskiem o pozbawienie członka mandatu.

9) W razie spóźnienia się lub nieobecności na posiedzeniu, członkowie Przewodnictwa obowiązani są usprawiedliwić się przed przewodniczącym.

10) Przewodnictwo może zwolnić swych członków z tygodniowych posiedzeń, o ile spełniają oni specjalne funkcje, powierzone im przez Przewodnictwo Związku; muszą oni jednak przynajmniej raz na miesiąc złożyć na jednem z posiedzeń sprawozdanie ze swych czynności (np. Komisja Gospodarcza, Finansowa, Wydawnicza, Administracja Przewodnika, Sekretarjat Zw. Wydziału Wych. Fiz.).

11) Prezes Związku jest przedstawicielem Związku nazewnątrz i ma ogólny nadzór nad wykonywaniem obowiązków przez wszystkie organy związkowe; zwołuje posiedzenia Przewodnictwa; ustala porządek dzienny i kieruje obradami. Oprócz tego prezes Związku podejmuje się utrzymywania stosunków z władzami państwowemi, oraz z pokrewnemi organizacjami zagranicznemi. Prezes (względnie wiceprezes) ma prawo kontrolowania rachunkowości i stanu kasy Związku w każdym czasie.

12) Wiceprezes zastępuje prezesa w czasie jego nieobecności lub w czynnościach, poleconych mu przez Prezesa Związku. Podejmuje się on utrzymywania stosunków z pokrewnemi organizacjami

w kraju; bierze udział w pracy redakcji „Przewodnika Gimnastycznego", oraz fachowych wydawnictw Związku.

13) Sekretarze prowadzą biurowość i korespondencję Związku, prowadzą protokóły z posiedzeń Kierownictwa i Zarządu Związku, prowadzą rejestry i statystyczne wykazy Związku, przygotowują materjały do sprawozdań dla Zarządu i Rady Związkowej, zaznajamiają Przewodnictwo z treścią bieżącej korespondencji, zarządzają personelem biurowym. Powyższe czynności dzielą pomiędzy sobą w porozumieniu z prezesem Związku.

14) Skarbnik prowadzi kasę i księgi rachunkowe Związku, przyjmuje wpływy i kwituje z ich odbioru, wypłaca rachunki, zestawia stan kasy na żądanie Przewodnictwa, układa bilans i budżet roczny i informuje sekretarjat o zaległych składkach, referuje Przewodnictwu sprawy kasowe, składa sprawozdanie Zarządowi Związku ze stanu kasy Związku, uczestniczy z urzędu w Komisji Finansowej. Wypłaty ponad 10 zł. skarbnik uskutecznia na podstawie upoważnienia prezesa lub uchwały Przewodnictwa; kwoty niższe od 10 zł. wypłaca na własną odpowiedzialność.

15) Naczelnik Związku kieruje wychowaniem fizycznem młodzieży i dorosłych, zgodnie z regulaminem Zw. Wych. Fiz. Naczelnik Związku (lub jego zastępcą) przedstawia Przewodnictwu wszystkie sprawy, tyczące wychowania fizycznego, tudzież uchwały i wnioski Związkowego Wychowania Fizycznego i Przysp. Wojsk.

16) Jeden z członków Przewodnictwa obejmuje referat Związkowej Komisji Finansowej, zajmującej się dochodami niestałemi Związku. W tym celu organizuje osobną komisję, do której ma prawo powołać członków miejscowych Tow. Sokolich; uczestnicy w posiedzeniach Zw. Kom. Fin. i referuje swoje projekty, zdaje sprawę Przewodnictwu raz na miesiąc z czynności Komisji. Skład Komisji zatwierdza Przewodnictwo.

17) Jeden z członków Przewodnictwa obejmuje dział umundurowania, organizuje Komisję Gospodarczą dla dostawy mundurów lub ich składowych części, przedstawia sprawozdanie raz na miesiąc z prac Komisji. Do Komisji powołuje członków Towarzystw mejscowych. Skład Komisji zatwierdza Przewodnictwo.

18) Jednemu z członków Przewodnictwa powierza się zorganizowanie Komisji Wydawniczej, której zadaniem jest wydawanie dzieł fachowych, pism, formularzy i t. p. druków, poleconych przez Przewodnictwo, oraz zaopatrywanie w nie Towarzystw i członków. Członek Przewodnictwa, który organizuje tę Komisję, informuje o jej czynnościach Przewodnictwo. Komisja zobowiązana jest przedkładać raz na miesiąc sprawozdanie z czynności i obrotu. Do komisji powołać można członków miejscowych Towarzystw Sokolich. Skład Komisji zatwierdza Przewodnictwo.

19) Obie Komisje (Gospodarcza i Wydawnicza) prowadzone są sposobem handlowym i ustalają w swych działach ceny, które zatwierdza Przewodnictwo Związku. Prowadzą one książkowość i rachunkowość, sporządzają roczne bilansy i budżety. Nadwyżki dochodu przelewane być mają corocznie do ogólnych dochodów Związku. Związek ze swojej strony udziela poręki i pomocy finnasowej, na podstawie umotywowanych wniosków Komisji i uchwał Przewodnictwa Związku.

20) Do redagowania organu Związku powołuje Przewodnictwo Komitet redakcyjny, w którego skład wchodzi wiceprezes (§ 12), 2 członków Przewodnictwa oraz Naczelnik Związku. Wiceprezes obowiązany jest z urzędu czuwać nad kierunkiem ideowym organu. Komitet redakcyjny ma prawo powoływania do swej pracy osoby, które uzna za odpowiednie; Komitet zatwierdza treść artykułów, ustanawia honorarja autorskie i organizuje administrację organu. Do administracji powołuje członków miejscowych Towarzystw Sokolich; może przyjąć siły płatne. Komitet przedsta-

wia Przewodnictwu wnioski, dotyczące wysokości przedpłaty rocznej i ceny numerów pojedyńczych; zestawia bilanse i budżety pisma, oraz prowadzi rachunkowość swych obrotów, które mogą podlegać rewizji Przewodnictwa.

21) Do prowadzenia pracy w dziedzinie przysposobienia wojskowego, przeznacza się jednego członka Przewodnictwa, który wspólnie z oficerem, przydzielonym Związkowi przez Ministerstwo Spraw Wojskowych, opracowuje instrukcje i przepisy w tej dziedzinie i przedstawia Przewodnictwu do zatwierdzenia. W tych sprawach należy być w bliskiej łączności z Naczelnikiem Związku i Sekretarjatem Związkowego Wych. Fiz., dla uzgodnienia programu i wcielenia ich do ogólnej pracy w dziedzinie Wychowania Fizycznego. Również musi być zachowana stała łączność z Ministerstwem Spraw Wojskowych lub z członkami tegoż Ministerstwa, delegowanemi do Przewodnictwa Związku.

Regulamin

Związkowego Wydziału Wych. Fizycz. i Przysp. Wojs. Związku Towarzystw Gimnastycznych „SOKÓŁ”

ROZDZIAŁ I.

Istota, cel i zakres działania Wydziału

§ 1) Związkowy Wydział Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskow. Zarządu Związku istnieje dla kierowania wszystkimi działami wychowania fizycznego Związku.

§ 2) Praca Z. W. W. F. i P. W. ma na celu osiągnięcie jaknajwyższych wyników w zakresie wychowania fizycznego w Sokole, dla podniesienia dzielności fizycznej społeczeństwa polskiego, wzmożenia zdatności do obrony granic i całości Rzeczypospolitej (§ 2, Statutu Związku).

§ 3) Z. W. W. F. i P. W. ma więc za obowiązek (§ 20, b, Statutu Związku):

a) przyczyniać się do naukowego postępu wiedzy w zakresie wychowania fizycznego;

b) ustanawiać jednolity system, oraz racjonalną i postępową metodę wychowania fizycznego i czuwać nad należytem i celowem jej stosowaniem w Związku;

c) śledzić za zdobyczami wiedzy w tym kierunku, zarówno w kraju, jak i zagranicą, i odnawiać, wzgl. rozszerzać odpowiednio system i metodę pracy fizycznego wychowania sokolego;

d) służyć pomocą Przewodnictwu przy rozpowszechnianiu w społeczeństwie zrozumienia doniosłości racjonalnego rozwoju fizycznego

i zachowania do późnego wieku sprawności fizycznej (§ 3, b, Statutu Związku);

§ 4) W szczególności Z. W. W. F. i P. W. winien:

a) opracowywać regulaminy i programy zajęć, ćwiczeń, kursów, zawodów, zlotów i wszelkich innych występów Związku (§ 27, a i b, Statutu Związku);

b) organizować kształcenie zarówno w kraju, jak i w zagranicznych zakładach wychowania fizycznego, nauczycieli gimnastyki dla Sokoła (i szkół) kierowników ćwiczeń, zabaw, kursów letnich i t. p.;

c) przeprowadzać lustrację Związku;

d) współpracować systematycznie i stale w organach i wydawnictwach Związku;

e) urządzać ankiety i konkursy z zakresu wychowania fizycznego wewnątrz Związku Tow. Gimn. „Sokół", oraz zdawać sprawę corocznie ze swej działalności;

f) urządzać odczyty i pouczenia w sprawach wychowania fizycznego;

g) zasilać dzienniki i czasopisma krajowe artykułami w sprawach wychowania sokolego;

h) delegować w porozumieniu z Przewodnictwem swych przestawicieli na pokazy i zjazdy;

i) przygotowywać drużyny do współzawodniczych ćwiczeń, zawodów, popisów i t. p.

ROZDZIAŁ II.

Skład i organizacja Z. W. W. F. i P. W.

§ 1) W skład Z. W. W. F. i P. W. wchodzą:

a) Naczelnik Związku i dwóch jego zastępców, oraz przynajmniej trzech członków Sekretarjatu Z. W. W. F. i P. W., wybranych z miejsca siedziby Związku;

b) dowolna liczba członków, kooptowanych przez Z. W. W. F. i P. W. i zatwierdzonych przez Przewodnictwo;

c) wszyscy Naczelnicy Dzielnic.

Uwaga 1) Na posiedzeniu Z. W.W. F. i P.W. Przewodnictwo Związku deleguje dwóch swych członków z pełnemi prawami członków Z. W. W. F. i P. W.

Uwaga 2) Zastępcy naczelników Dzielnic wchodzą w prawa naczelników Dzielnic, w razie usprawiedliwienia niemożności przybycia naczelnika Dzielnicy na zebranie.

§ 2) Okres czasu urzędowania członków Z. W. W. F. i P. W. ustala się, jak następuje:

a) mandaty Naczelnika Związku, jego zastępców, oraz członków sekretarjatu trwają po trzy lata z tem, że co rok na pierwszem zimowem zebraniu ustępuje jeden z nich, mianowicie: w pierwszej kadencji p/g wylosowania, następnie w/g starszeństwa;

b) mandaty naczelników Dzielnic wygasają równocześnie z wygaśnięciem ich mandatów w Dzielnicy; członków kooptowanych — z końcem roku kalendarzowego, o ile zaś kooptacja nastąpi w drugiej połowie roku kalendarzowego, przynależność do Z. W. W. F i P. W. trwa przez następny rok kalendarzowy;

§ 3) Z. W. W. F. i P. W. łącznie z delegatami Przewodnictwa Związku wybiera niezwłocznie po wygaśnięciu mandatów Naczelnika Związku oraz jego zastępców, jak równie i innych swoich członków. Urzędowanie sekretarza nie może się skończyc jednocześnie z urzędowaniem Naczelnika Związku, wskutek czego w latach wygasania mandatu Naczelnika Związku, o ile sekretarzem jest członek z grupy *b)* lub *c)*, mandat sekretarza automatycznie przedłuża się o rok jeden Wszystkie wybory są tajne zapomocą kartek. Ponowne wybory są dozwolone.

Urzędowanie sekretarza nie może się skończyć jednocześnie z urzędowaniem Naczelnika Związku, wskutek czego w latach wygasania mandatu Naczelnika Związku, o ile sekretarzem jest członek z gru-

py b) lub c), mandat sekretarza automatycznie przedłuża się o rok jeden. Wszystkie wybory są tajne zapomocą kartek. Ponowne wybory są dozwolone.

§ 4) W razie ustąpienia Naczelnika Związku, pierwszy jego zastępca, zaś w razie ustąpienia i tego — drugi przejmuje prawa i obowiązki Naczelnika, aż do czasu wyboru nowego Naczelnika;

§ 5) W razie ustąpienia któregoś z zastępców Naczelnika lub sekretarza albo jego zastępcy przeprowadza się wybór uzupełniający na najbliższem posiedzeniu Z. W. W. F. i P. W.

§ 6) Siedzibą Naczelnika oraz sekretarza jest Warszawa.

§ 7) Sprawy bieżące załatwia sekretarjat w Warszawie, złożony przynajmniej z trzech członków; przewodniczy mu Naczelnik Związku, który składa sprawozdanie z czynności najbliższemu pełnemu zebraniu Z. W. W. F. i P. W.

§ 8) Dla utrzymania łączności z Przewodnictwem Związku Z. W. W. F. i P. W. deleguje do Przewodnictwa dwóch członków, zamieszkałych w Warszawie, jako delegatów, z pełnemi prawami i obowiązkami Przewodnictwa.

ROZDZIAŁ III.

Organizacja pracy Z. W. W. F. i P. W.

§ 1. Z.W.W. F. i P.W. działa na podstawie i w zakresie upełnomocnienia Przewodnictwa Zw. (Statut Związku, § 18 b; § 24 a i b). Wszystkie uchwały Z.W.W. F. i P.W. zapadają większością głosów i nabierają mocy obowiązującej po zatwierdzeniu przez Przewodnictwo; przyczem, za zatwierdzenie uważa się brak uchylenia danej uchwały przez Przewodnictwo w ciągu 8 dni od przedstawienia Przewodnictwu protokołu zebrania.

Sprawy nagłe mogą być w drodze wyjątku przedstawione Przewodnictwu do zatwierdzenia i w krótszym terminie.

§ 2. Prace swoje prowadzi Z.W.W.F. i P.W., utrzymując łączność z odpowiednimi instytucjami w całym Związku, i biorąc pod uwagę ich pracę, doświadczenia, próby i wyniki, a mianowicie:

a) z działem wychowawczym (patrz: Zbiór regulaminów sokolich: Regulamin Zarządu, § 7, str. 21);

b) z działem wydawnictw (Reg. Zarz. § 7, str. 21);

c) z Wydziałem organizacyjnym Działu kulturalno-oświatowego, (Zbiór regulaminów; Regulamin Zarządu, § 8 str. 21);

d) z Wydziałem zaopatrzenia Działu gospodarczego (Zbiór regulaminów; Reg. Zarządu, § 9, str. 22).

§ 3. Posiedzenie Z. W. W. F. i P. W. zwołuje w miarę potrzeby i zebranego materjału, po uzyskaniu zgody Przewodnictwa Związku, Naczelnik Związku. Naczelnik Związku obowiązany jest zwołać zebranie Z. W. W. F. i P. W., jeżeli tego zażąda przynajmniej połowa członków Z. W. W. F. i P. W. W tym wypadku powinni stawiający wniosek członkowie wyjaśnić powody i postawić porządek dzienny obrad zebrania. W wypadkach wyjątkowych zwołuje zebranie Z. W. W. F. i P. W. Przewodnictwo Związku, z własnej inicjatywy.

§ 4. Wezwanie na posiedzenie wraz z porządkiem dziennym powinni członkowie Z. W. W. F. i P. W. otrzymać przynajmniej na trzy tygodnie przed datą zebrania; porządek dzienny zebrania powinien być zakomunikowany członkom Z. W. W. F. i P. W. na dwa tygodnie przed datą zebrania. Wnioski poszczególnych członków Z. W. W. F i P. W. muszą więc być przed tym terminem przedstawione Naczelnikowi Związku tak, aby mogły wejść formalnie na porządek dzienny obrad zwołanego zebrania. Wnioski, nie postawione na porządek dzienny formalnie, mogą być przedmiotem uchwały tylko na wypadek zgody wszystkich bez wyjątku członków Z. W. W. F. i P. W., w przeciwnym razie może uchwała w kwestji takiego

wniosku zapaść dopiero na następnem zebraniu Z. W. W. F. i P. W.

§ 5. Zebranie Z. W. W. F. i P. W., o ile zostało zwołane prawidłowo, jest ważne, gdy w niem uczestniczy Naczelnik lub jego zastępca, bez względu na ilość zebranych członków.

§ 6. Porządek dzienny powinien zawierać:

a) odczytanie protokółu z poprzedniego zebrania i sprawozdanie, czy i jak zostały wykonane wszystkie uchwały;

b) sprawozdanie, liczbowo i rzeczowo możliwie najdokładniejsze, z poszczególnych działów pracy, tak Z. W. W. F. i P. W. jak i Dzielnic;

c) wszelkie pozostałe sprawy.

§ 7. Obrady toczą się zgodnie z zasadniczemi przepisami, ustalonemi przez Regulamin obrad w Zbiorze regulaminów sokolich, z r. 1922, str. 26.

§ 8. Protokół i księgę uchwał prowadzi sekretarjat Z. W. W. F. i P. W., zgodnie z Regulaminem w Zbiorze Reg. Sok. z roku 1922, str. 25 i 39.

§ 9. Dla wykonania swych zadań, Z. W. W. F. i P. W. dzieli pracę pomiędzy swych członków i może powoływać do pomocy czasowe lub stałe komisje, złożone zarówno z członków Z. W. W. F. i P. W. jak i druhów postronnych, a nawet z osób, nie należących do Związku Sokolego. Druhowie ci (oraz osoby obce) nie zdobywają z tytułu pracy w Komisjach Z. W. W. F. i P. W. praw członków, aczkolwiek mogą być zapraszani na posiedzenia Z. W. W. F. i P. W. w charakterze referentów, znawców, lub biegłych, z głosem doradczym w sprawach, im poruczonych.

§ 10. Naczelnik Związku:

a) jest członkiem Przewodnictwa Związku z urzędu (Reg. przew., § 6) i ma obowiązek regularnego uczęszczania na posiedzenia Przewodnictwa;

b) jest z urzędu przwodniczącym posiedzeń Z. W. W. F i P. W.;

c) odpowiada moralnie i organ zacyjnie przed Przewodnictwem za stan wychowania fizycznego w organizacji, wobec czego ma pełną władzę kierownika pracy;

d) w szczególności Naczelnik Związku:

1) rozdziela pracę pomiędzy członków po porozumieniu się z nimi,
2) czuwa nad wykonaniem uchwał,
3) przeprowadza osobiście i przez zastępców lustrację pracy w kraju,
4) ma prawo zawieszania uchwał Komisji, stojących w sprzeczności z regulaminem Z. W. W. F. i P. W.

   Uwaga: W razie zawieszenia uchwały przez Naczelnika, przysługuje Komisji prawo odwołania się do decyzji Z.W.W.F. i P. W.

5) informuje Przewodnictwo o pracach i uchwałach Z. W. W. F. i P. W.

§ 11) Sekretarz Z. W. W. F. i P. W. prowadzi wszelkie czynności, związane z kancelarją, i odpowiada za nie przed Naczelnikiem.

§ 12) Wszelkie koszta związane z pracami Z. w. W. F. i P. W. pokrywa Przewodnictwo Związku zgodnie z odnośnemi uchwałami Zarządu, względnie Przewodnictwa Związku.

REGULAMIN OKRĘGU

§ 1. W ustroju Związku T-w sokolich Okręg stanowi pierwsze ogniwo, łączące pewną liczbę T-w związkowych w jedną całość, celem wzajemnego wspierania się i wspólnego nadzorowania swej działalności.

§ 2. W granicach Statutu Związku oraz niniejszego Regulaminu Okręg rządzi się samodzielnie, winien jednak władzom dzielnicowym,a także na żądanie i związkowym, składać szczegółowe sprawozdanie ze swej działalności i poddawać się ich rewizjom.

§ 3. Okręg tworzy się kilku lub najwyżej kilkunastu T-w związkowych, sąsiadujących z sobą i mających dogodne połączenie komunikacyjne z siedzibą władz okręgowych.

Granice okręgów oraz siedziby ich zarządów wyznacza Zarząd dzielnicowy w porozumieniu z Zarządem Związku i z uwzględnieniem, w miarę możności, życzeń poszczególnych Towarzystw.

§ 4. T-wa związkowe, do Okręgu należące, mają obowiązek:

a) brać udział w pracach Władz Okręgowych przez swych delegatów,
b) składać w oznaczonych przez Zarząd okręgowy terminach szczegółowe sprawozdania ze swej działalności tudzież wszelkie żądane wykazy i wyjaśnienia,
c) uczestniczyć w zawodach, zlotach, ćwiczeniach, kursach i wszelkich wogóle występach publicznych, urządzanych przez okręg, tudzież przyczyniać się do pokrywania kosztów z tem związanych,

d) opłacać ustanowione na rzecz okręgu, dzielnicy i związku składki oraz pokrywać koszta podróży swych przedstawicieli do wszelkich Władz Związkowych,

e) poddawać się perjodycznym rewizjom Władz Związkowych i pokrywać koszta tych rewizji, o ile pokrywanie ich uchwalonem zostanie przez Radę okręgową,

f) zawiadamiać Zarząd okręgowy we właściwym czasie o wszelkich występach publicznych T-wa tudzież o Walnych Zgromadzeniach członków.

§ 5. Fundusze Okręgu powstają:

a) ze składek T-w należących do Okręgu,

b) z dochodów z popisów, ćwiczeń, zawodów i t. p. przedsięwzięć, urządzanych przez Okręg,

c) z zasiłków, udzielanych przez Dzielnicę lub Związek.

Należącymi doń funduszami Okręg rozporządza samodzielnie, jednak nabywanie lub odstępowanie nieruchomości oraz zaciąganie zobowiązań, obciążających te nieruchomości, wymaga zatwierdzenia Władz Związkowych.

W razie rozwiązania lub skasowania Okręgu wszelki jego majątek, po pokryciu zobowiązań, przechodzi na rzecz Związku.

§ 6. Funduszami Okręgu zawiaduje Zarząd w ramach budżetu, uchwalanego corocznie przez Radę okręgową. Budżety, bilanse i sprawozdania rachunkowe Zarząd okręgowy składa corocznie w oznaczonych terminach Zarządowi Dzielnicy. Ten ostatni ma prawo w każdej chwili sprawdzać księgi, rachunki i fundusze Okręgu.

Rokiem sprawozdawczym i obrachunkowym jest rok kalendarzowy.

§ 7. Sprawami Okręgu zarządzają Rada i Zarząd.

Radę Okręgu stanowią przedstawiciele Towarzystw i członkowie Zarządu okręgowego.

§ 8. Każde z T-w, należących do Okręgu, wysyła do Rady taką liczbę przedstawicieli, jaka wypada z podziału liczby członków T-wa przez 50. Ułamki większe niż połowa, przyjmują się za jedność. T-wa liczące mniej, niż 25 członków, wysyłają po jednym przedstawicielu. Za podstawę do obliczeń przyjmuje się liczbę członków w końcu poprzedniego roku sprawozdawczego.

Ustosunkowanie pomiędzy ilością przedstawicieli i liczbą członków może na mocy uchwał Rady Związkowej ulegać zmianom.

Przedstawiciele wybierani są corocznie przez Walne Zgromadzenie T-wa w głosowaniu tajnem.

Wzamian za przedstawiciela, powołanego do Zarządu Okręgu, T-wo, do którego ten przedstawiciel należał, wysyła do Rady nowego przedstawiciela w osobie członka, który przy wyborach przedstawicieli otrzymał największą z kolei liczbę głosów.

Przedstawiciele przed rozpoczęciem obrad Rady winni przedstawić pełnomocnictwa swe, stwierdzone podpisem Zarządu T-wa, które ich wysłało. Obowiązki swe winni spełniać osobiście.

§ 9. Posiedzenia Rady bywają zwyczajne, zwoływane raz do roku, najpóźniej w m-cu lutym, oraz nadzwyczajne, zwoływane w miarę potrzeby lub na żądanie trzeciej części T-w do okręgu należących, tudzież na żądanie Zarządu Dzielnicowego lub Związkowego. Żądania takie winny być złożone Zarządowi okręgowemu na piśmie, z przytoczeniem powodów zwołania oraz przedmiotu obrad.

Posiedzenia Rady zwołuje Zarząd okręgowy za pomocą wezwań, rozesłanych do wszystkich T-w danego okręgu przynajmniej na dwa tygodnie przed posiedzeniem, z podaniem przedmiotów obrad.

Posiedzenia Rady odbywają się kolejno, o ile to jest możebnem, w siedzibach T-w do okręgu należących. Posiedzenia są ważne bez względu na ilość przybyłych przedstawicieli, o ile zostały prawidłowo zwołane. Na posiedzeniach przewodniczy osoba, wybrana przez obecnych.

O posiedzeniach Rady winien Zarząd Okręgu zawiadamiać na dwa tygodnie przed posiedzeniem Zarząd dzielnicowy, który może na te posiedzenia przysyłać swych delegatów, korzystających z prawa głosu doradczego.

§ 10. Do zadań Rady Okręgowej należy:

a) przyjmowanie sprawozdań Zarządu o stanie i działalności Okręgu i poszczególnych T-w doń należących, zatwierdzanie rachunków i bilansów oraz uchwalanie budżetów okręgowych, po wysłuchaniu wniosków Komisji Rewizyjnej;

b) omawianie dalszej działalności, udzielanie co do niej Zarządowi wskazówek i poleceń, decydowanie w sprawie wniosków, złożonych przez Zarząd lub członków Rady;

c) ustanawianie opłat na rzecz Okręgu, uchwalanie o nabyciu, sprzedaży lub obciążeniu majątku nieruchomego Okręgu;

d) wybory prezesa, jego zastępcy i członków Zarządu okręgowego, tudzież Komisji rewizyjnej;

e) wybory przedstawicieli Okręgu do Zarządu dzielnicowego i do Rady Związku;

f) wyznaczanie miejsca posiedzenia następnej Rady.

Decyzje w sprawach, wymienionych pod e) i f), Rada może przekazać Zarządowi Okręgu.

§ 11. Zarząd Okręgu składa się z prezesa, jego zastępcy i 9 członków, wybranych przez Radę okręgową w głosowaniu tajnem na lat trzy, zarówno z pomiędzy członków Rady, jak z pomiędzy innych członków T-w Związkowych, oraz z 3 członków wydziału wychowania fizycznego, powoływanych corocznie przez Zarząd na wniosek wydziału. Z pomiędzy dziewięciu wybranych członków Zarządu corocznie ustępuje trzecia część, w pierwszych dwóch latach przez losowanie, następnie w kolei starszeństwa wyboru. Ustępujący mogą być ponownie wybrani.

W razie ustąpienia któregokolwiek z członków Zarządu przed upływem terminu, na jaki został wybrany, Zarząd powołuje na jego miejsce osobę, która przy ostatnich wyborach do Zarządu otrzymała największą po wybranych ilość głosów. Przy równości głosów rozstrzyga los. Osoba ta pełni obowiązki członka Zarządu do czasu najbliższego posiedzenia Rady, na którem to posiedzeniu Rada dokonywa wyboru uzupełniającego do końca trzechlecia.

Prezes lub wiceprezes tudzież przynajmniej 3 członków Zarządu z wyboru oraz jeden członek wydziału wychowania (naczelnik) winni zamieszkiwać stale w miejscu siedziby Zarządu

§ 12. Niezwłocznie po posiedzeniu Rady, na którem dokonano wyboru nowych członków Zarządu, Zarząd corocznie wybiera z pomiędzy siebie drugiego zastępcę prezesa, naczelnika wydziału wychowania fizycznego, skarbnika, sekretarza i gospodarza, oraz ich zastępców. Naczelnik, skarbnik i sekretarz, a w miarę możności także i gospodarz, muszą być wybrani z pomiędzy tych członków Zarządu, którzy zamieszkują stale w jego siedzibie. Zarząd w miarę potrzeby może utworzyć także inne jeszcze urzędy. Jednocześnie Zarząd powołuje trzech członków wydziału wychowania fizycznego na wniosek wydziału, którzy korzystają z pełnych praw członków Zarządu.

Organizację wydziału wychow. fizyczn. określa osobny regulamin.

§ 13. Zwyczajne posiedzenia Zarządu odbywają się przynajmniej co 3 miesiące, nadzwyczajne — w miarę potrzeby na życzenie prezesa lub czterech członków Zarządu. Posiedzenie zwołuje prezes za pomocą wezwań imiennych, wręczanych członkom nie później, niż na 3 dni przed posiedzeniem, wyjąwszy wypadki nagłe. W wezwaniach winny być wymienione przedmioty obrad.

Posiedzenia są mocne do powzięcia wszelkich uchwał w sprawach, pomieszczonych na wezwaniu, bez względu na ilość przybyłych członków,

o ile w posiedzeniu uczestniczy prezes lub zastępujący go wiceprezes. Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów obecnych. W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący, który w innych razach nie głosuje. W wypadkach nagłych prezes decyduje we wszelkich sprawach samodzielnie lub w porozumieniu z członkami Zarządu, zamieszkałymi w jego siedzibie; obowiązany jest jednak decyzje swe poddać pod obrady najbliższego posiedzenia Zarządu.

Członkowie Zarządu obowiązani są uczęszczać na posiedzenia akuratnie. Członek, który trzy razy z rzędu nie stawił się na posiedzenie bez dostatecznego usprawiedliwienia, uznany będzie za ustępującego z Zarządu.

§ 14. Zarząd kieruje sprawami Okręgu w granicach statutów, regulaminów i uchwał Rady Okręgowej oraz wykonywa w swym Okręgu zlecenia i postanowienia Władz dzielnicowych i Związkowych. W szczególności Zarząd:

a) opracowuje plany wszelkich prac w okręgu, tak gimnastycznych, jak oświatowych, powierza ich wykonanie poszczególnym członkom lub T-wom a także kieruje tem wykonaniem;
b) dozoruje działalność T-w należących do Okręgu, udziela im rad i wskazówek, przeprowadza w nich przeglądy i rewizje przynajmniej raz do roku;
c) urządza kursy dla kierowników ćwiczeń z polecenia Zarządu dzielnicowego lub z własnego zapoczątkowania w porozumieniu z tymże Zarządem;
d) przedstawia na żądanie Zarządów dzielnicowego lub związkowego, wszelkie rachunki, sprawozdania, dane statystyczne i t. p. zestawienia, dotyczące całego Okręgu;
e) zarządza majątkiem i dochodami Okręgu, prowadzi księgi rachunkowe, stara się o przysporzenie dochodów;

f) sprawuje władzę dyscyplinarną w Okręgu tak względem T-w związkowych, jak poszczególnych ich członków.

§ 15. Do zadań Zarządu Okręgowego należy również rozwinięcie starań o zbliżenie członków T-w związkowych między sobą. W tym celu Zarząd winien pobudzić T-wa, aby kolejno, w miarę możności, w siedzibach swych urządzały zebrania dla wszystkich członków Okręgu, w celu wykonywania wpólnych ćwiczeń oraz zabaw towarzyskich (muzyka, śpiew, gry i t. p.). Również Zarząd winien starać się o częste urządzanie wycieczek i majówek okręgowych, przyczem o wszelkich tego rodzaju zebraniach należy zawiadamiać Przewodnictwo dzielnicy.

§ 16. Władza dyscyplinarna Zarządu okręgowego względem poszczególnych członków wyraża się w udzielaniu: a) napomnienia, b) nagany, c) napomnienia publicznego, d) nagany publicznej; e) w usunięciu członka z szeregów na czas do 6-ciu tygodni i f) w oddaniu go pod sąd honorowy tego T-wa, do którego członek należy. T-wom związkowym Zarząd może udzielić napomnienia lub nagany na piśmie, przyczem to napomnienie lub naganę Zarząd T-wa obowiązany jest odczytać na najbliższem Walnem Zgromadzeniu.

W wypadkach szczególnej wagi Zarząd Okręgowy ma prawo, po uprzedniem uzyskaniu zgody Zarządu dzielnicowego, zażądać od podległego mu T-wa związkowego dokonania zmiany osób na stanowiskach kierowniczych w T-wie. Zmiany te mogą dotyczyć zarówno całkowitego składu Władz T-wa, jak poszczególnych członków tychże. O ile zmiany dotyczą osób, powcłanych na stanowisko drogą wyboru, zwołane w tym celu Walne Zgromadzenie dokonywa nowego wyboru; o ile dotyczą osób, przez Zarząd powołanych, tenże Zarząd na miejsce usuniętych powcłuje inne osoby.

§ 17. Prezes, względnie zastępujący go wiceprezes, reprezentują Okrąg w stosunku z Władzami

i urzędami państwowemi, instytucjami i osobami prywatnemi, tudzież wszelkiemi Władzami Sokolemi. Prezesowi należy się w sprawach sokolich bezwarunkowy posłuch wszystkich T-w, tudzież wszystkich członków, do jego Okręgu należących. Nie może on być podkomendnym w swoim Okręgu.

Prezes Okręgu zwołuje posiedzenia Zarządu Okręgowego i przewodniczy na nich; przewodniczy również z mocy swego urzędu wszelkim komisjom i delegacjom okręgowym, w których bierze udział. Sprawuje osobiście, lub przez swych delegatów, władzę dyscyplinarną nad wszystkimi członkami Okręgu w czasie zlotów, ćwiczeń i wogóle występów publicznych Okręgu. W razach nagłych wydaje władzą własną wszelkie rozporządzenia w Okręgu, jakie uzna za stosowne, zdaje jednak z nich sprawę na najbliższem posiedzeniu Zarządu okręgowego.

Prezes ma prawo zawieszać uchwały Zarządu Okręgowego, sprzeczne z ustawami, interesem lub godnością Sokolstwa i żądać ponownego ich rozważenia. Gdy uchwała nie ulegnie zmianie, może ją przedstawić do ostatecznej decyzji Zarządowi dzielnicy.

§ 18. Komisja rewizyjna składa się z trzech osób, corocznie wybieranych przez Radę Okręgu z pomiędzy członków, nie należących do Zarządu. Komisja rewizyjna sprawdza stan kasy Okręgu, ile razy uzna to za potrzebne, a przynajmniej raz na rok, sprawdza stan majątku ruchomego i nieruchomego, rachunki, dokumenty i t. p. Komisja składa corocznie na posiedzeniu Rady Okręgowej sprawozdanie o stanie majątkowym Okręgu i wygłasza swą opinję w sprawie budżetu.

§ 19. Sąd honorowy Okręgu składa się z 16—12 członków, wybieranych corocznie przez Radę okręgową w głosowaniu tajnem z pomiędzy członków, nie należących do Rady lub Zarządu. Sąd rozstrzyga wszelkie sprawy, przekazane mu przez Zarząd Okręgu w składzie przynajmniej 3 członków-

ków. Bliższe przepisy działalności Sądu honorowego określa specjalny regulamin.

§ 20. Pierwsze posiedzenie Rady nowopowstającego Okręgu zwołuje jeden z prezesów Towarzystw Związkowych, do Okręgu należących, któremu Zarząd Dzielnicy czynność tę poruczy.

Przedstawicieli na takie posiedzenie wyznaczają Zarządy Towarzystw Związkowych.

REGULAMIN DZIELNICY

§ 1. W ustroju Związku T-w Sokolich Dzielnica stanowi drugie ogniwo, łączące pewną ilość okręgów w jedną całość, celem uzgodnienia i ujednostajnienia ich działalności, współdziałania w pracach organizacyjnych i wychowawczych, oraz podejmowania zadań, przechodzących siły każdego z poszczególnych okręgów z osobna.

§ 2. Dzielnica prowadzi swe prace samodzielnie, winna jednak stosować się do obowiązujących statutów i regulaminów związkowych tudzież do postanowień Rady Związku. Dzielnica składa Zarządowi Związku szczegółowe sprawozdanie ze swej działalności i podlega jego kontroli.

§ 3. Dzielnica składa się z kilku lub kilkunastu okręgów, graniczących pomiędzy sobą i połączonych dogodnemi drogami dojazdowemi.

Granice dzielnic wykreśla Zarząd Związku, stosując się do tradycji historycznych, odrębności etnograficznych, gospodarczych, administracyjnych i innych, tudzież uwzględniając w miarę możności życzenia poszczególnych okręgów.

§ 4. Okręgi wchodzące w skład dzielnicy mają obowiązek:

a) współdziałać z władzami dzielnicowemi w rozpowszechnianiu idei sokolej, w ugruntowaniu znaczenia i wpływów Związku,w zaprowadzeniu i zachowaniu jednolitych metod wychowania sokolego, a w szczególności w przygotowaniu odpowiednich sił kierowniczych i nauczycielskich, utrzymywaniu sprawności i tężyzny drużyn sokolich i rozszerzeniu drużyn młodzieży sokolej;

b) przedstawiać Zarządowi dzielnicowemu w oznaczonych przezeń terminach sprawozdania, wykazy i dane statystyczne, działalności sokolej w okręgu dotyczące, powiadamiać go o stanie T-w Związkowych i o wszelkich wogóle przejawach życia sokolego w swoim okręgu;
c) zbierać od T-w Związkowych ustanowione na rzecz dzielnicy składki i opłaty;
d) brać udział we wszelkich wystąpieniach dzielnicy i kursach przez nią urządzanych, przyczyniać się do pokrywania kosztów, stąd powstałych;
e) komunikować T-wom Związkowym wyjaśnienia, polecenia i rozkazy władz dzielnicowych i związkowych i wogóle pośredniczyć w stosunkach dzielnicy i Związku z T-wami Związkowemi.

§ 5. Fundusze dzielnicy powstają:
a) ze składek T- w należących do dzielnicy;
b) z dochodów, osiąganych z ćwiczeń, popisów, zawodów, wydawnictw i t. p. przedsięwzięć, urządzanych przez dzielnicę;
c) z zasiłków, udzielanych przez Związek.

Należącymi do niej funduszami dzielnica rozporządza samodzielnie, jednak nabywanie lub ustępowanie nieruchomości oraz zaciąganie zobowiązań, neruchomości te obciążających, wymaga zatwierdzenia Zarządu Związku.

W razie rozwiązania dzielnicy, wszelki jej majątek po pokryciu zobowiązań przechodzi na rzecz Związku.

§ 6. Funduszami dzielnicy zawiaduje Zarząd w ramach budżetu, uchwalonego corocznie przez Radę dzielnicową. Budżety, bilanse i sprawozdania rachunkowe Zarząd dzielnicy składa w ustanowionych terminach Zarządowi Związku. Ten ostatni ma prawo w każdej chwili sprawdzać księgi, rachunki i fundusze dzielnicy.

Rokiem sprawozdawczym i obrachunkowym jest rok kalendarzowy.

§ 7. Sprawami dzielnicy zarządzają: Rada, Zarząd i Przewodnictwo dzielnicowe.

§ 8. Radę dzielnicy stanowią:

a) przedstawiciele T-w do dzielnicy należących;
b) Prezesi i wiceprezesi Zarządów Okręgowych;
c) członkowie Zarządu i Przewodnictwa dzielnicy.

Każde z T-w należących do dzielnicy, wysyła do Rady taką liczbę przedstawicieli, jaka wypada z podziału liczby członków T-wa przez 100. Ułamki mniejsze niż $^1/_2$ zostają odrzucone, równe zaś lub większe niż $^1/_2$ przyjmują się za jedność. T-wa liczące mniej, niż 50 członków wysyłają po jednym przedstawicielu. Za podstawę do obliczeń służy liczba członków, wykazana w sprawozdaniu T-wa za rok poprzedni. Przedstawiciele wybierani są corocznie przez Walne Zgromadzenie T-wa w głosowaniu tajnem.

Stosunek liczby przedstawicieli do liczby członków T-wa może być zmieniony uchwałą Rady Związku.

W zamian za przedstawiciela, powołanego do Zarządu dzielnicowego, T-wo do którego ten przedstawiciel należał, wysyła do Rady nowego przedstawiciela w osobie członka, który przy wyborach przedstawicieli otrzymał największą z kolei liczbę głosów.

Przedstawiciele przed rozpoczęciem obrad Rady winni przedstawić pełnomocnictwa swe, stwierdzone podpisem Zarządu T-wa, które ich wysłało. Obowiązki swe winni przedstawiciele spełniać osobiście.

Prezesi i wiceprezesi Zarządów Okręgowych winni również przedstawić swoje pełnomocnictwa.

§ 9. Posiedzenia Rady bywają zwyczajne, zwoływane raz do roku, najpóźniej w m-cu Marcu, oraz nadzwyczajne, zwoływane w miarę potrzeby lub na żądanie połowy Zarządów Okręgowych danej dzielnicy, tudzież na żądanie Zarządu Związku. Żądania takie winny być złożone Zarządowi dziel-

nicy na piśmie z przytoczeniem powodów zwołania oraz przedmiotu obrad.

Posiedzenia Rady zwołuje Zarząd dzielnicowy za pomocą wezwań, rozsyłanych za pośrednictwem Zarządów okręgowych do wszyskich T-w danej dzielnicy, przynajmniej na 2 tygodnie przed posiedzeniem z podaniem przedmiotów obrad. Posiedzenia Rady odbywają się kolejno, o ile to jest możebnem, w siedzibach okręgów, stanowiących dzielnicę. Posiedzenia są mocne do powzięcia uchwał w sprawach na wezwaniu wymienionych bez względu na ilość przybyłych członków, o ile zostały prawidłowo zwołane. Na posiedzeniach przewodniczy osoba wybrana przez obecnych.

Jednocześnie z rozesłaniem wezwań, Zarząd dzielnicowy winien powiadomić o posiedzeniu Rady także Zarząd Związku, który może przysłać na to posiedzenie swych delegatów z prawem głosu doradczego.

Posiedzenia Rady kierują się podczas obrad ogólnym regulaminem obrad, uchwalonym przez Zarząd Związku.

§ 10. Do zadań Rady dzielnicowej należy:

a) rozpatrywanie sprawozdań Zarządu o stanie i działalności dzielnicy, okręgów i T-w, do niej należących, zatwierdzanie rachunków i uchwalanie budżetów dzielnicowych, po wysłuchaniu wniosków Komisji Rewizyjnej;

b) omawianie działalności sokolej w obrębie dzielnicy, udzielanie co do niej wskazówek i poleceń Zarządowi, rozpatrywanie planów i wniosków Zarządu, dotyczących urządzania kursów, zawodów, zlotów i t. p.;

c) rozważanie pożądanych zmian w ustroju Związku, w zasadach organizacji sokolej, w sposobach prowadzenia prac i wyszkolenia sokolego, przedstawianie Radzie Związku swych uwag i wniosków w tym względzie;

d) ustanawienie opłat na rzecz dzielnicy, uchwalanie o nabyciu, sprzedaży lub obciążeniu majątku nieruchomego dzielnicy;
e) wybory prezesa, jego zastępcy, członków Zarządu oraz przewodnictwa dzielnicowego, tudzież Komisji Rewizyjnej i sądu honorowego.
f) wyznaczanie miejsca posiedzenia następnej Rady.

§ 11. Zarząd Dzielnicy składa się:
a) z przedstawicieli okręgów, wchodzących w skład dzielnicy, po dwóch od każdego, wybieranych corocznie przez Rady Okręgowe;
b) z członków przewodnictwa dzielnicowego (§ 16);
c) z członków wydziału wychowania fizycznego, powoływanych corocznie przez Zarząd dzielnicy na wniosek wydziału, o ile nie wchodzą w skład przewodnictwa z wyboru.

W razie ustąpienia któregokolwiek z członków przwodnictwa przed upływem terminu, na jaki wybranym został, Zarząd powołuje na jego miejsce osobę, która przy ostatnich wyborach do przewodnictwa otrzymała największą po wybranych ilość głosów. Przy równości głosów rozstrzyga los. Osoba ta pełni obowiązki członka przewodnictwa do czasu najbliższego posiedzenia Rady, na którym to posiedzeniu Rada dokonuje wyboru uzupełniającego do końca trzechlecia.

§ 12. Zarząd kieruje sprawami dzielnicy w granicach statutów i regulaminów Związku, tudzież uchwał Rady dzielnicowej, oraz wykonywa w swej dzielnicy zlecenia i postanowienia władz związkowych. W szczególności Zarząd:
a) uchwala w porozumieniu z Przewodnictwem Związku plany wszelkich prac w dzielnicy, tak gimnastycznych, jak oświatowych, przekazuje ich wykonanie Przewodnictwu dzielnicowemu lub zarządom poszczególnych okręgów;

b) uchwala urządzenie kursów, teoretyczne i praktyczne celem przygotowania sił nauczycielskich dla całej dzielnicy, tudzież zatwierdza kosztorysy wydatków z tem połączonych;

c) ma pieczę nad działalnością Okręgów i w tym celu zarządza przeglądy i rewizje Okręgów i ustanawia plany zajęć w Okręgach;

d) dokonywa co rok wyboru trzech delegatów dzielnicy do Zarządu Związku i powołuje trzech członków zarządu. wychowania fizycznego (§ 11), którzy korzystają z pełnych praw członków zarządu. Organizację wydziału wychowania fizyczn. określa osobny regulamin;

e) zarządza majątkiem i funduszami dzielnicy, stara się o przysporzenie dochodów, wydaje w porozumieniu z Przewodnictwem Związku pisma, dzieła i broszury, poświęcone sprawom wychowania fizycznego i sprawom sokolim;

f) bada lub przekazuje Przewodnictwu do zbadania sprawy, w których Sąd honorowy Towarzystwa lub okręgu postanowił o wykluczeniu członka w pierwszej instancji;

g) nadzoruje czynności i zarządzenia przewodnictwa tudzież rachunki wydatków przez nie poczynionych;

h) sprawuje władzę dyscyplinarną w dzielnicy tak w stosunku do władz okręgowych, jak do T-w Związkowych i poszczególnych ich członków.

§ 13. Władza dyscyplinarna Zarządu Dzielnicowego względem poszczególnych członków T-w związkowych wyraża się w udzielaniu: a) napomnienia, b) nagany, c) napomnienia publicznego, d) nagany publicznej, d) w usunięciu członka z szeregów na czas do 6-cu tygodni i f) w oddaniu go pod sąd honorowy tego T-wa, do którego członek należy. Władzom Okręgowym lub T-wom Związkowym Zarząd może udzielić piśmiennego napomnienia lub

nagany, które muszą być przeczytane na najbliższem posiedzeniu Rady Okręgowej, względnie na Walnem Zgromadzeniu T-wa.

Zarząd dzielnicowy ma prawo, po uprzednim uzyskaniu zgody Zarządu Związkowego, zażądać od Rady Okręgowej dokonania zmiany osób na stanowiskach kierowniczych w Okręgu. Zmiany te mogą dotyczyć zarówno całkowitego Zarządu, jak poszczególnych jego członków. O ile zmiany dotyczą osób, powołanych na stanowisko drogą wyborów, zwołana w tym celu Rada Okręgowa dokonywa nowego wyboru; o ile dotyczą osób, powołanych przez Zarząd, tenże Zarząd na miejsce usuniętych powołuje inne osoby.

§ 14. Zwyczajne posiedzenia Zarządu odbywają się przynajmniej co 3 miesiące, nadzwyczajne w miarę potrzeby, na życzenie Prezesa lub członków Zarządu, tudzież na żądanie Przewodnictwa Związku. Posiedzenie zwołuje Prezes za pomocą wezwań imiennych, rozesłanych do członków nie później, niż na 5 dni przed posiedzeniem, wyjąwszy wypadki nagłe. W wezwaniach winny być wymienione przedmioty obrad. Posiedzenia są ważne do powzięcia wszelkich uchwał w sprawach, pomieszczonych na wezwaniu, bez względu na ilość przybyłych członków, o ile w posiedzeniu uczestniczy prezes lub zastępujący go wiceprezes. Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów obecnych. W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący, który w innych razach nie głosuje.

Członkowie Zarządu obowiązani są uczęszczać na posiedzenia akuratnie. Członek, który dwa razy z rzędu nie stawił się na posiedzenie bez dostatecznego usprawiedliwienia, uznany będzie za ustępującego z Zarządu.

§ 15. Na pierwszem swem posiedzeniu, które odbyć się winno niezwłocznie po wyborach, nowoobrany Zarząd wybiera z pomiędzy siebie drugiego zastępcę prezesa, naczelnika wydziału wychowania fizycznego, sekretarza i skarbnika, tudzież ich za-

stępców. Naczelnik, sekretarz i skarbnik muszą być wybrani z pomiędzy członków Przewodnictwa.

§ 16. Przewodnictwo składa się z prezesa, jego zastępcy i 5 członków, wybieranych przez Radę dzielnicową na lat trzy z pomiędzy tych członków T-w związkowych, którzy przebywają stale w siedzibie Zarządu Dzielnicy. Odnośnie do prezesa i zastępcy ostatni warunek dotyczy tylko jednego z nich. Do przewodnictwa należą również trzej członkowie wydziału wych. fizyczn.

Przewodnictwo jest ciałem wykonawczem Zarządu i pełnomocnikiem jego w kierowaniu dzielnicą, zatem w czasie pomiędzy jednem posiedzeniem Zarządu a drugiem korzysta ono z wszelkich praw tegoż Zarządu. Może ono zatem wydawać w tym czasie wszelkie konieczne rozporządzenia w imieniu Zarządu — musi jednak na najbliższem posiedzeniu Zarządu zdać z nich sprawę i uzyskać ich zatwierdzenie.

W szczególności Przewodnictwo kieruje biurem Zarządu, prowadzi księgi, wykazy, statystykę, rachunki i korespondencję, sporządza sprawozdania, przygotowuje wnioski na Zarząd i Radę, przyjmuje i uwalnia pracowników.

Posiedzenia przewodnictwa odbywają się przynajmniej co dwa tygodnie.

§ 17. Prezes, względnie zastępujący go wiceprezes, reprezentują Dzielnicę we wszelkich stosunkach jej tak wewnętrznych jak zewnętrznych. Prezesowi dzielnicy należy się w sprawach sokolich bezwarunkowy posłuch wszystkich władz okręgowych, wszystkich T-w, tudzież wszystkich członków do dzielnicy należących. Prezes nie może być podwładnym w swojej dzielnicy.

Prezes zwołuje posiedzenia Zarządu dzielnicowego i przewodniczy na nich; przewodniczy również wszelkim komisjom i delegacjom dzielnicowym, w których bierze udział. Sprawuje osobiście lub przez swych delegatów władzę dyscyplinarną nad wszystkimi członkami swej dzielnicy podczas zlotów, ćwiczeń i wogóle występów publicznych

dzielnicy. Prezes ma prawo zawieszać uchwały Zarządu dzielnicowego sprzeczne z ustawami, interesem lub godnością Sokolstwa i żądać ponownego ich rozważenia. Gdy uchwała nie ulegnie zmianie, może ją przedstawić do ostatecznej decyzji zarządowi Związku.

§ 18. Komisja rewizyjna składa się z 3 osób, corocznie wybieranych przez Radę dzielnicową z pomiędzy członków, nienależących do Zarządu. Komisja rewizyjna sprawdza stan kasy, ile razy uzna to za stosowne; a przynajmniej raz na rok sprawdza stan majątku ruchomego i nieruchomego, rachunki, dokumenty i t. p. Komisja składa corocznie Radzie dzielnicowej sprawozdanie o stanie majątkowym dzielnicy i opinję swą o budżecie.

§ 19. Sąd honorowy dzielnicy składa się z 6—12 członków, wybieranych corocznie przez Radę Okręgową w głosowaniu tajnem z pomiędzy członków, nie należących do Rady lub Zarządu. Sąd rozstrzyga wszelkie sprawy, przekazane mu przez Zarząd dzelnicy, w składzie przynajmniej 3 członków. Bliższe przepisy działalności Sądu honorowego określa specjalny regulamin.

Prezes, wiceprezes i wszyscy członkowie Zarządu dzielnicowego podlegają sądowi honorowemu Związku.

§ 20. Pierwsze posiedzenie Rady dzielnicowej zwołuje prezes tego Towarzystwa, któremu Zarząd Związku wykonanie tego poleci. Przedstawicieli do pierwszej Rady dzielnicowej wyznaczają Zarządy T-w Związkowych.

Regulamin Zarządu

§ 1. Niniejszy regulamin obowiązuje zarówno Zarządy Towarzystw Związkowych, jak Zarządy Okręgowe i Dzielnicowe tudzież Zarząd Związku.

I. Zadania

§ 2. Zarząd wykonywa uchwały ciała, które go do czynności powołało, przewodniczy Zrzeszeniu oraz kieruje jego działalnością i sprawami, tak właściwego zakresu sokolstwa dotyczącemi, jak i pomocniczemi (kulturalnemi) w granicach obowiązujących statutów i regulaminów.

§ 3. Zarząd jest obowiązany zajmować się sprawami wychowania fizycznego w pełnym swym składzie, winien zatem roztrząsać na swych posiedzeniach wszelkie wnioski Wydziału wychowania fiz. i p. w., dotyczące nietylko publicznych wystąpień zrzeszenia, lecz także prac i zajęć codziennych.

§ 4. Zarząd zaspakaja wszystkie potrzeby zrzeszenia w zakresie jego działalności przy pomocy organów (wydziałów, komisji i t. p.) przez siebie powołanych. Ma równeż obowiązek starać się o zaspokojenie potrzeb członków w dziedzinie kulturalno-oświatowej, a w miarę możności i gospodarczej.

II. Podział czynności

§ 5. Dla wykonywania włożonych nań zadań Zarząd może powoływać do pomocy czasowe lub stałe wydziały (komisje), złożone tak z członków Zarządu, jak z innych, do Zarządu nie należących.

Wydziałom takim przewodniczą zawsze ci z członków Zarządu, którzy prowadzą w Zarządzie referat odnośnego zakresu spraw.

Wydziały (komisje) pracują w ramach otrzymanych od Zarządu poleceń i wskazówek. Z posiedzeń swych i czynności spisują one protokuły, które w odpisach winny być składane Sekretarzowi Zarządu, a to celem uzgodnienia działalności wszystkich organów zrzeszenia.

§ 6. Czynności Zarządu dzielą się na trzy działy: A — wychowawczy, B — kulturalny, C — gospodarczy.

Kierownikami działów bywają zwykle przewodniczący Zarządu i jego dwaj zastępcy, mogą jednak kierować nimi i inni członkowie Zarządu przez Zarząd do tego powołani.

§ 7. Działem wychowawczym zawiaduje zwykle naczelnik wydziału wychowania fizyczn. przy pomocy wydziału, którego ustrój określa osobny regulamin. W towarzystwie spełnia tę czynność naczelnik grona nauczycielskiego i grona przodowników.

Dział wychowawczy rozpada się na wydziały: a) gimnastyczny, b) przysposobienia wojskowego, c) młodzieży sokolej.

Wydziały te zajmują się pracą wychowawczą według specjalnych regulaminów. Na czele ich stoją członkowie wydziału wychowania fizyczn. wyznaczeni do tego przez naczelnika, w Towarzystwie zaś nauczyciele lub przodownicy.

§ 8. Dział kulturalno- oświatowy rozpada się na wydziały: a) oświatowy, b) wydawnictw, c) towarzyski, d) organizacyjny. Działalność pierwszych trzech wydziałów streszcza sama ich nazwa. Wydział organizacyjny zajmuje się rozpowszechnianiem idei sokolej w społeczeństwie, rozszerzaniem sieci gniazd sokolich, werbowaniem nowych członków. Prowadzi swe prace w ścisłem porozumieniu z działem wychowawczym.

§ 9. Dział gospodarczy rozpada się na wydziały: a) skarbowy, prowadzący rachunkowość

i kasę, b) zaopatrzenia, na którym ciąży staranie o dostarczenie członkom ubiorów sokolich, strojów i przyrządów gimnastycznych, a nawet, w miarę możności i potrzeby o zaspakajanie wymagań życia codziennego. Wydział ten zarządza również lokalem, przyrządami i majątkiem zrzeszenia; c) przedsiębiorstw, o ile zrzeszenie prowadzi jakiekolwiek zakłady lub urządzenia zarobkowe np. ujeżdżalnie, kąpiele, pływalnie, ślizgawki i t. p.

Na czele wydziału skarbowego stoi skarbnik, wydziału zaś zaopatrzenia — gospodarz zrzeszenia.

§ 10. Ilość wydziałów może być w miarę potrzeb dowolnie powiększoną. W mniejszych zrzeszeniach działalność kilku wydziałów może być skupioną w jednym.

§ 11. Wszystkie wydziały pracują w ścisłem porozumieniu pomiędzy sobą i stosują się do dyrektyw i postanowień Zarządu, który na swych posiedzeniach uzgadnia ich czynności i kieruje całą działalnością wszystkich organów zrzeszenia.

§ 12. Corocznie, najpóźniej w 8 dni po wyborach do Zarządu, Zarząd Towarzystwa dzieli czynności pomiędzy swych członków.

Zarządy Okręgowe i dzielnicowe tudzież Zarząd Związku, zgodnie z obowiązującymi ich regulaminami (Okr. 12, Dz. 15, Zw. 25 i 28), dokonywują podziału bezpośrednio po wyborze.

§ 13. Podział dokonywa się za pomocą głosowania tajnego. Do wyboru potrzeba bezwzględnej większości głosów obecnych (więcej niż połowa). Jeżeli w pierwszem głosowaniu większości takiej nie osiągnięto, następuje wybór ściślejszy pomiędzy dwoma kandydatami, którzy przy pierwszem głosowaniu uzyskali największą liczbę głosów. Głos, oddany przy wyborze ściślejszym na innego, oprócz dwóch wskazanych, kandydata, liczonym nie będzie.

W razie równości głosów rozstrzyga los.

Kartki z nazwiskami kandydatów wrzuca do urny jeden z obecnych członków Zarządu, losuje zaś przewodniczący.

Wyniki wyborów i losowań wpisują się do protokułu, który podpisują wszyscy obecni Członkowie Zarządu.

III. Posiedzenia, przedmiot i porządek obrad

§ 14. Posiedzenia Zarządu bywają:

a) zwyczajne, odbywające się perjodycznie w ustalonych terminach, lecz nie rzadziej, niż raz na miesiąc — w Towarzystwach; zaś raz na trzy miesiące w Okręgach, Dzielnicach i Związku;

b) nadzwyczajne, zwoływane przez prezesa Zarządu w miarę potrzeby według własnego uznania lub na żądanie przepisanej regulaminem liczby członków Zarządu, tudzież na wezwanie wyższych władz sokolich.

Żądanie ma być złożone na piśmie z przytoczeniem powodów zwołania i proponowanego porządku obrad. Zwołanie winno nastąpić w terminie najdalej dni pięciu w Towarzystwie, a dwóch tygodni w okręgu, i trzech tygodni w Dzielnicy i Związku.

§ 15. Wezwania rozsyła prezes Zarządu w takim terminie, aby członkowie otrzymali je w Towarzystwie i Okręgu przynajmniej na dni trzy, w Dzielnicy i Związku na pięć przed posiedzeniem, wyjąwszy wypadki nagłe. Wezwania winny zawierać porządek obrad.

W Towarzystwach posiedzenie Zarządu jest prawomocne, o ile w niem uczestniczy prezes lub zastępujący go wiceprezes i przynajmniej połowa pozostałych członków Zarządu. W okręgach, dzielnicach i Związku posiedzenia Zarządu, prawidłowo zwołane, są ważne bez względu na ilość obecnych.

§ 16. Porządek obrad ustala prezes wraz z sekretarzem. Sprawy zgłoszone przez członków Zarządu na ręce prezesa przed rozesłaniem wezwań, winny być do porządku obrad wniesione. Sprawy, zgłoszone po rozesłaniu porządku obrad, mogą być

wzięte pod obrady w tym wypadku, gdy większością głosów obecnych uznane zostaną na nagłe.

§ 17. Porządek obrad posiedzenia zwyczajnego winien zawierać:

a) odczytanie protokułu poprzedniego zwyczajnego posiedzenia, tudzież wszystkich posiedzeń nadzwyczajnych, jakie w tym okresie czasu miały miejsce — oraz sprawozdanie, czy wszystkie uchwały, objęte powyższymi protokułami, zostały wykonane;
b) odczytanie niewykonanych uchwał (art. 26).
c) sprawozdania wszystkich kierowników wydziałów o czynnościach dokonanych i zamierzonych tudzież rozważenie wniosków, przez nich przedstawionych;
d) przyjęcie członków;
e) wszystkie inne sprawy, do porządku obrad wniesione.

Porządek, w jakim sprawy są rozważane, może być za zgodą obecnych zmieniony.

§ 18. Nadzwyczajne posiedzenie ma za przedmiot obrad sprawę, dla której zostało zwołane. Mogą jednak na niem być rozważane i inne sprawy, lecz za zgodą większości obecnych członków.

§ 19. Obrady toczą się zgodnie z przepisami, ustalonymi przez Regulamin Obrad dla posiedzeń Komisji (Reg. Obrad art. 6).

IV. Przyjmowanie nowych członków do Towarzystw

§ 20. Nowych członków przyjmuje Zarząd na posiedzeniu zwyczajnem po sprawdzeniu, iż wymagane od nich przez statut (St. § 91) formalności zostały dopełnione, za pomocą głosowania tajnego. Do przyjęcia potrzeba większości dwóch trzecich obecnych.

§ 21. Głosować można jednocześnie na wszystkich, lub na kilku przedstawionych do przyjęcia, kandydatów, jeżeli nikt z obecnych temu się nie sprzeciwi.

Głosowanie takie jest ważnem, jeżeli przechodzi jednomyślnie. W wypadku rozbieżności zdań głosowanie upada i prowadzi się ponownie na każdego kandydata oddzielnie.

§ 22. Wyniki głosowania zapisuje się do protokułu bez podawania ilości głosów.

§ 23. Pożądanem jest, aby nowoprzyjęci członkowie byli wzywani na pierwsze, po ich przyjęciu, posiedzenie zwyczajne, celem uroczystego złożenia przez nich zobowiązań, wskazanych w art. 10 Statutu T-wa.

V. *Protokuły*

§ 24. Z każdego posiedzenia spisuje się protokuł, który winien zawierać spis uczestników, przedmioty obrad i powzięte postanowienia. W protokułach posiedzeń nadzwyczajnych winno być nadto wymienione, na czyje żądanie posiedzenie zwołane zostało. W sprawach ważnych do protokułu zapisuje się również przebieg obrad tudzież sposoby i wyniki głosowań. Protokuł spisuje sekretarz Zarządu, podpisuje zaś przewodniczący na posiedzeniu wraz z sekretarzem, a w razie życzenia także uczestnicy posiedzenia.

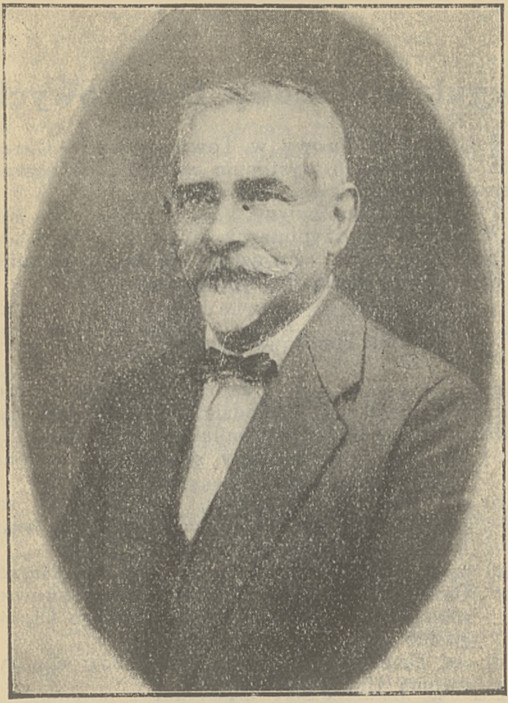
§ 25. Protokuł winien być odczytany w końcu posiedzenia lub na początku posiedzenia następnego. Członkowie Zarządu mogą wówczas zgłaszać doń poprawki. Poprawki uchwalone zapisuje się do protokułu tego posiedzenia, które je uchwaliło.

§ 26. Oprócz protokułów prowadzi sekretarz księgę uchwał. W odnośnych rubrykach tej księgi zapisuje się: a) datę, w której dana uchwała zapadła, b) treść uchwały w skróceniu, c) komu powierzono jej wykonanie, d) czy uchwała została wykonaną lub też odwołaną przez uchwałę inną. Z księgi tej sekretarz odczytuje na każdym posiedzeniu wszystkie uchwały niewykonane w celu przypomnienia i przynaglenia do ich wykonania.

VI. Przewodnictwo

§ 27. Wszyscy członkowie Zarządu Okręgowego, w siedzibie tegoż Zarządu zamieszkujący, (Okr. 11) tworzą przewodnictwo Okręgu, które stanowi organ wykonawczy Zarządu, załatwia sprawy okręgowe bieżące, wyjątkowo zaś i nagłe, tudzież prowadzi czynności biurowe jak: korespondencję, statystykę, rachunkowość i t. p.

§ 28. Przewodnictwo w dzielnicy (Dz. § 16) i Związku (Zw. § 27) w czasie pomiędzy jednym posiedzeniem Zarządu a drugiem, spełnia wszystkie czynności Zarządu i posiada wszystkie jego prawa. Z czynności swych składa ono sprawozdania na posiedzeniach Zarządu, przedstawia mu swe zamierzenia i otrzymuje odeń wskazówki i polecenia. Wykonywa ono swe czynności według regulaminu, obowiązującego Zarząd.

Czesław Dajkowski
Skarbnik Związku Sokołów

Regulamin Sądów Honorowych

§ 1. Sąd honorowy w Towarzystwach, Okręgach i Dzielnicach występuje w dwojakim charakterze, a mianowicie:

1⁰ jako sąd polubowny,

2⁰ jako sąd dyscyplinarny.

Sąd honorowy Związku działa wyłącznie w charakterze Sądu dyscyplinarnego.

Sąd honorowy polubowny

§ 2. Wszelkie spory, zatargi i obrazy na tle osobistem rozstrzyga samodzielnie i bez dalszego odwołania, sąd honorowy, polubowny, a to:

a) sąd Towarzystwa, gdy stronami są członkowie Towarzystwa;

b) sąd właściwego Okręgu, gdy stronami są członkowie różnych Towarzystw lub dwa Towarzystwa jednego Okręgu;

c) sąd Okręgu, wyznaczony przez Zarząd Dzielnicowy, gdy stronami są członkowie różnych Towarzystw, każde z innego Okręgu lub dwa Towarzystwa;

d) sąd Dzielnicowy, gdy spór zachodzi między dwoma Okręgami.

§ 3. Strona, żądająca sądu polubownego, zwraca się z tem na piśmie do Zarządu właściwego T-wa, Okręgu lub Dzielnicy, wskazując jednocześnie obranego przez siebie sędziego. Zarząd w ciągu dni siedmiu powiadamia o żądaniu odnośny sąd honorowy tudzież stronę przeciwną, wzywając tę ostatnią do wskazania w ciągu dni 14 obranego przez siebie sędziego. O ile w tym terminie strona

wezwana sędziego nie wskaże, Zarząd wyznaczy go niezwłocznie w drodze losowania.

§ 4. Ustanowieni sposobem powyższym dwaj sędziowie obierają za wspólną zgodą trzeciego, który przewodniczy sądowi polubownemu. Gdy zgoda w ciągu dni 7 nie nastąpi, Zarząd wyznaczy przewodniczącego w drodze losowania.

§ 5. Sędziów polubownych wolno wybierać lub wylosowywać wyłącznie z pomiędzy członków sądu honorowego właściwego Towarzystwa, Okręgu lub Dzielnicy.

§ 6. Sąd polubowny w ciągu dni siedmiu po skompletowaniu przystępuje do badania stron, dokumentów tudzież świadków, i wydaje wyrok, od którego nie ma odwołania.

§ 7. Niestawienie się jednej ze stron bez poważnej i dostatecznie udowodnionej przyczyny nie wstrzymuje rozpraw i wyroku. Niestawienie się obydwóch stron odracza lub umarza sprawę według uznania sądu.

§ 8. Wyrok wraz z motywami wpisuje się do księgi, stwierdza podpisami wszystkich trzech sędziów i składa Zarządowi.

Sąd honorowy dyscyplinarny

§ 9. Sąd honorowy występuje w charakterze sądu dyscyplinarnego w wypadkach, gdy właściwy Zarząd:

1⁰ uzna za stosowne przelać nań swą władzę dyscyplinarną,

2⁰ postawi wniosek o zupełnem lub czasowem wykluczeniu członka.

§ 10. Wszelkie sprawy dyscyplinarne przeciwko członkom Towarzystw Związkowych kierowane będą przed sąd tego Towarzystwa, którego członkiem jest obwiniony. Jednak sprawy na tle przekroczeń służbowych, wytoczone prezesom Towarzystw, rozpatrują sądy właściwych okręgów; wytoczone prezesom Okręgów — sądy dzielnicowe; wytoczone zaś prezesom dzielnic oraz członkom Zarządu Związku — sąd związkowy. Do tego

ostatniego również należą sprawy, wskazane w art. 31 Statutu Związku.

§ 11. W wypadkach, wskazanych w punkcie 1 art. 9, sąd urzęduje w składzie 3 osób, wylosowanych z pomiędzy członków Sądu honorowego odnośnego Zrzeszenia. Wylosowani sędziowie wybierają z pomiędzy siebie przewodniczącego i przystępują do rozpatrzenia sprawy niezwłocznie, a w każdym razie nie później, niż w ciągu trzech dni od chwili ich wylosowania, w obecności pełnomocnika Zarządu tudzież obwinionego. Sąd orzeka o winie i karze większością głosów bez odwołania. Kary, jakie zastosować może, wymienione są w art. 34 Statutu Towarzystwa.

§ 12. W wypadkach, wskazanych w punkcie 2 art. 9, komplet sądu składa się z 4 sędziów, wylosowanych z pomiędzy członków Sądu honorowego, oraz przewodniczącego, którym jest przewodniczący Sądu honorowego względnie jego zastępca (art. 17). Niezwłocznie po skompletowaniu, a w żadnym razie nie później, niż w ciągu 3 dni, Sąd wyznaczy dzień i miejsce rozprawy sądowej i wezwie pełnomocnika Zarządu oraz obwinionego do stawienia się na nią wraz z dokumentami i świadkami, na których powoływać się zechcą. Sądowi służy prawo wezwania na świadków inne osoby, poza przedstawionemi przez strony. Po zbadaniu sprawy sąd na osobności przystąpi do głosowania nad pytaniami, czy wina dowiedzioną została i czy wielkość jej odpowiada karze wykluczenia zupełnego. Sędziowie głosują w porządku alfabetycznym, przewodniczący na ostatku; rozstrzyga zwykła większość głosów.

§ 13. Sąd, gdy uzna winę, lecz karę wykluczenia zupełnego uważać będzie za zbyt surową, ustali wymiar kary, większością głosów. Oprócz kar, wymienionych w art. 34 Statutu Towarzystwa, sąd może zastosować kary cięższe, a mianowieie:

a) złożenie z urzędu, jaki obwiniony w sokolstwie piastuje na przeciąg czasu do lat trzech,

b) wykluczenie czasowe na przeciąg czasu do jednego roku.

Od wydanego wyroku niema odwołania.

§ 14. Wyrok, orzekający wykluczenie zupełne, przedstawionym będzie przez Zarząd Przewodnictwu Dzielnicy, a gdy sprawa toczyła się przed sądem dzielnicowym, to Przewodnictwu Związku do zatwierdzenia, poczem dopiero wprowadza się go w wykonanie. Jeżeli Przewodnictwo wyroku nie zatwierdzi i zarządzi ponowne rozpatrzenie sprawy, zastosuje się do niej w całej pełni postanowienia art. 12, 13, 14, jak do sprawy nowej.

§ 15. Wyroki sądu dyscyplinarnego wpisują się do księgi, stwierdzają podpisami uczestniczących w sprawie sędziów i komunikują w odpisie Zarządowi właściwego Towarzystwa, który je bez żadnych zmian wprowadza w wykonanie.

§ 16. Niestawienie się obwinionego bez poważnej i dostatecznie udowodnionej przyczyny nie odracza rozprawy ani wyroku. Niestawienie się pełnomocnika Zarządu umarza sprawę.

Przepisy ogólne

§ 17. Członkowie Sądu honorowego wybierają corocznie ze swego grona przewodniczącego i sekretarza oraz ich zastępców. Przewodniczący zwołuje posiedzenia plenarne, kieruje na nich obradami i zarządza losowanie sędziów tak do spraw polubownych, jak dyscyplinarnych, czuwa aby sprawy, wniesione do sądu honorowego załatwiane były we właściwym czasie i zgodnie z przepisami regulaminu, podpisuje korespondencję. Sekretarz prowadzi księgi orzeczeń sądowych, spisuje protokóły posiedzeń plenarnych, przygotowuje i rozsyła korespondencję. W razie nieobecności przewodniczącego lub sekretarza czynności ich pełnią zastępcy.

§ 18. Sędzia, osobiście w sprawie zainteresowany, winien uchylić się od uczestniczenia w niej, przedstawiając na plenarnem posiedzeniu Sądu

honorowego powody tego uchylenia. Gdy posiedzenie uzna powody te za słuszne, zarządzi przewodniczący losowanie ponowne, o ile zaś uchyli się sędzia polubowny z wyboru stron, wezwie za pośrednictwem Zarządu właściwą stronę do wybrania w terminie 14 dni innego sędziego.

§ 19. Członek Towarzystwa Związkowego, wezwany przez Sąd honorowy polubowny lub dyscyplinarny w charakterze świadka, któryby bez ważnych i dostatecznie udowodnionych przyczyn nie stawił się w terminie oznaczonym, lub stawiwszy się zeznań odmówił, podlega karze dyscyplinarnej w granicach, ustanowionych w art. 34 Statutu Towarzystwa. Karę orzeka sąd, który go wezwał; wyrok wykonuje Zarząd Towarzystwa, do którego członek należy.

Regulamin Obrad

dla walnych zgromadzeń T-w Sokolich, posiedzeń Rad Okręgowych i dzielnicowych i Zjazdów Rady Związku

§ 1

1. Walne Zgromadzenia T-w sokolich, jak również posiedzenia Rady okręgowej, dzielnicowej lub związkowej zwołuje odnośny Zarząd.

2. Walne Zgromadzenia zwołują się: a) przez ogłoszenie wezwań w pismach lub rozlepienie na rogach ulic, i b) przez rozesłanie wezwań imiennych do wszystkich członków. Walne Zgromadzenie każdego T-wa samo określa, który z tych sposobów ma być w danym T-wie stosowany. Ogłoszenie lub rozesłanie wezwań ma nastąpić przynajmniej na 8 dni przed terminem Zgromadzenia (St. § 23).

Jednocześnie z ogłoszeniem lub rozesłaniem wezwań Zarząd T-wa, zwołujący Walne Zgromadzenie, wywiesza w swym lokalu na widocznym miejscu zawiadomienie o tem Zgromadzeniu (St. § 23).

3. Posiedzenia Rady okręgowej lub dzielnicowej zwołują się za pomocą wezwań imiennych, rozesłanych do wszystkich członków Rady za pośrednictwem Zarządów ich T-w. Rozesłanie wezwań ma nastąpić przynajmniej na 2 tygodnie przed terminem posiedzenia. (Ok. § 9, Dz. § 9).

4. Zjazdy Rady Związku zwołuje się przez ogłoszenia w pismach, umieszczone przynajmniej na 2 miesiące przed terminem Zjazdu Zwyczajnego i na 1 miesiąc przed terminem Zjazdu Nad-

zwyczajnego. Porządek dzienny Zjazdu ma być ogłoszony w tychże pismach przynajmniej na miesiąc przed Zjazdem (Zw. § 21).

5. Ogłoszenia, wezwania i zawiadomienia o zebraniach mają zawierać:

a) Jakie zebranie zwołuje się — zwyczajne czy nadzwyczajne;

b) termin, godzinę rozpoczęcia i miejsce zebrania;

c) przedmioty obrad (wyjątek przy zwoływaniu Zjazdu Rady Związku — patrz § - p. 4);

d) oznajmienie, w jakich warunkach Zebranie uznane będzie za prawomocne (patrz § 2 p. 1);

e) przy Zebraniach Nadzwyczajnych zaznaczeczenie, na czyje żądanie zostało ono zwołane;

f) przy Walnych Zgromadzeniach wezwania imienne, skierowane do członków T-wa, którzy zalegają w opłacie składek dłużej, niż 3 miesiące, mają zawierać ponadto przypomnienie, iż w myśl art. 14 Statutu T-wa nie będą oni dopuszczeni do udziału w Walnem Zgromadzeniu, o ile przed tym terminem nie uiszczą zaległych składek.

§ 2

1. Dla prawomocności zebrań koniecznem jest, aby były zwołane prawidłowo, t. j. zgodnie z przepisami statutów i regulaminów (patrz § 1. Dla Walnego Zgromadzenia niezbędnem jest ponadto, aby w niem uczestniczyło przynajmniej 5 członków T-wa, nie należących do Zarządu (St. § 24), zaś dla Zjazdu Rady Związku — 10 przedstawicieli okręgów (§ 22). Posiedzenia Rad okręgowych i dzielnicowych są prawomocne bez względu na ilość uczestników. (Ok. § 9), (Dz. § 9).

2. Uchwały, powzięte na Zebraniu prawomocnem w sprawach, pomieszczonych w wezwaniach na to Zebranie, obowiązują bezwzględnie wszyst-

kie odnośne T-wa sokole oraz ich poszczególnych członków.

W sprawach, na wezwaniu nie umieszczonych, zapadłe uchwały obowiązują również, jeśli sprawy te uznane zostały przez Zebranie głosami więcej, niż połowy jego uczestników, za nagłe.

3. Uchwała, dotycząca rozwiązania T-wa sokolego, względnie rozwiązania Związku musi zapaść większością $^{3}/_{5}$ głosów w obecności więcej, niż połowy wszystkich uprawnionych do uczestniczenia w Zebraniu. (St. § 25, Zw. § 22). Rozwiązanie T-wa wymaga ponadto, aby odnośne uchwały zapadły na dwóch kolejnych Walnych Zgromadzeniach, następujących po sobie nie prędzej, niż po upływie miesiąca czasu (St. § 25).

§ 3

1. Członek T-wa sokolego przy wejściu na Walne Zgromadzenie swego T-wa obowiązany jest zapisać się na liście obecności.

Przed każdem Walnem Zgromadzeniem Zarząd T-wa zestawia dwie listy. Na pierwszej zapisani są w porządku alfabetycznym ci członkowie T-wa, którzy zalegają w opłacie składek dłużej, niż trzy miesiące, na drugiej również w porządku alfabetycznym wszyscy pozostali członkowie T-wa. Członkowie, zapisani na pierwszej liście, są pozbawieni prawa uczestnictwa w Walnem Zgromadzeniu. (St. § 14). O ile jednak przed rozpoczęciem Walnego Zgromadzenia opłacą oni zaległe należności, wykreślani są z pierwszej listy i przenoszeni na drugą.

Ta druga lista obok spisu członków, uprawnionych do uczestnictwa w Zgromadzeniu, ma dwie rubryki. W pierwszej podpisują się, każdy obok swego nazwiska, ci członkowie, którzy przybyli na Zgromadzenie przed jego otwarciem, w drugiej wszyscy spóźnieni. Lista obecności dołącza się do protokułu.

2. Wszyscy członkowie Rad okręgowych, dzielnicowych i związkowej przy wejściu na posiedze-

nie Rady winni złożyć piśmienne poświadczenia odnośnych Zarządów, stwierdzające ich prawo i tytuł do uczestnictwa w Radzie. Poświadczenia te, razem zebrane zastępują listę obecności.

Na poświadczeniach członków, którzy przybyli już po otwarciu posiedzenia, należy odnotować czas ich przybycia.

Członkowi, który poświadczenie właściwego Zarządu zagubi, może wystawić poświadczenie Zarząd, zwołujący posiedzenie, o ile prawo i tytuł tego członka do uczestniczenia w Radzie zostaną dostatecznie stwierdzone.

§ 4

1. Zebranie rozpoczynać się winno ściśle o wskazanej na wezwaniach godzinie. Gdyby jednak w oznaczonym czasie stawiło się mniej, niż połowa osób, uprawnionych do uczestnictwa w Zebraniu, Zarząd, zwołujący Zebranie, może wstrzymać rozpoczęcie obrad, lecz najwyżej na $^1/_2$ godziny. Po upływie tego czasu Zebranie musi być otwarte bez względu na ilość obecnych.

2. Zebranie otwiera prezes lub z jego upoważnienia wiceprezes tego Zarządu, który zwołał zebranie, określając zwięźle cel i zadania zebrania i wzywając zgromadzonych do obioru przewodniczącego.

§ 5

1. Przewodniczyć zebraniu może tylko osoba, biorąca udział w zebraniu z prawem głosu decydującego. Na Walnych Zgromadzeniach T-w sokolich przewodniczącym nie może być żaden z członków Zarządu T-wa (St. § 24). Na posiedzeniach Rad okręgowych, dzielnicowych lub związkowej przewodniczyć może albo prezes odnośnego Zarządu, a w jego nieobecności wiceprezes, albo osoba, do Zarządu nie należąca, według uznania samej Rady. (Ok. 9, Dz. 9, Zw. 22). O ile jednak przewodniczący prezes lub wiceprezes, obowiązanym on jest podczas obrad nad ubiegłą działalno-

ścią Zarządu i podczas sprawdzania rachunków powierzyć przewodnictwo innemu uczestnikowi Rady, nie należącemu do Zarządu.

2. Oprócz rzeczywistego, może Zebranie powołać jednego lub kilku przewodniczących honorowych. Na honorowego przewodniczącego może być wybrany zarówno rzeczywisty członek Związku, jak członek honorowy lub nawet osoba postronna. Przewodniczący honorowy nie pełni żadnych czynności. Jeżeli jest obecny na zebraniu, zasiada obok przewodniczącego rzeczywistego.

3. Powołanie przewodniczącego rzeczywistego dokonywa się albo przez wybory kartkami, albo przez zaproszenie, stosownie do woli zebrania. Przewodniczącego honorowego powołuje się tylko przez zaproszenie.

§ 6

1. Przewodniczący zaprasza do pomocy jednego lub kilku asesorów oraz sekretarza. Na większych zebraniach, gdy obrady toczą się przez cały dzień lub nawet parę dni z rzędu, powołać należy kilku sekretarzy, aby w razie zmęczenia mogli się wzajemnie zastępować. Jednemu z asesorów przewodniczący powierza przyjmowanie zgłoszeń o udzielenie głosu, drugiemu przyjmowanie wniosków i poprawek, innemu pomoc przy spisywaniu protokułu. Asesor zastępuje przewodniczącego, gdy ten jest zmęczony, gdy pragnie wziąć udział w rozprawach lub gdy wchodzi pod obrady sprawa, w której przewodniczący jest osobiście zainteresowany; asesor, nakoniec, zarządza wybór nowego przewodniczącego, gdy zostanie przyjęty wniosek o zmianie przewodniczącego (patrz § 10 p. 9). Sekretarz spisuje protokół zebrania.

2. Przewodniczący stwierdza, czy Zebranie zwołane zostało prawidłowo i czy uczestniczy w niem przepisana ilość członków. O ile Zebranie nie jest prawomocnem, przewodniczący niezwło-

cznie je rozwiązuje, spisując o tem odpowiedni protokuł.

3. Przewodniczący odczytuje porządek dzienny Zebrania i otwiera na nim rozprawy, zapytując obecnych, czy nie mają nic przeciw jego układowi i czy nie pragną jakichkolwiek zmian lub dopełnień. Gdy którykolwiek z członków zebrania zażąda wniesienia do porządku dziennego dodatkowo jakiejkolwiek sprawy, winien bezwarunkowo złożyć na piśmie stawiane przezeń w tej sprawie wnioski, które zostają odczytane. Wnioski upadają, o ile przynajmniej jeden z uczestników ich nie poprze. Jeżeli znalazły poparcie, przewodniczący otwiera obrady nad nagłością sprawy; przemówienia, dotyczące samej istoty sprawy, nie są dozwolone. Do głosu dopuszczeni będą po jednym, a najwyżej po dwóch mówców za nagłością i przeciw niej. Gdy więcej osób zapisuje się do głosu w tej sprawie, wybierają z pomiędzy siebie mówców jeneralnych. Po ukończeniu przemówień przewodniczący zarządza głosowanie. Jeżeli za nagłością sprawy oświadczy się przynajmniej połowa obecnych, sprawa wniesioną zostanie na porządek dzienny zebrania; w przeciwnym razie upada.

4. Po ustaleniu porządku dziennego przewodniczący otwiera obrady nad sprawami, do tego porządku wniesionemi, w kolei ich zapisania.

§ 7

1. Przewodniczący oznajmia, jaka z kolei sprawa ma uledz rozpatrzeniu i wzywa referenta do przedstawienia jej zebraniu oraz do postawienia wniosków. W braku referenta przewodniczący sam referuje sprawę i formułuje wnioski, lub powierza to jednemu z asesorów lub członków zebrania, poczem otwiera obrady nad postawionymi wnioskami łącznie lub nad każdym z nich oddzielnie.

2. Przewodniczący udziela głosu w kolei, w jakiej mówcy są do głosu zapisani. Pożądanem

jest, aby zapisujący się do głosu oznajmiali, czy będą przemawiać za wnioskiem, czy przeciw niemu i aby przewodniczący udzielał głosu kolejno zwolennikom i przeciwnikom wniosku. Za przeciwnika wniosku uważa się każdy, kto przemawia za odrzuceniem wniosku w całości lub zgłasza doń poprawkę.

3. Po wyczerpaniu listy mówców przewodniczący zarządza głosowanie. Poprawki podlegają głosowaniu przed wnioskiem, do którego zostały zgłoszone. Kolej, w jakiej poprawki przychodzą pod głosowanie, określa przewodniczący.

4. Po przegłosowaniu poprawek następuje głosowanie nad samym wnioskiem, do którego należy wprowadzić wszystkie przyjęte uprzednio poprawki. Gdy głosowanie nad wnioskiem zostało ukończone, sprawa uważa się za wyczerpaną i nikomu już głosu w niej zabierać nie wolno.

§ 8

Podczas obrad obowiązują przepisy następujące:

1. Wolno zabierać głos tylko temu, komu go przewodniczący udzieli.

2. Przemawiać należy stojąc; w przemówieniach zwracać się do przewodniczącego lub do zebrania, nigdy zaś do poszczególnych osób.

3. Nikomu nie wolno zabierać w tej samej sprawie głosu więcej niż 2 razy. O ile jednak wniosek oddany został pod obrady częściowo, każdą część uważa się za oddzielną sprawę.

4. Każde przemówienie powinno zawierać samoistny wniosek lub poprawkę do wniosku głównego.

5. Wnioski i poprawki do nich winny być składane na piśmie w formie, nadającej się do obrad i do głosowania.

6. Wnioski, nie poparte chociażby przez jednego uczestnika zebrania, oprócz wnioskodawcy, upadają i nie mogą być przedmiotem ani obrad, ani głosowania.

7. Nie wolno prosić o głos z chwilą, gdy przewodniczący oznajmił, iż poddaje wniosek pod głosowanie.

§ 9

Przy głosowaniu obowiązują przepisy następujące:

1. Przed głosowaniem przewodniczący odczytuje wniosek, nad którym zebranie ma głosować.

2. W czasie głosowania nikomu zabierać głosu ani w jakikolwiek sposób głosowaniu przeszkadzać nie wolno.

3. Głosowanie bywa zwykle jawne. Głosowanie tajne stosuje się obowiązkowo tylko w sprawach o charakterze osobistym, w innych zaś wypadkach wtedy jedynie, gdy zebranie tajność uchwali.

4. Głosowanie jawne uskutecznia się przez podniesienie rąk na wezwanie przewodniczącego, który orzeka, po jakiej stronie jest większość. Jeżeli jednak ktokolwiek przeciwko temu orzeczeniu zaprotestuje, przewodniczący winien zarządzić głosowanie powtórne, wzywając do podniesienia rąk najprzód zwolenników wniosku, a następnie jego przeciwników, i polecając asesorom lub osobom z pośród zgromadzonych przeliczyć za każdym razem ilość głosujących.

Powtórne głosowanie może być również dokonane przez podzielenie głosujących na dwie grupy. Zebranie może także uchwalić przeprowadzenie głosowania imiennego.

5. Głosowanie tajne uskutecznia się kartkami, na których zwolennicy wniosku piszą wyraz „tak", przeciwnicy zaś wyraz „nie". Kartki są odbierane od uczestników przez asesorów lub przez osoby, specjalnie w tym celu przez przewodniczącego powołane, i oddawane przewodniczącemu, który je przelicza i niezwłocznie ogłasza wynik.

6. W głosowaniach jawnych przewodniczący udziału nie bierze. Tylko w wypadku, gdy ilość głosów oddanych za wnioskiem i przeciw jest

równa, przewodniczący oddaje swój głos, który staje się rozstrzygającym.

W głosowaniach i wyborach tajnych przewodniczący bierze udział na równi z pozostałymi uczestnikami zebrania. Przy równości głosów rozstrzyga los.

§ 10

1. Proszącym o głos w sprawie formalnej przewodniczący może udzielić poza koleją niezwłocznie po mówcy, który w danej chwili przemawia. Przemówienie w sprawie formalnej nie może dotyczyć istoty sprawy, nad którą toczą się obrady, lecz jedynie zewnętrznej strony obrad lub związanych z nią spraw ubocznych. Do głosów w sprawie formalnej zaliczane są wnioski: o zmianę porządku dziennego, o przejście do porządku dziennego, o głosowanie bez rozpraw, o odroczenie rozpraw o odesłanie sprawy do Komisji, o zamknięcie rozpraw, w sprawie prowadzenia obrad, o zmianę przewodniczącego, o przywołanie do porządku oraz wnioski w sprawach nagłych.

2. W sprawach formalnych wolno przemawiać po wnioskodawcy tylko jednemu przeciwnikowi wniosku. Po nim ma prawo głosu, o ile zechce, jeden tylko wnioskodawca, poczem niezwłocznie następuje głosowanie nad wnioskiem. Przemówienia w sprawach formalnych winny być krótkie, ograniczone do paru minut.

3. Wniosek o zmianę porządku dziennego może być stawiany tylko w przerwach pomiędzy jednym punktem tego porządku, a następnym. Wniosek winien być załatwiony niezwłocznie.

4. Wniosek o przejście nad sprawą do porządku dziennego ma zawsze pierwszeństwo przed wszystkimi innymi wnioskami w danej sprawie. W razie przyjęcia wniosku nikt z zapisanych do głosu przemawać nie może i sprawa skreśla się z porządku dziennego.

5. Wniosek o głosowanie bez rozpraw może być postawiony jedynie przed rozpoczęciem roz-

praw, lecz już po zreferowaniu danej sprawy i zgłoszeniu w niej wniosku głównego. Gdy wniosek o głosowanie bez rozpraw zostanie przyjęty przewodniczący wzywa zapisanych do głosu w sprawie wniosku głównego, aby wybrali mówców jeneralnych, jednego z pomiędzy zwolenników i jednego z pomiędzy przeciwników wniosku. Celem porozumienia przewodniczący może zarządzić parominutową przerwę. O ile nie nastąpi zgoda, przewodniczący sam wyznaczy mówców jeneralnych z pomiędzy zapisanych do głosu. Po

6. Wnioski o odroczeniu rozpraw i o odesłaniu sprawy do Komisji winny być załatwiane niezwłocznie po ich zgłoszeniu. W razie przyjęcia tych wniosków, nikt z zapisanych do głosu dalej przemawiać nie może i rozprawy odraczają się do terminu, wskazanego we wniosku, względnie do czasu opracowania sprawy przez Komisję.

Wniosek o odesłaniu sprawy do Komisji powinien zawierać: Określenie zadań Komisji; propozycję co do ilości jej członków, propozycję kandydatur na członków Komisji oraz na jej przewodniczącego, który odpowiada przed zebraniem za działalność Komisji, nakoniec termin ukończenia prac Komisji. Propozycje te są zbyteczne, jeżeli sprawa odsyła się do Komisji już istniejącej.

Każda Komisja ma prawo dobierania członków, jeżeli Zebranie przy jej utworzeniu inaczej nie postanowiło. Podczas obrad w Komisji obowiązuje regulamin niniejszy, wolno jednak przemawiać siedząc, wolno zabierać głos w jednej sprawie kilkakrotnie, wnioski zaś członków nie potrzebują być poparte, aby zostały poddane pod obrady i głosowanie. Posiedzenia Komisji zwołuje jej przewodniczący.

Komisja, po ukończeniu obrad nad przekazaną jej sprawą, w oznaczonym terminie przedstawia Zebraniu swe wnioski przez wybranego w tym celu referenta. Na żądanie mniejszości Komisji Zebraniu winny być również przedstawione

wnioski tej mniejszości przez tegoż samego lub przez odzielnego referenta.

7. Wniosek o zamknięcie rozpraw nie może być przedstawiony przed wysłuchaniem przynajmniej 3 mówców, oprócz referenta. Po zgłoszeniu takiego wniosku przewodniczący wstrzymuje przyjmowanie dalszych zapisów do głosu, lub przyjmuje je warunkowo. Gdy lista mówców, zapisanych do głosu przed zgłoszeniem wniosku, zostanie wyczerpaną, przewodniczący poddaje wniosek o zamknięcie rozpraw pod głosowanie. W razie przyjęcia wniosku nikt już, wyjąwszy referenta, w rozważanej sprawie głosu otrzymać nie może, wnioski zaś, złożone w tej sprawie, poddaje się pod głosowanie. Jeżeli wniosek o zamknięcie rozpraw nie przejdzie, przewodniczący udziela głosu zapisanym warunkowo i przyjmuje dalsze zapisy.

8. Wnioski w sprawie prowadzenia obrad mogą być stawiane jedynie za zgodą przewodniczącego, który samoistnie decyduje o sposobie stosowania regulaminu obrad. Wniosek zatem upada, jeżeli przewodniczący nań się nie zgodzi.

9. Wniosek o zmianę przewodniczącego winien być przez tegoż przewodniczącego poddany niezwłocznie pod głosowanie bez żadnych rozpraw. Gdy wniosek przejdzie, przewodniczący opuszcza swe miejsce. Asesor zarządza natychmiast wybór nowego przewodniczącego.

10. Wnioski o przywołanie uczestnika zebrania do porządku nie będą poddawane pod głosowanie, jeżeli przewodniczący podzieli zapatrywania wnioskodawcy i przywoła winnego do porządku, w przeciwnym razie wniosek bywa przegłosowany i w razie przyjęcia wciągnięty do protokułu.

11. Wnioski w sprawach nagłych mogą być poddane pod głosowanie wtedy tylko, gdy zebranie uchwali uprzednio nagłość samej zmiany.

§ 11

1. Wybory w zasadzie bywają zawsze tajne. Wyjątek stanowią wybory przewodniczącego

zebrania, Komisji Rewizyjnej i Sądu honorowego, które mogą odbywać się jawnie (przez aklamację), o ile nikt przeciwko temu nie wystąpi.

2. Wybory odbywają się oddzielnie na każdą kategorję urzędów. Przed każdymi wyborami przewodniczący ogłasza, na jakie stanowisko i jaką liczbę osób wybierać należy. Wyborcy na rozdanych im kartkach wypisują wskazaną liczbę nazwisk i zwracają te kartki asesorom lub osobom, wyznaczonym z pomiędzy uczestników zebrania, którzy obliczają ilość głosów, jaka padła na każde nazwisko. Za wybranych uważają się ci, którzy otrzymali największą ilość głosów, nie mniej wszakże niż połowę głosów oddanych. Jeżeli ilość wybranych za pierwszym razem jest niedostateczna, następują wybory ściślejsze, w których głosować można tylko na kandydatów, określonych przy pierwszych wyborach. Za kandydatów uważają się te osoby, które przy pierwszych wyborach otrzymały największą, poza wvbranymi liczbę głosów. Liczba kandydatów winna być dwa razy większą, aniżeli liczba nieobsadzonych jeszcze stanowisk.

3. Kartki wyborcze, podpisane lub w jakikolwiek wogóle sposób naznaczone przez wyborcę, uważane będą za nieważne, również kartki lub oddzielne na nich nazwiska, zapisane w ten sposób, iż zachodzi wątpliwość co do osoby wybieranej. Jeżeli kartka zawiera więcej nazwisk, niż należy, to albo zostaje unieważniona w całości, albo skreśla się z niej zbywające nazwiska końcowe.

4. Po obliczeniu ilości głosów, przypadających na każde nazwisko, należy sprawdzić, czy ogólna ilość oddanych głosów odpowiada ilości głosujących. Jeżeli liczba głosów, oddanych na wszystkie nazwiska łącznie, przewyższa iloczyn z ilości głosujących przez liczbę osób, jaką się wybiera, uznać należy wybory za nieważne i zarządzić je po raz drugi.

§ 12

1. Przewodniczący przestrzega, aby mówcy nie odbiegali od przedmiotu i aby zacho-

wanie się uczestników zebrania tak w słowach jak w czynach było zawsze właściwe i nie dotykało bądź samego zebrania, bądź któregokolwiek z jego uczestników.

2. Mówcy, odbiegającemu od rzeczy, przewodniczący zwraca uwagę. Trzykrotne zwrócenie uwagi podczas jednego przemówienia pociąga za sobą odebranie głosu.

3. Uczestnika, zachowującego się niewłaściwie, przewodniczący przywołuje do porządku. Powtórne przywołanie do porządku wciąga się do protokułu. Przywołanie do porządku po raz trzeci pozbawia uczestnika prawa głosu do końca zebrania. Po czwartem przywołaniu do porządku przewodniczący wzywa winnego do opuszczenia zebrania.

§ 13

1. Protokół ma, o ile możności, dokładnie odtwarzać przebieg zebrania, nie powinien jednak być rozwlekłym. Z tego względu nie umieszcza się zwykle w protokóle treści przemówień, wymienia się tylko mówców i zapisuje zgłoszone przez nich wnioski lub poprawki do wniosków.

2. Protokół powinien zawierać:

a) datę, miejsce i czas rozpoczęcia zebrania,
b) cel zebrania i kto je zwołał,
c) ilość osób mających prawo uczestniczyć w zebraniu, i wiele z nich przybyło na zebranie,
d) kto zagaił zebranie,
e) kto i w jaki sposób został powołany na przewodniczącego, na asesorów i na sekretarzy,
f) czy i na mocy jakiego przepisu zebranie uznano za prawomocne,
g) jaki porządek dzienny był proponowany i jakie zmiany zebranie w nim poczyniło,
h) jakie sprawy i w jakiej kolei były rozpatrywane, kto je referował i jakie wnioski postawił, kto zabierał w nich głos i jakie

wnioski lub poprawki do wniosków stawiał. Jakie były wyniki głosowania (ilość obecnych przy głosowaniu, ilość głosów za wnioskiem i ilość głosów przeciw niemu, należy o ile możności zaznaczyć),

i) jakie wybory miały miejsce, ile głosów oddano przy każdych wyborach. Kto zbierał i liczył głosy. Ile głosów otrzymała każda z osób i kto został wybrany (osób, które otrzymały mniej, niż $^{1}/_{4}$ część wszystkich oddanych głosów, można w protokóle nie wymieniać),

k) jakie wnioski formalne i przez kogo były stawiane. Jakie były wyniki głosowania nad nimi,

l) czy przewodniczący stosował kary, jakie i względem kogo,

m) czy porządek dzienny został wyczerpany,

n) o której godzinie zebranie rozwiązano.

3. Lista obecności, wnioski i poprawki złożone przez uczestników, bilanse, sprawozdania, budżety, protokóły Komisji Rewizyjnej, obliczenia głosów przy wyborach i wszelkie wogóle materjały i dokumenty, na jakich opierano się podczas obrad, mają być dołączone do protokółu w oryginałach lub odpisach.

4. Protokół ma być o ile możności odczytany w końcu zebrania; uczestnicy mogą wnosić doń poprawki. Po ostatecznem zredagowaniu protokół podpisują: przewodniczący, asesorowie i sekretarze oraz ci z uczestników zebrania, którzy sobie tego życzą.

Regulamin zawodów

ROZDZIAŁ I

Przepisy ogólne

§ 1. Celem zachęty naszych druhów do wytężonej pracy nad swem odrodzeniem fizycznem, co prowadzi do odrodzenia fizycznego społeczeństwa, i celem kontroli postępów tej pracy, Towarzystwa Sokole winny dawać swym członkom jaknajczęściej sposobność do mierzenia swych sił i sprawności, urządzając zawody w zakresie sprawności fizycznej.

ROZDZIAŁ II

Rodzaje zawodów

§ 2. Zawody, w jakich mogą brać udział członkowie Związku, mogą być:
a) wewnętrzne (sokole);
b) publiczne.

§ 3. Wewnętrzne (sokole) są zawody wtedy, jeżeli je zwołuje Towarzystwo sokole i jeżeli w zawodach biorą udział tylko członkowie Sokoła.

Przez zawody publiczne natomiast rozumiemy takie, w których biorą udział członkowie Sokoła, jak i członkowie innych organizacyj gimnastyczno-sportowych, niezależnie od tego, czy zawody urządza Sokół, czy organizacja niesokola.

§ 4. Zawody wewnętrzne mogą być otwarte lub zamknięte.

Zawody otwarte międzysokole są wtedy, gdy Gniazdo, Okręg lub Dzielnica zapraszają do siebie

lub dopuszczają do zawodów druhów z innych Gniazd, Okręgów lub Dzielnic.

Zamknięte zaś są takie, do których jednostka organizacyjna, urządzająca zawody, Gniazdo, Okręg lub Dzielnica, dopuszcza tylko własnych członków.

§ 5. Przy zawodach publicznych, organizowanych przez organizacje niesokole, obowiązuje zawodników regulamin zawodów, przez odnośną organizację przyjęty.

Jeżeli zaś zawody publiczne organizuje Sokół, wszystkich zawodników bez wyjątku obowiązuje bezwarunkowo regulamin Zawodów Sokolich.

§ 6. Zawody wewnętrzne mogą być:

a) Związkowe,
b) Dzielnicowe,
c) Okręgowe,
d) Gniazdowe,

przyczem Związkowymi są zawody wtedy, gdy organizują je władze Związku; Dzielnicowymi, gdy organizuje je dzielnica i t. d. Nie mogą więc np. zawody nazywać się Związkowymi, jeżeli zwołuje je Okręg, chociażby zapraszał do współzawodnictwa druhów całego Związku.

§ 7: Zawody wewnętrzne rozpadają się na:

a) Zawody mężczyzn,
b) Zawody kobiet,
c) Zawody mieszane.

Zawody mieszane są te, w których biorą udział i mężczyźni i kobiety (np. lawn tennis, piłka koszykowa, pięstówka, strzelanie i inne).

§ 8. Zawody tak dla mężczyzn, jak i dla kobiet dzielą się na:

a) Zawody Sokołów (Sokolic),
b) Zawody młodzieży sokolej (męskiej i żeńskiej).

§ 9. Zawody sokole dzielą się na:

a) Zawody młodszych (od 18 do 35 lat),
b) Zawody starszych (ponad 35 lat).

Uwaga: Druhom ponad 35 lat dozwala się bez ograniczenia brać udział w zawodach młodszych.

§ 10. Młodzież tak męska, jak i żeńska, może być dopuszczona do zawodów od lat 15. Przy zachowaniu wszelkich innych ostrożności, wskazane jest urządzać dla młodzieży zawody w wielobojach w połączeniu z grami i zawodami drużynowemi.

§ 11. Zawody mogą być urządzane:

a) dla jednostek;

b) zastępów lub drużyn gniazdowych, okręgowych, dzielnicowych;

c) całych Gniazd, Okręgów lub Dzielnic.

§ 12. Zawody należy, stosownie do okoliczności i możności, prowadzić w kilku stopniach wyszkolenia, i tak stopnia I (najniższego), II (średniego), III (najwyższego).

W zawodach stopnia III-go może brać udział każdy, uprawniony do brania udziału w zawodach. W zawodach stopnia II-go nie może brać udziału ten, kto w danem ćwiczeniu lub pewnej grupie ćwiczeń odniósł 3 razy pierwsze zwycięstwo w stopniu drugim, przyczem jednak zwycięstw w zawodach gniazdowych nie liczy się dla ustalenia klasyfikacji do zawodów okręgowych, w zawodach okręgowych — do dzielnicowych, a w dzielnicowych — do związkowych.

Również trzykrotne zwycięstwo w stopniu I-ym przenosi zwycięzcę automatycznie do grona zawodników stopnia II-go z takiem samem, jak wyżej uwzględnieniem kategorji zawodów.

Jeżeli jednak zawodnik już raz brał udział w zawodach w pewnem stopniu wyszkolenia, to w takich samych zawodach (gniazdowych, okręgowych i t. d.) nie może już nigdy brać udziału w zawodach w stopniu niższym.

Przepis ten stosuje się tak do druhów, jak i do druhen i do młodzeży sokolej. Nie sokoli mogą brać udział tylko w zawodach stopnia III.

ROZDZIAŁ III

Zwołanie i organizacja zawodów

§ 13. Zawody zwołuje Zarząd Gniazda, Okręgu, Dzielnicy lub Związku, na wniosek właściwego Wydziału Wychowania Fizycznego i P. W. Równocześnie ze zwołaniem zawodów, winien być podany do wiadomości zainteresowanych program zawodów, opracowany przez właściwy Wydział Wychowania Fizycznego i P. W. Koszta urządzenia zawodów pokrywa się całkowicie z funduszów tej organizacji, która zwołuje Zawody.

Organizacja ta ma prawo pobierać od zgłaszających się wpisowe według swego uznania.

§ 14. Organizacjom sokolim wolno urządzać zawody w każdym rodzaju ćwiczeń cielesnych: gimnastyce, lekkoatletyce, sporcie wodnym, sporcie konnym, narciarstwie, grach ruchowych i t. p. Wyniki takich zawodów jednak Związek uzna, jako oficjalne, tylko wtedy, gdy reguły tego sportu lub zasadę oceny obejmuje niniejszy regulamin zawodów, i jeżeli zawody były zgłoszone do zatwierdzenia instancji wyższej.

W szczególności zaś zaleca się przeprowadzenie następujących zawodów:

a) w miesiącu marcu lub kwietniu — zawody z ćwiczeń, jakie się uprawia przeważnie na ćwiczni, t. j. z ćwiczeń przyrządowych, boksu, szermierki i t. p.,

b) w miesiącu sierpniu lub wrześniu — zawody z ćwiczeń, jakie się specjalnie uprawia na boisku, t. j. ćwiczeń lekkoatletycznych, pływania, strzelania i t. p. Zawody te poświęcamy pamięci Tadeusza Kościuszki,

c) na zlotach — zawody z ćwiczeń, złożonych z zakresu całokształtu gimnastyki sokolej.

Zaleca się, nie zaniedbując zawodów w poszczególnych ćwiczeniach, główną uwagę zwrócić na zawody złożone (wieloboje), tak czysto przyrządowe, jak i lekkoatletyczne, nie mniej i złożone z wszystkich rodzajów ćwiczeń.

§ 15. Organizacja zawodów należy do wydziałów Wychowania Fizycznego i P. W., które też ustalą, czy liczba zawodników ma być ograniczona lub nieograniczona, względnie, w jaki sposób ma ograniczenie nastąpić.

§ 16. Zawody winny być zgłoszone do zatwierdzenia najbliższej władzy Sokolej, w terminach dostatecznie wczesnych, aby władze Sokole miały czas na rozpatrzenie materjału. Termin zgłoszenia ustalają uchwały Wydziałów Wychowania Fizycznego i P. W., których kompetencji, jako najbliższej władzy, przeprowadzenie zawodów podlega.

§ 17. Naczelnym Kierownikiem zawodów jest z urzędu swego właściwy Naczelnik lub zastępca, wybrany na wniosek Naczelnika do tej czynności przez Wydział Wychowania Fizycznego i P. W. Do pomocy Kierownikowi. zawodów wyznacza Wydział Wychowania Fizycznego i P. W. grono sędziów.

§ 18. Zawody uważa się, jako nie doszłe do skutku, jeżeli do zawodów nie stanęło przynajmniej trzech zawodników. O ile od zawodników pobiera się wpisowe (patrz niżej), winno się w razie niedojścia do skutku zawodów z przyczyn, od zapisującego się niezależnych, wpisowe zawodnikowi zwrócić.

ROZDZIAŁ IV

Grono sędziów

§ 19. Do grona sędziów mogą być wybierani tylko członkowie Sokoła, nieskazitelnego charakteru, pełni świadomości swego odpowiedzialnego stanowiska, zdolni do bezstronnego sądzenia ćwiczeń, teoretycznie i praktycznie dobrze obeznani z temi ćwiczeniami, które ich sądzeniu podlegają. W miarę możności, będzie Związkowy Wydział Wychowania Fizycznego i P. W. wydawał świadectwa, uprawniające członków Sokoła do sądzenia ćwiczeń. Jeśli tego zajdzie potrzeba, właściwy Wydział Wychowania Fizycznego i P. W. będzie

w prawie zwołać grono sędziów na specjalny kurs gimnastyczny, dla zapoznania sędziów z ćwiczeniami i sądzeniem. Podczas zawodów, grono sędziów, powinno nosić na lewem ramieniu stosowne opaski.

§ 20. Grono sędziów dzieli swe czynności na gospodarcze, gimnastyczne i apelacyjne. Na czele Wydziału Gospodarczego stoi gospodarz zawodów. Jego kompetencji podlegają właściwe urządzenia boiska, przyrządy, sprzęty, ochrona boiska, nadzór nad szatnią, biurem i wogóle majątkiem Sokoła. Na czele wydziału gimnastycznego stoi Sędzia Główny, dbający o ścisłe i poprawne sądzenie ćwiczeń, prawidłowe obliczanie punktów oraz sprawiedliwe przyznanie nagród.

Sąd apelacyjny rozpatruje protesty i reklamacje zawodników i przedstawia swe orzeczenia pełnemu zebraniu grona sędziów. Trybem skróconym może sąd apelacyjny wydać orzeczenie przy zaproszeniu do osądzenia oraz jednego z sędziów, przeciw orzeczeniu którego złożono protest. Orzeczenie zapada zwykłą większością głosów, przyczem w razie równości głosów przeważa głos sędziego głównego; orzeczenie jest bezapelacyjne.

§ 21. Przy zawodach, w których jedno i to samo ćwiczenie różnych zawodników sądzą różni sędziowie, winno się grono sędziów w komplecie, lub te grupy sędziów, które sądzą owo ćwiczenie, zebrać dla próbnego osądzenia ćwiczeń, wykonanych przez wybranych w tym celu gimnastyków.

§ 22. Sędzia, który nie stawił się na czas naznaczony, do sądzenia dopuszczonym być nie może. W celu utrwalenia nazwisk spóźniających się do sądzenia sędziów, ustawia się w pobliżu przyrządu, przy którym dany sędzia naznaczony jest do sądzenia tabliczkę z jego nazwiskiem. Sędzia przychodzący na czas, zdejmuje tabliczkę, podpisuje się na odwrotnej stronie tabliczki i oddaje ją kierownikowi zawodów. Sędzia spóźniający się, nie ma prawa zdjąć tabliczki przez cały czas zawodów. W razie przerw w za-

wodach, kierownik wywiesza wszystkie tabliczki na nowo, poczem sędziowie po przerwie oddają tabliczki, jak wyżej, Kierownikowi i t. d.

§ 23. Do sądzenia jednego i tego samego ćwiczenia należy wyznaczyć najmniej dwuch, a począwszy od zawodów dzielnicowych wzwyż, najmniej trzech druhów. Jednego z nich naznacza się starszym; on otrzymuje listy zawodnicze i porządek ogólny ćwiczeń. O ile ocena ćwiczenia nie wymaga żadnej narady, starszy wpisuje wyniki do listy, podając głośno wynik do wiadomości zawodników. Jeżeli zaś ocena wymaga narady, sędziowie przeprowadzają między sobą poufną dyskusję, ustalają ocenę, i podają głośno wynik do wiadomości zawodnika.

§ 24. Po skończonych zawodach zbiera się grono sędziów na posiedzenie. Na wniosek Sędziego Głównego zebranie zatwierdza otrzymane wyniki, poczem wyniki te stają się nieodwołalne i obowiązujące dla Związku. W wypadkach, które nie podlegają żadnej wątpliwości, może zatwierdzenie wyników nastąpić w drodze uproszczonej przez przyjęcie wyników tych do wiadomości przez Sędziego Głównego i Kierownika zawodów.

ROZDZIAŁ V

Przepisy dla zawodników

§ 25. W zawodach mogą brać udział tylko amatorzy, z reguły Sokoli, a w zawodach publicznych również zawodnicy, nienależący do Z. T. G. „Sokół".

Członkom Sokoła nie wolno za uczestnictwo w zawodach brać żadnej zapłaty i nie wolno brać udziału w takich zawodach, w których uczestniczą zawodowcy, t. j. tacy gimnastycy, którzy kiedykolwiek brali udział za pieniądze. Zwrot zawodnikowi kosztów podróży, utrzymania i t. p., oraz stałe pensje nauczycieli gimnastyki nie uważa się za zapłatę w tem znaczeniu. Natomiast świadomy udział gimnastyka w zawodach zawodowców robi

go z amatora zawodowcą. W wyjątkowych wypadkach może Związkowy Wydział Wychowania Fiz. i P. W. dać od niniejszego przepisu zwolnienie.

§ 26. Zawodnik nie może w przeciągu trzech miesięcy występowac od 2 różnych Gniazd, Okręgów lub Dzielnic.

§ 27. Zawodnik może się zgłosić do zawodów zasadniczo tylko przez swoje Gniazdo, które zobowiązane jest w terminie, przepisanym przez Wydział Wychowania Fiz. i P. W. podać do wiadomości Kierownika Zawodów imię i nazwisko, ćwiczenia, w jakim zamierza zawodnik brać udział, oraz zapewnienie Naczelnika Gniazda, że zgłaszający się zawodnik jest zdrowy i do zawodów dostatecznie przygotowany. Zgłoszonych do zawodów nieprawidłowo, kierownik zawodów może niedopuścić do zawodów. Jeżeli Wydział Wychowania Fiz. i P. W. postanowi pobierać od zawodników wpisowe, winna wyznaczona kwota wpłynąć równocześnie ze zgłoszeniem na ręce kierownika zawodów.

§ 28. Przy zgłoszeniu się do zawodów, zawodnik winien złożyć oświadczenie, że jest amatorem i że podał właściwą swą klasę. Za prawidłowość oświadczenia odpowiada zawodnik osobiście, ale obok niego i Gniazdo, które go do zawodów zgłosiło. W razie stwierdzenia nieprawdy w oświadczeniu, dyskwalifikuje się zawodnika na czas, który określi odnośny Wydział Wychowania Fizycznego i P. W., równocześnie może w razie stwierdzenia świadomej winy Gniazda być dyskwalifikowane całe Gniazdo, t. j. odnośny Wydział Wychowania Fiz. i P. W., może na czas z góry ustalony niedopuszczać żadnego druha z danego Gniazda.

§ 29. Zawodnik winien się bezwzględnie poddać karności i rygorowi, panującemu w czasie zawodów na boisku. W razie wykroczenia zawodnika przeciw powyższemu przepisowi, może kierownik zawodów, na wniosek sędziego, zawodnika od dal-

szych zawodów wykluczyć, przyczem zawodnik traci prawo do zwrotu wpisowego, w łagodniejszych zaś wypadkach może grono sędziów zarządzić, jako karę za niekarność, zmniejszenie punktów bądź to w odsetkach osiągniętych, bądź też w absolutnej liczbie punktów.

§ 30. Zawodnik winien się stawić do zawodów punktualnie o oznaczonej godzinie. Spóźnienie o 0—5 min. naraża zawodnika o utratę 5%, o 5—10 min. 10%, o 10—15 min. 15% punktów. Zawodnicy, spóźniający się więcej niż 15 min., do zawodów nie są dopuszczeni. Wyjątek od tego paragrafu może ustalić na miejscu zawodów jedynie pełne posiedzenie grona sędziów po rozważeniu, czy nie zachodziły ważne powody opóźnienia się, niezależne od zawodnika.

§ 31. Zawodnik staje do zawodów w ubiorze, przepisanym przez regulamin mundurowy. Gdyby sokoli regulamin mundurowy nie przewidywał stroju stosownego dla pewnego rodzaju sportu, używa się do tego sportu takiego ubioru, który przyjęty jest przez Towarzystwa, sport ten specjalnie uprawiające. Wszelkie sporne kwestje w tym kierunku rozstrzyga na miejscu bezpośrednio grono sędziów.

§ 32. Zażalenie przeciw ocenie należy niezwłocznie po ćwiczeniu wnosić na ręce Sędziego Głównego, składając równocześnie kwotę pieniężną, w wysokości 10 złp. Sędzia główny rozstrzyga w sprawach prostszych sam osobiście, w sprawach więcej złożonych i zasadniczych, łącznie z sądem apelacyjnym oraz z zebranem gronem sędziów (patrz § 20). W razie odrzucenia protestu, kwota 10 złp. przechodzi na rzecz organizacji, urządzającej zawody, w przeciwnym razie zwraca się zawodnikowi pieniądze. Prawo odwołania się bezpośrednio do wyższych instancji Sokoła, przysługuje zawodnikowi tylko wtedy, jeżeli zaszły okoliczności, o których zawodnik z natury rzeczy mógł się dopiero dowiedzieć po ukończonych zawodach.

ROZDZIAŁ VI

Ocena

§ 33. Ocena ćwiczenia odbywa się za pomocą przyznawania punktów, przyczem dla ćwiczeń lekkoatletycznych używa się załączonej do niniejszego regulaminu tabelki. Za jedno ćwiczenie można uzyskać najwięcej 100 punktów. Za wadliwość postawy i zewnętrznego wyglądu, oraz za uchybienia przeciw punktualności i karności, mogą być przez sędziów zasądzone potrącenia. Szczegóły zawierają rozdziały dalsze, które mówią szczegółowiej o samych ćwiczeniach.

§ 34. W wypadku równej ilości punktów, o kolejności nagród rozstrzyga lepiej wykonane ćwiczenie (n. p. w ćwiczeniach lekko-atletycznych). Jeżeli to niemożliwe, należy przeprowadzić zawody w dodatkowem ćwiczeniu Ciągnienie losów może być dokonane przez grono sędziów w nieobecności ćwiczących.

ROZDZIAŁ VII

Wyczyny (Rekordy)

§ 35. Wyczyny można osiągać li tylko pod nadzorem kompetentnego i prawidłowo ukonstytuowanego grona sędziów.

§ 36. Dla uzyskania zatwierdzenia wyczynu przez Zarząd Związku potrzeba, aby:

1) wniosek o zatwierdzenie wyczynu wpłynął na ręce naczelnika Związku nie później, niż w 6 dni po wykonaniu ćwiczenia;

2) aby wniosek poparty był protokułem o wykonanem ćwiczeniu, z dokładnem opisem wykonania i wymierzeniem ćwiczenia, z podpisem kierownika zawodów i Sędziego Głównego.

§ 37. Wyczyny podlegają badaniu i zatwierdzeniu Z. W. W. F. i P. W., który w razie potrzeby może zażądać materjału dowodowego. Z. W. W. F. i P. W. ogłasza raz na rok listę wyczynów, w któ-

rej podaje wyczyn, imię, nazwisko i przynależność gniazdową zwycięzcy, datę i miejsce osiągnięcia wyczynu.

ROZDZIAŁ VIII

Ogólne przepisy dla ćwiczących drużynowych i t. p.

§ 38. Jeżeli do zawodów staje drużyna, to po rozpoczęciu ćwiczeń, czy gry nie może, pod grozą dyskwalififkacji całej drużyny, jeden zawodnik zastępować drugiego.

§ 39. Przy zawodach między Gniazdami Okręgami i Dzielnicami ustala odnośny Wydział Wychowania Fiz. i P. W. w każdym poszczególnym wypadku, w jaki sposób zawody mają się odbyć. Punktowanie może poza ćwiczeniami objąć ogólny wygląd ocenianej jednostki, ilość uczestników. umundurowanie, karność i sprawność manewrowania, musztrę i t. p.

ROZDZIAŁ IX

Ćwiczenia na przyrządach

§ 40. Ćwiczenia mogą być albo przepisane przez W. W. F. i P. W., albo dowolne, zależnie od uchwały W. W. F. i P. W., w drugim wypadku winien zawodnik w terminie najpóźniej 24 godziny przed rozpoczęciem zawodów złożyć czytelny opis ćwiczenia w trzech egzemplarzach na ręce kierownika zawodów, poczem ćwiczenie to staje się dla zawodnika obowiązującem na równi z ćwiczeniem przepisanem. Ćwiczenie dowolne nie może trwać dłużej, niż 15 sekund.

§ 41. Każde ćwiczenie winno być wykonane od początku do końca, przyczem żaden element nie może być, ani dodany, ani opuszczony, w przeciwnym razie zawodnik otrzymuje 0 punktów, przyczem ćwiczenie liczy się, jako jedno wykonanie.

§ 42. Dozwala się jedną poprawkę. W wypadku tym winien zawodnik niezwłocznie po wykona-

niu pierwszego ćwiczenia zwrócić się do starszego sędziego ze zgłoszeniem poprawki. Ocenia się jedynie wykonanie poprawki.

§ 43. Jeżeli ćwiczenie nie zostało wykonane na skutek przyczyn od zawodników niezależnych, np. wadliwe ustawienie przyrządu i t. p., wykonanie się nie liczy.

§ 44. Jeżeli sędziowie, celem pokazu ćwiczenia, poproszą do okazania ćwiczenia jednego z zawodników zastępu, stającego do zawodów, może zawodnik, po okazanem ćwiczeniu, zażądać oceny ćwiczenia.

ROZDZIAŁ X

Punktacja

§ 45. Każde ćwiczenie może najwyżej osiągnąć 100 punktów. Niecałych punktów nie liczy się.

46. Jeżeli zawody obejmują zastęp, jako nierozdzielną całość, wtedy ocenia się oddzielnie wygląd, postawę i karność zastępu, przyznając dla oceny tych przymiotów całego zastępu najwyżej 100 punktów.

§ 47. Ćwiczenia przepisane ocenia się według następującego schematu (z dopuszczeniem stosownej interpolacji):

0 punktów za ćwiczenie niewykonane; do 20 punktów za ćwiczenie wykonane źle,

40	punktów	za	ćwiczenie,	wykonane	miernie,
60	„	„	„	„	zadawalająco,
80	„	„	„	„	dobrze,
100	„	„	„	„	celująco.

§ 48. Ćwiczenia dowolne ocenia się w sposób następujący (z właściwą interpolacją):

do	20	punktów	za	piękność ćwiczenia,
„	20	„	„	oryginalność i układ ćwiczenia,
„	20	„	„	trudność „
dodając	20	„	„	dobre wykonanie,
lub	40	„	„	celujące wykonanie,

Uwaga: Od powyższych punktów mogą sędziowie przy zawodach jednostek robić potrącenia, zgodne z § 29 i 30 ustępu o zawodnikach, jakoteż za wadliwe przystąpienie do przyrządu, złą postawę, nieprawidłowe ubranie itp. Potrącenia za postawę i wygląd zawodnika nie mogą przekraczać 20 punktów.

ROZDZIAŁ XI

Budowa przyrządów

Prężnik

§ 49. Prężnik winien być silnie zbudowany i tak ustawiony, aby się przy ćwiczeniach zamachowych nie chwiał. Drążek winien być stalowy, długości około 220 *cm*, średnicy 30—32 *mm*, ustawiony na wysokości 2'30 *m*. Drążek powinien być polityrowany, aby go móc łatwo czyścić.

Poręcze

§ 50. Najlepsze poręcze są żelazne z drewnianemi żerdziami. Wysokość przy zawodach 1'50 *m;* szerokość między żerdziami — 42 *cm*. Długość żerdzi 2'80 *m;* grubość żerdzi (owalne) 50×48 *mm*.

Koń

§ 51. Długość 1'90 *m;* szerokość 40 *cm*. Wysokość grzbietu dla ćwiczeń z łękami 1'40 *m*. Długość karku i grzbietu równa; kark, siodło i krzyż w prostej poziomej linji. Odcinek pomiędzy łękami — 42 *cm*. Łęki średnicy 31 do 33 *mm*, obciągnięte skórą, wystają ponad siodła na 11 do 12 *cm*. Najwyższa wysokość konia dla skoków 1'70 *m*.

Kółka

§ 52. Długość liny zależnie od miejsca i warunków miejscowych; jednak nie krótsza niż 2'50 *m* od zawieszenia. Wysokość kółka nad ziemią 2'30*m*, wewnętrzna średnica kółka 17'5 *ctm*, śre-

dnica pręta łącznie z obszyciem skórą 22 do 23 *mm*. Szerokość zawieszenia 40 *cm*.

Odskocznia twarda, niska

§ 53. Szerokość 60 *cm*, długość 75 *cm*, wysokość w najwyższym końcu 13 *cm*, w najniższym końcu 2'5 *cm*.

Trampolina sprężysta

§ 54. Wysokość trampoliny 40 *cm*, długość deski 1'80 *m*, szerokość 60 *cm*, długość sprężystej poprzeczki 300 *cm*.

Trampolina sztywna

§ 55. Wysokość trampoliny zmienna, od 90 do 100 *cm*. Szerokość deski 60 *cm*, długość 200 *cm*.

Wspinanie się na linie

§ 56. Wspinanie odbywa się na linie 8 *m* długiej od ziemi, o średnicy 28 *mm*.

Wspinanie rozpoczyna się na hasło: „Baczność! ćwicz!" z pozycji stojącej, napalcowej przy poprzednim uchwycie liny ramionami prostemi. Wykonanie wspinania bez pomocy nóg, przyczem nogi trzyma się prosto, zresztą w dowolnej pozycji. Na znak osiągnięcia przepisanej wysokości, zawodnik uderza w dzwon, na wysokości 8 *m* umieszczony. Znak ten służy sędziom do oznaczenia czasu wspinania. Zejście dowolne.

W wielobojach oznacza się wspinanie liną w sposób następujący:

9	sekund	=	100 p.
$9^1/_5$	„	=	90 „
$9^2/_5$	„	=	80 „
$9^3/_5$	„	=	71 „
$9^4/_5$	„	=	63 „
10	„	=	56 „
$10^1/_5$	„	=	49 „
$10^2/_5$	„	=	43 „
$10^3/_5$	„	=	37 „

$10^4/_5$	„	=	31 „
11	„	=	25 „
$11^1/_5$	„	=	20 „
$11^2/_5$	„	=	15 „
$11^3/_5$	„	=	10 „
$11^4/_5$	„	=	5 „
12	„	=	0 „

Ciągnienie liną

§ 57. Ilość zawodników powinna być dla obydwu stron równa. Lina powinna posiadać obwodu najmniej 10 *cm* i taką długość, aby dopuszczała swobodny rozstęp między zawodniczącemi drużynami, najmniej 3'66 *m*, pomiędzy poszczególnymi zawodnikami 1'22 *m* i aby zwieszała się na obydwu końcach po 3'66 *m*. Lina winna być bez pęków lub pętlic. Środek liny oznaczony jest wstążeczką, od której odcina się dwoma innemi znakami po 1'83 *m*. Pod temi znakami kreśli się na ziemi stosowne znaki. Przy rozpoczęciu, lina winna być naprężona i środkowy znak na linie powinien się znajdować dokładnie nad znakiem na ziemi, a zawodnicy poza granicami środka pola.

W czasie ciągnienia nie wolno liny w żaden sposób wiązać lub zahaczać; również nie wolno zawodnikowi w żaden sposób umyślnie dotykać ziemi, np. rękami; wolno tylko stać.

Ciągnienie rozpoczyna się na hasło: „Baczność! ćwicz!" a kończy się na gwizdek sędziego.

Ciągnienie liną jest rozstrzygnięte, jeżeli jedna strona przeciągnie wstążeczkowy znak przeciwnika przez swą granicę na ziemi, albo jeżeli jeden z zawodników przekroczy nogą środkowy znak pola.

Przed zawodami nie wolno sobie robić zagłębień w ziemi dla lepszego oparcia się nogami; nie wolno używać obuwia z kolcami, obcasami lub podeszwami niegładkiemi. Pierwsze stanowisko ustala się losem. Przy następnem ciągnieniu strony zmieniają miejsca. Zawody są wygrane, jeżeli drużyna w trzech ciągnieniach wygra dwa razy. Nie wolno używać ani rękawiczek, ani żadnego środka kle-

istego na rękach lub linie. Jeżeli do zawodów staje więcej niż trzy drużyny, naznacza los porządek walki, i każda drużyna wychodzi z walki po jednej przegranej. Po wyeliminowaniu wszystkich drużyn do liczby trzech, ostatnie trzy walczą między sobą o trzy pierwsze miejsca.

ROZDZIAŁ XII

Ćwiczenia lekkoatletyczne

Ogólne

§ 58. Kolejność zwycięstwa w poszczególnych ćwiczeniach lekkoatletycznych ustala się bezpośrednio wymiarem samego ćwiczenia, to znaczy, że zawodnik, osiągnąwszy najlepszy wynik, zostaje uznany zwycięzcą, drugi najlepszy wynik — drugim zwycięzcą i t. d. Bezsporne stwierdzenie lepszego wyniku należy w razie potrzeby ustalić rozgrywkami.

§ 59. W biegach krótkich (aż do 400 *m)* należy w tych wypadkach, gdzie ilość zawodników jest zbyt duża, aby mogła odrazu być puszczona ze startu, urządzać przedbiegi, śródbiegi i biegi decydujące.

§ 60. Z przedbiegów i śródbiegów wylicza się do biegu decydującego druhów najlepszych. Można to uczynić, wybierając z każdego biegu po 2 najlepszych, tak długo, aż ostateczna liczba wybranych zredukuje się do sześciu, którzy między sobą rozgrywają bieg decydujący, albo można też, zależnie od miejscowych warunków i ilości zgłoszonych zawodników, wybrać najlepszych sześciu biegaczy zapomocą wymiaru czasu. Tak wybranych sześciu najlepszych rozgrywa między sobą bieg decydujący, który ocenia się na oko, przy równoczesnem sprawdzaniu czasu.

§ 61. W innych zawodach lekkoatletycznych, wymierzanych bezpośrednio kilogramem i centymetrem, dozwala się trzem najlepszym jeszcze po trzy ćwiczenia. O kolejności zwycięstwa decyduje najlepsze z sześciu wykonanych ćwiczeń.

§ 62. W wielobojach, złożonych bądź to z samych ćwiczeń lekkoatletycznych, bądź też z ćwiczeń lekkoatletycznych i przyrządowych, ocenia się ćwiczenia lekkoatletyczne punktami, według załączonych tablic.

§ 63. Ocena ćwiczeń lekkoatletycznych odbywa się na podstawie regulaminu Międzynarodowego Związku Lekkoatletycznego, opublikowanego w oficjalnym organie Związku Sokolego.

Biegi

§ 64. Rozróżnia się w każdym poszczególnym wypadku biegi normalne, gdzie wszyscy zawodnicy wybiegać winni od mety, i biegi z ustępstwami, gdzie słabszym biegaczom lub drużynom udzela się pewnego ustępstwa, ustalonego na miejscu zawodów przez grono sędziów.

§ 65. Związek T. G. Sokół zna tylko zawody w następujących biegach:

a) bieg na 60 m.
b) „ „ 100 „
c) „ „ 200 „
d) „ „ 400 „
e) „ „ 800 „
f) „ „ 1000 „
g) „ „ 1500 „
h) „ „ 3000 „
i) „ „ 5000 „
k) „ „ 10000 „
l) „ przez płotki na 110 mtr.
m) „ „ „ „ 400 „
n) „ sztafeta 4 × 100 m.
o) „ „ 10 × 100 „
p) „ „ 3 × 1000 „
r) „ drużynowy na przełaj w terenie ponad 3000 mtr.

s) bieg jednostek na przełaj

t) „ sztafetowy z porządkiem: 1000 m., 800 m., 400 m. i 200 m.

§ 66. Do biegu drużyny naprzełaj, w terenie ponad 3.000 *m* wystawia każda Dzielnica jedną drużynę, złożoną z czterech zawodników. Zawodnicy mają numery i szarfy. Wszystkie drużyny startują jednocześnie. Kierownik pomocniczy przeprowadza losowanie miejsc poszczególnych drużyn od lewego do prawego skrzydła szeregu, w którym ustawiają się wszyscy zawodnicy, miejsca poszczególnych zawodników w danej drużynie ustala dowolnie każda drużyna dla siebie. Bieżnię, odpowiedniej szerokości, dostosowaną do ilości zgłoszonych drużyn, wytycza się chorągiewkami. W stosownym punkcie bieżni oznacza się punkt zwrotny, a mniej więcej w tem samem miejscu, gdzie nakreślona jest linja startu, oznacza się metę.

Tor dla wszystkich zawodników wspólny. Ze względu na to, nie wolno biegaczom wzajemnie zabiegać sobie drogi lub w inny sposób przeszkadzać w biegu. Jeżeli jakiś zawodnik wyprzedzi drugiego, to wolno mu zająć jego tor dopiero wówczas, gdy go wyprzedzi conajmniej o 3 *m*.

Sędziowie torowi (o ile możności konno) kontrolują bieg na całej przestrzeni.

Na mecie zapisują sędziowie pod kierownictwem starszego sędziego kolejność przybywania zawodników do mety bez względu na ich przynależność do drużyn. Każdy zawodnik zdobywa tyle punktów, ile wykazuje liczba porządkowa jego przybycia do mety.

Wyniki oblicza się każdej drużynie, sumując punkty trzech jej najlepszych biegaczy; czwarty biegnie bowiem dlatego, by w razie odstąpienia, wykluczenia lub wypadku jednego z zawodników, drużyna nie została zdekompletowaną.

Ocenia się wyniki tylko tych drużyn, które przyszły do mety w komplecie, t. j. których trzej biegacze wykonali cały bieg.

Zwycięża drużyna, która otrzymuje najmniejszą ilość punktów, a Dzielnica, która tę drużynę wystawiła, otrzymuje nagrodę wędrowną aż do najbliższych zawodów związkowych.

Jeśli dwie lub więcej drużyn uzyska równą ilość punktów, to o pierwszeństwie rozstrzyga następujące dalsze obliczenie:

Biorąc pod uwagę tylko drużyny z najmniejszą a równą ilością punktów, a nie uwzględniając wcale zawodników z pozostałych innych drużyn, oblicza się zawodnikom, z drużyn najlepszych — punkty na nowo w ten sposób, że każdemu z nich liczy się tyle punktów, jakie miejsce uzyskał wśród przeznaczonych do rozstrzygnięcia. Najmniejsza suma punktów rozstrzyga o zwycięstwie.

Przykład: Stające do zawodów drużyny *A*, *B*, *C*, *D*, *E*, *F* uzyskały następujące punkty:

	A	B	C	D	E	F
1 biegacz	3	1	5	7	6	2
2 „	9	4	12	14	10	8
3 „	11	18	16	17	15	13
Suma	23	23	33	38	31	23

Drużyny zatem *A*, *B* i *F* ubiegają się o pierwszeństwo, a zatem ich biegaczom liczy się punkty na nowo:

	A	B	F
1 biegacz	3	1	2
2 „	6	4	5
3 „	7	9	8
Suma	16	14	15

1-szy przybył	1 biegacz	drużyny	B	a	więc	ma	punkt	1
2-gi „	1 „	„	F	„	„	„	„	2
3-ci „	1 „	„	A	„	„	„	„	3
4-ty „	2 „	„	B	„	„	„	„	4
5-ty „	2 „	„	F	„	„	„	„	5
6-ty „	2 „	„	A	„	„	„	„	6
7-my „	3 „	„	A	„	„	„	„	7
8-my „	3 „	„	F	„	„	„	„	8
9-ty „	3 „	„	B	„	„	„	„	9

Pierwszeństwo uzyskuje drużyna *B*, gdyż ma punktów 14. Gdyby przypadkowo przy tem obli-

czeniu znowu wypadły równe wyniki, to zwycięża drużyna, której członkowie w tem obliczeniu mają najmniejszą różnicę między najmniejszą a najwyższą liczbą, przez nich uzyskaną.

Jeżeli zaś w tym wypadku okazałyby się równe wyniki, pierwszeństwo przyznaje się tej drużynie, której najlepszy biegacz ma najmniejszą liczbę punktów. Dalszą, wprost nieprzypuszczalną rozgrywką, może być losowanie.

Jeżeli dwu lub więcej zawodników z różnych drużyn przybywa do mety równocześnie, otrzymują oni tę samą liczbę porządkową (jednakową ilość punktów), co nie wpływa na liczbę następnego biegacza.

Jeżeli zaś równocześnie przybiegający zawodnicy należą do tej samej drużyny, oblicza się im punkty tak, jak gdyby przybyli jeden po drugim. Trzej pierwsi zawodnicy, bez względu na ich przynależność do drużyn, otrzymują dyplomy honorowe.

Skoki

§ 67. Skoki wykonywa się albo z odskoczni, albo bez odskoczni.

§ 68. Bez odskoczni wykonywa się wszystkie skoki, objęte regulaminem lekkoatletycznym; z odskocznią skoki następujące:

a) przez kozła wdal i wzwyż;
b) przez konia, tak w połączeniu z poprzeczką i innemi przyrządami, jak i bez nich;
c) skoki przez sznurek z trampoliny sprężystej;
d) skoki przez sznurek z trampoliny sztywnej;
e) skoki o tyczce w dal.

§ 69. Skoki § 68 pod a — e nie mogą być przedmiotem zawodów złożonych (wielobojów).

§ 70. Przy skokach z odskoczni przez sznurek skok staje się nieważnym, jeżeli zawodnik:

a) skoku nie wykonał, t. j. zrzucił sznurek;

b) po skoku upadł na ziemię lub dotknął ręką ziemi.

Dopuszczalna jest jedna poprawka.

§ 71. Skoki przez kozła, konia i t. p. liczy się na punkty, oceniając równocześnie i wysokość skoku i poprawność wykonania według norm, przyjętych dla oceny ćwiczeń przyrządowych, przyczem przy skoku przez konia ocenia się 100 punktami wysokość 1,70 m. zaś przy kożle 2,00 m. Skoki rozpoczyna się od wysokości 1,10 przy koniu i 1,30 przy kożle.

Rzuty

§ 72. Zawody w rzutach można wypisywać dla wszystkich ćwiczeń, jakie obejmuje międzynarodowy regulamin lekkoatletyczny, pozatem rzut granatem.

§ 73. Granatu należy używać trzonkowego (ćwiczebny wojskowy) wagi 800 g. Boisko do rzutu granatem oraz wymierzenie rzutu, jak przy rzucie oszczepem.

ROZDZIAŁ XIII

Zawody w ćwiczeniach różnych

§ 74. Zawody nieprzyrządowe, których szczegółowa ocena nie jest podana w niniejszym regulaminie, oceniają się według regulaminów odnośnych Związków Międzynarodowych a mianowicie:

1) Międzynarodowy Związek lekkoatletyczny amatorów (Fédération Internationale Athlétique d'Amateurs).
2) wioślarski (Fédération Internationale des Societes d'Aviron),
3) boksu (Fédération Internationale de Boxe Amateurs),
4) cyklistów (Union Cycliste Internationale).
5) hipiczny (Fédération Equestre Internationale),

6) szermierczy (Fédération Internationale d'Escrime),
7) piłki nożnej (Fédération Internationale de Football Association),
8) hockey ślizgawkowy (Ligue Internationale de Hockey sur glace),
9) lawntennisowy (Fédération Internationale de Lawn-Tennis),
10) walki grecko-rzymskiej i wolnej (Fédération Internationale de Lutte gréco-romaine et libre),
11) pływacki (Fédération Internationale de Natation amateurs),
12) łyżwiarski (Fédération Internationale de Patinage),
13) ciężkoatletyczny (Fédération Internationale des Poid et Heltères),
14) strzelecki (Union Internationale de Tir),
15) myśliwski (Fédération Internationale de Tir de Chasse),
16) żeglarski (Union Internationale de Yachting de Course).

§ 75. Związek T. G. Sokół postara się wedle możności dostarczyć swym członkom polski tekst wyżej wymienionych regulaminów, jednak żadne zawody nie będą przez Z. W. W. F. i P. W. uznane za oficjalne, jeżeli nie będą przeprowadzone według wymienionych regulaminów, niezależnie od tego, czy Związek T. G. Sokół dostarczył swym członkom odnośnych regulaminów, czy nie dostarczył, a to z tego powodu, że każda jednostka, organizująca zawody, niniejszym regulaminem szczegółowo nie objęte, winna się sama o posiadanie oficjalnego regulaminu międzynarodowego postarać. Do czasu otrzymania przez członków Związku polskiego tekstu wyżej wymienionych regulaminów, można przy zawodach posługiwać się regulaminami odnośnych Związków sportowych polskich.

ROZDZIAŁ XIV

Nagrody

§ 76. Nagrody uchwala według swego uznania ten W. W. F. i P. W., który urządza zawody. Nagrody honorowe przy zawodach sportowych dla poszczególnych zawodników powinny z reguły polegać na wręczeniu medali, żetonów pamiątkowych lub dyplomów. Żaden amator pod rygorem uznania go za zawodowca nie może nagrody honorowej sprzedać, zastawiać lub darować. Polskie Związki Sportowe mają prawo kontrolowania użycia nagród honorowych.

Nagrody honorowe nie mogą być przedmiotami nietrwałymi, t. j. podlegającymi zużyciu, wogóle o znaczeniu czysto użytkowem. Jedynie przybory sportowe mogą stanowić nagrody dla zawodników w tym samym dziale sportu, o ile dany przedmiot ma rzeczywiście wyłącznie znaczenie przyboru sportowego, a nie służy jednocześnie do celów utylitarnych.

Nagrody honorowe, nie będące medalami, żetonami, dyplomami, powinny z reguły być udzielane klubom, o ile możności, jako nagrody przechodnie, a nie poszczególnym zawodnikom; wyjątki od tej i poprzedniej zasady wymagają pozwolenia odnośnego polskiego Związku Sportowego.

O ile związki, względnie kluby, czynią starania u władz państwowych lub samorządowych o fundowanie nagród honorowych, winny to być wyłącznie nagrody wędrowne dla klubów, a nie nagrody indywidualne dla poszczególnych zawodników.

Pieniędzy, jako nagrody, uchwalać nie wolno.

§ 77. Zaleca się wydawać:

a) Dyplomy honorowe oraz żetony pierwszym trzem zwycięzcom, przyczem wydanie tak dyplomu, jak i żetonu, uzależnione być może od pewnego poziomu osiągniętych wyników;

b) Zaświadczenia, wyróżniające wszystkich tych, którzy uzyskali pewien odsetek osiągalnej sumy punktów. Odsetek ten ustala w każdym poszczególnym wypadku W W. F. i P. W.

Za Wydział Wychowania Fizycznego i P. W.
Naczelnik Związku
(—) Czesław Kłoś.

Za Przewodnictwo Związku
Prezes Związku
(—) w. z. Michał Terech.

Tymczasowy Regulamin Pochodowy

§ 1. Bezpośrednią komendę nad pochodem sprawuje odnośny naczelnik t. j. przy pochodzie Gniazda — naczelnik Gniazda, Okręgu — naczelnik Okręgu i t. d. Naczelnik przed rozpoczęciem pochodu składa raport prezesowi.

§ 2. W pochodach sokolich obowiązani są uczestniczyć wszyscy druhowie i druhny oraz wszystka młodzież sokoła, słowem ci, którzy znajdują się w czasie pochodu w miejscowości, gdzie się urządza pochód. Od obowiązku tego są zwolnione jedynie osoby wiekowe i chore, którym siły wiekowe nie pozwalają na dłuższe przemarsze; osoby, którym nieodzownie zajęcie społeczne lub zawodowe stoją na przeszkodzie, tudzież osoby, którym władze sokole poruczyły sprawowanie w czasie pochodu innych funkcji.

Niemożność wzięcia udziału w pochodzie winna być usprawiedliwioną przed władzami sokolemi.

§ 3. Od uczestnictwa w pochodzie są wykluczone osoby ułomne, osoby stające do pochodu w strojach nie przepisowych (mundur lub ubranie sportowe z czapką sokolą) lub z odznakami, regulaminowo nieuwzględnionemi, o ile odznak takich nie usuną. Wykluczeni nie mają prawa ukazywania się publicznie w ubraniu przepisowem w czasie pochodu.

§ 4. Pochód odbywa się w szyku czwórkowym lub plutonowym, zależnie od liczby uczestników, ich wyćwiczenia, terenu oraz ważności chwili. O szyku decyduje komendant pochodu.

§ 5. Gniazda mogą występować w pochodzie z własnym sztandarem wtedy, gdy w pochodzie tym uczestniczy przynajmniej 24-ch członków (druhów i druhen łącznie). O występowaniu ze sztandarem decyduje Zarząd lub Przewodnictwo, w razach nagłych Prezes.

Przy pochodach ze sztandarami Gniazda, Okręgu lub Dzielnicy, sztandary należy tak rozstawiać, aby na każdą kompanję druhów lub druhen wypadał jeden sztandar. Gdyby na którąkolwiek kompanję wypadło więcej, niż jeden sztandar, drugi i następne sztandary rozstawia się w stosowny sposób między druhny i młodzież. Pierwszeństwo przy rozstawieniu mają te sztandary, które przyjechały z największą ilością członków. O sposobie rozstawienia sztandarów decyduje komendant pochodu.

§ 6. Chorąży ze sztandarem w szyku czwórkowym znajduje się zawsze na drugiem miejscu od lewego skrzydła pierwszej czwórki, w szyku plutonowym — na pierwszem miejscu prawego skrzydła.

§ 7. Prezesi i naczelnicy na czele pieszych oddziałów idą pieszo. Jechać konno mogą tylko za zezwoleniem Władzy, urządzającej pochód, która obowiązana jest przestrzegać:

a) aby konno występowali jednocześnie i prezes i naczelnik, a nie jeden z nich tylko,
b) aby prezesi i naczelnicy niższych jednostek organizacyjnych występowali konno wtedy tylko, gdy również konno występują prezesi i naczelnicy wyższych jednostek,
c) aby prezesi i naczelnicy równorzędnych jednostek występowali albo wszyscy konno, albo wszyscy pieszo.

§ 8. O ile w pochodzie uczestniczą oddziały kolarskie lub konne, oddział kolarski zawsze otwiera pochód (przed pierwszą orkiestrą), oddział konny zamyka pochód. O ile oddziału kolarskiego niema zupełnie, otwierać pochód (przed orkiestrą) może szpica (3 — 5 ludzi) oddziału konnego.

§ 9. Odróżnia się pochody: Gniazda, Okręgu, Dzielnicy i Związku.

§ 10. **Porządek pochodu Gniazda**

Muzyka w kolumnie szóstkowej;

10 kroków odstępu;

Prezes Gniazda, po jego lewej stronie Naczelnik Gniazda;

4 kroki odstępu;

Zarząd Gniazda, nie mniej niż 7 członków;

4 kroki odstępu;

Komendant młodzieży męskiej;

2 kroki odstępu;

Młodzież męska, w kompanjach od 40 do 60 chłopców;

4 kroki odstępu;

— Komendantka(nt) młodzieży żeńsk.;

· 2 kroki odstępu;

— — — —
— — — — Młodzież żeńska, w kompanjach od 40 do 60 dziewcząt;
— — — —
— — — —

· 4 kroki odstępu;

— Komendantka(nt) Sokolic;

· 2 kroki odstępu;

— — — —
— — — — Sokolice, w kompanjach od 40 do 60 Sokolic;
— — — —
— — — —

· 4 kroki odstępu;

— Zastępca Naczelnika Gniazda;

· 2 kroki odstępu;

— — — —
— — — —
— — — — Sokoli, w kompaniach od 60 do 100 Sokołów.
— — — —
— — — —
— — — —

Przedstawiciele Okręgu, Dzielnicy lub Związku, o ile zechcą wziąć udział w pochodzie, maszerują w jednym plutonie za prezesem i naczelnikiem, lecz przed Zarządem Gniazda. Przyjezdne Gniazda idą tuż za Zarządem Gniazda miejscowego, w porządku alfabetycznym Gniazd.

§ 11. **Porządek pochodu Okręgu.**
Muzyka w kolumnie szóstkowej;
10 kroków,

Prezes Okręgu, po jego lewym boku Naczelnik Okręgu;
4 kroki,
Zarząd Okręgu i sztandar Okręgu lub Gniazda siedziby Okręgu.
Pluton ten nie może liczyć mniej, jak 12 osób;
4 kroki,
Komendant młodzieży męskiej siedziby Okręgu, ewentualnie miejsca zlotu;
2 kroki,
Młodzież męska całego Okręgu, podzielona na kompanje, od 40 do 60 chłopców;
4 kroki,
Komendantka(ant) młodzieży żeńskiej;
2 kroki,
Młodzież żeńska całego Okręgu, podzielona na kompanje, od 40 do 60 dziewcząt;
4 kroki,
Komendantka (ant) Sokolic;
2 kroki,
Sokolice całego Okręgu, podzielone na kompanje, od 40 do 60 sokolic;
4 kroki,
Zastępca Naczelnika Okręgu;
2 kroki,
Sokoli całego Okręgu, podzieleni na kompanje, od 60 do 100 Sokołów.

Uwaga:

a) Przyboczni idą z lewej strony I i II czwórki (jako piąty) w plutonie Zarządu,

b) Przedstawiciele Zarządu lub Związku, biorący udział w pochodzie maszerują przed Zarządem Okręgu, po Prezesie i Naczelniku Okręgu. Przyjezdne Okręgi obce idą tuż za Zarządem Okręgu przed Okręgiem miejscowym.

§ 12. Porządek pochodu Dzielnicy.

Muzyka w kolumnie szóstkowej;
10 kroków,

Prezes Dzielnicy; po jego lewym boku Naczelnik Dzielnicy;

4 kroki.

Zarząd Dzielnicy i sztandar. Pluton ten nie może liczyć mniej, jak 12 osób;

4 kroki,

Komendant młodzieży męskiej siedziby Dzielnicy, ewentualnie miejsca zlotu;

2 kroki,

Młodzież męska siedziby Dzielnicy, ewentualnie miejsca zlotu w kompanjach;

4 kroki,

Komendant młodzieży;

2 kroki,

Młodzież męska dalszych Okręgów całej Dzielnicy, w porządku liczbowym Okręgów, podzielona na kompanje, od 40 do 60 osób;

4 kroki,

Komendantka (ant) Sokolic Okręgu siedziby Dzielnicy, ewentualnie miejsca zlotu, w kompanjach;

2 kroki,

Młodzież żeńska siedziby Dzielnicy, ewentualnie miejsca zlotu w kompanjach;

4 kroki,

Komendantka (ant);

2 kroki,

Młodzież żeńska dalszych Okręgów, w porządku liczbowym, w kompanjach;

4 kroki,

Komendantka(ant) Sokolic Okręgu siedziby Dzielnicy, ewentualnie miejsca zlotu;

2 kroki,

Sokolice Okręgu siedziby Dzielnicy, ewentualnie miejsca zlotu w kompanjach;

4 kroki.

Komendantka (ant);

2 kroki,

Sokolice dalszych Okręgów, w porządku liczbowym, w kompanjach do 60 osób;

4 kroki,

Naczelnik Okręgu siedziby Dzielnicy, ewentualnie miejsca zlotu;

2 kroki,

Sokoli Okręgu siedziby Dzielnicy, ewentualnie miejsca zlotu w kompanjach;

4 kroki,

Zastępca Naczelnika;

2 kroki,

Sokoli dalszych Okręgów, w porządku liczbowym Okręgów, podzieleni na kompanje do 100 ludzi.

Uwaga: Przedstawiciele Związku o ile biorą udział w pochodzie, maszerują przed Zarządem Dzielnicy, po prezesie i naczelniku Dzielnicy. Przyjezdne Dzielnice obce idą tuż za Zarządem Dzielnicy miejscowej.

§ 13. **Porządek pochodu Związku.**

Muzyka w kolumnie szóstkowej;

10 kroków,

Prezes i Naczelnik Związku;

4 kroki,

Zarząd Związku. Pluton ten nie może liczyć mniej, jak 12 osób;

6 kroków,

Dzielnica siedziby Związku, w uszykowaniu, jak w § 12;

6 kroków,

Dalsze Dzielnice, w porządku liczbowym, uszykowane jak w § 12.

Obok plutonu Zarządu idą (jako piąty) na lewym skrzydle plutonu pierwszych czwórek przyboczni prezesa i naczelnika.

Przyjezdne Związki, tak polskie jak i niepolskie, idą tuż za Zarządem Związku, przed Związkiem Polskim.

Za Związek Wydz. Wychowania Fizycz. i P. W.
Naczelnik Związku
(—) **Czesław Kłoś.**

Za Przewodnictwo Związku
Prezes Związku
(—) w. z. **Michał Terech**

Tymczasowy Regulamin używania Sztandaru

§ 1

Wskazówki ogólne

Sztandar mogą posiadać tylko Towarzystwa w skład Związku wchodzące (§ 6 Statutu T-wa) i Zarząd Związku (§ 6 Statutu Związku).

§ 2

Sztandar stanowi — drzewce 2 metry wysokie i tkanina o wymiarach 1.00 na 1.00 metr. Tkanina może być tylko dwukolorowa — czerwono-biała po obu stronach, lub białego koloru po jednej, a czerwonego po drugiej stronie. Kolor czerwony ma mieć odcień czerwieni polskiej, herbowej. Do szycia i haftu mogą być wzięte kolory dowolne. Na tkaninie może być napis oznaczający nazwę Towarzystwa.

Dopuszczalne jest haftowanie wizerunków Świętych Pańskich, oraz nieżyjących bohaterów narodowych. Wolno jest także haftować herb miasta, oraz sokoła w locie lub Białego Orła, a także sentencje w rodzaju Bóg, Honor i Ojczyzna, W zdrowem ciele zdrowy duch i t. p.

Drzewce musi być z dwóch części skręcanych w całość. Na wierzchołku drzewca winien znajdować się odlew, wyobrażający sokoła w locie z ciążkami.

Uwaga. Powyższe warunki nie stosują się do sztandarów przed wyjściem niniejszego regulaminu ufundowanych.

§ 3

Przechowanie sztandaru

Sztandar winien być przechowywany w kancelarji Zarządu, a gdy lokalu własnego i do wyłącznego użytku niema, — w mieszkaniu Prezesa lub chorążego, w zależności od uchwały Zarządu.

§ 4

Używanie sztandaru

W zasadzie sztandar może być używany tylko przy wystąpieniach publicznych lub zamkniętych, lecz musi mieć asystę w składzie najmniej plutonu i tylko w razach wyjątkowych jednej drużyny t. j. 12 do 16 osób i tylko na skutek uchwały Zarządu lub rozkazu Wyższych Władz Sokolich. Przy występowaniu kilku Towarzystw, użycie sztandaru następuje zgodnie z rozkazem Okręgu przy zachowaniu Regulaminu pochodowego.

Chorąży ze sztandarem zajmuje miejsce zawsze w pierwszym szeregu, a w kolumnie czwórkowej drugie miejsce w pierwszej czwórce. Pierwsza czwórka stanowi poczet sztandarowy.

§ 5

Sztandar rozwinięty w żadnym razie nie może pozostawać bez asysty.

W razie konieczności pozostawienia sztandaru na uboczu, należy przedewszystkiem wdziać na niego pokrowiec, a następnie można go o coś oprzeć i dla ochrony postawić wartownika. W pozycji leżącej może być ułożony tylko przy oddziale uzbrojonym w karabiny i wtedy może być położony na dwóch kozłach karabinowych.

W razie konieczności dostarczenia sztandaru do miejsca wystąpienia bez asysty, co jest dopuszczalne tylko w wyjątkowych i nieuniknionych wypadkach, sztandar musi być dostarczony w stanie zwiniętym, w pokrowcu i z rozkręconem drzewcem, — lecz i w takim wypadku musi być asysta, nie licząc chorążego, — najmniej jednego członka.

§ 6

Ceremonjał

Drużyna, względnie plutor honorowy, delegowany po sztandar, ustawia się rozwiniętym frontem do lokalu, gdzie się przechowuje sztandar — prawe skrzydło naprzeciw wejścia do budynku. Dowódca drużyny staje o cztery kroki przed środkiem drużyny. Po sztandar udaje się poczet sztandarowy dwójkami. Poczet sztandarowy może przybyć po sztandar oddzielnie, to jest nie razem z drużyną.

Gdy się ukaże sztandar, względnie gdy się zbliży na 50 kroków, — dowódca drużyny daje komendę: „Baczność, na prawo patrz!" i salutuje aż do chwili wejścia sztandaru do szeregu, poczem pada komenda „Baczność, spocznij!" Jeżeli oddział, delegowany po sztandar, posiada broń, — po komendzie „baczność!", otrzymuje komendę: „Na ramię broń! prezentuj broń!" Ma przytem pełne zastosowanie dla oddziałów pieszych regulamin piechoty, a dla konnych regulamin dla kawalerji. Jeżeli przytem towarzyszy oddziałowi orkiestra — winna grać: „Marsz sokołów", aż do komendy „Spocznij!" poczem urywa.

Taki sam ceremonjał obowiązuje przy odnoszeniu sztandaru z tą jedynie różnicą, że komenda „Spocznij!" podaje się po wejściu chorążego ze sztandarem do środka, względnie po oddaleniu się o 25 kroków od frontu plutonu honorowego.

§ 7

Sztandar bez pokrowca, *bez względu na pogodę*, używa się w następujących wypadkach:

a) w czasie uroczystości kościelnych i państwowych, np. Boże Ciało, 3 Maj i t. p.;
b) w czasie przeglądu przez Władze Sokole lub dostojników państwowych;
c) w czasie uroczystości gniazdowych;
d) na specjalny rozkaz Okręgu.

We wszystkich innych wypadkach sztandar winien być w pokrowcu.

Uwaga. Najkategoryczniej zabrania się wieszanie sztandaru na ścianie podczas uroczystości w lokalu.

§ 8

Honory

a) w postawie zasadniczej stoi sztandar przy prawej nodze: trzewik (dolne okucie drzewca) sztandaru na równej wysokości z nosem buta;
b) Na komendę: „Baczność!", chorąży ustawia się jak wyżej;
c) na komendę: „Baczność, na prawo patrz!" stawia się sztandar drzewcem pionowo przy prawem ramieniu, prawa ręka obejmuje trzewik drzewca, lewa przytrzymuje drzewce na wysokości ramienia;
d) o ile oddział jest z bronią, to na komendę: „Na ramię broń!" kładzie chorąży sztandar prawą ręką na prawe ramię. Sztandar spoczywa trzewikiem w tulei na bandoljerze. Rozwinięty sztandar nosi się w ten sposób, że materja sztandaru musi być oddalona przynajmniej na szerokość dłoni od barków chorążego;
e) na komendę „Prezentuj broń!", sztandar, jak w punkcie c;
f) na komendę „Do nogi broń!", przenosi chorąży sztandar prawą ręką w postawę, jak wskazano w punkcie a;
g) na komendę „Spocznij!", opiera się trzewikiem o ziemię;
h) przy salutowaniu sztandarem chorąży stawia sztandar w postawie, jak w punkcie e, nie wkładając jednak drzewca w tuleję. Następnie obydwiema rękami pochyla sztandar wprzód, wykonywując równocześnie zwrot na prawo wskos. Drzewce sztandaru pro-

stopadle do linji frontu. Materja sztandaru sięga prawie ziemi. Otrzymuje się to przez chwyt drzewca lewą ręką na wysokości ramienia i przez prostowanie lewej ręki wprzód. Prawa ręka, w której się trzyma drzewce za trzewik, winna być opuszczona pionowo w dół. W kościele robi się to bez komendy.

§ 9

Przy komendzie „Klęknij!", poczet sztandarowy pozostaje w pozycji stojącej.

W kościele obowiązkowo zdejmuje czapki. Podczas Mszy Św. polowej chorąży i asystenci czapek nie zdejmują.

§ 10

Spotykając się, oddziały ze sztandarem pozdrawiają się wzajemnie, na komendę swych dowódców, którą o ile możności podają jednocześnie. Oddział idący bez sztandaru odnośną komendę podaje obowiązkowo wcześniej.

Uwaga. Gdy podczas marszu padnie komenda „Baczność, na prawo (lewo) patrz!", chorąży opuszcza sztandar z parwego barku do pozycji p. c § 8.

§ 11

Asystenci sztandarowi nigdy nie salutują ręką i odpowiadają na pozdrowienia tylko zwrotem głowy. Salutuje jedynie dowódca ooddziału, względnie prezes, jeżeli znajduje się na czele oddziału.

§ 12

Prócz sztandarów sokolich oddziały sokole, względnie pojedyńczy członkowie Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół" winni salutować obowiązkowo sztandarom wojskowym i tytułem wzajemności sztandarom związków: harcerskiego, strzeleckiego i straży pożarnych.

§ 13

Sztandar Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół powinien być uroczyście poświęcony z zachowaniem obowiązującego ceremonjału. Z zezwolenia Okręgu wolno jest tymczasowo używać sztandaru przed poświęceniem.

§ 14

Sztandar może być ufundowany tak z funduszów T-wa, jak i przez pojedyńczych ofiarodawców.

Ceremonjał poświęcenia sztandaru

1. Sztandar do chrztu musi posiadać rodziców chrzestnych. Ilość par nie jest ograniczona.
2. Do ceremonji chrztu sztandar może być dostarczony przez rodziców chrzestnych, o ile jednak już był używany przez Towarzystwo, musi być dostarczony przy odpowiedniej asyście przez chorążego (§ 4 Reg. Sztand.).
3. Podczas Mszy Św. sztandar zajmuje miejsce przy ołtarzu po uzgodnieniu z księdzem celebrującym, względnie z proboszczem. Jest zwinięty.
4. Z chwilą rozpoczęcia ceremonji sztandar winien być całkowicie rozwinięty i zostawać w pozycji pochylonej, lub wręcz poziomej aż do ukończenia poświęcenia. Trzymają sztandar rodzice chrzestni, stojąc po obu stronach.
5. Po dokonanem poświęceniu sztandar wynoszą z kościoła rodzice chrzestni i wręczają najstarszemu szarżą przedstawicielowi Władzy Sokolej, — poczem z zachowaniem kolejności służbowej starszeństwa sztandar przechodzi do rąk Prezesa T-wa, który, przyjmując go wobec Oddziału i rodziców chrzestnych, składa głośno następujące przyrzeczenie: „Przyjmując ten sztandar, symbolizujący ideę służby sokolej dla Oj-

czyzny mojej, Rzeczypospolitej Polskiej, ja (imię i nazwisko) Prezes Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół" — solennie przyrzekam wobec Pana Boga Wszechmogącego i wszystkich tu obecnych stać na straży idei sokolej, być wiernym stróżem i wykonawcą Statutów i Regulaminów sokolich a także legalnych zarządzeń Władz Sokolich. Tak mi Panie Boże dopomóż! Amen".

Uwaga. Z chwilą, gdy sztandar znalazł się w ręku Prezesa Towarzystwa, pada komenda „Baczność, na prawo patrz!" Po zakończeniu przyrzeczenia Prezes całuje sztandar i następuje komenda „Spocznij!" Następnie Prezes daje komendę: „Chorąży wystąp!"

6. Chorąży zbliża się do miejsca, gdzie stoi Prezes T-wa, dla odebrania sztandaru, przyczem po komendzie „Baczność!" składa następujące przyrzeczenie, powtarzając słowo w słowo za Prezesem:

„Ja chorąży (imię i nazwisko) przyrzekam wobec Pana Boga Wszechmogącego i wszystkich tu obecnych, że obowiązki chorążego wykonywać będę z całą sumiennością i zrozumieniem i że bez rozkazu Władz Sokolich nikomu sztandaru nie oddam. Tak mi Panie Boże dopomóż! Amen.

Uwaga. Przyrzeczenie chorąży składa, klęcząc na prawem kolanie, — a przyjmując sztandar z rąk Prezesa, całuje rąbek materji, poczem wstaje. Z tą chwilą zbliżają się do sztandaru wyznaczeni asystenci. Jeżeli według ceremonjału ma sztandar odejść do szeregów — chorąży robi stosowny zwrot i dopiero, gdy stanie na swojem miejscu, następuje komenda „Spocznij".

Asystenci podchodzą do chorążego ze sztandarem, salutując i opuszczając

prawą rękę jednocześnie po należytem ustawieniu się w szeregu z obu stron chorążego.

7. Przyrzeczenia, o których mowa w punktach 5 i 6, składają Prezes i chorąży każdorazowo po objęciu mandatu w obecności przewodniczącego na Walnem Zebraniu, które dokonało wyboru, — względnie, gdy to niemożliwe w obecności Zarządu Towarzystwa.

8. Przy wbijaniu gwoździ pamiątkowych sekretarz T-wa kolejno odczytuje i wywołuje ofiarodawców dla wbijania; w razie dużej ilości ofiarodawców można gwoździ nie wbijać a tylko maskować wbicie, czego może dokonać poszczególny ofiarodawca, bądź wyznaczony przez Prezesa T-wa członek lub sam Prezes.

Przy wbijaniu gwoździ pierwszeństwo należy oddać przedstawicielom Władz rządowych, poczem wbija najstarszy szarżą przedstawiciel Władzy Sokolej, a wreszcie pozostałe osoby.

prawy tele jednocześnie po należytem zastawieniu się w szeregi z obu stron ołtarza.

7. Przyrzeczenie, o których mowa w punktach 5 i 6 składają Prezes i członkowie każdorazowo po objęciu mandatu w obecności przewodniczącego na Walnem Zebraniu, które dokonało wyboru — względnie gdy to niemożliwe w obecności Zarządu Towarzystwa.

8. Przy wbijaniu gwoździ pamiątkowych sekretarz Tow-a kolejno odczytuje i wywołuje ofiarodawców dla wbicia; w razie dużej ilości ofiarodawców można gwoździ nie wbijać ale tylko naznaczono wbicie, czego musi dokonać poszczególny ofiarodawca, bądź wyznaczony przez Prezesa T-wa członek lub sam Prezes.

Przy wbijaniu gwoździ pierwszeństwo należy oddać przedstawicielom Władz rządowych, potem wbija najstarszy szarżą przedstawiciel Władzy Szkolnej, a wreszcie pozostałe osoby.

Statystyka Zw. Tow. Gimn. „Sokół"

w dniu 1/I 1925 r.

I Dzielnica Małopolska

Prezes Dzielnicowy: Dh dr. Czarnik K.
Naczelnik „ : Świątkiewicz Wł.

Okręg Jarosławski

Gniazda: *Jarosław*, zał. 1889, męż. 206, kob. 126; *Cieszanów*, zał. 1890, męż. 28, kob. 6; *Łańcut*, zał. 1896, męż. 136, kob. 24; *Nisko*, zał. 1903, męż. 174, kob. 41; *Rozwadów*, zał. 1906, męż. 86, kob. 26; *Sieniawa*, zał. 1902, męż. 54, kob. 29; *Lubaczów*, zał. ?, męż. ?, kob. ?; *Pruchnik*, zał. 1910, męż. ?, kob. ?.

Okręg Sanocki

Gniazda: *Brzozów*, zał. 1892, męż. 169, kob. 29; *Ustrzyki dolne*, zał. 1906, męż. 62, kob. 23; *Zagórz*, zał. 1894, męż. 115, kob. 31; *Rymanów*, zał. 1907, męż. 65, kob. 39; *Sanok*, zał. 1889, męż. 226, kob. 28; *Lisko*. zał. 1898, męż. ?, kob. ?; *Pisarowce*, zał. 1908, męż. ?, kob. 2.

Okręg Samborski

Gniazda: *Borysław*, zał. 1900, męż. 272, kob. 20; *Drohobycz*, zał. 1891, męż. 232, kob. 28; *Komarno*; zał. 1906, męż. 71, kob. 25; *Rudki*, zał. 1897, męż. 110, kob. 28; *Sambor*, zał. 1890, męż. 175, kob. 17; *Stary Sambor*, zał. 1902, męż. 62, kob. 14; *Turka*, zał. ?, męż. 94, kob. 10.

Okręg Przemyski

Gniazda: *Chyrów*, zał. 1904, męż. 65, kob. 28; *Dobromil*, zał. 1898, męż. 123, kob. 35; *Sądowa Wisznia*, zał. 1896, męż. 27, kob. 20; *Dynów*, zał. 1905, męż. 116, kob. 19; *Przemyśl*, zał. 1885, męż. 403, kob. 12; *Mościska*, zał. 1904, męż. ?, kob. ?; *Niżankowice*, zał. 1909, męż. ?, kob. ?; *Nowe miasto*, zał. 1911, męż. ?, kob. ?; *Radymno*, zał. 1892, męż. ?, kob. ?.

Okręg Lwowski

Gniazda: *Bóbrka*, zał. 1896, męż. 92, kob. 38; *Gródek Jagielloński*, zał. 1893, męż. 168, kob. 50; *Janów*, zał. 1906, męż. 48, kob. 31; *Jaworów*, zał. 1890, męż. 114, kob. 46; *Kleparów*, zał. 1907, męż. 39, kob. 12; Lwów Macierz, zał. 1867, męż. 369, kob. 122; *Lwów II*, zał. 1903, męż. 753, kob. 98; *Lwów III*, zał. 1903, męż. 106, kob. 15; *Lwów IV*, zał. 1904, męż. 153, kob. 37; *Mosty Wielkie*, zał. 1909, męż. 38, kob. 10; *Winniki*, zał. 1904, męż. 50, kob. 22; *Żółkiew*, zał. 1892, męż. 165, kob. 47.

Okręg Tarnopolski

Gniazda: *Podwołoczyska*, zał. 1903, męż. 120, kob. 52; *Mikulińce*, zał. 1900, męż. 48, kob. 11; *Skałat*, zał. ?, męż. ?, kob. ?, *Strusów*, zał. ?, męż. ?, kob. ?; *Tarnopol*, zał. 1885, męż. ?, kob. ?; *Trembowla*, zał. 1892, męż. ?, kob. ?; *Zbaraż*, zał. 1893, męż. 120, kob. 30.

Okręg Stanisławowski

Gniazda: *Bołszowce*, zał. ?, męż, ?, kob. ?; *Bursztyn*, zał. 1906, męż. 26, kob. 1; *Halicz*, zał. 1900, męż. 81, kob. 31; *Jezupol*, zał. 1910, męż. 39, kob. 6; *Kałusz*, zał. 1893, męż. 158, kob. 73; *Stanisławów I*, zał. 1884, męż. 396, kob. 48; *Stanisławów II* (Knihinin Górka), zał. 1908, męż. 207, kob. 25; *Stanisławów III* (Belweder). zał. 1911, męż. 73, kob. 9; *Stanisławów IV* (Knihinin Kolonia), zał. 1910, męż. 150, kob. 41; *Nadwórna*, zał. 1892, męż. 141,

kob. 33; *Sołotwina*, zał. ?, męż. ?, kob. ?; *Tłumacz*, zał. 1898, męż. 90, kob. 15; *Tyśmienica*, zał. 1905, męż. 12, kob. 8; *Bohorodczany*, zał. 1906, męż. 75, kob. 7.

Okręg Brodzki

Gniazda: *Olesko*, zał. 1903, męż. 21, kob. 4; *Brody*, zał. 1891, męż. 143, kob. 67; *Busk*, zał. 1904, męż. 63, kob. 23; *Łopatyn*, zał. 1904, męż. 26, kob. 9; *Dubno*, zał. 1922, męż. 31, kob. 14.

Okręg Stryjski

Gniazda: *Dolina*, zał. 1891, męż. 129, kob. 55; *Skole*, zał. 1905, męż. 102, kob. 55; *Stryj*. zał. 1889, męż. 362, kob. 88; *Bolechów*, zał. 1906, męż. 73, kob. 36; *Rożniatów*, zał. 1896, męż. 11, kob. 11; *Chodorów*, zał. 1894, męż. 176, kob. 32; *Żydaczów*, zał. 1905, męż. 84, kob. 36.

Okręg Kołomyjski

Gniazda: *Otynja*, zał. 1903, męż. 42, kob. 25; *Obertyn*, zał. 1894, męż. 35, kob. 7; *Śniatyń*, zał. 1890, męż. 167, kob. 56; *Kołomyja*, zał. 1885, męż. 217, kob. 70; *Delatyn*. zał. ?, męż. ?, kob. ?; *Gwoździec*, zał. 1901, męż. ?, kob. ?; *Horodenka*, zał. 1897, męż. ?, kob. ?; *Kosów*, zał. 1903, męż. 48, kob. 49; *Peczeniżyn*, zał. 1898, męż. 41, kob. 20; *Zabłotów*, zał. 1903, męż. 57, kob. 13.

Okręg Sokalski

Gniazda: *Radziechów*, zał. ?, męż. 53, kob. 19; *Uhnów*, zał. 1907, męż. 62, kob. 23; *Bełz*, zał. ?, męż. ?, kob. ?; *Kamionka Strumiłowa*, zał. ?, męż. ?, kob. ?; *Rawa Ruska*, zał. 1902, męż. 153, kob. 45; *Sokal*, zał. 1896, męż. 189, kob. 38.

Okręg Brzeżański

Gniazda: *Brzeżany*, zał. 1892, męż. 192, kob. 35; *Rohatyn*, zał. 1881, męż. 106, kob. 38; *Podhajce*, zał. 1898, męż. 83, kob. 29; *Przemyślany*, zał. 1904, męż. 163, kob. 52.

Okręg Czortkowski

Gniazda: *Chorostków*, zał. 1908, męż. 41, kob. 5; *Husiatyn*, zał. 1906, męż. 42, kob. 22; *Czortków*, zał. 1891, męż. 173, kob. 44; *Kopyczyńce*, zał. ?, męż. ?, kob. ?; *Mielnica*, zał. 1906, męż. ?, kob. ? *Zaleszczyki*, zał. 1892, męż. 84, kob. 9.

Okręg Złoczowski

Gniazda: *Złoczów*, zał. 1892, męż. 163, kob. 26; *Kruhów*, zał. 1924, męż. 24, kob. ?; *Zborów*, zał. 1903, męż. 30, kob. 24; *Załoźce*, zał. 1892, męż. 52, kob. 20.

Okręg Buczacki

Gniazda: *Buczacz*, zał. 1894, męż. 75, kob. 43; *Monasterzyska*, zał. 1904, męż. 58, kob. 29.

II Dzielnica Krakowska

Prezes: Dh dr. Rowiński St.
Naczelnik: vacat; zastępca Nowak.

Okręg Krakowski

Gniazda: *Kraków*, zał. 1885, męż. 809, kob. 110; *Kraków Podgórze*, zał. 1892, męż. 174, kob. 16; *Bochnia*, zał. 1890, męż. 127, kob. 10 *Chrzanów*, zał. 1898, męż. 183, kob. 31; *Dobczyce*, zał. 1903, męż. 29, kob. 8; *Jaworzno*. zał. 1893, męż. 195, kob. 27; *Jordanów*, zał. 1884, męż. 42, kob. 10; *Kalwarja*, zał. 1899, męż. 97, kob. 13; *Krzeszowice*, zał. 1910, męż. 34, kob. 9; *Maków*, zał. 1910, męż. 70, kob. 13; *Myślenice*, zał. 1894, męż. 149, kob. 26 *Nowy Targ*, zał. 1892, męż. 96, kob. 36; *Siersza*, zał. ?, męż. 74, kob. 38; *Skawina*, zał. 1896, męż. 80, kob. 20; *Szczakowa*, zał. 1910, męż. 74, kob. 21. *Trzebinia*, zał. 1907, męż. 138, kob. 47; *Wadowice*, zał. ?, męż. 173, kob. 12; *Wieliczka*, zał. 1891, męż. 228, kob. 30; *Zakopane*, zał. 1894, męż. 173, kob. 90; *Niepołomice*, zał. ?, męż. ?, kob. ?; *Oświęcim*, zał. ?, męż. ?, kob. ?.

Okręg Dąbrowa Górnicza

Gniazda: *Będzin*, zał. 1905, męż. 75, kob. 20; *Czeladź*, zał. 1905, męż. 25, kob. 5; *Dąbrowa Górnicza*, zał. 1905, męż. 41, kob. ?; *Grodziec*, zał. 1906, męż. 71, kob. 15; *Niwka*, zał. 1905, męż. 66, kob. 20 *Milowice*, zał. 1924, męż. 48, kob. 2; *Piaski*, zał. 1910, męż. 72, kob. 24; *Sosnowiec*, zał. 1905, męż. 50, kob. 17; *Sielce*, zał. 1905, męż. 49, kob. 20; *Sławków*, zał. 1920, męż. 19, kob. ?; *Wojkowice-Komorne*; zał. 1924, męż. 44, kob. 1; *Zagórze*, zał. 1906, męż. 47, kob. 18; *Zawiercie*, zał. 1905, męż. 177, kob. 31.

Okręg Tarnowski

Gniazda: *Brzesko*, zał. 1895, męż. 200, kob. ?; *Dąbrowa*, zał. 1893, męż. 91, kob. 5; *Mielec*, zał. 1894, męż. ?, kob. ?; *Pilzno*, zał. 1894, męż. 104, kob. 38; *Tarnów I*, zał. 1883, męż. 380, kob. 70, *Tarnów II-Strusina*, zał. 1910, męż. 50, kob. ?; *Tuchów*, zał. 1895, męż. 70, kob. 8; *Wojnicz*, zał. ?; męż. ?, kob. ?; *Dębica*, zał. ?, męż. ?, kob. ?, *Tarnobrzeg*, zał. ?, męż. ?, kob. ?; *Ropczyce*, zał. 1894, męż. 110, kob. ?; *Baranów*, zał. ?, męż. ?; kob. ?; *Ciężkowice*, zał. 1910, męż. 52, kob. 26.

Okręg Nowy Sącz

Gniazda: *Grzybów*, zał. 1891, męż. 54, kob. ?; *Limanowa*, zał. 1893, męż. 35, kob. 10; *Nowy Sącz*, zał. 1890, męż. 210, kob. ?; *Stary Sącz*, zał. 1893, męż. 69, kob. ?; *Mszana Dolna*, zał. 1910, męż. 38, kob. ?; *Ciężkowice*, zał. 1909, męż. 42, kob. ?.

Okręg Jasielski

Gniazda: *Jasło*, zał. 1887, męż. 246, kob. 108; *Krosno*, zał. 1892, męż. 238, kob. 74; *Gorlice*, zał. 1892, męż. 184, kob. 35; *Strzyżów*, zał. 1898, męż. 78, kob. 27; *Dukla*, zał. 1900, męż. 66, kob. 17; *Rymanów*, zał. ?, męż. ?, kob. ?; *Dębowiec*, zał. ?, męż. ?, kob. ?; *Sędziszów*, zał. ?, męż. ?, kob. ?.

Okręg Żywiecki

Gniazda: *Andrychów*, zał. 1903, męż. 62, kob. 12; *Biała*. zał. 1900, męż. 156, kob. 46; *Brzeszcze*, zał. 1910, męż. 55, kob. 7; *Buczkowice*, zał. 1909, męż. 38, kob. 5; *Kęty*, zał. 1902, męż. 62, kob. 16; *Komorowice*, zał. 1909, męż. 35, kob. 15; *Łodygowice*, zał. 1924, męż. 67, kob. ?; *Międzybrodzie Lipnickie*, zał. 1913, męż. 45, kob. ?; *Mikuszowice*, zał. 1913, męż. 34, kob. 11; *Słotwina*, zał. 1924, męż. 24, kob. ?; *Straconka*, zał. 1924, męż. 92, kob. 41; *Sucha*, zał. 1905, męż. 52, kob. 14; *Szczyrk*, zał. 1924, męż. 22, kob. ?; *Żywiec*, zał. 1892, męż. 277, kob. 50; *Mszana*, zał. ?, męż. ?, kob. ?.

Okręg Rzeszowski

Gniazda: *Rzeszów*, zał. ?, męż. ?, kob. ?; *Pyczyn*, zał. ?, męż. ?, kob. ?; *Sokołów*, zał. ?, męż. ?, kob. ?; *Głogów*, zał. ?, męż. ?, kob. ?; *Leżajsk*, zał. ?, męż. 62, kob. 12; *Kolbuszowa*, zał. ?, męż. ?, kob. ?.

III Dzielnica Śląska

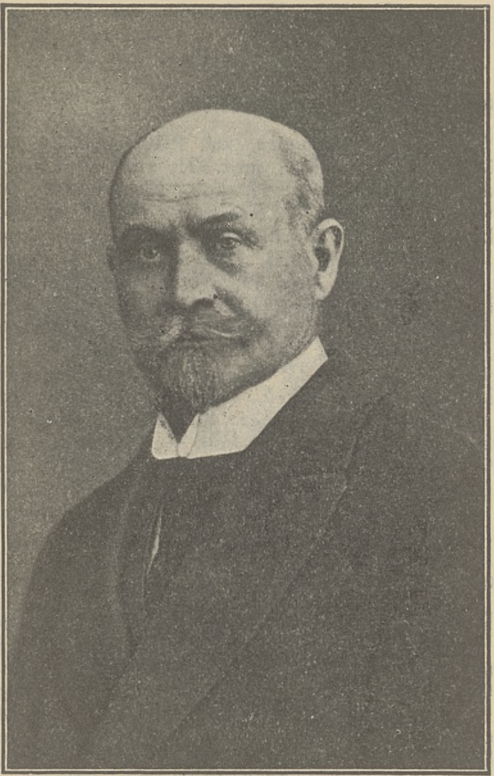
Prezes: Dreyza Józef
Naczelnik: Hamburger Alfred

Okręg Nowobytomski

Gniazda: *Brzeziny*, zał. 1912, męż. 53, kob. 7; *Kamień*, zał. ?, męż. 34, kob. ?, *Szarlej*, zał. 1919. męż. 48, kob. 17; *Wielkie Piekary*, zał. 1909, męż. 50, kob. ?; *Brzezowice*, zał. 1918, męż. 24, kob. 5.

Okręg Katowicki

Gniazda: *Bogucice*, zał. 1911, męż. 87, kob. 27; *Dąb-Józefowiec*, zał. 1912, męż. 54, kob. 17; *Ligota* zał. 1920, męż. 33, kob. 22; *Katowice I*, zał. ?, męż. 134, kob. 19; *Katowice II*, zał. 1922, męż. 213, kob. 73; *Mała Dąbrówka*, zał. 1919, męż. 57, kob. 23;

Józef Dreyza
Prezes Dzielnicy Śląskiej, jeden z najstarszych pionierów Sokoła b. dzielnicy pruskiej

Siemianowice, 1897, męż. 115, kob. 40, *Załęże,* zał. 1911, męż. 100, kob. 30; *Brynów,* zał. 1919, męż. 62, kob. 11; *Michałkowice,* zał. 1922, męż. 35, kob. 11; *Wełnowice,* zał. 1924, męż. 45, kob. 14.

Okręg Królewska-Huta

Gniazda: *Bielszowice,* zał. 1919, męż. 34, kob. 4; *Chorzów,* zał. 1919, męż. 71, kob. 9; *Chropaczów,* zał. 1920, męż. 43, kob. 13; *Halemba,* zał. 1919, męż. 42, kob. ?; *Królewska Huta,* zał. 1901. męż. 102, kob. 46; *Kochłowice,* zał. ?, męż. 39, kob, 20; *Kończyce,* zał. 1923, męż. 23, kob. 7; *Lipiny.* zał. 1901, męż. 55, kob. 19; *Nowa Wieś,* zał. 1918, męż. 48, kob. 25; *Pawłów,* zał. 1921, męż. 22, kob, 5; *Ruda,* zał. 1918, męż. 104, kob. 30; *Radoszów,* zał. 1920, męż. 55, kob. 28; *Świątochłowice,* zał. 1914, męż. 70, kob. 23; *Wielkie Hajduki,* zał. 1918, męż. 50, kob. 25; *Wirek,* zał. 1920, męż. 40, kob. 17; *Zgoda,* zał. 1920, męż. 40, kob. 17; *Maciejkowice,* zał. 1920, męż 25, kob. —; *Łagiewniki,* zał. 1919, męż. 33, kob. 20; *Orzęgów,* zał. 1919, męż. 40 kob. 14; *Godula,* zał. ?, męż. 39, kob. 2; *Nowy Bytom,* zał. 1919, męż. 70, kob. 30; *Chebzie,* zał. 1923, męż. 25, kob. 14.

Okręg Tarnowskie Góry

Gniazda: *Bobrowniki,* zał. 1920, męż. 26, kob. 14; *Kozłowa Góra,* zał. 1920, męż. 16, kob. 12; *Miasteczko,* zał. 1922, męż. 16, kob. 1; *Nakło,* zał. 1919, męż. 80, kob. ?, *Borunowice,* zał. 1923, męż. 28, kob. ?, *Strzybnica-Piaseczno,* zał. 1920, męż. 40, kob. 8; *Radzionków-Rójca,* zał. 1919, męż. 36, kob. 9; *Radzionków,* zał. 1912, męż. 76, kob. 17, *Sucha Góra,* zał. 1924, męż. 25, kob. ?, *Repty Nowe,* zał. 1922, męż. 33, kob. ?, *Tarnowskie Góry,* zał. 1919, męż. 81, kob. 12; *Stare Tarnowice,* zał. 1924, męż. 33, kob. ?, *Orzech Wschodni,* zał. 1920, męż. 18, kob. 6; *Orzech Zachodni,* zał. 1919, męż. 31, kob ? *Jędrysak,* zał. 1924, męż. 35, kob. ?

Okręg Lubliniecki

Gniazda: *Lubliniec*, zał.— męż. 71, kob. 9 *Sadów*, zał. 1924, męż. 35, kob. ?; *Boronów*, zał. 1920, męż. 22, kob. ?; *Rusinowiec*, zał. ?, męż. 24, kob. ?, *Drukarnia*, zał. 1924, męż. 33, kob. 8; *Kalety*, zał. 1924, męż. 53, kob. 15; *Woźniki*, zał. ? męż. 38, kob. ?, *Pawonkowo*, zał. ?, męż. 30, kob. ?, *Korzęcin*, zał. 1924, męż. 27, kob. 14; *Strzebin*, zał. 1924, męż. 25, kob. ?, *Kośmider*, zał. ?, męż. ?, kob. ?; *Lubecko*, zał. 1924, męż. ?, kob. ?

Okręg Mysłowicki

Gniazda: *Brzezinka*, zał. ? męż. 63, kob. 8; *Janów*, zał. ?, męż. 24, kob. 4; *Imielin*, zał ?, męż. 24, kob. 10; *Murcki*, zał. ?, męż. 54, kob. ?; *Mysłowice*, zał. ?, męż. 97, kob. 6; *Kosztowy*, zał. ?, męż. 31, kob. 8; *Nikiszowiec — Giszowiec*, zał. ?, meż. 43. kob 22; *Smarzowice*, zał. ?, męż. 13, kob. ?; *Stary Bieruń*, zał. ?, męż. 37, kob. ?; *Szklarnia*, zał. ?, męż. 26, kob. 18; *Szopienice*, zał. ?, męż. 107, kob. 28; *Wielki Chełm*, zał. ?, męż. 60, kob. ?; *Bieruń Nowy*, zał. ?, męż. 45, kob. ?.

Okręg Mikołowski

Gniazda: *Górne Łaziska*, zał. 1920, męż. 30, kob. 2; *Kamionka*, zał. 1920, męż. 23 kob. 7; *Kostuchna*, zał. 1920, męż. 32, kob. ?; *Mikołów*, zał. 1919, męż. 23, kob. 16; *Piotrowice Śląskie*, zał. 1920, męż. 16, kob. 5; *Podlesie*, zał. 1919, męż. 22, kob. ?; *Pychy*, zał. 1922, męż. 46, kob. 15; *Kobiór*, zał. ?, męż. ?, kob. ?.

Okręg Rybnicki

Gniazda: *Chwałowice*, zał. 1920, męż. 29, kob. 11; *Czerwionka*, zał. 1919, męż. 36, kob. ?; *Niedobczyce*, zał. 1919, męż. 38, kob. ?; *Paruszowiec*, zał. 1922, męż. 39, kob. 13; *Rybnik*, zał. 1919, męż. 106, 12; *Rydułtowy*, zał. 1921, męż. 65, kob. 1; *Krywałd*, zał. 1919, męż. 27, kob. ?; *Knurów*,, zał. 1921, męż. 38, kob. 12; *Radziejów*, zał. 1924, męż. 20, kob. ?; *Czernica*, zał. 1920, męż. 29 kob. ?.

Okręg Wodzisławski

Gniazda: *Biertułtowy*, zał. 1920, męż. 52, kob. ?; *Gołkowice*, zał. ?, męż. 25, kob. 12; *Obszary*, zał. 1919, męż. 9, kob. ?; *Pnów*, zał. ?, męż. 25, kob. ?; *Radlin*, zał. 1918, męż. 45, kob. ?; *Wodzisław*, zał. 1917, męż. 64, kob. 38;

Okręg Cieszyński

Gniazda: *Bielsko*, zał. 1904, męż. 136, kob. 44, *Cieszyn*, zał. 1891, męż. 198, kob. 34; *Chybia*, zał. 1919, męż. 80, kob. ?; *Dziedzice*, zał. 1904, męż. ?, kob. ?; *Skoczów*, zał. 1924, męż. 60, kob. 8; *Zebrzydowice*, zał. 1923, męż. 59, kob. 1; *Pszczyna*, zał. 1922, męż. 35, kob. 12; *Goczałkowice*, zał. 1920, męż. 21, kob. 5; *Kaczyce Dolne*, zał. 1924, męż. 28, kob. ?.

Okręg Żorski

Gniazda: *Żory*, zał. 1920. męż. 34, kob. 10, *Suszec*, zał. 1924, męż. 18, kob. ?; *Rudziczki*, zał; 1924, męż. 27, kob. ?; *Orzesze*, zał. 1920, męż. 17, kob. 1; *Ormontowice*, 1923, męż. 15, kob. 5; *Zawada*, zał. 1923, męż. 16, kob. ?.

IV Dzielnica Wielkopolska

Prezes: Wolski Antoni
Naczelnik: Fazanowicz Jan

Okręg Gnieźnieński

Gniazda: *Gniezno*, zał. 1887, męż. 145, kob. 24; *Witkowo*, zał. 1893, męż. 128, kob. 21; *Trzemeszno*, zał. 1894, męż. 61, kob. 23; *Miłosław*, zał. 1894, męż. 72, kob. ?; *Września*, zał. 1895, męż. 112, kob. 18; *Pobiedziska*, zał. 1911, męż. 58, kob. 17; *Janowiec*, zał. 1913, męż. 48, kob. 16; *Powidz*, zał. 1918, męż. 20, kob. 12; *Czeszewo*, zał. 1918, męż. 15, kob. ?; *Orzechowo*, zał. 1919, męż. 20, kob. ?; *Strzałkowo*, zał. 1921, męż. 76, kob. 14; *Słupca*, zał. 1924, męż. 124, kob. 47.

Wiktor Gładysz
Długoletni Naczelnik b. Związku Sokołów Polskich w państwie niemieckiem

Okręg Grodziski

Gniazda: *Grodzisk*, zał. 1903, męż. 50, kob. 10; *Opalenica*, zał. 1904, męż. 50, kob. 7; *Gościeszyn*, zał. 1912, męż. 45, kob. ?; *Wielichowo*, zał. 1918, męż. ?, kob. ?; *Rakoniewice*, zał. 1920, męż. 44, kob. ?; *Gradowice*, zał. 1921, męż. ?, kob. ?; *Parzenczewo*, zał. 1921, męż. ?, kob. ?; *Zbąszyń*, zał. 1921, męż. 30, kob. ?; *Dębsko*, zał. 1921, męż. 9, kob. ?; *Chobienice*, zał. 1921, męż. 42, kob. ?; *Wolsztyn*, zał. 1921, męż. 83, kob. 23; *Roztarzewo*, zał. 1921, męż. 16, kob. ?; *Kaszczor*, zał. 1922, męż. ?, kob. ?; *Granowo*, zał. 1922, męż. 38, kob. ?; *Obra*, zał. 1922, męż. ?, kob. ?; *Modrze*, zał. 192, męż. 25, kob. ?; *Kębłowo*, zał. 1923, męż. 40, kob. ?; *Osłonin*, zał. 1923, męż. ?, kob. ?; *Tłoki*, zał. 1923, męż. ?, kob. ?; *Chrośnica*, zał. 1923, męż. 32, kob. ?; *Widzim*, zał. 1924, męż. 42, kob. 4; *Solec*, zał. 1924, męż. 15, kob. 10.

Okręg Inowrocławski

Gniazda: *Inowrocław*, zał. 1884, męż. 208, kob. 49; *Kruszwica*, zał. 1893, męż. 56, kob. ?; *Strzelno*, zał. 1894, męż. 182, kob. 82; *Mogilno*, zał. 1895, męż. 119, kob. 29; *Pakość*, zał. 1896, męż. 30, kob. ?; *Barcin*, zał. 1894, męż. 56, kob. ?; *Żnin*, zał. 1910, męż. 125, kob. ?; *Gębice*, zał. 1913, męż. 50, kob. ?; *Gąsowo*, zał. 1913, męż. ?, kob. ?; *Gniewkowo*. zał. 1919, męż. 52, kob. ?; *Mątwy*, zał. 1921, męż. 35, kob. 15; *Kwieciszewo*, zał. 1921, męż. 30, kob. ?; *Bronisław*, zał. 1922, męż. 15, kob. ?; *Trląg*, zał. 1922, męż. 48, kob. ?; *Złotniki Kujawskie*, zał. 1922, męż. 48, kob. ?; *Rogowo*, zał. 1923, męż. 20, kob. ?; *Szczepanowo*, zał. 1923, męż. 34, kob. ?.

Okręg Jarociński

Gniazda: *Pleszew*, zał. 1891, męż. ?, kob. ?; *Śrem*, zał. 1893, męż. 70, kob. ?, *Koźmin*, zał. 1896, męż. 70, kob. 20; *Krotoszyn*, zał. 1896, męż. 110, kob. ?, *Jarocin*, zał. 1904, męż. 87, kob. 15, *Roz-*

drażewo, zał. 1919, męż. ?, kob. ?, *Kobylin*. zał. 1920, męż. 48, kob. 27; *Zduny*, zał. 1920, męż. 45, kob.; *Borek*, zał. 1920, męż. 60, kob. 12; *Witoszyce*, zał. ?, męż. ?, kob. ?; *Żerków*, zał. 1922, męż. ?, kob. ?; *Sławoszew*, zał. 1922, męż. 20, kob. ?; *Jaraczew*, zał. 1922, męż. ?, kob. ?.

Okręg Kępiński

Gniazda: *Kępno*, zał. 1898, męż. 124, kob. ?; *Bralin*, 1920, męż, 50, kob. ?; *Krężków*, zał. 1922, męż. 34. kob. ?; *Laski*, zał. 1922, męż. 54, kob. ?; *Olszowa*, zał. 1922, męż. 46, kob. ?; *Torzeniec*, zał. 1922, męż. 30, kob. 10; *Opatów*, zał. 1922, męż. 46, kob. 10; *Siemianowice*, zał. 1922, męż. 25, kob. ?; *Rychtal*, zał. 1922, męż. 43, kob. 6; *Trębaczów*, zał. 1923, męż. 21, kob. ?; *Podzamcze*, zał. 1923, męż. 22, kob .?; *Mikorzyn*, zał. 1923, męż. 20, kob. 6; *Droszki*, zał. 1923, męż. 26, kob. ?; *Wieruszów*, zał. 1923, męż. 98, kob. 4; *Maków*, zał. 1924, męż. 26, kob. ?; *Bolesławice*, zał. 1924, męż. 37, kob. ?.

Okręg Kościański

Gniazda: *Kościan*, zał. 1894, męż. 120, kob. 60; *Czempin*, zał. 1902, męż. 72, kob. 20; *Śmigiel*, zał. 1902, męż. 74, kob. 9; *Krzywin*, zał. 1914, męż. 52, kob. ?; *Lubin*, zał. 1918, męż. 32, kob. 11; *Gierłachowo*, zał. 1919, męż. 19, kob. 9; *Brodnica*, zał. 1922; męż. 21, kob. ?; *Bieżyn*, zał. 1922, męż. 12, kob. ?; *Konojad*, zał. 1922, męż. 35, kob. 12; *Racot*, zał. 1923, męż. 26, kob. ?; *Stare Bojanowo*, zał. 1923, męż. 50, kob. ?; *Bielewo-Bielewko*, zał. 1923, męż. 50, kob. ?; *Głuchowo*, zał. 1923, męż. 36, kob. 6; *Czacz*, zał. 1923, męż. 26, kob. ?; *Mikoszki*, zał. 1923, męż. 22, kob. ?; *Kawczyn*, zał. 1924, męż. 31, kob. ?; *Wielkie Srocko*, zał. 1924, męż. 48, kob. 6.

Okręg Krobski

Gniazda: *Poniec*, zał. 1899, męż. 51, kob. 8; *Krobia*, zał. 1901, męż. 94, kob. ?; *Żytowiecko*, zał. 1918 męż. 19, kob. ?; *Wielka Łąka*, zał. 1920, męż. 16

kob. ?; *Drzewce*, zał. 1921, męż. 18, kob. ?; *Miejska Górka*, zał. 1921, męż. 40, kob. 14; *Rokosowo*, zał. 1921, męż. 20, kob. ?; *Pudliszki*, zał. 1922, męż. 20, kob. 12; *Sorbinowo*, zał. 1924, męż. 24, kob. ?.

Okręg Leszczyński

Gniazda: *Gostyń*, zał. 1894, męż. 89, kob. ?; *Rawicz*, zał. 1919, męż. 60, kob. 15; *Leszno*, zał. 1920; męż. 169, kob. 31; *Radomiecko*, zał. 1920, męż. 30; kob. ?; *Włoszkowice*, zał. 1921, męż. 34, kob. 3; *Bukowiec Górny*, zał. 1921. męż. 30, kob. ?; *Rydzyna*, zał. 1921, męż. 54, kob. 18; *Lubonia*, zał. 1923, męż. 25, kob. ?; *Piaski*, zał. 1924, męż. 33, kob. ?; *Pawłowice*, zał. 1924, męż. 56, kob. ?; *Kluczewo*, zał. ?, męż. ?, kob. ?.

Okręg Lwówecki

Gniazda: *Lwówek*, zał. 1909, męż. 60, kob. ?; *Pniewy*, zał. 1911, męż. 60, kob. 25; *Pakosław*, zał. 1922, męż. 37, kob. ?; *Niewiesz*, zał. 1922, męż. 22, kob. 6; *Bolewice*, zał. 1922, męż. 31, kob. ?; *Zębowo*, zał. 1922, męż. 27; kob. 11; *Chraplewo*, zał. 1922, męż. 36, kol. ?; *Konin*, zał. 1922 r. męż. 20, kob. 8; *Nowy Tomyśl*, zał. 1922, męż. 75, kob. 18; *Linie*, zał. 1922, męż. ?, kob. ?.

Okręg Ostrowski

Gniazda: *Ostrów*, zał. 1890, męż. 300, kob. 22; *Ostrzeszów*, zał. 1897, męż. 205, kob. ?; *Odolanów*, zał. 1914, męż. 93, kob. 16; *Granowice*, zał. 1918, męż. ?, kob. ?; *Skalmierzyce*, zał. 1919, męż. 194, kob. 6; *Kalisz*, zał. 1919, męż. ?, kob. ?; *Ołobok*, zał. 1920, męż. 40, kob. ?; *Wysocko Wielkie*, zał. 1920, męż. 26, kob. ?; *Opatówek*, zał. 1921, męż. 80, kob. 20; *Pogrybów*, zał. 1921, męż. 22, kob. ?; *Bukownica*, zał. 1922, męż. 40, kob. ?; *Gorzyce Wielkie*, zał. 1922, męż. ?, kob. ?; *Rososzyca*, zał. 1922, męż. ?, kob. ?; *Kobylagóra*, zał. 1922, męż. 30, kob. ?; *Pruślin*, zał. 1922, męż. 35, kob. ?; *Ociąż*, zał. 1922, męż. 34. kob. ?; *Topola-Mała*, zał. 1922,

męż. 40, kob. ?; *Czekanów*, zał. 1922, męż. 32, kob. ?; *Chynowa*, zał. 1922, męż. ?, kob. ?; *Zębców*, zał. 1922, męż. 26, kob. ?; *Wielowieś Klasztorna*, zał. 1922f męż. ?, kob. ?; *Strzyżewo*, zał. 1922, męż. 18, kob. 4; *Mikszłat*, zał. 1922, męż. 34, kob. 5; *Błaszki*, zał. 1923, męż. ?, kob. ?; *Dorochów*, zał. 1923, męż. ?, kob. ?; *Korytnica*, zał. 1923, męż. ?, kob. ?; *Tarchały Wielkie*, zał. 1923, męż. 25, kob. ?; *Raczyce*, zał. 1924, męż. 35, kob. ?; *Blizanów*, zał. 1924, męż. 40, kob. ?.

Okręg Poznański

Gniazda: *Poznań Śródmieście*, zał. 1886, męż. 399, kob. 61; *Poznań Jerzyce*, zał. 1894, męż. 215, kob. 27; *Poznań Wilda*, zał. 1899, męż. 119, kob. 57; *Poznań św. Łazarz*, zał. 1902, męż. 70, kob. 30; *Poznań Środka*, zał. 1914, męż. 143, kob. 22; *Buk*. zał. 1895, męż. 77, kob. 3; *Swarzędz*, zał. 1904, męż. 109, kob. 7; *Główna*, zał. 1906, męż. 68, kob. 14. *Dopiewo*, zał. 1909, męż. 68, kob. 18; *Mosina*, zał. ?, męż. 93, kob. ?; *Winiary-Sołacz*, zał. 1911, męż. 61, kob. 11, *Kotowo*, zał. 1911, męż. 38, kob. 9. *Rataje*, zał. 1913, męż. 54, kob. 13; *Kostrzyń*, zał, 1913, męż. 54, kob. 11; *Puszczykowo*, zał. 1921, męż. 73, kob. 20, *Starołęka*, zał. 1921, męż. 50, kob. 12; *Janikowo*, zał. 1921, męż. 16, kob. ?. *Żabikowo*, zał. 1921, męż. 36, kob. 10; *Zegrze*, zał. 1922, męż. 16, kob. ?; *Naramowice*, zał. 1922, męż. 35, kob. 22; *Stęszewo*, zał. 1922, męż. 54, kob. 28; *Komorniki*, zał. 1923, męż. 30, kob. ?; *Krzesiny*, zał. 1923, męż. 25, kob. 3; *Plewiska*, zał. 1923, męż. 15, kob. ?; *Robakowo*, zał. 1923, męż. 20, kob, 7; *Lasek*, zał. 1923, męż. 27, kob. 14; *Zalazewo*, zał. 1923, męż. 21, kob. 8; *Szewce-Gowarzewo*, zał. 1923, męż. 23, kob. 9; *Czerwonak*, zał. 1924, męż. 60, kob. 15; *Kiekrz*, zał. 1924, męż. 28, kob. 3; *Krajkowo*, zał. 1924, męż. 31, kob. ?.

Okręg Rogoziński

Gniazda: *Oborniki*, zał. 1896, męż. 117, kob. 25; *Rogoźno*, zał. 1906, męż. 143, kob. 27; *Lubasz*, zał.

1918, męż. ?, kob. ?; *Chodzież*, zał. 1920, męż. 64, kob. 5; *Dziembowo*, zał. 1920, męż. 46. kob. 36; *Ujście*, zał. 1922, męż. 48, kob. ?; *Czarnków*, zał. 1902, męż. 45, kob. 10; *Kruszewo*, zał. 1923, męż. 12, kob. ?; *Ryczywół*, zał. 1923, męż. 33, 7; *Rołajewo*, zał. 1924, męż. 42, kob. ?; *Budzyń*, zał. 1924, męż. ?, kob. ?; *Tarnówko*, zał. 1924, męż. ?, kob. ?,

Okręg Średzki

Gniazda: *Środa*, zał. 1896, męż. 91, kob. 15; *Krzykosy*, zał. 1919, męż. 29, kob. 1; *Targowa Górka*, zał. 1921, męż. 28, kob. ?; *Książ*, zał. 1921, męż ?, kob. ?; *Dolsk*, zał. 1921, męż. ?, kob. ?; *Zaniemyśl*, zał. 1922, męż. 40, kob. 6; *Kórnik*, zał. 1922, męż. ?. kob. ? *Sulęcinek*, zał. 1922, męż. ?, kob. ? *Pięczkowo*, zał. 1922, męż. ?, kob. ?; *Murzynowo Leśne*, zał. 1923, męż. ?, kob. ?; *Dominowo*, zał. 1923, męż. 25, kob. 4; *Nowemiasto*, zał. 1921, męż. 48, kob. 7; *Chocicze*, zał. 1923, męż. 45, kob. ?.

Okręg Wągrowiecki

Gniazda: *Wągrowiec*, zał. 1894, męż. 88, kob. 25; *Kcynia*, zał. 1907, męż. 45, kob. 20; *Gołańcz*, zał. *Lipa Nowydwór*, 1921, męż. 20, kob. ?; *Margonin*, zał. 1929, męż. 72, kob. 11; *Szamocin*, zał. 1921, męż. 44, kob. ?; *Skoki*, zał. 1921, męż. 18, kob. 10; *Domosławek*, zał. 1923, męż. 51, kob. ?; *Wapno*, zał. 1923, męż. 41, kob. 9; *Popowo Kościelne*, zał. 1924, męż. 14, kob. 6.

Okręg Wroniecki

Gniazda: *Szamotuły*, zał. 1886, męż. 125, kob. 30; *Sieraków*, zał. 1908, męż. 68, kob. 6; *Obrzycko*, zał. 1913, męż. 26, kob. 11; *Międzychód*, zał. 1913, męż. 80, kob. 10; *Wronki*, zał. 1913, męż. 122, kob. 15; *Wieleń*, zał. 1921, męż. 70, kob. 22; *Drawsko*, zał. 1921, męż. 41, kob. ?; *Silna*, zał. 1923, męż. ?, kob. ?; *Miała*, zał. 1923, męż. 22, kob. 7; *Szczepankowo*, zał. 1923, męż. ?, kob. ?; *Rosko*, zał. 1923, męż. 30, kob. 30; *Hamrzysko*, zał. 1924, męż. 20, kob. 7.

V Dzielnica Pomorska

Prezes: Samoliński Wł.
Naczelnik: Makowski B.

Okręg Gdański

Gniazda: *Gdańsk*, zał. ?, męż. 184, kob. 20; *Sopoty*, zał. ?, męż. 48, kob. 10; *Sidlice*, zał. ?, męż. 37, kob. ?; *Oliwa*, zał. ?, męż. 17, kob. ?; *Kościerzyna*, zał. ?, męż. 100, kob. ?; *Wejcherowo*, zał. ?, męż. 89, kob. 18; *Starzyna*, zał. ?, męż. 53, kob. ?; *Puck*, zał. ?, męż. 94, kob. 16; *Żarnowiec*, zał. ?, męż. 32, kob. ?; *Przełoczyn*, zał. ?, męż. ?, kob. ?; *Jaroszewy*, zał. ?; męż. ?, kob. ?; *Więckowy*, zał. ?, męż. ?, kob. ?.

Okręg Chojnicki

Gniazda: *Chojnice*, zał. 1919, męż. 168, kob. 26; *Czersk*, zał. 1912, męż. 56, kob. ?; *Rytel*, zał. 1924, męż. 38, kob. ?; *Lubnia*, zał. 1919, męż. 30, kob. ?; *Ogorzeliny*, zał. 1924, męż. 24, kob. 12; *Czyszkowy*, zał. 1919. męż. 20, kob. ?; *Brzeźno*, zał. 1923, męż. 55, kob, 14; *Sępolno*, zał. 1921, męż. 71, kob. ?; *Kamień*, zał. ?, męż. ?, kob. ?; *Brusy*, zał. 1919, męż. 59, kob. ?; *Tuchola*, zał. ?, męż. 53, kob. ?; *Zalesie*, zał. ?, męż. ?, kob. ?; *Nowacerkiew*, zał. ?, męż. ?, kob. ?; *Łęg*, zał. ?, męż, ?, kob. ?; *Konarzyny*, zał. 1924, męż. 109, kob. ?.

Okręg Grudziądzki

Gniazda: *Chełmno*, zał. 1896, męż. 102, kob. 18, *Grudziądz*, zał. 1897, męż. 147, kob. 23; *Świecie*; zał. 1896, męż. 139, kob. 11; *Jabłonowo*, zał. 1920, męż. 56, kob. 18, *Jeżewo*, zał. 1921, męż. 27, kob. ?, *Lipinek*, zał. 1924, męż. 30, kob. 14; *Łasin*, zał. 1921, męż. 52, kob. 12; *Osie*, zał. 1912, męż. 20, kob. ?, *Bukowiec*, zał. 1923, męż. 72, kob. ?, *Mniszek*, zał. 1921, męż. 29, kob. ?, *Warlubie*, zał. 1922, męż. 34, kob. 9.

Okręg Toruński

Gniazda: *Toruń*, zał. 1894, męż. 295, kob. 30, *Toruń - Podgórze*, zał. 1919, męż. 24, kob. 8; *Wąbrzeźno*, zał. 1895, męż. 18, kob. 20, *Chełmża*. zał. 1897, męż. 82, kob. 12; *Królewska Nowawieś*, zał. 1913, męż. 22, kob. ?, *Golub*, zał. 1918, męż. ?, kob. ?; *Kowalewo*, zał. 1921 męż. 58, kob. 12; *Młyniec*, zał. 1921, męż. 22, kob. ?, *Gostkowo*, zał. ?, męż. ?, kob. ?

Okręg Bydgoski

Gniazda: *Bydgoszcz I*, zał. 1886, męż. 260, kob. 40; *Bydgoszcz II Jachcice*, zał. 1921, męż. 42, kob. 11; *Bydgoszcz III Szwederowo*, zał. 1921, męż. 105, kob. 45; *Bydgoszcz IV Bielawki*, zał. 1921, męż. 45, kob. 15; *Bydgoszcz V Wilczak*, zał, 1922, męż. 205, kob. 21; *Bydgoszcz VI Brdyujście*. zał. 1922, męż. 58, kob. 7; *Bydgoszcz VII Zimnewody*, zał. 1922, męż. 35, kob. 10; *Bydgoszcz VIII Rupiewice*, zał. 1924, męż. 45, kob. 20; *Bydgoszcz IX Czyżkowo*, zał, 1924, męż. 28, kob. ?; *Koronowo*, zał. 1895, męż. 120, kob. ?; *Szubin*, zał. 1912, męż. 60, kob. ?, *Łabiszyn*, zał. 1912 męż. 27, kob. ?; *Solec*, zał. 1919, męż. 67, kob. 6; *Kruszyn*, zał. 1923, męż. 8, kob. 9; *Łęgnowo*, zał. 1923, męż. 29, kob. 5; *Fordon*, zał. 1923, męż. 37, kob. 22; *Wypalenisko*, zał. 1924, męż. 14, kob. 7; *Marjampole*, zał. 1924; męż. 18, kob. ?; *Pokrzyków* zał. ?, męż. ?, kob. ?.

Okręg Brodnicki

Gniazda: *Brodnica n/Drwęcą*, zał. 1922, męż. 77, kob. 25; *Nowemiasto*, zał. 1920, męż. 129, kob. 20, *Lidzbark*, zał. 1921, męż. 115, kob. ?; *Iłowo*, zał 1921, męż. 34, kob. ?; *Dzwierznia*, zał. 1924, męż. 18, kob. ?; *Działdowo*, zał. ?, męż. ?, kob. ?; *Lubawa*, zał. ?, męż. ?, kob. ?; *Pokrzydowo*, zał. ?, męż. ?, kob. ?.

Okręg Tczewski

Gniazda: *Tczew*, zał. 1920, męż. 164, kob. 8; *Zblewo*, zał. 1923, męż. 43, kob. ?; *Opalenie*, zał.

1923, męż. 29; kob. ?; *Pelplin*, zał. 1922, męż. 54; kob. ?; *Starogard*, zał. 1908, męż. 120, kob. 9, *Gniew*, zał. 1919, męż. 60, kob. ?; *Lublichowo*, zał. ?, męż. ?, kob. ?; *Swarożyn*, zał. ?, męż. ?, kob. ?.

Okręg Nakielski

Gniazda: *Nakło*, zał. 1896, męż. 33, kob. 3. *Wyrzysk*, zał. 1896, męż. 83, kob. 11 *Mrocza*, zał. 1910, męż. 15, kob. 7; *Wysoka*, zał. 1919, męż. 55, kob. 35; *Osiek*, zał. 1921, męż. 34, kob. 5; *Miasteczko*, zał. 1922, męż. 42, kob. ?; *Gromadno*, zał. 1924, męż. 20, kob. ?; *Łobżenica*, zał. 1918, męż. 77, kob. ?; *Polanowo*, zał. 1924, męż. 22, kob. 9; *Paterek*, zał, 1924, męż. 24, kob. 7; *Kosztowo*, zał. 1924, męż. 61, kob. 10; *Luchowo*, zał. 1924, męż. 25, kob. ?; *Iłowo*, zał. 1924, męż. 38, kob. ?; *Więcbork*, zał. 1922, męż. ?, kob. ?.

VI Dzielnica Mazowiecka

Prezes: Tyrakowski Witold
Naczelnik: Noskiewicz Karol

Okręg Warszawski

Gniazda: *Warszawa I*, (imienia jenerała Dąbrowskiego), zał. 1905; męż. 325, kob. 55; *Warszawa II*, (imienia jen. Sowińskiego), zał. 1920, męż. 200, kob. —; *Warszawa III*, zał. 1921, męż. 165, kob. 35; *Warszawa IV*, zał. 1905, męż. 127, kob. 23; *Warszawa V*, (Grażyna), zał. 1905, męż. —, kob. 77; *Warszawa VI*, zał. 1915, męż. 97, kob. 10; *Warszawa VII*, zał. 1920, męż. 86, kob. 10; *Warszawa VIII*, zał. ?, męż. 29, kob. 17; *Warszawa X*, (imienia Sobieskiego), zał. 1921, męż. 49, kob. 26; *Warszawa XI*, (im. Kilińskiego), zał. 1921, męż. 50, kob. —; *Piaseczno*, zał. 1922, męż. 50, kob. 18; *Nowo-Mińsk*, zał. 1923, męż. 35, kob. —; *Kutno*, zał. 1917, męż. 66, kob. 27; *Włocławek*, zał. 1922, męż. ?, kob. ?.

Okręg Łódzki.

Gniazda: *Łódź,* zał. 1906, męż. 350; kob. 105; *Pabjanice,* zał. 1909, męż. 123, kob. 41; *Zgierz,* zał. 1917, męż. 145, kob. 75; *Aleksandrów,* zał. 1912, męż. 100, kob. 30; *Konstantynów,* zał. 1916, męż. —, kob. —; *Łęczyca,* zał. 1914, męż. 126, kob. 36; *Ozorków,* zał. 1919, męż. 121, kob. 38; *Sieradz,* zał. 1921, męż. 75, kob. 60; *Zduńska Wola,* zał. 1919, męż. 60, kob. 20; *Uniejów,* zał. ?, męż. ?, kob. ?; *Tomaszów Mazowiecki,* zał. 1923, męż. 58, kob. 31; *Piotrków,* zał. ?, męż. ?, kob. ?.

Okręg Lubelski

Gniazda: *Lublin,* zał. 1906, męż. 540, kob. 60; *Chełm,* zał. 1919, męż. 50, kob. 30; *Zamość,* zał. ?, męż. 150, kob. 30; *Kozłówka,* zał. 1923, męż. 80, kob. 30; *Janów Lubelski,* zał. ?, męż. 90, kob. ?; *Biała Podlaska,* zał. 1921, męż. 80, kob. 20; *Lubartów,* zał. ?, męż. 54, kob. 16; *Hrubieszów,* zał. ?, męż. ?, kob. ?.

Okręg Radomski

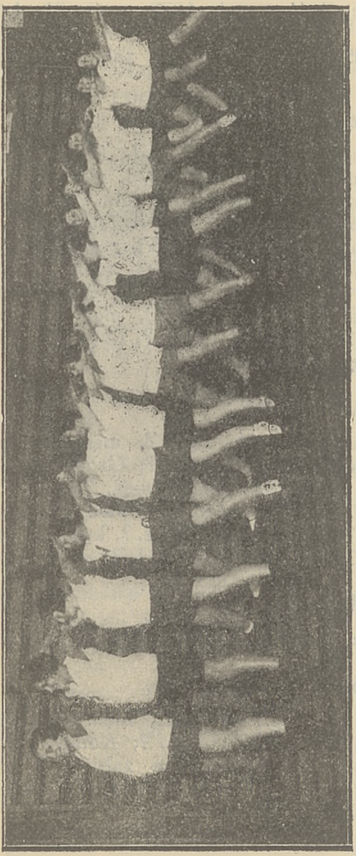
Gniazda: *Radom,* zał. 1905, męż. 319, kob. 99; *Skarżysko,* zał. ?, męż. ?, kob. ?; *Końskie,* zał. 1922, męż. ?, kob. ?; *Chlewiska,* zał. ?, męż. ?, kob. ?; *Szydłowiec,* zał. ?, męż. ?, kob. ?, *Ostrowiec,* zał. 1923, męż. 89, kob. 30.

Okręg Kielecki

Gniazda: *Kielce,* zał. 1918, męż. ?, kob. ?; *Jędrzejów,* zał. 1923, męż. ?, kob. ?; *Olkusz,* zał. 1923, męż. ?, kob.?; *Pińczów,* zał. 1921, męż. ?‘ kob. ?.

Okręg Grodziski

Gniazda: *Grodzisk,* zał. 1906, męż. 158, kob. 96; *Żyrardów,* zał. 1913, męż. 272, kob. 51; *Rawa Mazowiecka,* zał. 1923, męż. 92, kob. 18; *Pruszków,* zał. 1924, męż. 41, kob. 11; *Łowicz,* zał. 1924, męż. 72, kob. 36; *Skierniewice,* zał. 1924, męż. 52, kob. 8; *Błonie,* zał. 1924, męż. 90, kob. 39; *Mszczonów,* zał. 1924, męż. 51, kob. 30.

Gniazdo "Grażyna w Warszawie na lekcji ćwiczeń

Okręg Grójecki

Gniazda: *Grójec*, zał. 1922, męż. 81, kob. 17; *Warka*, zał. 1922, męż. 50, kob. 12; *Tarczyn*, zał. 1922, męż. 45, kob. 5; *Błędów*, zał. 1924, męż. 34, kob. ?.

Okręg Częstochowski

Gniazda: *Częstochowa I*, zał. 1922, męż. 162, kob. ?; *Częstochowa II*, zał. 1923, męż. 96, kob. ?; *Radomsko*, zał. 1921, męż. 157, kob. 93; *Kłobucko*, zał. 1923, męż. 79, kob. 14; *Krzepice*, zał. 1922, męż. 50, kob. 7; *Częstochowa VI*, zał. 1924, męż. ?; kob. 66; *Blachownia*, zał. 1923, męż. 39, kob. 4; *Mstów*, zał. ?, męż. 55, kob. ?; *Częstochowa X*, (imienia Kilińskiego), zał. 1923, męż. 76, kob. ?; *Wieluń*, zał. 1922, męż. 43, kob. ?, *Częstochowa XIV*, zał. 1924, męż. 53, kob. ?.

Okręg Białostocki

Gniazda: *Białystok*, zał. ?, męż. ?, kob. ? *Augustów*, zał. ?, męż. ?, kob. ?; *Grodno*, zał. 1921 męż. ?, kob. ?; *Łomża*, zał. ?, męż. ?, kob. ?; *Łuniniec*, zał. ?, męż. ?, kob. ?; *Nowogródek*, zał. ?, męż. ?, kob. ?; *Mińsk*, zał. ?, męż. ?, kob. ?; *Prużany*, zał. ?, męż. ?, kob. ?; *Stalin*, zał. ?, męż. ?, kob. ?.

Okręg Wileński

Gniazda: *Wilno*, zał. 1905, męż. ?, kob. ?.

Okręg Wołyński

Gniazda: *Równe*, zał. 1922, męż. 180, kob. 80; *Łuck*, zał. 1921, męż. ?, kob. ?; *Kowel*, zał. 1921, męż. 47, kob. 17; *Zdołbunów*, zał. 1923, męż. ?, kob. ?; *Korzec*, zał. ?, męż. ?, kob. ?; *Rożyszcze*, zał. ?, męż. ?, kob. ?.

Statystyka Przysposobienia Wojskowego

Zestawienie przysp. wojsk nie jest kompletne, może tylko rzucić światło na charakter tej pracy w różnych miejscowościach. Brak zestawień z innych ośrodków życia organizacyjnego nie daje całokształtu pojęcia o stanie prac na całym terenie Rzeczypospolitej, jednakże należy stwierdzić, iż istnieje ona i rozwija się w podobnych warunkach.

I Dzielnica Małopolska

Okręg Lwowski

1. Sokół — Macierz:
   drużyna męska — 16 uczestników
   drużyna żeńska — 11 uczestników
   5 druhów było w obozie letnim.
2. Sokół II — 58 uczestników
   w obozie letnim — 1 uczestnik
3. Sokół III — 1 drużyna
   w obozie — 7 uczestników
4. Sokół IV — 69 uczestników
5. Winniki — 26 uczestników
   w obozie było — 3 uczestników
6. Żółkiew — 16 uczestników
   w obozie było — 5 uczestników

Okręg Jarosławski

1. Cieszanów — 32 uczestników
2. Jarosław — 62 uczestników
3. Lubaczów — 1 drużyna
4. Rozwadów — 24 uczestników
5. Nisko — 22 uczestników
6. Kańczuga — 20 uczestników
7. Przeworsk — 1 drużyna
8. Łańcut — 34 uczestników

a więc razem uczestników pracy przysposobienia wojskowego około 215.

W obozach letnich brało udział ludzi 10 z 4 gniazd.

Okręg Samborski

1. Sambor — 45 uczestników
2. Drohobycz — 1 pluton
3. Rudki — 1 pluton
4. Turek — 1 drużyna

Razem uczestników około 100. W obozach letnich było 2-ch.

Okręg Złoczowski

1. Złoczów — 30 uczestników
2. Kruków — 12 uczestników

W obozach letnich było 6 ludzi.

Okręg Brzeżański

1. Brzeżany — 27 uczestników
2. Podhajce — 29 uczestników
3. Rohatyn — 15 uczestników

Razem około 70 ludzi. W obozach było 21 uczestników, z czego 1 kobieta.

Okręg Brodzki (Brody)

1. Brody — 15 uczestników
2. Busk — 46 uczestników

W obozach letnich było 12 ludzi.

Okręg Stanisławowski

1. Stanisławów I — 22 uczestników
2. Stanisławów II — 25 uczestników
3. Kałusz — 47 uczestników
4. Tłumacz — 107 uczestników

Razem około 200 ludzi. W obozach letnich brało udział 39 uczestników z 4 gniazd.

Okręg Kołomyjski

1. Gwoździec — 14 uczestników
2. Hołosków — 20 uczestników
3. Kołomyja — 24 uczestników
4. Ottynia — 12 uczestników

5. Śniatyn — 40 uczestników
6. Zabłotów — 16 uczestników

Razem około 130 uczestników. W obozie było 4-ch.

II Dzielnica Krakowska

Okręg Niemecki (Niemce).

1. Piaski — 14 uczestników
2. Zawiercie — 40 uczestników
3. Sosnowiec — 32 uczestników
4. Milowice — 18 uczestników

Razem 104 uczestników. W obozach letnich brało udział 11 druhów.

III Dzielnica Śląska

Praca przysposobienia wojskowego znajduje się w stadjum organizacyjnym.

Okręg Cieszyński

1. Cieszyn — 18 uczestników
2. Bielsko — 1 drużyna
3. Dziedzice — 33 uczestników
4. Zebrzydowice — 13 uczestników
5. Strumień — 20 uczestników
6. Chybie — 23 uczestników
7. Zabrzeg — 20 uczestników

Razem około 130 ludzi. W obozach letnich było 10.

IV Dzielnica Wielkopolska

Okręg Grodziski

Posiadamy tylko ogólne dane dotyczące tego Okręgu, a mianowicie: na 24 gniazda w tym Okręgu, tylko 9 nadesłało sprawozdanie o prowadzonej pracy, a i to bez oświetleń liczbowych, a więc: Widzim, Grodzisk, Wolsztyn, Zbąszyń, Chruśnica, Granowo, Mochy, Wielichowo i Opalenica.

Z całego Okręgu w obozie letnim w roku 1925 był tylko 1 uczestnik.

Okręg Lwówecki (Lwówek)

Na 15 gniazd znajdujących się w tym Okręgu jest uczestników przysposobienia wojskowego około 300 druhów, przyczem wszystkie gniazda prowadzą pracę p. w.

Okręg Rogoziński

Następujące gniazda prowadzą p. w.

1. Połajewo 2. Krosin 3. Budzyń 4. Dziembowo 5. Tarnówko 6. Studziniec 7. Chodzież 8. Czarnków	przeciętnie od 10 do 40 ludzi

VI Dzielnica Mazowiecka

Okręg Warszawski

1.	Warszawa	I Gniazdo	—1 pluton, 24 uczestników
2.	Warszawa	II Gniazdo	—1 pluton I stopnia p. w. 1 pluton II stopnia p. w. 1 pluton senjorów
3.	Warszawa	III Gniazdo	—1 pluton, 26 uczestników
4.	Warszawa	VI Gniazdo	—1 kompanja I stopnia p. w.
5.	Warszawa	VII Gniazdo	—oddział konny p. w.
6.	Warszawa	IX Gniazdo	—1 pluton, 34 uczestników

Razem około 250 — 300 uczestników.

7. Włocławek — 1 pluton
8. Płońsk — 1 pluton.

Praca p w. na terenie Okręgu trwa już od 3-ch lat, przechodząc różne stopnie intensywności. Co rok urządzany jest obóz letni p. w., ilość uczestników którego dochodzi do liczby 100.

Okręg Częstochowski

I	Częstochowa	— 47 uczestników
II	Częstochowa	— 21 uczestników
III	Radomsko	— 80 uczestników

IV Kłobucko — 24 uczestników
V Krzepice — 20 uczestników
VII Blachownia — 26 uczestników
X Częstochowa — 31 uczestników
XII Wieluń — 24 uczestników
XIII Pajęczno — 16 uczestników
XIV Częstochowa — 17 uczestników
XV Osjaków — 21 uczestników
XVI Radziechowice — 30 uczestnikow
XIX Sulmierzyce — 27 uczestników
Razem ludzi około 385.
Ilości uczestników w obozach letnich nie otrzymaliśmy

Okręg Łódzki

1. Łódź I — 13 uczestników
2. Łódź III — 31 uczestników
3. Pabjanice — 37 uczestników
4. Zgierz — 24 uczestników
5. Aleksandrów — 28 uczestników
6. Konstantynów — 27 uczestników
7. Zduńska Wola — 24 uczestników
8. Łęczyca — 23 uczestników
9. Ozorków — 30 uczestników
10. Sieradz — 54 uczestników i w oddziałach chłopskich 60 uczestników
11. Tomaszów — 24 uczestników
12. Piotrków — 46 uczestników

Razem ćwiczących około 435, a ilość stale wzrasta. Praca w tym okręgu idzie w żwawem tempie.

W obozach letnich brało udział w roku 1924 około 60 z 8-iu gniazd, zaś w roku ubiegłym tylko 15 z 4 gniazd.

Okręg Grójec

Gniazdo Grójec — 20 uczestników. Inne gniazda w stadjum organizowania p. w.

Część IV

LITERACKA

O idei, formach i zasadach żywotnych Sokolstwa polskiego

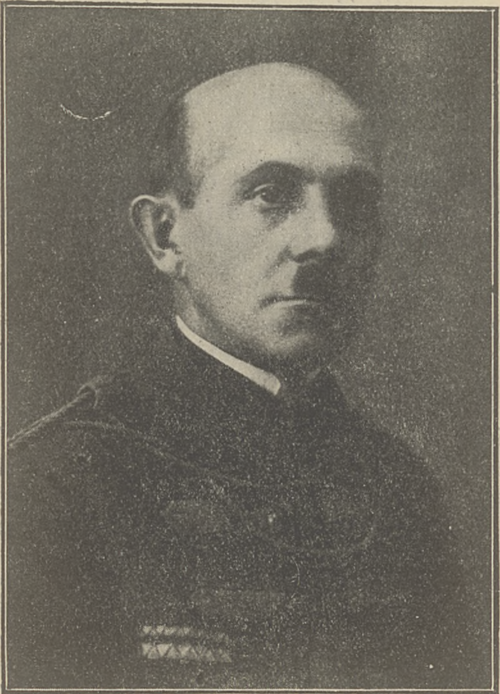
(Szkic ogólny)

Sokolstwo polskie, okrzepnąwszy po latach wielkiej wojny, która je bardzo osłabiła, staje się z każdym rokiem coraz poważniejszym czynnikiem w życiu naszego społeczeństwa, zarówno przez rosnącą stale liczbę gniazd, jak i przez wewnętrzną konsolidację organizacji.

Dlatego należy dążyć do poznania Sokolstwa, przedewszystkiem w jego treści wewnętrznej. To ma na celu i artykuł niniejszy.

Aby rozwinąć nasz temat, musimy ustalić niektóre pojęcia ogólne. Do tych należy przedewszystkiem to, że człowiek o tyle ma wartość, o ile służy idei i taką wartość reprezentuje, jaką ideę wyznaje. To samo obowiązuje i organizacje. Brak idei jest prawie z zasady istotną przyczyną upadku Towarzystw.

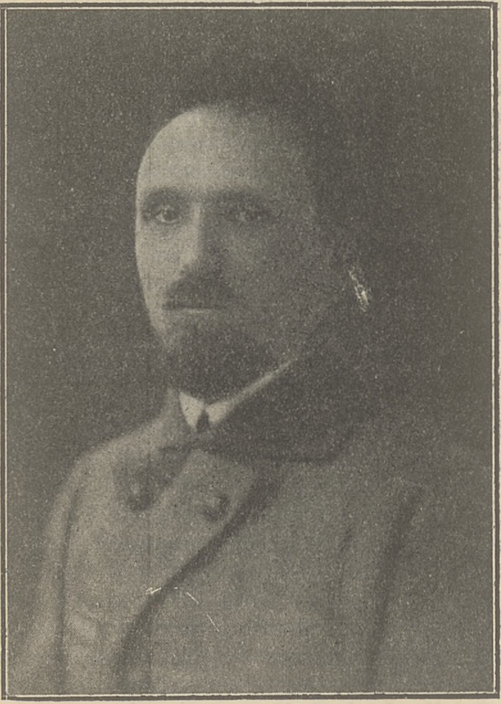
Ideę często łączą i nawet za jedno mają — z uczuciami, szczególniej z miłością lub nienawiścią; jest to błąd szkodliwy. Idea jest czystą myślą i, mówiąc o idei, nie

Inż. Mikołaj Maksyś
Sekretarz Związku Sokolstwa Polskiego

należy unosić się uczuciami. Sama mowa poucza nas o tem. Co innego jest Idea Ojczyzny, Miłość do Ojczyzny i Idea miłości do Ojczyzny. Ideę Ojczyzny od biedy może każdy pojąć, ale mimo to Ojczyzny nie pokocha. Kochając kraj, można wcale nie zastanawiać się nad ideą miłości do Ojczyzny; samo uczucie wystarcza, rozumowanie mogłoby je raczej osłabić; natomiast, można bardzo głęboko i szeroko rozumować o idei miłości do Ojczyzny i nie kochać jej najzupełniej. Splątanie idei z uczuciowością jest szkodliwe, bo nie pozwala poznać należycie, rozumowo uzasadnionego i rozwiniętego działania, jakie z idei wypływa, a brak poznania tych podstawowych spraw robi życie w organizacji płytkiem i bezsensownem. To nie znaczy, aby uczuciowe pierwiastki miały być usunięte. Są one jedynym motorem działania; gdzie zanikają, tam zanika życie wogóle; ale uczucia muszą przyjść i porwać do działania, niezależnie od jasnej świadomej myśli, określającej cele i sposób działania.

Idee nieraz potężnie wpływają na ludzi, ale ludzie tworzą idee. Mali ludzie nie stworzą idei wielkiej. Jaki człowiek, taka idea. Jaką ideę człowiek przyjmie, takim się stanie. Dla Sokolstwa rzeczą znamienną jest fakt, że powołał je do życia duch Polski kresowej (Lwów) z jednej strony, i duch nieustępliwej (mimo klęski 1863 roku) walki o wolność narodu — z drugiej.

Dr Ignacy Kozielewski
Członek Przewodnictwa Zw. Tow. Gimn. „Sokół"
Redaktor Przewodnika Gimnastycznego „Sokół"

To sprawiło, że Sokolstwo stało się organizacją zarówno obywatelską, jak i rycersko-wojskową.

Pierwiastek obywatelski ma szczególne znaczenie, ponieważ wojsko bez niego staje się żołdactwem, czynnikiem uciemiężenia własnego kraju. Samo poczucie obywatelskie bez siły wojskowej daje słabość; w państwach wojskowo silnych, bez poczucia obywatelskiego, wytwarza się tyranja.

Idea wymaga form odpowiednich dla siebie; w formie cudzej, obcej — idea się wypacza. Historja Sokolstwa stwierdza, że tworzyło sobie ono formy własne bardzo wytrwale, że do form swoistych doszło, i ta forma, odrębna i własna, ze swej strony zaświadcza, że Sokolstwo ma w sobie wszystkie warunki do rozwoju i trwania tak długiego, jak długiem będzie życie narodu, którego częściową emanacją i Sokolstwo się stało.

Duch kresowy Sokoła sprawia, że wszystkie pospolicie przyjmowane określenia i nazwy form Sokolstwa są w istocie zawodne.

Sokół nie jest 1) organizacją sportową, choć daje podstawę do racjonalnego sportu, co stwierdził już osiągniętymi rekordami;

i nie jest także 2) wojskiem, choć wyrobienie fizyczne, przyzwyczajenie do karności, wyszkolenie w pewnych kierun-

kach i wyrobienie obywatelskie — czyni Sokołów doskonałym materjałem dla wojska narodowego;

i nie jest również 3) organizacją polityczną, choć łącząc wielką ilość ludzi, zdecydowanie skierowanych przeciw wszelkiemu rozkładowi społecznemu, wszelkiemu defetyzmowi i bolszewizmowi, wszelkiemu ateizmowi — stanowi olbrzymią siłę polityczną całego narodu, — będąc dla narodu, jak gdyby balastem na dnie statku, utrzymującym go w rawnowadze,

i nie jest 4) bractwem, choć w Sokole wszyscy są Sokołami i braćmi, druhami, przyjaciółmi;

i nie jest nawet tylko 5) jedną jakąś szkołą gimnastyki, choć gimnastyka jest podstawą, na której się on opiera, i jednym z widzialnych celów, do którego Sokolstwo dąży. Ale nie każdy gimnastyk jest Sokołem, a wszystkie kierunki gimnastyczne mają prawo obywatelstwa w Sokolstwie.

Sokolstwo w najgłębszem ujęciu jego celów — jest nowoczesną rycerską organizacją, rycerskim Zakonem.

Jak wszelki Zakon, Sokolstwo posiada trzy zasady:

1) posiada własną ideę. Polega ona na dążności do podniesienia dzielności fizycznej społeczeństwa polskiego, wyrobienia w niem karności, spójni i ofiarności, wreszcie odpowiedzialności za swoje czyny, po-

czucia obowiązku wobec Państwa, zdolności do obrony granic i całości Rzeczypospolitej;

2) stosuje dobór ludzi, Polaków i Polek, o czci nieposzlakowanej, w zasadzie chrześcijan;

3) stworzył organizację opartą na uznawaniu — wbrew dzisiejszym socjalistycznym tendencjom — społecznej hierarchji (czyli karności) oraz odpowiedzialności osobistej za siebie i za organizację (wolności).

W tej organizacji rycerskiej równoważą się dwa czynniki: 1) wychowanie fizyczne i 2) obywatelskość.

W przeciwieństwie do dzisiejszych dążeń anarchistycznych, Sokół stawia hasło jednoczące: *Mens sana in corpore sano*, i przez to stwierdza swoją żywotność.

Doniosłość wychowania fizycznego polega głównie na tem, że poza osiągnięciem wartości fizycznych, rozwija ono panowanie nad sobą, które jest źródłem karności; na budzeniu przedsiębiorczości, pewności siebie i umiejętności rozkazywania innym i kierowania innymi, co jest złączone z nauczeniem się słuchania innych.

Dlatego w starożytnej Grecji, siedlisku aryjskiej kultury europejskiej, narodową szkołą były gimnazjony, to znaczy zakłady wychowania fizycznego; w tejże Grecji oddawać się ćwiczeniom fizycznym, t. j. gimnastykować się, mogli tylko ludzie

wolni; niewolników za uprawianie ćwiczeń karano śmiercią; dlatego, i zaborcy w Polsce przeciwdziałali rozwojowi gimnastyki, jak w Austrji i Prusach, które chciały mieć do czynienia z pokoleniami, podupadłemi fizycznie i duchowo; dlatego Szwecja odrodziła się dzięki Lingowi; dlatego i Sokół przed 59 laty rozpoczął swą pracę, aby rycerskiemu narodowi wrócić jego tęgość fizyczną i jego odporność moralną.

Obywatelskość Sokoła jest zawarta w jego celach, które we wszystkich punktach sprowadzają się do służby Ojczyźnie. Siła kraju jest hasłem naszem. W szczególności zaś Sokół dąży do spełnienia swych obywatelskich zadań wobec kraju przez trzy możliwości:

1) przez podnoszenie dzielności fizycznej i duchowej całego społeczeństwa, co potęguje zdolność do czynnej obrony niepodległości narodowego państwa polskiego;

2) przez współdziałanie w zunifikowaniu wszystkich dawnych zaborów i dzielnic, zapomocą swej organizacji, która obejmuje wszystkie polskie ziemie, oraz całą emigrację, głównie amerykańską i francuską; wszystkie warstwy społeczne, wszystkie zawody, bez różnicy płci i wieku, a wszystkich poddaje na całym obszarze Polski tym samym ideałom i przepi-

som organizacyjnym (choć nie tym samym ćwiczeniom), — urabiając z ludzi różnych i często się nierozumiejących — braci, członków jednej wspólnej całości, Sokolstwa i Polski;

3) przez osłabienie tarć partyjnych i waśni między warstwami społecznemi wobec tego, że Sokół nie uprawia praktycznej polityki, ani własnej, ani jakiejkolwiek partji, pragnąc w swoich szeregach mieć wszystkich, byle Polaków, byle narodowemu państwu polskiemu chcących służyć. To umożliwienie wszystkim Polakom zetknięcia się, porozumienia się i poznania na gruncie braterskiej organizacji, — jest zaiste możnością osłabienia tej waśni wewnętrznej, na którą wróg zewnętrzny czeka, jako na jedynego, skutecznego sojusznika.

Te trzy możliwości są wyrazem ładu, jaki wprowadza Sokolstwo do życia narodu. Ład może być formalny, prawny, policyjnie narzucony narodowi, który przeciw niemu się buntuje, i jest ład twórczy, wypływający organicznie, łączący w imię idei, osiągający cel przez przyjęcie karności w służbie idei i przez ustalenie jawnej hierarchji.

Ten ład twórczy nietylko jednoczy Sokolstwo i daje mu siłę, ale przez łączenie w jednym ideowym organiźmie ludzi wszystkich warstw, przyśpiesza dojrze-

wanie całego narodu, co w uobywatelnionem społeczeństwie się przejawia.

Skupienia ludzkie łączą się albo mechanicznie niejako, warstwami poziomemi jakgdyby, klasami społecznemi, połączonemi tylko materjalnie, tylko interesami ekonomicznemi, albo też łączą się wspólnymi ideami religijnemi, kulturalnemi, politycznemi, jednemi i temi samemi dla ludzi wszystkich warstw; jest to wówczas zjednoczenie niejako pionowe, dające moc przetrwania klęsk i tworzące właśnie wyborowe szeregi narodowe. Sokolstwo przez swą organizację, niewątpliwie, ten proces unaradawiania ogółu potężnie przyśpiesza.

Rozbiór nasz doprowadza do jednego pewnika, że zarówno w idei, jak i w zasadniczych formach swoich — Sokolstwo nasze nie jest ugrupowaniem cząstkowem, partyjnem, ale powszechnem, ogólno-narodowem i dlatego, Sokolstwo nie może służyć jakiejbądź jednej cząstce narodu, jednej dzielnicy, jednej warstwie czy partji politycznej, ale musi obejmować całość, musi mieć na oku dobro powszechne, w zasadniczem ujęciu tego pojęcia.

To powinno dać polskiemu Sokolstwu tę siłę moralną, tę powagę i pewność, jaka jest potrzebna do odrodzenia naszego społeczeństwa. Ale odrodzi się kraj, gdy duchowo odrodzą się obywatele. Sokolstwo

zaś będzie czynnikiem tem bardziej dobroczynnym, im więcej jego członków przejmie się myślą, że nowy typ życia jest konieczny, i że jest możliwy wówczas, gdy Sokolstwo zdobędzie się na potężny poryw uczuciowy, bez którego będzie tylko wegetacja organizacyjna. Trzeba wierzyć, że chwila ta jest niedaleka.

Dr. Ignacy Kozielewski

GIMNASTYKA SOKOLA

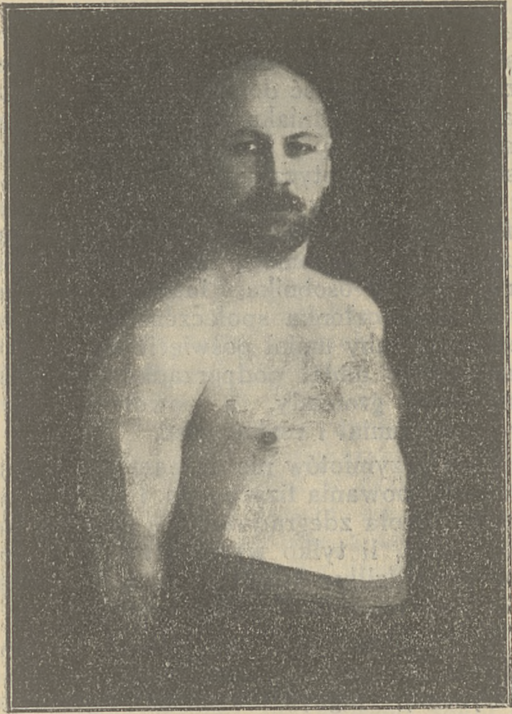
Czem jest gimnastyka w ogólnem tego słowa znaczeniu, a czem jest gimnastyka sokola?

Gimnastyka wogóle jest to systematyczne ćwiczenie naszego ciała dla udoskonalenia naszych zdolności fizycznych bezpośrednio, duchowych — pośrednio. Jest ona częścią wychowania fizycznego, opartego na naukowych doświadczeniach, które sięgają głęboko w dziedzinę umiejętności medycznych i przyrodniczych, czynnością, którą kierować winni przygotowani do tej pracy specjaliści, baczący, by żaden wysiłek gimnastyka nie był zmarnotrawiony, by ćwiczeniem wydobyć najwięcej korzyści dla zdrowia cielesnego gimnastyka. Jednostka i indywiduum, zdrowie fizyczne i siła fizyczna — jest dla nauczyciela gimnastyki bezwzględnym początkiem i końcem wszelkich poczynań; do tego, zupełnie jasno wytkniętego celu przystosowane są wszystkie drogi i metody. Gimnastyka wogóle jest pracą fizyczną, i, jak każda inna, wytwarzana z przemiany materji, może być wyrażona bez reszty

w kalorjach, centymetrokilogramach lub kilowatach.

Czemś innem jest gimnastyka sokola. Gimnastykę sokolą odróżnia od zwykłej gimnastyki ten moment uduchowienia, który zdolen jest mocą swego idealizmu uszlachetniać każdą czynność człowieka i z rzeczy jednej zrobić zupełnie inną, do niej zgoła niepodobną. Tak więc kowal, wykonywujący cały dzień ciężką fizyczną pracę swego zawodu, przekraczając próg ćwiczni sokolej, wykonywa wprawdzie znowu pracę fizyczną, ale pracę już zupełnie inną, pracę wyidealizowaną, pracę, która przeszedłszy przez kryształowy pryzmat pewnych dążeń ludzkich, uszlachetnia się sama w sobie mocą idei, którą jest owiana, a gimnastyk, wzmacniając swe mięśnie i nerwy, równocześnie krzepi bezpośrednio czynności ducha, stojące i tak już bezspornie w bezpośrednim funkcjonalnym stosunku do fizycznego ustroju człowieka*). Praca mechaniczna, jaką pochłania każda

*) Odpowiada to mniej więcej naszemu hasłu: w zdrowem ciele, zdrowy duch. Hasło to jest nieraz zaczepiane w jego części rzeczowej. Zupełnie niesłusznie! Bo hasło to nie należy rozumieć w odniesieniu do człowieka, jako jednostki, ale do człowieka, jako gatunku, jako rasy. I tylko bardzo powierzchowny intelektualista chciałby chyba twierdzić, że może istnieć fizycznie chora rasa o zupełnie zdrowej duszy. Porównaj w tym względzie wyniki badań eugenetycznych.

Inż. dr. Czesław Kłoś
Naczelnik Związku Sokołów

gimnastyka, jest w systemie gimnastyki sokolej tylko tłem, tylko metodą i formą zewnętrzną, nie jest atoli jej istotą i celem. Istotą zaś i celem naszej gimnastyki jest szlachetna dążność do zrobienia z człowieka ssaka-pierwotniaka i z objektu fizycznego jednostkę o wysokich kategorjach estetycznych i etycznych, jednostkę, którą starożytni Grecy mianowali: *kalos kagathos**). Nasze dążenia idą dalej w tym kierunku, aby zapomocą naszej gimnastyki przekształcić osobnika, idącego samopas, w karnego członka społeczeństwa, uspołecznić go, aby umiał poświęcić się dla dobra ogółu, umiał podporządkowywać się rozkazowi gromady, a powołany przez gromadę, umiał i rozkazywać.

Tych przymiotów nie da nam żadne studjum wychowania fizycznego. I gdyby ktoś chciał Sokoła zdegradować do jakiegoś towarzystwa, li tylko wychowania fizycznego, wyrządziłby Sokołowi, a tem samem i całemu narodowi wielką krzywdę.

Nasza gimnastyka jest świętą sprawą! I jeżeli Druhu, przestępując próg sali gimnastycznej, nigdyś nie odczuł tajemnego dreszczu tej świętej sprawy, jeżeli stając na baczność przed Swym naczelnikiem, nigdyś nie odczuł głębi tego symbolu bezwzględnego posłuchu dla władz i społeczeństwa, nigdyś nie był dobrym Sokołem.

---

*) Piękny i dobry.

żadne mundury lub odznaki, jakiemi obwieszasz fizyczne Twoje ciało, nie zakryją pustki Twej duszy i Twego serca.

Twoje wnętrze jest martwe, jak martwym jest kamień młyński, który spełnia użyteczną zresztą pracę mielenia ziarna, tej pracy jednak jest tylko martwem narzędziem.

Z Ducha nie byłeś tedy nigdy pasowanym Sokołem!

Nasze Sokolnie, nasze ćwiczenia, niech będą kuźnią Ducha! Sokolnia nasza, to nie szyital, gdzie leczą chorych, według najświeższych metod i środkami najnowszemi. Nasza metoda to droga do opanowania jaknajszerszych warstw społecznych, do podporządkowania największych mas, zdolnych i chętnych oddać w razie potrzeby na usługi kraju i narodu nie tylko swe siły fizyczne, ale i zdrowie, a nawet i życie. Jeden idealista, a choćby nawet ideowiec, wyćwiczony w kuźni sokolej, jest nam więcej wart, niż sto egoistów, zaprawionych jaknajracjonalniej w instytucie klasycznego wychowania fizycznego. I w tem mieści się główny wzgląd, dla którego Sokół nie może być zwolennikiem nadmiernego racjonalizmu i tylko racjonalizmu gimnastycznego.

W naszej gimnastyce nie negujemy pierwiastka racjonalnego. Musi on jednak ustąpić względom innym wszędzie tam, gdzie

tego wymaga nasz cel specjalny, cel kategoryj wyższych. Dlatego nasza gimnastyka posiada dużo elementów takich, których rutynowany racjonalista*) nie rozumie, a w ślad zatem potępia. Potępi ją każdy, kto szuka w swej gimnastyce racjonalizmu chemicznie czystego, realizmu sto procentowego, a nie rozumie, że gimnastyka sokola musi być w naszych stosunkach w pierwszym względzie szkołą karnego idealizmu.

*) Korzystam z okazji, aby zrobić pewną uwagę do słów prof. Piaseckiego, jakiemi kończy swe wspaniałe „Dzieje wychowania fizycznego" (wydawn. Zakł. nar. im. Ossolińskich 1925). Jakkolwiek z tego, co wyżej powiedziałem, Sokół w znacznej mierze usuwa się z pod krytyki dha Piaseckiego, to jednak zważywszy, że Sokół jest w pewnej swej części instytucją wychowania fizycznego, nie można nad słowami temi przejść milcząco do porządku dziennego. Otóż porównanie inżyniera mościarza z wychowawcą fizycznym, jako specjalistów, nie wytrzymuje krytyki, a to z następujących względów. Nauka budowy mostów należy do nauk ścisłych, i bez przyswojenia sobie bardzo zawiłych teorji, opartych na rachunku analitycznym, nie można nawet marzyć o wybudowaniu nowoczesnego, wiekowego mostu. Nauka o wychowaniu fizycznem należy natomiast w swej głównej części do nauk empirycznych, których ścisłe założenia, a najczęściej i ścisłe wyniki są sporne, pozostawiające dużo pola do przypuszczeń i subjektywnej intuicji badacza. Nie zaprzeczając, że posiadająca dostateczne przygotowanie jednostka według rachunku prawdopodobieństwa, w swej ocenie przedmiotu, bliżej będzie prawdy, niż jednostka mniej przygotowana, to jednak historja uczy,

I w tym idealiźmie widzimy tę moc twórczą, która w naszej, egoizmem przesiąkniętej epoce będzie nam twardym fundamentem dla wzniesienia wielkiej budowy Sokolstwa Polskiego.

Dr. inż. Czesław Kłoś

że bardzo często dyletanci w sprawach, z fachu im mniej znanych, dokonali dzieł dużych (Kneip, Robert Meyer i inni). Dzisiejsza nauka o wychowaniu fizycznem jest tak obszerna, zwłaszcza wobec płynności przedmiotu, że niepodobna przyznać, aby ktokolwiek mógł ją opanować w całości, co zresztą potwierdza pośrednio dh Piasecki. Bo skoro na str. 3 tegoż dzieła mówi o biologji „jako jedynie mogącej wyjaśnić źródło samychże instynktów" (wychowania fizycznego), to już na str. 4 daje nam próbki dyskusji, jak różni różnie biologję, jako klucz do prawdy, rozumieją, i t. d. Innemi słowy, gdyby nauka o wychowaniu fizycznem była nauką ścisłą, nie byłoby żadnej wątpliwości, że do jej wykładania można dopuścić ludzi, którzy ścisłość tę posiedli. Ponieważ zaś nauka ta posiada dużo luk, więc w luki te będą się wciskali zawsze i wszędzie ludzie z boku, — i po owocach ich, poznacie ich. A że owoce te nie same są zupełnie złe, na to mamy dowód w szkole Jahna, która przecież dała bardzo zdrowe i silne pokolenia.

Zresztą sam „altmeister" prof. Piaseckiego, H. Ling, był dyletantem, bo był poetą i profesorem literatury, co mu jednak nie przeszkodziło do stworzenia tak potężnego systemu szwedzkiego.

Przysposobienie Wojskowe

Nie o znaczeniu i celowości przysposobienia wojskowego chcę mówić, lecz o sposobach prowadzenia tej pracy i warunkach, w jakich się ona będzie odbywała.

Punkt ciężkości jej winien i musi się znaleźć w każdem z poszczególnych Gniazd, do których przedewszystkiem należy inicjatywa w organizowaniu i planowość w prowadzeniu przysp. wojsk.

Zadaniem wyższych jednostek w Organizacji Sokolej, jest nadawanie kierunku p. w. i czuwanie nad celowością pracy i jej systematycznością.

Właściwym organem, prowadzącym p. w., bezpośrednio winien być z reguły Naczelnik Gniazda. Jeżeli nie może on osobiście nią kierować, to powinien przynajmniej wykazać daleko idące zainteresowania i śledzić jej bieg, kierownictwo powierzając odpowiedniemu Komendantowi p. w. Gniazda.

Po zdecydowaniu kierownictwa pracy p. w., należy przystąpić do zorganizowania ludzi, zawsze zresztą chętnych do tego rodzaju pracy, tembardziej, gdy się ich umie odpowiednio zainteresować.

Nie należy, w tym wypadku, zrażać się trudnościami, szczególniej małą ilością ludzi. Wystarczy w zupełności, gdy do p. w. stanie sześciu ludzi, a więc już sekcja, a gdy praca zostanie poprowadzona intensywnie, na rezultaty nie potrzeba będzie długo czekać. Tem więcej, gdy tych kilku uczestników, z którymi się zapoczątkowało p. w., okażą się ludźmi czynnymi i z inicjatywą. Ilość wtedy kilkakrotnie się zwiększy, praca się wzmoże, dzięki szlachetnej rywalizacji poszczególnych sekcyj, drużyn i plutonów, wtedy każdy z tych sześciu, o ile stanowi doskonały materjał ludzki, i odpowiednio zostanie przygotowany, sam może objąć później nowe sekcje, lub drużyny i dobrze je poprowadzić.

Ważną rzeczą jest, przy rozpoczynaniu p. w., ustalić warunki pracy, a więc czas i miejsce zajęć.

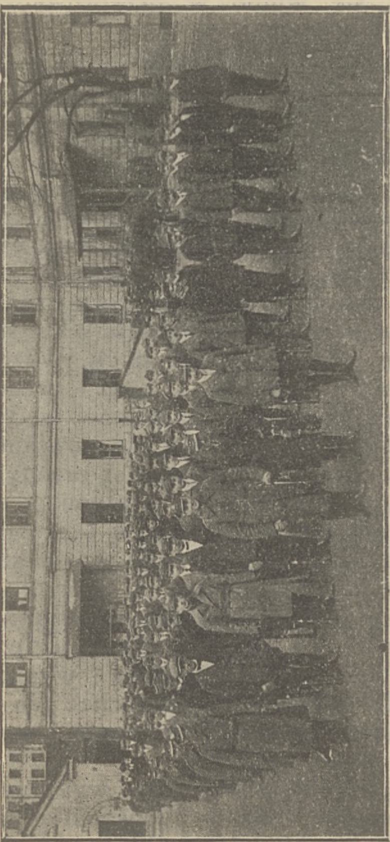
Ze względu na różnorodne warunki i takiż różnorodny element ludzki, należy dostosować czas zajęć do wolnego czasu uczestników przysp. wojsk. Najlepiejby było, gdyby zajęcia odbywały się 2 razy tygodniowo po 2 godziny, z czego 1 godzina by szła na wychowanie fizyczne i 1 na przysposobienie wojskowe. Lecz taki rozkład nie zawsze jest możliwy i dogodny, czy to ze względu na wychowanie fizyczne, czy też ze względu na brak czasu członków, szczególniej, gdy to jest młodzież

rzemieślnicza, która wieczory poświęca na uzupełnianie swojego wykształcenia ogólnego lub specjalnego. W takich wypadkach, zbiórki należy robić, albo tylko jeden raz tygodniowo w wieczór wolny, lub też w każdą z niedziel, ewentualnie co drugą niedzielę i wtedy trzeba zająć uczestnikom jednorazowo kilka godzin.

Po zorganizowaniu ludzi, a więc po ustaleniu czasu na zbiórki i podział na sekcje, drużyny i t. p., należy przystąpić do najważniejszej rzeczy, a mianowicie, do planowej pracy p. w.

Sprawą czołową będzie tu ustalenie programu zajęć na bliższą i dalszą przyszłość, oraz z tem związana sprawa dobrego wykonania go. Nic tak nie zraża ludzi, jak bezplanowość, brak dobrego kierownictwa i systematyczności, połączonej z celowością w pracy. Dlatego komendant p. w. w Gnieździe musi przygotować szczegółowy program na miesiąc naprzód, zaś na dłuższy okres czasu wyznaczyć sobie kierunek i zakres pracy.

Należy posługiwać się pomocą wojska przy organizowaniu i prowadzeniu zajęć p. w., czy to jeżeli chodzi o sprzęt, czy też o instruktorów. Jednakże należy dążyć do samowystarczalności, t. zn., by posługiwać się przedewszystkiem własnymi instruktorami. Władzom wojskowym należy pozostawić tylko kontrolę pracy, a więc

Przysposobienie wojskowe Okręgu Warszawskiego

baczenie nad prawidłowym jej biegiem, co wyrażać się winno w przeprowadzaniu inspekcyj.

Przy wyznaczaniu pracy na przyszłość, powinno się brać odpowiedni okres czasu i taki zakres wiadomości, jaki się chce dać uczestnikom p. w.

Normalnie należy rozkładać pracę w zakresie odpowiednich stopni p. w. na przeciąg jednego roku. W ciągu tego czasu, na konkretną pracę przeznaczyć 9, maximum 10 miesięcy. Najlepiej rozpocząć wyszkolenie od początku października, skończyć zaś w czerwcu lub lipcu. Wszelkie uroczystości, zawody i t. p., urządzać w sierpniu, względnie najpóźniej we wrześniu. Jesień i zimę zużyć się powinno na normalną pracę teoretyczną i praktyczną w godzinach ustalonych. Natomiast wiosnę i część lata wyzyskać w ten sposób, by godziny ustalone zapełnić w większości wychowaniem fizycznem i takiemi rzeczami, jak szermierka, grenadjerka. Korzystać należy z każdych kilku godzin, czy to w soboty czy w niedziele i wyprowadzać ludzi w teren, by zapoznać ich jaknajdokładniej z samym terenem i zachowaniem się w nim.

Dobrą pogodę powinno się wykorzystać na wszelkiego rodzaju ćwiczenia polowe. Tylko do wyrobienia praktycznego ludzi i do nauki ich w polu należy dążyć zawsze

i wszędzie. Każda okazja jest dobra, jeżeli zajęcia p. w. można przeprowadzić w terenie.

Należy zawsze pamiętać, iż celem wszystkich wykładów i ćwiczeń jest nauczenie ludzi umiejętnego zachowania się w polu i odpowiedniego ich zużytkowania, gdy zajdzie tego potrzeba właśnie tam.

Nie przez musztrę formalną, a przez szkołę walki należy dążyć do wyszkolenia uczestników przysposobienia wojskowego.

Przy organizowaniu i prowadzeniu przysposobienia wojsk., ze wszelkiego rodzaju wątpliwościami, zapytaniami, uwagami i t. p., oraz po wszelką pomoc, czy to w postaci programów wyszkolenia, podręczników, czy też w postaci przyborów do nauki, należy zwracać się bezpośrednio do Przewodnictwa Związku.

Na zakończenie chciałbym jeszcze podkreślić to, iż stan pracy w poszczególnych Gniazdach zależny jest od Zarządów tych Gniazd, a przedewszystkiem od Naczelnika Gniazda. Konkluzja stąd prosta, i dlatego jej sam nie wyciągam.

S. Marciniak

Instruktor Związkowy p. w

Jak należy postępować przy zakładaniu gniazda sokolego

Skoro w jakiejkolwiek miejscowości zbierze się grupa kilkunastu (20-30 lub więcej) osób w wieku wyżej lat 18, które odczuwają potrzebę ćwiczeń cielesnych i gotowe są poświęcić tym ćwiczeniom nieco czasu i pracy, tam można przystąpić do założenia gniazda sokolego.

Inicjatorzy powinni wówczas:

1. Sprowadzić kilka egzemplarzy statutu wzorowego dla Towarzystw Gimnastycznych „Sokół", dokładnie zaznajomić się sami z tym statutem oraz dać go do przeczytania możliwie największej liczbie osób, które wyrażą chęć przystąpienia do gniazda.

2. Upatrzyć z pomiędzy tych samych osób kilka, które zechciałyby poświęcić nieco czasu na prowadzenie gniazda i odpowiadałyby temu zadaniu, tak co do uzdolnień, jak i charakteru. Szczególnie ważnem jest upatrzenie kandydatów na prezesa gniazda i naczelnika.

Pierwszy powinien posiadać zdolności organizatorskie i administracyjne, tudzież wyrobienie życiowe; drugi — umiejętność lub przynajmniej pewne pojęcie o ćwiczeniach gimnastycznych, aby je mógł prowadzić.

3. Upatrzyć odpowiedni lokal na kancelarję Gniazda i na salę ćwiczebną, oraz do zebrań.

4. Skoro inicjatorzy będą mieli odpowiednich kandydatów i lokal, wtedy zwołają zebranie organizacyjne, na które zaproszą wszystkich tych, o których sądzą, że do Gniazda sokolego wstąpią.

a warunkom statutu odpowiadają (18 lat skończonych, narodowość polska, charakter i cześć nieskazitelna).

Na zebraniu inicjatorzy zaznajamiają wszystkich z celami i zadaniami sokolstwa, z zasadami statutu sokolego, z prawami i obowiązkami członków, z organizacją całego sokolstwa w kraju.

Dobrze jest prosić Zarząd Okręgu sokolego, najbliżej położonego, o wydelegowanie na takie zebranie kogokolwiek ze swego grona. Delegat taki, jako dawniejszy członek Sokolstwa, wyjaśni zebranym sprawy, związane z powstaniem Gniazda, dokładniej i lepiej, niż mogliby to uczynić inicjatorzy.

5. Po takiem uświadomieniu, należy wezwać zebranych, aby wyrazili życzenie, kto chce zapisać się w poczet członków nowego Gniazda. Skoro 15 lub więcej osób zadeklaruje piśmiennie swe przystąpienie, wzywa się pomienione osoby (ci, którzy się na członków nie zapisali, w dalszych obradach udziału nie biorą), by wybrali z pomiędzy siebie trzy osoby, upoważnione: a) do złożenia w odnośnym urzędzie podania o zarejestrowanie Gniazda; b) do przyjmowania dalszych zapisów na członków; c) do zajmowania się dalszą organizacją Gniazda i kierowania jego sprawami na prawach tymczasowego Zarządu, do chwili powołania stałego Zarządu; d) do złożenia w Zarządzie Okręgu Sokolego podania do władz sokolich o przyjęcie nowego Gniazda na członka Związku Sokolego.

Jednocześnie zebrani deklarują tymczasową składkę członkowską na koszta organizacji Gniazda, oraz ustalają termin następnego zebrania członków Gniazda.

6. Upoważnieni niezwłocznie składają podanie do władz państwowych o zarejestrowanie Gniazda, według wskazówek, niżej podanych, i występują do Okręgu sokolego o przyjęcie Gniazda do Związku.

7. Po złożeniu podania do władz, Gniazdo może rozpocząć swą działalność, t. j. nająć lokal, po-

wołać tymczasowego naczelnika, rozpocząć ćwiczenia gimnastyczne, zbierać dalszych członków, agitować i propagować Sokoła i t. d.

8. W oznaczonym przez zebranie organizacyjne terminie, pełnomocnicy zwołują ogólne zebranie członków i składają sprawozdanie ze swych czynności. Zebranie powołuje, według zasad statutu, stały Zarząd i Komisję rewizyjną, uchwala wysokość wpisowego i rocznej składki członkowskiej, wybiera odpowiednią ilość delegatów do Rady Okręgowej i do Zarządu Okręgowego, słowem, od tej chwili rozpoczyna się normalne życie Gniazda.

9. Wzór podania do Województwa.

Do Województwa ....

Za pośrednictwem p. Starosty powiatu

....

Załączając przy niniejszem 3 egzemplarze Statutu Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół" w ....,
z poświadczonymi na jednym z nich naszymi podpisami, prosimy uprzejmie o wpisanie rzeczonego Towarzystwa do rejestru Związków i stowarzyszeń. Zaznaczamy, że przedstawiony przez nas Statut został przez p. Ministra Spraw Wewnętrznych uznany za wzorowy (dn. 29 listopada 1920 r. za Nr 12149).

.... dn. .... 19...... r.

podpisy i adresy założycieli.

10. Do powyższego podania *należy dołączyć 3 egzemplarze Statutu*, wypełniając w drukowanych schematach pozostawione do wypełnienia miejsca. Wszystkie trzy egzemplarze mają być podpisane przez założycieli z podaniem ich adresów; podpisy na jednym z tych egzemplarzy *winny być poświadczone przez rejenta, magistrat lub policję*. Podanie i statuty muszą być zaopatrzone w odpowiednie znaczki stemplowe.

Założycieli ma być *przynajmniej trzech*.

DO DRUHÓW CZYTELNIKÓW!

Ponieważ opóźnione ukazanie się kalendarza wywołane zostało głównie brakiem danych statystycznych, przeto, w celu uniknięcia ponownego opóźnienia w roku przyszłym, wzywamy wszystkich zainteresowanych Druhów do składania w Redakcji Kalendarza Sokolego, Warszawa, ul. Szopena 3, następujących danych o naszej Organizacji:

I. Gniazda: 1) Rok założenia, 2) Prezes, 3) Naczelnik, 4) Siedziba Zarządu względnie Sekretarjatu, 5) Ilość członków: a) mężczyzn, b) kobiet, 6) Ilość ćwiczących: a) mężczyzn, b) kobiet, 7) Ilość dorostu: a) chłopców, b) dziewcząt, 8) adres ćwiczni i boiska i dnie ćwiczeń, 9) Ilość uczestników przysposobienia wojskowego: a) druhów, b) druhen, 10) krótki stan majątkowy (stan kasy, realności i t. p.).

II. Okręgi: 1) Siedziba, 2) Prezes, 3) Naczelnik, 4) Zarząd Okręgu.

III. Dzielnice: 1) Siedziba, 2) Prezes, 3) Naczelnik, 4) członkowie Przewodnictwa, 5) członków Zarządu, 6) Liczebny stan Dzielnicy.

Wiadomości nadesłane po 1-szym października r. b. nie będą już uwzględnione.

Redakcja
Kalendarza Sokolego

Spis rzeczy

KOMISJA WYDAWNICZA ZWIĄZKU

posiada na składzie następujące wydawnictwa Związku i poleca Gniazdom:

	Cena zł gr
Statut związkowy	—·10
Statut dla towarzystw	—·20
Regulamin część 1-sza — w druku	—·—
Regulamin zawodów i pochodowy	—·60
Musztra zwarta	—·30
Kłoś Cz. dh — Lekka atletyka	3·—
Hamburger A. dh — Wzory igrzysk i piramid.	3·30
Bolesław Chrobry (w dziewięćsetną rocznicę koronacji)	4 —
Ilustrowany przewodnik po Polsce (szlakiem wycieczki Sokołów polskich z Ameryki) .	2·50
Wzory stroju Sokolego	1·—
Dyplom (dla zwycięzców w zawodach). . .	1·—
Hamburger A. dh — Wskazówki do gimnastyki wychowawczej dla użytku nauczycieli wychowania fizycznego	1·70
Dziędzielewicz A. Dr. — Zadania Sokolstwa Polskiego	1·—
Obrazy wspólnych ćwiczeń wolnych na zlot do Pragi Czeskiej w 1926 r.	—·50

roczniki:

Przegląd Sokoli za 1922 r. i 1923 . . po	3 —
Przewodnik Gimnastyczny „Sokół" za 1924 .	4·—
Przewodnik Gimnastyczny „Sokół" za 1925 .	6·—

oraz druki:

Legitymacje członkowskie szt..	—·02
Deklaracja przyjęcia na członka szt. . . .	—·04
Raporty gniazdowe	—·03
Raporty okręgowe	—·05